



**Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas
Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001
„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“**

**PRADINIO IR PAGRINDINIO UGDYMO
LIETUVIŲ GESTŲ KALBOS BENDROSIOS PROGRAMOS (LGK BP)
ĮGYVENDINIMO REKOMENDACIJOS**



Turinys

1. Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos	2
2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus	18
3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė	29
4. Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas	83
5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų	83
6. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai	87
7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti	186
8. Literatūros ir šaltinių sąrašas	193
9. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai	206

Įgyvendinimo rekomendacijas rengė:

Daiva Binkienė, Vaida Ivanauskienė, Eglė Neringa Marcinkevičienė.

Iliustracijos šaltinis: <http://deafculture.blogspot.com/2015>

1. Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos

Šioje dalyje aptariami metodai ir būdai, kaip mokyti dalyko naują turinį, įtrauktą į atnaujintą lietuvių gestų kalbos bendrąją programą (toliau – LGK BP).

Mokant(is) naujo turinio reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į individualius mokinio poreikius, gebėjimus ir galimybes; kilus mokymosi sunkumams, laiku suteikti reikiamą pagalbą. Naujo ugdymo turinio mokymas ir mokymasis turėtų remtis humanizmo ir konstruktyvizmo idėjomis, kurios pabrėžia, kad naują turinį reikėtų pritaikyti mokiniui, jo turimai patirčiai: sudominti, skatinti aktyviai veikti, spręsti problemas, dalintis savo žinojimu, siesti naujas žinias su jau turimomis, anksčiau įgytomis. Todėl svarbu, kad ugdymosi procese būtų užtikrinta įvairių mokymo priemonių, būdų ir metodų dermė, skirtingų mokymosi aplinkų įvairovė, nes natūraliai mokinio asmenybės raidai būtinos įgytos pozityvios mokymosi patirtys.

Išskirtinė pradinio ugdymo ypatybė – jo integralumas, t. y. visybiškumas, sąryšingumas, darna. Pradinis ugdymas organizuojamas kaip vieninga sistema, kiek įmanoma neskaidant ugdymo sričių į atskiras, nesusietas dalis.



<https://www.mokykla2030.lt/wp-content/uploads/2021/06/DEMESISYS-KIEKVIENO-MOKINIO-MOKYMUISI-IR-PAZANGAI.pdf>

Dar viena svarbi naujo turinio mokymo ypatybė – kontekstualumas. Nauja informacija pateikiama mokinio gyvenimo patirties kontekste, pažįstamose ir naujose gyvenimiškose situacijose; kuriami kuo artimesni realiam gyvenimui mokymosi kontekstai, kuriuose atrandamos naujos, pritaikomos jau turimos žinios, sprendžiamos probleminės situacijos; mokomasi įvairioje – mokyklinėje ir nemokyklinėje – aplinkoje; ieškoma ugdymo turinio sąsajų su sociokultūriniu gyvenimo kontekstu; atsižvelgiama į aplinkos (regiono, miesto, mokyklos) ypatumus.

Esminiai LGK BP pokyčiai	
2008 m. LGK BP	2022 m. LGK BP
Atskirai formuluojami pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo tikslai ir uždaviniai.	Bendras visoms ugdymo pakopoms tikslas . Formuluojami pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo uždaviniai tikslui pasiekti konkrečioje ugdymo pakopoje. Kultūrinis požiūris į kurtumą . Akcentuojamas ne negalėjimas girdėti, o galimybė bendrauti gimtąja kalba, kurčiųjų kultūra ir identitetas.
Dalykinės ir bendrosios kompetencijos.	Dalyku ugdomos kompetencijos : pažinimo, kultūrinė, komunikavimo, kūrybiškumo, pilietiškumo, skaitmeninė, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos. Pateikiami kompetencijų ugdymo dalyku aprašai.

Veiklos sritys: • kalbos vartojimas; • kalbos pažinimas; • kurčiųjų kultūros pažinimas ir literatūrinis ugdymas.	Pasiekimų sritys: • kalbos vartojimas; • kalbos pažinimas; • kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.
Mokinių gebėjimų raida koncentrams. Mokinių pasiekimai aprašyti kaip nuostatų, gebėjimų, žinių ir supratimo visuma. Pateikiamos rekomendacinio pobūdžio ugdymo gairės.	Mokinių pasiekimų raida koncentrams. Pasiekimai pakoreguoti įtvirtinant sąsajas tarp ugdymo pakopų. Numatoma jau pradinio ugdymo pakopoje integruotai ugdyti skaitmeninį raštingumą ir informatinį mąstymą, medijų raštingumą, sąžiningą ir etišką intelektualinių kultūros produktų vartojimo elgseną ir kitus gebėjimus bei įgūdžius, reikalingus gyvenant XXI amžiaus visuomenėje. Rengiamos LGK BP įgyvendinimo rekomendacijos.
Turinio apimtis koncentrams. Mokymosi turinio apimtys – 100 proc. dalyko mokymuisi skirtu laiko.	Mokymo(si) turinys koncentrams. Mokymo(si) turinys pateikiamas, išskiriant privalomąjį dalyko turinį (ne mažiau kaip 70 proc.) ir pasirenkamąjį turinį (ne daugiau kaip 30 proc.). Pasirenkamąjį turinį renka mokytojas, atsižvelgdamas į mokinių galimybes, mokinių pažangą ir pasiekimus, polinkius ir derindamas su kitais mokytojais. LGK mokymo(si) turinys aktualizuojamas ir atnaujinamas. Stiprinamas dėmesys kurčiųjų išraiškingumui, gabumams, kūrybiškumui ir platų gestų kalbos išraiškos spektrą atskleidžiančiam LGK menui, LGK ir kitų dalykų turinio tarpusavio ryšiams, siekiant padėti mokiniui formuotis

	vientisą pasaulėvaizdį.
Išskirti 3 mokinių pasiekimų lygiai: patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Pateikiami apibendrinti trijų pasiekimų lygių pasiekimų požymių aprašai.	Išskirti 4 mokinių pasiekimų lygiai: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Aprašomi kiekvieno iš pasiekimų keturių lygių požymiai.

LGK BP mokymo(si) turinys siejamas su kompetencijoms ugdyti aktualiais kontekstais ir 1–10 (II gimnazijos) klasėse pateikiamas pagal turinio sritis ir temas dvejiems metams.

Mokymo(si) turinio dalies struktūra				
25. Mokymo(si) turinys. 1–2 klasės.	26. Mokymo(si) turinys. 3–4 klasės.	27. Mokymo(si) turinys. 5–6 klasės.	28. Mokymo(si) turinys. 7–8 klasės.	29. Mokymo(si) turinys. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės.
25.1.	26.1.	27.1.	28.1.	29.1.
Kalbos vartojimas.				
25.1.1.	26.1.1.	27.1.1.	28.1.1.	29.1.1.
Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas.				
25.2.	26.2.	27.2.	28.2.	29.2.
Kalbos pažinimas.				
25.2.1.	26.2.1.	27.2.1.	28.2.1.	29.2.1.
Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos.				
–	–	27.2.1.1. 27.2.1.2. 27.2.1.3. 27.2.1.4. 27.2.1.5. 27.2.1.6. 27.2.1.7. 27.2.1.8.	28.2.1.1. 28.2.1.2. 28.2.1.3. 28.2.1.4. 28.2.1.5.	29.2.1.1. 29.2.1.2. 29.2.1.3. 29.2.1.4. 29.2.1.5. 29.2.1.6.
25.2.2.	26.2.2.	27.2.2.	28.2.2.	29.2.2.
Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškiny.				
–	–	27.2.2.1.	28.2.2.1. 28.2.2.2. 28.2.2.3. 28.2.2.4. 28.2.2.5. 28.2.2.6.	29.2.2.1. 29.2.2.2. 29.2.2.3. 29.2.2.4.

25.3.	26.3.	27.3.	28.3.	29.3.
Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.				
25.3.1.	26.3.1.	27.3.1.	28.3.1.	29.3.1.
Kurčiųjų bendruomenė ir jos veikla.				
25.3.2.	26.3.2.	27.3.2.	28.3.2.	29.3.2.
Kurčiųjų menas.				

Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

Veiklos tema: Gestų kalbos poezija

LGK mokymo(si) turinys

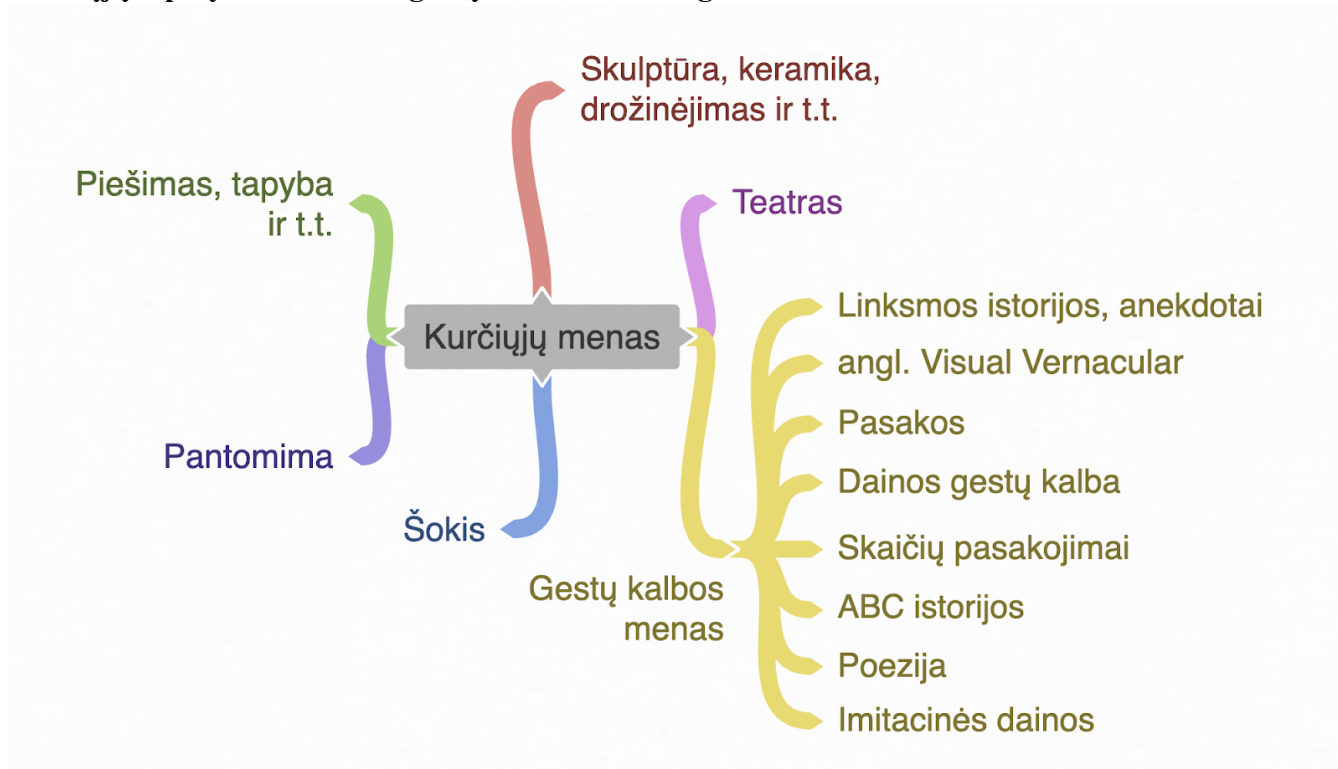
Pradinis ugdymas

25.3.2. Kurčiųjų menas. [...] Nagrinėjamos temos, padedančios ugdyti(s) kultūrinį, lingvistinį ir asmeninį tapatumą (gestų kalbos poezija ir kt.).

Pagrindinis ugdymas

27.3.2. Kurčiųjų menas. [...] Nagrinėjami ir kuriami gestų kalbos poezijos, prozos tekstai ir pasakojimai lietuvių gestų kalba (pagrindinė mintis, veikėjų vaizdavimas, vaizdus pasakojimas).

Kurčiųjų tapatybės atrama – gestų kalba kuriama grožinė literatūra





Kas yra gestų kalbos poezija?

„Gestų kalbos poezija yra energinga trimatė išraiškos forma, kai kūno judesiai perteikia prasmę. Gestų kalbos poezijoje nėra popieriaus ar teksto. Ritmas išreiškiamas rankų forma ir judesiais.“

Siejant su žodine, rašytine poezija, rankų formos panašumas gali būti naudojama kaip aliteracija (tikslingas tų pačių arba panašiai skambančių priebalsių kartojimas eilutėse, posmuose), o pasikartojantys tokie patys rankų formos gestai yra naudojami kaip ritmas.

Gestų kalbos poezija kuriama remiantis panašiu principu, koku yra kuriama kinematografija. Dėl tos priežasties gestų kalbos poezija remiasi vaizdu ir judesio technika: stambus planas, platus kadras, vaizdiniai, išsiskaidantys į kitus vaizdinius ir tų vaizdinių iškarpymas iš pradžios ir pabaigos, atskleidžiant skirtingus tos pačios scenos požiūrio taškus.

Verčiant gestų kalbos poeziją į rašytinį tekstą ar žodinę kalbą tekstas yra kūnas, todėl reikėtų rasti sprendimą, kaip pateikti tekstą, kad jis atitiktų poezijoje išreikštą mintį.[...]

Gestų kalbos poezijos tekstas egzistuoja gyvai atliekant gestų kalbos poeziją arba žiūrint gestų kalbos poezijos įrašą, bet tik ne popieriuje. Ritmikos scenos remiasi vizualiniais elementais. Pavyzdžiui: veido išraiška, judesys, gesto rodymo vieta, rankų formos. Dėl šių priežasčių rašytinis ar žodinis gestų kalbos poezijos vertimas gali būti tik apytikslis išreiškimas to, kas buvo pasakyta.

Apibendrinkime. Gestų kalbos poezija yra meninė gestų kalbos forma. Tai yra poezija, kuriama gestų kalba. Tai originalas – ne vertimas iš žodinės ar rašytinės kalbos į gestų kalbą. Jeigu neturite galimybės pamatyti gyvai atliekamos gestų kalbos poezijos, galite rasti vaizdo įrašų internetinėje erdvėje ir pasirinkti jums labiausiai patinkančią gestų kalbos atlikėją.“

Informacijos šaltinis: <https://www.lgki.lt/klausimai/kas-yra-gestu-kalbos-poezija/>



„Gestų kalbos poezija – tai užkoduota paslaptis“

„Yra tūkstantis būdų tą pačią istoriją papasakoti poetiškai ir vis kitaip, pasitelkiant skirtingas stilistines priemones, pasirenkant vis kitą poezijos žanrą (jie taip pat egzistuoja gestų kalboje), įprastas gestų reikšmės išplečiant ar keičiant, galimai iki begalybės [...]“

Gestų kalbos poezijos išversti neįmanoma?

„Pasitelkiu B proformą ir visą eilėraščių konstruoju vien iš šios plaštakos formos gestų. Tačiau tai nėra savitikslių užgaida, tai – visavertis eilėraštis, kuriame ir polėkis, mintis, sklidina aliuzijų, asociacijų. Tačiau kas, sakykite, iš viso šito liks, kai bandysite versti? – intriguoja A. Bražinskas. – Kaip lietuvių kalba būtų galima perteikti B proformos grožį, žaismę ir atskleisti jos naudojimo tikslą kūrybinėmis priemonėmis?..“

http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_kovas.pdf

„Gestų kalbos poezija – tai gestais, kūno judesiais bei mimika perteikiami skirtingos formos, struktūros bei turinio meniniai pasakojimai. Joje rimas, ritmas reiškiamas kitomis priemonėmis nei bet kurioje žodinėje kalboje. Gestai neturi galūnių, tačiau pasitelkus simetriškumo raišką, kartojimą, kuriasi rimas, pasitelkus judesio tipus – ritmas. Neologizmai, kurių poezijos kūriniuose yra gausu, kuria dviprasmybes. O tuo juk dažnai ir pasižymi meniniai kūriniai. Nerankiniai elementai perteikia intonaciją ir įvairius kalbinius niuansus. Nuostabu tai, kad poezijos kūriniuose kurtieji užkoduoja ne tik paprastas istorijas, kaip medžioklės vaizdą, gamtos gyvenimą – tokiais atvejais pati raiška yra svarbesnė nei turinys, bet paslepia ir kultūrinius išgyvenimus, bendras patirtis. Pavyzdžiui, apipynus metaforomis, kūrinyje pateikiama opi bendruomenės problema, skausminga baimė – vis dažniau gimus kurčiam vaikui pasirenkamas kochlearinis implantas ir taip atsiranda grėsmė išnykti gestų kalbai.“ (A. Teresė)

<http://ateitieszurnalas.lt/straipsniai/gestu-kalbos-tyreja-anzelika-terese-susipazinimas-su-gestu-kalba-ir-kurciuju-kultura-atveria-platesni-pasauli/>

„O gestų kalbos menas labai vizualus. Gestų poezijoje nėra rimo, ji susideda iš ritmo, išraiškų, plastikos. Istorija kuriama gestų ir kūno judesio ritmais. Paprastas pasakojimas gestų kalba nuo gestų poezijos skiriasi tuo, kad pastaroji suteikia galimybę interpretuoti. Daug metaforų ir perkeltinių reikšmių.“ (A. Teresė)

(<https://www.moteris.lt/lt/laisvalaikis/g-43399-kurciuju-teatro-verteja-kurtumas-yra-kultura-ne-negalia>)

„Rimas ir ritmas gestų kalbos poezijoje kuriami poeto pasirinktų plaštakos formų sąmoningais kartojimais ir judesio pobūdžiu. Meninių raiškos priemonių yra daug, viena iš jų yra kartojimai, t. y. plaštakos formos, judesio arba erdvės kartojimas, pavyzdžiui, iš pradžių gestas rodomas kairėje, tada dešinėje, tada vėl kairėje, vėl dešinėje, viršuje. Taip pat gali būti ir tam tikras judesys, pavyzdžiui, visame kūrinyje nuolat kartojamas ėjimo procesas. Svarbūs yra ir judėjimo tipai, pavyzdžiui, tam tikros pauzės – staigios, greitos, lėtos, sulėtintos arba pagreitinamos, pagreitinamas tempas ir kt. Poezijos kūriniuose gausu neologizmų, pasitelkę juos [...] kurtieji poetai kuria perkeltines reikšmes, metaforas, dviprasmybes. Taip atsiranda erdvė kūrinių interpretuoti skirtingai, o tai – būtinas meninio kūrinio bruožas.

Gestų kalbos poezijos kūrinių perteikiamos labai įvairios istorijos, skirtinga asmeninė ar bendruomeninė patirtis, baimės nuoskaudos, opūs visuomeniniai klausimai, išgyvenimai, norai ir viltys, kad ateitis bus šviesi, kad kiekvienas išsiskiriantis bus priimtas. Kurtieji gestų kalbos poezijos kūrinių neretai atskleidžia meilę gestų kalbai, savo kultūrai, kviečia ją grožėtis ir puoselėti.“ (A. Teresė)

<https://issuu.com/citadelevuflf/docs/citadele-nr-16>

„Poezijos kūriniai yra nuostabi kurčiųjų saviraiškos forma, įrankis atskleisti išgyvenimus, patirtis, požiūrį, aktualijas...“ (A. Teresė)
<http://pilnas3.kaunas.lt/gestu-poezijos-verteja-anzelika-terese-sis-festivalis-atvers-ne-tik-nematytus-kalbos-tolius-bet-ir-sugriau-mitus/>

„Ar teatras ir poezija kurčiųjų pasaulyje tampa susiję?
Teatras gali būti toks įvairus!.. Nekuriame tokių spektaklių, kaip gal jau yra įpratę spektaklį suprasti girdintieji. Pamokų metu pasitelkiame improvizacijas, teatrinius etiudus – taip kuriame įvairius charakterius, gludiname įvairius gebėjimus. Tai įrankis mums priartėti prie saviraiškos, prie atsipalaidavimo, prie kūrybos džiaugsmo, prie tikrojo savęs atradimo džiaugsmo. O tada jau neriname į pačią poezijos ir dainų gestų kalbą kūrimą. Filmuojame poezijos kūrinius, filmuojame ir dainos atlikimą, sukuriame vaizdo klipus. Analizuodami turimą rezultatą dažnai matau, kad visos šios sritys – labai arti viena kitos. Gestų kalbos poezijoje, vizualinio vernakulo atvejuose – tai dar viena gestų kalbos meno rūšis, kurios taip pat bus gausu festivalyje, yra daug kinematografiškumo, daug vaidybos. Taigi, tamprus ryšys – akivaizdus.“ (A. Teresė)
<http://pilnas3.kaunas.lt/gestu-poezijos-verteja-anzelika-terese-sis-festivalis-atvers-ne-tik-nematytus-kalbos-tolius-bet-ir-sugriau-mitus/>

„Kurtieji taip pat dažnai poezijos kūriniuose analizuoja tokias visuotines temas, kaip meilė, taika, gyvybė ir jos kaina, jos laikinumas. Poezijos kūriniais perteikia ir savo asmenines pažiūras, skaudžias patirtis, kreipiasi į žiūrovus, įkvėpdami tolerancijos, priėmimo. Tai ir seksualinių mažumų, paliktų, vienišų, nesuprastų vaikų temos. Gestų kalbos meno kūriniais kurtieji narplioja ir tokias sudėtingas temas kaip priklausomybės (pavyzdžiui, nuo tam tikro nepadoraus gyvenimo būdo), pasekmių už savo padarytus veiksmus neprisirišimas. Amžinas temas – tėvystę, laisvę. Gausu ir tokių temų, kurių tikrai vargu ar pasitaikys girdinčių (ne tik lietuvių) poezijoje: gestų kalbos reikšmė, svarba kurčiajam. Tai – jo identiteto šerdis, kuri vienaip ar kitaip dažnai analizuojama kurčiųjų poetų. Poezijos kūriniuose metaforiškai parodomi ir kurčiųjų bendruomenės baimės – vienas jų, klaidingai pozityvus požiūris į vis dažnesnį kochlearinio implantu pasirinkimą ir gestų kalbos atsisakymą.“ (A. Teresė)
<http://pilnas3.kaunas.lt/gestu-poezijos-verteja-anzelika-terese-sis-festivalis-atvers-ne-tik-nematytus-kalbos-tolius-bet-ir-sugriau-mitus/>

Pagrindinės gestų kalbos poezijos taisyklės (pagal Debbie Z. Rennie (JAV)):

1. Leksika (lexicon)
2. Vaizdavimas (depiction)
3. Rankos formos (handshape)
4. Perėjimas (transition)
5. Greičio kontrolė (speed control)
6. Dydžio kontrolė (size control)
7. Choreografija (choreography)
8. Paslėpta žinutė (hidden message)
9. Gestų kalbos analizavimas (analysing Sign language)

Informacijos šaltinis: Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos lietuvių gestų kalbos vyresniojo mokytojo V. Gluško pateikta medžiaga

2012 m. Lietuvoje buvo surengtas pirmasis lietuvių gestų kalbos poezijos festivalis.

Gestų kalbos poezijos pavyzdžių galima pamatyti čia:

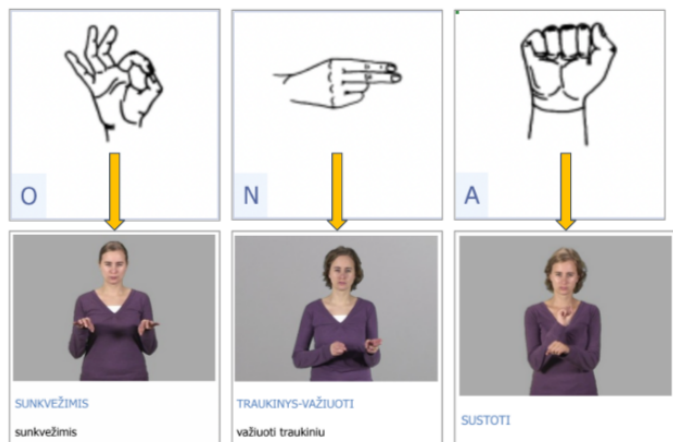
<https://www.youtube.com/watch?v=fsuDGLdfgmg>

[Poezijos festivalio akimirkos 2019](#)

https://www.youtube.com/watch?v=N_7gvMQiBPU

Galimų veiklų pavyzdžiai

1–4 klasės



<http://gestai.ndt.lt/>



Pav. <https://www.flickr.com/photos/30478819@N08/48166849367>

Eksperimentuokite su plaštakos formomis ir pirmosiomis savo vardo raidėmis kurdami gestus. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji vardo raidė – O. Su šia plaštakos forma rodomi gestai *KAROLIAI*, *NESVARBU*, *LAISVAS*, *APIE* ir kt. Taip pat galite pamėginti kurti poeziją gestų kalba. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji raidė – O. Galima pavaizduoti taip: *SUNKVEŽIMIS RIEDA*. Antroji vardo raidė – N. Su šia plaštakos forma galime rodyti gestą *TRAUKINYS*. Su plaštakos forma A (paskutinė vardo raidė) – *SUSTOTI*. Visas sakiny: *SUNKVEŽIMIS RAMIAI RIEDĖJO IR STAIGA SUSTOJO, KAI PRALĖKĖ TRAUKINYS*.



https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/01/82/0182c140-4b86-4eb4-bf84-725c049e68c1/1_tema_4_situacija_3_2.mp4

Iš pateiktų gestų ar jų junginių sugalvokite kalėdinę istoriją, pasaką ar gal net ir kalėdinę gestų kalbos poeziją: *KALĖDŲ-SENELIS*, *ELNIAI*, *ROGĖS*, *KAMINAS*, *ŽIDINYS*, *KALĖDŲ SENELIO PĖDOS SNIEGE*, *DOVANŲ MAIŠAS*, *TROBELĖ*, *KALĖDŲ EGLUTĖ*, *DOVANOS*.



https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/2f/b5/2fb55bc4-ab51-4940-9034-118cde9249d6/2_tema_7_situacija_uzd_4.mp4

Improvizuok – tu esi gėlė, kuri pajunta pavasariškus pasikeitimus: šyla žemė, kalasi daigelis, kaip išdygsta daigas, stiebiasi aukštyr, leidžia lapus, kaip susiformuoja žiedas, kuris vėliau išsiskleidžia. Papasakok, kas vyksta su tavimi – gėle, kaip tu keitiesi, kokia tavo nuotaika, kaip jautiesi, kai tave šildo saulė ar kadena vėjas. Improvizaciją kaip vėlykinį pasveikinimą galima pateikti ir kurčiųjų poezijos forma.



https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/f1/37/f137057f-ee90-4308-a108-98c0b59b9296/4_tema_5_situacija_uzd_4.mp4

7–8 klasės

Veiklos tema: ABC istorija

Tikslas – sukurti ABC pasakojimą/istoriją LGK.

LGK pasiekimai

Tiksliai ir aiškiai perduoda informaciją. Padedamas renkasi tinkamus būdus bei priemones, kad padėtų adresatui ją suvokti (A1.7.3).

Vartoja taisyklingos formos gestus atitinkama veido išraiška, tiksliai rodo ir supranta pirštų abėcėlę (B1.1.3).

Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus; naudoja erdvę įvairiems sintaksiniam santykiams reikšti (B1.5.3).

Aktyviai domisi kurčiųjų istorija ir kultūra. Kurčiųjų kultūros kūrėjo gebėjimus pritaiko praktiškai. Analizuoja, aptaria medijų daromą įtaką. Nurodo, kaip etiškai, atsakingai ir legaliai vartoti intelektualius kultūros produktus (C1.1.3).

LGK mokymo(si) turinys

28.1. Kalbos vartojimas.

28.1.1. Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas. [...]. Analizuojami ir vertinami įvairūs vaizdo įrašai. [...]. Nagrinėjama savo raiška lietuvių gestų kalba, ieškoma sėkmės ar nesėkmės priežasčių, numatomi tolesnio kalbos tobulinimo būdai.

28.2. Kalbos pažinimas.

28.2.2.5. Įvairios pirštų abėcėlės (PA) ir jų istorija, gestai, padaryti su PA ženklais (daktilemomis). Tarptautinė PA.

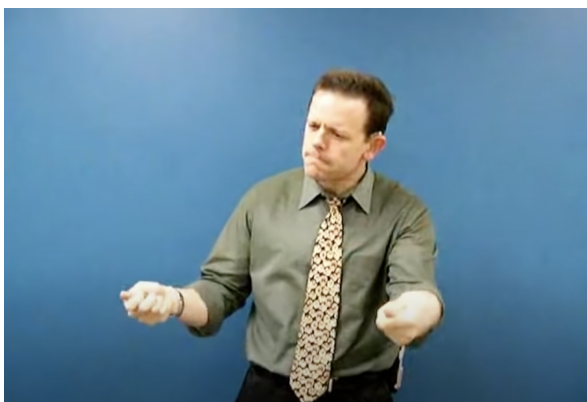
28.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.

28.3.2. Kurčiųjų menas. Literatūriniai bandymai. Kuriami įvairūs tekstai (realistiniai, fantastiniai, humoristiniai), atkreipiant dėmesį į kalbos ekspresyvumą įvairiose veiksmo situacijose. [...].

Galima tarpdalykinė integracija:	lietuvių kalba ir literatūra, informatika.
Priemonės:	interaktyvi lenta, pirštų abėcėlė, vaizdo kamera.

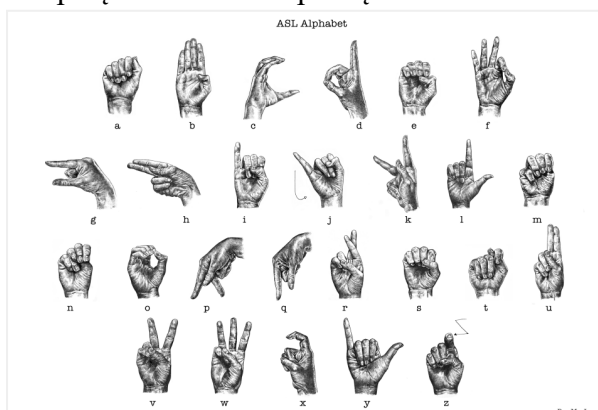
Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Stebimas vaizdo įrašas: ABC istorija „Šachmatai“ ASL.



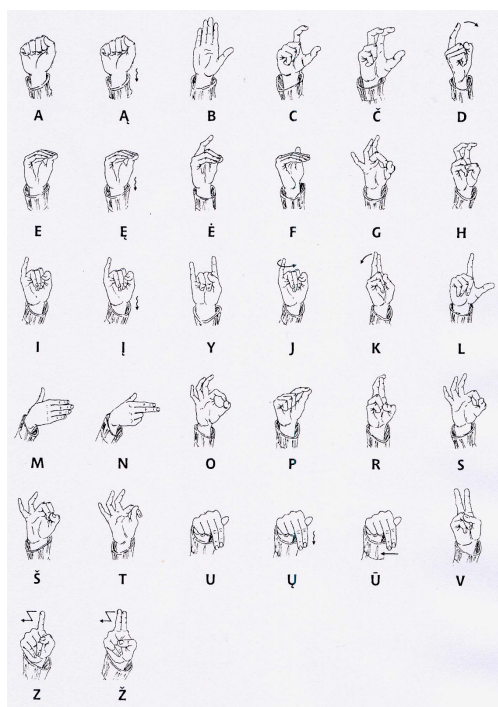
<https://www.youtube.com/watch?v=-Iv8a299bQE>

- Susipažįstama su ASL pirštų abėcėle.



<https://rozmaclean.com/2017/01/02/why-asl-the-connection-to-deafblindness-and-disability/>

- Aptariama stebėta ABC istorija, mokiniai trumpai papasakoja apie tai, ką rodo aktorius.
- Mokiniai susėdę ratu eksperimentuoja su plaštakos formomis ir pagal lietuvišką abėcėlę eilės tvarka nuo A iki Ž sukuria gestus istorijai apie šachmatus. Turi būti veiksmo seka. Pirmoji raidė – A. Su šia plaštakos forma rodomi gestai PADĖTI-krepšį, ATIDARYTI-krepšį (x2) ir kt. Antroji raidė – B. Su šia plaštakos forma rodomi gestai ĮKIŠTI-RANKĄ (x2) į krepšį, PAIMTI-šachmatų lentą (x2) ir t.t. Trečioji raidė - C. Su šia plaštakos forma rodomi gestai UŽSIDĖTI-AKINIUS (x2) ir kt. Taip kiekvienas mokinys paeiliui sukuria po vieną gestą visą pasakojimą. (2 taškai)



<http://lgkz.ndt.lt/pirstu-abecele>

- Mokiniai nusifilmuoja savo sugalvotą ABC istoriją apie mėgstamą užsiėmimą su 26 iš 32 raidžių. (26 taškai)
- Darbų pristatymas. Vertinimas.
- Refleksija: kas buvo sunku, lengva, ką kitą kartą padarytų kitaip.

Vertinimo kriterijai			
Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
0–6 taškai	7–13 taškai	14–20 taškai	21–26 taškai
Perduoda informaciją. Padedamas renkami tinkami būdai bei priemonės, kad padėtų adresatui ją suvokti (A1.7.1.).	Tiksliai perduoda informaciją. Padedamas renkami tinkami būdai bei priemonės, kad padėtų adresatui ją suvokti (A1.7.2.).	Tiksliai ir aiškiai perduoda informaciją. Padedamas renkami tinkami būdai bei priemonės, kad padėtų adresatui ją suvokti (A1.7.3.).	Tiksliai ir aiškiai perduoda informaciją. Renkami tinkami būdai bei priemonės, kad padėtų adresatui ją suvokti (A1.7.4.).
Padedamas vartoja gestus atitinkama veido išraiška, rodo ir supranta pirštų abėcėlę (B1.1.1.).	Vartoja gestus atitinkama veido išraiška, rodo ir supranta pirštų abėcėlę (B1.1.2.).	Vartoja taisyklingos formos gestus atitinkama veido išraiška, tiksliai rodo ir supranta pirštų abėcėlę (B1.1.3.).	Vartoja taisyklingos formos naujus gestus (terminus) kartu atlikdamas atitinkamus lūpų judesius, normaliu tempu aiškiai vartoja gestus (B1.1.4.).
Padedamas vartoja sintaksinę funkciją	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius

atliekančius nerankinius elementus (B1.5.1.).	nerankinius elementus (B1.5.2.).	nerankinius elementus; naudoja erdvę įvairiems sintaksiniam santykiams reikšti (B1.5.3.).	nerankinius elementus; naudoja erdvę įvairiems sintaksiniam santykiams reikšti. Palygina su lietuvių kalbos sintakse (B1.5.4.).
Pažįsta savo – kurčiųjų – bendruomenę ir aktyviai dalyvauja jos veikloje, domisi kurčiųjų istorija ir kultūra. Atsakingai naudojami medijomis. Aptaria medijų daromą įtaką. Nurodo, kaip etiškai ir legaliai vartoti intelektinius kultūros produktus. Aptaria medijų daromą įtaką (C1.1.1).	Domisi kurčiųjų istorija ir kultūra. Kurčiųjų kultūros kūrėjo gebėjimus pritaiko praktiškai. Aptaria medijų daromą įtaką. Nurodo, kaip etiškai, atsakingai ir legaliai vartoti intelektinius kultūros produktus (C1.1.2).	Aktyviai domisi kurčiųjų istorija ir kultūra. Kurčiųjų kultūros kūrėjo gebėjimus pritaiko praktiškai. Analizuoja, aptaria medijų daromą įtaką. Nurodo, kaip etiškai, atsakingai ir legaliai vartoti intelektinius kultūros produktus (C1.1.3).	Orientuojasi savojoje kultūroje, yra aktyvus kurčiųjų bendruomenės narys: dalyvauja bendruomenės renginiuose, juos aptaria. Vertina medijų kultūrą. Atsakingai vartoja intelektinius kultūros produktus (C1.1.4).

9–10 (I–II gimnazijos) klasės

Veiklos tema: Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba

Tikslas – aptarti kurčiųjų bendruomenei aktualius Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos straipsnius, jų sąsajas su lietuvių gestų kalba; paskatinti drąsiau reikšti savo nuomonę; ugdyti(s) gebėjimą surasti informaciją įvairiuose šaltiniuose.



9 straipsnis	Prieinamumas
21 straipsnis	Saviraiškos laisvė ir laisvė reikšti nuomonę, galimybė gauti informaciją
24 straipsnis	Švietimas
30 straipsnis	Dalyvavimas kultūriniame gyvenime, aktyvus poilsis, laisvalaikis ir sportas

LGK pasiekimai

Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales, klausia, atsako, kelia problemas, svarsto, pagrindžia, argumentuoja, prieštarauja, vertina, apibendrina (A1.1.3).

Tiksliai, aiškiai ir įtaigiai perduoda informaciją. Savarankiškai renkami tinkami informacijos perteikimo būdai bei priemonės (A1.7.3).

Nuosekliai, dalykiškai paaiškina sąvokas, analizuoja procesą (kodėl taip nutinka) (A1.9.3).

Orientuojasi savojoje kultūroje, yra aktyvus kurčiųjų bendruomenės narys: dalyvauja bendruomenės renginiuose, juos aptaria, kritiškai vertina aktualijas, siūlo naujas veiklos sritis. Kritiškai vertina medijų kultūrą. Atsakingai ir legaliai vartoja intelektualius kultūros produktus (C1.1.3).

LGK mokymo(si) turinys

29.1. Kalbos vartojimas.

29.1.1. Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas. Viešasis kalbėjimas. Informavimo, įtikinimo, proginės viešosios kalbos. Adresato sudominimo, dėmesio palaikymo priemonės. Rengiamas ir pristatomas projektas mažai pažįstamiems adresatams. Diskutuojama įvairiomis temomis (pavyzdžiui, gestų kalbos specifika įvairiose šalyse, jaunimo lietuvių gestų kalbos ypatumai, ar lietuvių gestų kalbos mokėjimas man asmeniškai vertingas, ir pan.). Išsakomos nuomonės, požiūriai, argumentuojama. Samprotaujamąjo teksto struktūra.

29.2. Kalbos pažinimas.

29.2.2.4. Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba.

Galima tarpdalykinė integracija: pilietiškumo pagrindai.

Pilietiškumo pagrindų BP

20. Mokymo(si) turinys. 9 ir I gimnazijos klasė.

20.2. Žmogaus teisės.

20.2.1. Žmogaus ir vaiko teisės. Aptariama žmonių santykius reguliuojančių taisyklių svarba, nagrinėjamos pasirinktų tarptautinių, nacionalinių ir vietos institucijų žmogaus ir vaiko teises reglamentuojančių dokumentų turinys.

20.2.2. Žmogaus teisių pažeidimai. Analizuojami žmogaus teisių pažeidimai. Aptariama, kaip užtikrinti, kad būtų laikomasi žmogaus teisių.

20.2.3. Piliečio, mokinio teisės ir pareigos. Argumentuotai diskutuojama apie atsakingo piliečio, mokinio teises ir pareigas.

Šaltinis: <https://www.emokykla.lt/bendrasis/bendrosios-programos/atnaujintos-bendrosios-programos>

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Pristatoma Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija.
- Diskutuojama, kas, mokinių manymu, yra teisės ir laisvės, ar jos skiriasi ir kuo; kaip galėtų būti klasifikuojamos.
- Pristatomi ir aptariami pagrindiniai mokiniams aktualūs Neįgaliųjų teisių Konvencijos straipsniai (knygelė, skaidrė arba DVD). Mokiniai skatinami kartu padiskutuoti, kokios teisės iš aptariamų Neįgaliųjų teisių Konvencijos straipsnių yra prigimtinės, o kurios labiau ekonominės, socialinės ir kultūrinės.

Prigimtinės	Ekonominės	Socialinės	Kultūrinės
Teisė į laisvę.	Teisė į darbą. ...	Teisė į sveikatos priežiūrą.	Teisė į švietimą. ...

- Suskirstyti mokinius į 3 grupes, kurių kiekviena renka informaciją iš knygelės Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija apie tam tikrą neįgaliųjų grupę. Pirmoji grupė renka informaciją apie aklųjų teises, antroji – apie kurčiųjų teises ir trečioji – apie judėjimo negalią turinčių žmonių teises. Grupių atstovai pristato savo surinktą informaciją apie neįgaliųjų teises. (16 taškų)
- Kiekviena grupė aptaria ir pristato straipsnius apie kurčiuosius ir gestų kalbą. Pirmoji grupė – 2 ir 9 straipsnį, antroji – 21 straipsnį, trečioji – 24 ir 30 straipsnį. Argumentuoja, kodėl turėti tokias teises svarbu. (16 taškų)

Medžiaga aptarimui:

2 straipsnis

Apibrėžtys

[...]: *bendravimas* – kalbų, tekstų, Brailio rašto, taktilinio bendravimo, stambių rašmenų, prieinamų multimedijos priemonių, taip pat rašytinės medžiagos, garsinių priemonių naudojimas, paprastos kalbos vartojimas, skaitovų paslaugos, taip pat 4 patobulintų ir alternatyvių bendravimo būdų, priemonių ir formų naudojimas, įskaitant prieinamas informacijos ir ryšių technologijas; *kalba* – šnekamoji ir gestų kalba, taip pat kitos ne šnekamosios kalbos formos; [...].

9 straipsnis

Prieinamumas

[...]; e) suteiktą galimybę pasinaudoti įvairių pagalbininkų ir tarpininkų paslaugomis, įskaitant gidus, skaitovus ir profesionalius gestų kalbos vertėjus, kad sudarytų sąlygas patekti į pastatus ir kitus visuomenei prieinamus objektus; [...].

21 straipsnis

Saviraiškos laisvė ir laisvė reikšti nuomonę, galimybė gauti informaciją

[...]; b) gestų kalbos, Brailio rašto, patobulintų ir alternatyvių bendravimo būdų, taip pat visų kitų neįgaliųjų pasirinktų prieinamų bendravimo priemonių, būdų ir formų pripažinimą ir sąlygų juos naudoti oficialių santykių metu sudarymą; [...]; e) gestų kalbos pripažinimą ir vartojimo skatinimą.

24 straipsnis

Išsilavinimas

[...]; b) sudaryti sąlygas mokytis gestų kalbos ir skatinti kurčiųjų bendruomenės kalbinį identitetą; c) užtikrinti, kad neregųjų, kurčiųjų arba neregųjų ir kurčiųjų asmenų, o ypač tokių neįgalumą turinčių vaikų, švietimas būtų vykdomas asmeniui tinkamiausiomis kalbomis, bendravimo būdais ir priemonėmis ir aplinkoje, kuri geriausiai skatina akademinį ir socialinį vystymąsi. 4. Kad padėtų užtikrinti šios teisės įgyvendinimą, valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi atitinkamų priemonių, kad įdarbintų mokytojus, įskaitant neįgalius mokytojus, mokančius gestų kalbą ir (arba) Brailio abėcėlę, ir apmokytų visuose švietimo lygmenyse dirbančius specialistus ir personalą. Toks mokymas turi apimti informavimą apie neįgalumą ir atitinkamų patobulintų ir alternatyvių bendravimo būdų, priemonių ir formų, švietimo metodikos ir medžiagos naudojimą, siekiant suteikti paramą neįgaliesiems.

30 straipsnis

Dalyvavimas kultūriniame gyvenime, aktyvus poilsis, laisvalaikis ir sportas

[...]. 4. Neįgalieji lygiai su kitais asmenimis turi teisę į savo konkrečią kultūrinio ir kalbinio tapatumo pripažinimą, įskaitant gestų kalbą ir kurčiųjų kultūrą. [...].

- Diskutuojama, palyginama su ankstesniais laikais, ar šiuo metu visos kurčiųjų teisės pilnai įgyvendinamos, jeigu ne, kokios, išsakomi pastebėjimai, gyvenimo patirtys.
- Refleksija: kas buvo sunku, lengva, ką kitą kartą padarytų kitaip.

Priemonės:	interaktyvi lenta, DVD „Neįgaliųjų teisių konvencija. Vertimas į lietuvių gestų kalbą“, knygelė.
Ištekliai (atviros prieigos):	Neįgaliųjų teisių konvencija pritaikytas tekstas (2015 m.) Vaikams apie Neįgaliųjų teisių konvenciją (2015 m.)

Vertinimo kriterijai			
Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
0–5 taškai	6–14 taškų	15–23 taškai	24–32 taškai
Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales (A1.1.1).	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales, klausia, atsako, kelia problemas, vertina (A1.1.2).	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales, klausia, atsako, kelia problemas, svarsto, pagrindžia, argumentuoja, prieštarauja, vertina, apibendrina (A1.1.3).	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales, klausia, atsako, kelia problemas, svarsto, pagrindžia, argumentuoja, išsako nuomonę, prieštarauja, vertina, apibendrina (A1.1.4).
Tiksliai ir aiškiai perduoda informaciją. Padedamas renkasi informacijos perteikimo būdus bei priemones (A1.7.1).	Tiksliai ir aiškiai perduoda informaciją. Savarankiškai renkasi tinkamus informacijos perteikimo būdus bei priemones (A1.7.2).	Tiksliai, aiškiai ir įtaigiai perduoda informaciją. Savarankiškai renkasi tinkamus informacijos perteikimo būdus bei priemones (A1.7.3).	Tiksliai, aiškiai ir įtaigiai perduoda informaciją. Savarankiškai renkasi tinkamus informacijos perteikimo būdus, priemones bei įvairius informacijos šaltinius (A1.7.4).
Paašškina sąvokas, analizuoja procesą (kodėl taip nutinka) (A1.9.1).	Dalykiškai paašškina sąvokas, analizuoja procesą (kodėl taip nutinka) (A1.9.2).	Nuosekliai, dalykiškai paašškina sąvokas, analizuoja procesą (kodėl taip nutinka) (A1.9.3).	Nuosekliai, dalykiškai paašškina sąvokas, argumentuoja, analizuoja procesą (kodėl taip nutinka) (A1.9.4).

Orientuojasi savojoje kultūroje, yra aktyvus kurčiųjų bendruomenės narys: dalyvauja bendruomenės renginiuose, juos aptaria. Vertina medijų kultūrą. Atsakingai vartoja intelektualius kultūros produktus (C1.1.1).

Orientuojasi savojoje kultūroje, yra aktyvus kurčiųjų bendruomenės narys: dalyvauja bendruomenės renginiuose, juos aptaria, kritiškai vertina aktualijas. Kritiškai vertina medijų kultūrą. Atsakingai vartoja intelektualius kultūros produktus (C1.1.2).

Orientuojasi savojoje kultūroje, yra aktyvus kurčiųjų bendruomenės narys: dalyvauja bendruomenės renginiuose, juos aptaria, kritiškai vertina aktualijas, siūlo naujas veiklos sritis. Kritiškai vertina medijų kultūrą. Atsakingai ir legaliai vartoja intelektualius kultūros produktus (C1.1.3).

Orientuojasi savojoje kultūroje, yra aktyvus kurčiųjų bendruomenės narys: dalyvauja bendruomenės renginiuose, juos aptaria, kritiškai vertina aktualijas, siūlo naujas veiklos sritis. Vertina savo kultūrinę veiklą. Kritiškai vertina medijas. Atsakingai ir legaliai vartoja intelektualius kultūros produktus (C1.1.4).

2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus

Šioje dalyje pateikiamos rekomendacijos, kaip ugdyti sudėtingesnius gebėjimus, kurių ugdymo rezultatai netenkina, atsižvelgiant į tyrimų ir pasiekimų patikrinimų rezultatus, arba patiriama ugdymosi sunkumų, atsižvelgiama į įvairių poreikių mokinius.

Aukštesnių mokinio pasiekimų ugdymas grindžiamas humanizmo filosofija, pozityvia nuostata, palankia psichologine aplinka. Svarbus mokinio individualumo pripažinimas, jo poreikių pažinimas, kognityvinių ir emocinių aspektų dermė. Svarbu atpažinti mokinio stipriąsias puses, t. y. tas sritis, kuriose jis patiria sėkmę. O taip pat atpažinti sritis, kuriose mokiny susiduria su sunkumais. Aukštesnių mokinio pasiekimų ugdymo esmė – pagalbos mokiniui teikimas, stiprinant tas sritis, kurių ugdymo rezultatai netenkina, tuo pačiu stiprinant ir auginant tuos pasiekimus, kurių rezultatai aukšti. Aukštesnių pasiekimų ugdymas paremtas grįžtamuju ryšiu, tikslų kėlimu, rezultatų analize, personalizuoto ugdymo užtikrinimu. Ugdymas organizuojamas taikant daugialypį intelektą (mokymasis visais pojūčiais), pasitelkiant kūrybiškumą, vizualumą. Rekomenduojama taikyti aktyvias veiklas: žaidimas, diskusijos, integruotos veiklos. Kiekvienas mokiny mokosi individualiai, atsižvelgiant į savo asmeninius poreikius, polinkius, todėl svarbu atrasti tuos metodus ir būdus, kurie labiausiai tinka konkrečiam mokiniui geriau mokytis ir siekti aukštesnių pasiekimų. Atsižvelgiama į įvairių poreikių (įskaitant ir gabiuosius) mokinius.

1–2 klasės

Kalbos vartojimas

Patarimai mokytojams:

- Komunikavimo veikla padeda ugdytis bendravimo ir bendradarbiavimo nuostatas ir gebėjimus.
- Mokytojas organizuoja, o mokiniai jam padeda sukurti psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis.
- Skatinant mokinių motyvaciją ir asmeninę atsakomybę būtina sugalvoti tokias užduotis, kurios padėtų mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Mokomasi atlikti kalbines užduotis, kuriose reikia apmąstyti tam tikras nuotaikas, elgesį.
- Mokantis komunikuoti labai svarbu su mokiniais išsiaiškinti bendravimo svarbą (pvz., žinoti, kad bet kurio darbo imantis svarbu suprasti instrukciją; kad norint ką nors išmokyti, reikia suprasti aiškinimą; kad norint sėkmingai bendrauti reikia pažinti žmogų).
- Kalbamasi mokiniui artimomis temomis; mokomasi išgirsti, išklaudyti, suprasti. Mokytis galima dalyvaujant pokalbiuose; stebint įvairių tekstų įrašus; žaidžiant kalbinius žaidimus; sekant pasakas, inscenizuojant; pasidalijant įspūdžiais su draugais, mokytoju ir kt.
- Su mokiniais turėtų būti nuolat kalbama apie nesupratimo priežastis ir pasekmes. Mokiniais reikėtų sudaryti galimybę pasvarstyti, kodėl jie kartais vieni kitų nesupranta, panagrinėti nesusikalbėjimo pavyzdžių, paskatinti prisiminti tokių atvejų iš jų pačių patirties. Pamokų metu aptariamos elementarios pokalbio taisyklės, stengiamasi jų laikytis tiek pamokų, tiek pertraukų metu.
- Mokantis komunikuoti svarbu parinkti užduočių, ugdančių mokinių atidumą (pvz., pasakojimai poromis, perpasakojant draugo mintis, to paties kalbėtojo klausymas sėdint skirtingose klasės vietose, įsidėmėjimas gestų, kurie įspėja apie svarbią informaciją).
- Mokymosi veikla planuojama remiantis mokinių patyrimu.
- Atsakant į klausimus, pagal paveikslėlių seriją, perskaityto kūrinio pavyzdį, sugalvojant panašią situaciją, mokomasi kurti elementarų kelių sakinių pasakojimą. Mokiniais nuolat suteikiama grįžtamoji informacija apie tai, kaip jie ugdosi gebėjimus: kaip jiems sekasi logiškai suformuluoti mintį.
- Mokytojas turėtų ieškoti galimybių kaip galima dažniau naudotis moderniomis komunikavimo technologijomis.

Kalbos pažinimas

Patarimai mokytojams:

- Daugiausia dėmesio skirtina mokinių mokymosi motyvacijai ugdyti. Mokytojas nuolat turėtų skatinti mokinių domėjimąsi gestų kalba, siekti, kad mokiniai suprastų, kad tai gimtoji jų kalba, žinotų, kad ji reikalinga bendrauti su kurčiaisiais, reikšti savo mintis ir jausmus, gauti ir suprasti reikiamą informaciją.
- Mokydamas kalbos pažinimo dalykų mokytojas turėtų vengti tiesiogiai perteikiamos teorijos. Gramatikos supratimo siekiama per pavyzdžius, žaidimus, daromos išvados iš konkrečių kalbos vartojimo užduočių (pvz., pokalbio, trumpo mokytojo kalbos ar įrašo stebėjimo, atskirų gestų ir frazių demonstravimo).
- Atliekant įvairias užduotis aiškinamasi veiksmy, daiktų, požymių pavadinimų reikšmė, mokomasi šiuos pavadinimus vartoti savo sakytinėje ir rašytinėje kalboje (atliekant kryptingas užduotis).
- Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, gestų ir žodį, sakinių gestų ir lietuvių kalbose. Mokymuisi parenkamos individualizuotos, atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams.
- Svarbu atsižvelgti į skirtingą mokinių patirtį. Geriausiai išmokstama tada, kai mokiniai turi tam tikro patyrimo, todėl labai svarbu išsiaiškinti, kiek mokiniai jau moka. Individualizuojant mokymą parenkamos skirtingos užduotys mokantiems gestų kalbą, kalbantiems savo susikurta gestų kalba bei silpnai gestų kalbą mokantiems mokiniams. Atrinkdamas mokymosi medžiagą, mokytojas turėtų atsižvelgti į tai, kaip ir kur mokiniai pritaikys tai, ką išmoks.

Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

Patarimai mokytojams:

- Siekiama sudaryti tokias kalbines situacijas, kad mokiniai galėtų kurti nors elementarų tekstą. Šio amžiaus vaikai labai kūrybingi, todėl reikėtų jų vaizduotę, išmonę skatinti.
- Mokinių kūrybiniais gebėjimams ugdyti vartojama literatūra, mokiniai skatinami kurti įvairius išgalvotus pasakojimus, pasakas, dialogus, mokydamiesi vaizdžiai, įtikinamai naudotis gestų kalbos raiškos priemonėmis.
- Mokiniai pratinami įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalba. Taip ugdoma estetinė nuovoka, abstraktusis mąstymas, mokomasi reikšti nuomonę ir jausmus. Klausomasi mokytojo ir draugų sekamų pasakų, sakmių. Aptariamas klausytų kūrinių turinys. Sudaromos įvairios situacijos, kuriose mokiniai gali atlikti įvairius vaidmenis, juos aptarti, patys kurti.

3–4 klasės

Kalbos vartojimas

Patarimai mokytojams:

- Komunikavimo veikla susijusi su bendravimu ir bendradarbiavimu. Todėl mokytojas kartu su mokiniais turėtų pasirinkti tokius mokymo būdus, kurie padėtų kiekvienam mokiniui suprasti, kad svarbu yra ne tik įgyti žinių, bet ir ugdytis tinkamus bendravimo gebėjimus. Sudaroma galimybė mokiniams suprasti, kaip bendravimas padeda mokytis. Parenkama tokia veikla, kuri skatina apmąstyti tam tikras savo bei kitų nuotaikas, elgesį.
- Mokytojas kartu su mokiniais sukuria psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis.

- Skatinant mokinių motyvaciją ir asmeninę atsakomybę būtina sugalvoti tokias užduotis, kurios padėtų mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Komunikavimo veikla siejama su kuo realesnėmis bendravimo ir bendradarbiavimo situacijomis. Mokytojas kartu su mokiniais sukuria aktualias juos dominančias komunikacines situacijas, naudoja įvairią medžiagą bei komunikavimo priemones ir taiko įvairius mokymosi būdus (mokymąsi bendradarbiaujant, problemines diskusijas ir kt.).
- Mokomasi kalbėtis atsižvelgiant į adresatą; apmąstomas savo ir kitų klasės draugų dalyvavimas kalbinėse situacijose. Kalbamasi mokiniui artimomis temomis; mokomasi išgirsti, išklaudyti, suprasti.
- Mokytoju vadovaujant kalbamasi pasirinkta tema poromis ir grupėje; pasakoma savo nuomonė; stebimi įrašai, kuriuose svarstomi įvairūs bendravimo aspektai.
- Aiškinamasi, kaip derėtų kalbėtis su pašnekovu vienais ar kitais atvejais, kokios raiškos priemonės būtų tinkamiausios. Mokyti galima dalyvaujant pokalbiuose, stebint įvairių tekstų įrašus; žaidžiant kalbinius žaidimus; sekant pasakas, inscenizuojant; pasidalijant išpūdžiais su draugais, mokytoju ir kt.
- Žaidžiant žaidimus, vaidinant įvairias situacijas mokomasi išreikšti patiriamus jausmus ir būsenas (laimę, džiaugsmą, pyktį, nerimą, baimę ir pan.).
- Pamokų metu kartu su mokiniais kuriamos pokalbio taisyklės, stengiamasi jų laikytis tiek pamokų, tiek pertraukų metu.
- Mokantis komunikuoti svarbu parinkti užduočių, ugdančių mokinių atidumą (pvz., pasakojimai poromis, perpasakojant draugo mintis, to paties kalbėtojo klausymas sėdint skirtingose klasės vietose, įsidėmėjimas gestų, kurie įspėja apie svarbią informaciją).
- Mokymosi veikla planuojama remiantis mokinių patyrimu.
- Mokiniais nuolat suteikiama grįžtamoji informacija apie tai, kaip jie ugdomi gebėjimus: kaip jiems sekasi logiškai suformuluoti mintį.
- Mokytojas turėtų ieškoti galimybių kaip galima dažniau naudotis moderniomis komunikavimo technologijomis.

Kalbos pažinimas

Patarimai mokytojams:

- Mokymosi procese mokytojas nuolat turėtų palaikyti mokinių domėjimąsi gestų kalba, siekti, kad mokiniai noriai bendrautų, reikštų savo mintis ir taip įgytų pasitikėjimo savo jėgomis ir noro veikti.
- Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, žodį ir gestą, sakinį lietuvių ir gestų kalbose. Žaidžiant kalbinius žaidimus suvokiamas lietuvių gestų kalbos savitumas. Mokymuisi parenkamos individualizuotos atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams.
- Mokydamas kalbos pažinimo dalykų, mokytojas turėtų vengti tiesiogiai perteikiamos teorijos. Gramatikos supratimo siekiama per pavyzdžius, žaidimus, daromos išvados iš konkrečių kalbos vartojimo užduočių (pvz., pokalbio, trumpo mokytojo kalbos ar įrašo stebėjimo, atskirų gestų ir frazių demonstravimo).
- Mokytojas turėtų remtis individualia mokinių patirtimi. Geriausia išmokstama tada, kai mokiniai turi tam tikro patyrimo, todėl labai svarbu išsiaiškinti, kiek mokiniai jau moka. Atrinkdamas mokymosi medžiagą, mokytojas turėtų atsižvelgti į tai, kaip ir kur mokiniai pritaikys tai, ką išmoks.
- Nuolat gaudami grįžtamąją informaciją, mokiniai mokosi taisyklingai reikšti mintis, vartoti gestų konstrukcijas (iš išmoktų atvejų).

Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

Patarimai mokytojams:

- Per lietuvių gestų kalbos pamokas sudaromos prielaidos vartoti lietuvių gestų kalbą taip, kad būtų lavinama ir skatinama mokinių fantazija, gebėjimas reikšti savo mintis ir jausmus.
- Mokomasi pažinti ir puoselėti savo bendruomenės ir krašto tradicijas.
- Užduotys siejamos su įvairiais grožiniais teksta ir pagal galimybes atrandama, kas juose gražu, netikėta; ugdomasi vaizduotė – mokiniai pasakoja, kaip įsivaizduoja skaitytus vaizdus. Aptariami veikėjai, jų poelgiai, mokomasi juos vertinti. Apie tai kalbamasi, dalijamasi savo išgyvenimais su kitais. Sudaromos sąlygos eksperimentuoti persakant gestų kalba: papildant tekstą, pratęsiant pasakojimą.
- Mokytojo vadovaujami mokiniai skaito ir aptaria savo ir draugų kūrybinius bandymus, vertina pagal numatytus kriterijus, ką pavyko pasiekti, ką reikėtų tobulinti.
- Sudaroma galimybė mokiniams semtis įspūdžių, kūrybinių sumanymų iš kitų kūrybos, literatūros, aplinkos.

5–6 klasės

Kalbos vartojimas

Patarimai mokytojams:

- Komunikavimo veikla susijusi su bendravimu ir bendradarbiavimu. Todėl mokytojas kartu su mokiniais turėtų pasirinkti tokius mokymo būdus, kurie padėtų kiekvienam mokiniui suprasti, kad svarbu yra ne tik įgyti žinių, bet ir ugdyti tinkamus bendravimo gebėjimus. Sudaroma galimybė mokiniams suprasti, kaip bendravimas padeda mokytis. Parenkama tokia veikla, kuri skatina apmąstyti tam tikras savo bei kitų nuotaikas, elgesį.
- Mokytojas kartu su mokiniais sukuria psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis.
- Skatinant mokinių motyvaciją ir asmeninę atsakomybę būtina sugalvoti tokias užduotis, kurios padėtų mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Mokytojas turėtų parinkti mokymosi būdus, kurie padėtų mokiniams suprasti, kaip gestų kalbos vartojimo gebėjimai gali nulemti tolesnio mokymosi sėkmę, sudaryti galimybę dalyvauti mokyklos bei kurčiųjų bendruomenės gyvenime.
- Ugdoma bendravimo ir bendradarbiavimo nuostatos ir gebėjimai. Mokytojas kartu su mokiniais kuria aktualias juos dominančias komunikacines situacijas, naudoja įvairią medžiagą bei komunikavimo priemones ir parenka įvairią mokymosi veiklą (darbą poromis, mažomis grupėmis, įvairaus pobūdžio pokalbius ir kt.). Sudaroma galimybė mokiniams suprasti, kaip bendravimas padeda mokytis (ir kitų dalykų) ir plėtoti socialinius gebėjimus.
- Mokinių motyvacijai ir asmeninei atsakomybei skatinti mokytojas turėtų parinkti užduočių, padedančių mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, reikėtų ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Mokomasi atlikti kalbines užduotis, kuriose prašoma aptarti tam tikras nuotaikas, elgesį.
- Pamokų veikla siejama su kuo tikroviškesnėmis bendravimo ir bendradarbiavimo situacijomis. Kad mokiniai ne tik pasyviai įsidėmėtų reikšmes, bet ir aktyviai kurtųsi prasmę, reikia sudaryti jiems sąlygas pasinaudoti tuo, ko išmoko (pvz., mokantis kitų dalykų, bendraujant su kitais bendraamžiais ar suaugusiais). Turėtų būti organizuojamos tokios veiklos, kad mokiniai galėtų bendrauti, veikti išvien su kitais, aktyviai dalyvauti (pvz., kalbiniai žaidimai, projektai, darbas mažomis grupėmis, poromis). Bendraujant įgyjama naujos patirties, turtinamas žodynas, keičiamasi bendravimo modeliais, plečiamos vaizdinio mąstymo galimybės.
- Mokiniai atlieka užduotis, mokosi pristatyti įvairius objektus ir situacijas (knygą, žaidimo taisykles, konfliktinę situaciją, situaciją dalyvaujant vertėjui, renginį ir pan.) įvairiems

adresatams, dirba kartu su visais klasėje esančiais gestų kalbos vartotojais. Tam ypač tinka projekcinė veikla.

- Mokantis labai svarbu su mokiniais išsiaiškinti supratimo svarbą (pvz., kad imantis bet kurio darbo svarbu suprasti instrukciją; kad norint ką nors išmokyti reikia suprasti aiškinimą, kad norint sėkmingai bendrauti reikia įsitikinti, jog kitas žmogus tave reikiamai suprato). Su mokiniais turėtų būti nuolat kalbama apie nesupratimo priežastis ir pasekmes. Mokiniais reikėtų sudaryti galimybių pasvarstyti, kodėl jie kartais vieni kitų nesupranta, panagrinėti nesusikalbėjimo pavyzdžių, paskatinti prisiminti tokių atvejų iš jų pačių patirties.
- Rinkdamas mokymo ir mokymosi būdus mokytojas turėtų apgalvoti, kaip bus mokomasi išklausti kitą ir parodyti, kad jo nuomonė vertinama, kaip klausantysis savo elgesiu rodytų pašnekovui pagarbą. Pasirenkamos mokymosi veiklos, kurios ugdo ir plėtoja bendravimo gebėjimus: mokėjimą ramiai kalbėti, tinkamai skatinti kitus, konstruktyviai spręsti iškilusias problemas, konfliktus, mandagiai nepritarti. Mokantis komunikuoti svarbu parinkti užduočių, ugdančių mokinių atidumą (pvz., pasakojimai poromis, perpasakojant draugo mintis, įsidėmėjimas gestų, kurie gali būti nuoroda į svarbią informaciją). Mokymosi veikla planuojama remiantis mokinių patirtimi. Prieš stebint (tiesiogiai ar iš įrašo) tekstą mokytojas pateikia užduočių, kurias atlikdami mokiniai prisimena tai, kas padės geriau suprasti tekstą. Renkantis mokymo ir mokymosi būdus reikėtų atsižvelgti į mokinių mokymosi stilių, komunikacinę patirtį. Atsiminti gali padėti vaizdinė informacija, naudojami paveikslėliai ar brėžiniai. Pvz., 5–6 klasėse daugiausiai laiko skiriama pasakojimui. Planuoti pasakojimą galima grafine – „pasakojimo žvaigždės“ – forma (viduryje užrašomas klausimas *kodėl*, kampuose – *kas, kur, kada, kas atsitiko, kaip viskas baigėsi*).
- Mokytojas turėtų kuo dažniau kartu su mokiniais naudotis moderniomis komunikavimo technologijomis.
- Mokytojas kartu su mokiniais kuria psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis. Aplinka turėtų ne tik gerai nuteikti, bet ir teikti mokiniams papildomos informacijos, reikalingos įvairiems tekstams suprasti ir perteikti.
- Mokytojas turėtų padėti mokiniams pasirinkti tinkamas strategijas, padedančias geriau suvokti, stebėti ir koreguoti savo suvokimo procesą. Mokytojui padedant mokiniai mokosi nustatyti informacijos svarbą, įvairiais būdais pasižymėti esminius dalykus, susieti su jau turima patirtimi, pateikti sau klausimų, aiškintis, suprasti naujų gestų reikšmės remiantis kontekstu. Kuo geriau mokiniai supranta, kada ir kodėl tam tikra strategija padeda, tuo labiau tikėtina, kad jie gebės taikyti šias strategijas mokymuisi. Mokytojas turėtų padėti suprasti, kurios komunikavimo strategijos geriausiai tinka konkrečiu atveju ir kaip jas taikyti.
- Mokiniais labai svarbu tapti savarankiškiems, nepriklausomiems. Todėl vertėtų ypač daug laiko skirti strategijoms, padedančioms įvertinti komunikavimo situaciją, kelti sau adekvačius tikslus, įveikti baimę, pasitikėti savo jėgomis. Mokiniai turėtų žinoti, kad yra gestų kalbos vertėjų, nusimanyti, kas, kokiomis jų paslaugomis ir kada gali naudotis. Pagal galimybes stebimas ir aptariamas vertėjų darbas.

Kalbos pažinimas

Patarimai mokytojams:

- Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbą kalbos dalis, žodį ir gestą, sakinį lietuvių ir gestų kalbose. Žaidžiant kalbinius žaidimus suvokiamas lietuvių gestų kalbos savitumas. Mokymuisi parenkamos individualizuotos atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams.
- Mokydamas kalbos pažinimo dalykų, mokytojas turėtų vengti tiesiogiai perteikiamos teorijos. Gramatikos supratimo siekiama per pavyzdžius, žaidimus, daromos išvados iš konkrečių kalbos

vartojimo užduočių (pvz., pokalbio, trumpo mokytojo kalbos ar įrašo stebėjimo, atskirų gestų ir frazių demonstravimo).

- Nuolat gaudami grįžtamąją informaciją, mokiniai mokosi taisyklingai reikšti mintis, vartoti gestų konstrukcijas (iš išminktų atvejų).
- Mokytojas inicijuoja pokalbius apie gestų kalbos mokymosi prasmingumą. Kalbėdamiesi, aptardami savo patirtį mokiniai supranta, kad gestų kalba teikia galimybę pasidalyti su kitais savo mintimis, jausmais, geriau pažinti vieniems kitus. Daug dėmesio skiriama pasirinktiems lietuviškiems arba gestų kalbos tekstams perpasakoti. Šie atpasakojimai filmuojami ir analizuojami kartu su draugais (kiti gali būti nematę originalaus teksto). Mokiniai kartu svarsto, kaip reikėtų perteikti sunkesnes lietuviško teksto vietas kuo aiškesne gestų kalba.
- Mokytojas turėtų remtis individualia mokinių patirtimi. Individualizuojant mokymą parenkamos skirtingos užduotys mokantiems gestų kalbą, kalbantiems savo susikurta gestų kalba bei visai gestų kalba nekalbantiems mokiniams. Geriausiai išmokstama tada, kai mokiniai turi tam tikros patirties, todėl labai svarbu išsiaiškinti, kiek mokiniai jau moka. Atrinkdamas mokymosi medžiagą, mokytojas turėtų atsižvelgti į tai, kaip ir kur mokiniai pritaikys tai, ką išmoks.
- Mokiniai per patirtį supažindinami su fonologine ir morfologine gesto sandara. Žaidžiami žaidimai ir atliekamos užduotys su sudedamaisiais gestų kalbos elementais (plaštakos forma, padėtis, vieta, judesys ir nerankiniai elementai), pvz., sugalvoti pasakojimą su vienu elementu visuose gestuose, sugalvoti kuo daugiau gestų su pasirinktu elementu, atpažinti tam tikrą elementą gestų kalbos tekste.
- Mokomasi nuolat lyginant lietuvių ir gestų kalbų panašumus ir skirtumus, naudojamosi vienos ar kitos kalbos patirtimi.
- Lyginant lietuviškus ir gestų kalbos tekstus mokomasi rasti abiejų kalbų leksinės ir gramatinės raiškos atitikmenis. Šių atitikmenų vartojimą stengiamasi automatizuoti atliekant įvairius pratimus. Taip pat mokomasi susikurti reikiamus gestus arba naudoti kitokias išraiškos priemones, kai nėra tiesioginio atitikmens ar jis nežinomas.
- Kalbama apie darybinę ir tiesioginę gestų kalbos ir lietuvių kalbos motyvą. Aptariama klasės draugų ir jų šeimos narių vardų gestų kalba motyvą, miestų, mikrorajonų pavadinimų motyvą ir kt.
- Kalbant apie ribų žymėjimą gestų kalboje mokomasi suprasti lietuvių kalbos skyrybos ženklų paskirtį.
- Žiūrėti kitų šalių gestų kalbų pavyzdžiai, stengiamasi rasti gestų kalbų panašumų ir skirtumų. Taip pat žiūrėti ir lyginami įvairūs lietuvių gestų kalbos variantai.

Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

Patarimai mokytojams:

- Per lietuvių gestų kalbos pamokas sudaromos prielaidos vartoti lietuvių gestų kalbą taip, kad būtų lavinama ir skatinama mokinių fantazija, gebėjimas reikšti savo mintis ir jausmus.
- Mokomasi pažinti ir puoselėti savo bendruomenės ir krašto tradicijas.
- Siekiama suvokti priklausymą dviem kultūroms – savo tautos ir kurčiųjų bendruomenės, išsaugoti ir puoselėti savo tautinį ir kultūrinį tapatumą. Todėl lietuvių gestų kalbos mokymo(si) turinys siejamas su lietuvių tautos istorija, kultūros paveldu bei tradicijomis ir Lietuvos bei pasaulio kurčiųjų bendruomenės istorija, kultūra ir tradicijomis.
- Mokiniai skatinami kurti įvairius išgalvotus pasakojimus, pasakas, dialogus, mokosi vaizdžiai, įtikinamai naudotis gestų kalbos raiškos priemonėmis, pratinami įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalbą. Taip ugdoma estetišką nuovoką, abstraktusis mąstymas, mokomasi reikšti nuomones ir jausmus.
- Svarbią vietą mokymosi procese turėtų užimti vaidmenų žaidimai, įsivaizdavimas ir fantazavimas. Tai padėtų plėsti mokinių patirtį. Pasirenkami įvairūs kūrybingumą ugdančios mokymosi būdai (pvz., kryptingas įsivaizdavimas, kolektyvus idėjų kūrimas, analogijų ieškojimas, stebėjimas stengiantis numatyti).

7–8 klasės

Kalbos vartojimas

Patarimai mokytojams:

- Ugdant mokinių nuostatas svarbu padėti jiems suprasti, kaip gestų kalbos gebėjimai gali nulemti tolesnio mokymosi sėkmę, galimybę dalyvauti kurčiųjų bendruomenės gyvenime, perimti jos kultūrą.
- Komunikavimo veikla padeda ugdyti bendravimo ir bendradarbiavimo nuostatas ir gebėjimus. Mokytojas kartu su mokiniais kuria aktualias juos dominančias komunikacines situacijas, naudoja įvairią medžiagą bei komunikavimo priemones ir taiko įvairius mokymosi būdus (mokymasis bendradarbiaujant, probleminės diskusijos ir kt.). Sudaroma galimybė mokiniams suprasti, kaip bendravimas padeda mokytis (ir kitų dalykų) ir plėtoti socialinius gebėjimus.
- Skatinant mokinių motyvaciją ir asmeninę atsakomybę reikėtų sugalvoti tokių užduočių, kurios padėtų mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, reikėtų ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Mokomasi atlikti kalbines užduotis, kuriose prašoma aptarti tam tikras nuotaikas, elgesį.
- Kalbos vartojimo veikla siejama su kuo tikroviškesnėmis bendravimo ir bendradarbiavimo situacijomis. Pokalbiams pasirenkamos mokiniams aktualios temos. Taip pat diskusijomis sprendžiamos realios mokyklinio gyvenimo problemos, dalyko mokymosi uždaviniai (pvz., aptariamos klasėje kilusios problemos, rengiamasi rašiniui, aptariami perskaityti kūriniai). Mokomasi prasmingai pasinaudoti tuo, kas išmokta (pvz., mokantis kitų dalykų, bendraujant su bendraamžiais ar suaugusiais). Rekomenduotinos tokios veiklos, kad mokiniai galėtų bendrauti, veikti išvien su kitais, aktyviai dalyvauti (pvz., kalbiniai žaidimai, projektai, darbas mažomis grupėmis, poromis). Bendraujant ne tik ugdomi socialiniai gebėjimai, bei ir įgyjama naujos patirties, turtinamas žodynas, plečiamos vaizdinio mąstymo galimybės. Mokiniai atlieka užduotis, pristato įvairias apžvalgas (knygą, žaidimo taisykles, renginį ir pan.) įvairiems adresatams. Tam ypač tinka projektinė veikla, grupinis tyrinėjimas.
- Su mokiniais turėtų būti nuolat kalbama apie nesupratimo priežastis ir pasekmes. Mokiniais reikėtų sudaryti galimybių pasvarstyti, kodėl jie kartais vieni kitų nesupranta, panagrinėti nesusikalbėjimo pavyzdžių, paskatinti prisiminti tokių atvejų iš jų pačių patirties.
- Labai svarbu padėti suvokti, kad ne tik kalbėjimas, bet ir klausymasis yra aktyvi veikla, kurios reikia mokytis. Daugiau dėmesio vertėtų skirti mokymuisi klausyti kritiškai: analizuoti pašnekovo mintis, įvertinti savo idėjas. Rinkdamas mokymo ir mokymosi būdus mokytojas turėtų apgalvoti, kaip bus mokomasi išklausyti kitą ir parodyti, kad jo nuomonė vertinama, kaip klausantysis savo elgesiu rodys pašnekovui pagarbą.
- Mokymo ir mokymosi būdai turėtų padėti įsitraukti į diskusiją visiems mokiniams (pvz., diskusijos pradžia parenkamas tekstas apie ginčytinus dalykus, priešingi požiūrio aspektai svarstomi poromis, papildomų argumentų ieškoma sugrupavus dvi poras, grupės išvados pateikiamos klasei, aptariama, kodėl nuomonės nevienodos).
- Pasirenkamos mokymosi veiklos, kurios ugdo ir plėtoja bendravimo gebėjimus: mokėjimą ramiai kalbėti, tinkamai skatinti kitus, konstruktyviai spręsti iškilusias problemas, konfliktus, mandagiai nepritarti.
- Mokantis komunikuoti svarbu parinkti užduočių, ugdančių mokinių atidumą (pvz., pasakojimai poromis, perpasakojant draugo mintis, įsidėmėjimas gestų, kurie įspėja apie svarbią informaciją). Mokymosi veikla planuojama remiantis mokinių patirtimi. Prieš stebint (tiesiogiai ar iš įrašo) tekstą mokytojas pateikia užduočių, kurias atlikdami mokiniai prisimena tai, kas padės geriau suprasti tekstą.
- Mokytojas turėtų kuo dažniau naudotis moderniomis komunikavimo technologijomis.
- Mokytojas kartu su mokiniais kuria psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis. Aplinka turėtų ne tik gerai

nuteikti, bet ir teikti mokiniams papildomos informacijos, reikalingos įvairiems tekstams suprasti ir perteikti. Mokant rašyti aiškinamuosius tekstus patartina bendradarbiauti su kitų dalykų mokytojais, skirti bendrų užduočių.

- Mokiniams labai svarbu tapti savarankiškiems, nepriklausomiems. Todėl vertėtų ypač daug laiko skirti strategijoms, padedančioms įvertinti komunikavimo situaciją, kelti sau adekvačius tikslus, įveikti baimą, pasitikėti savo jėgomis. Mokytojas turėtų padėti mokiniams pasirinkti tinkamas strategijas, padedančias geriau suvokti, stebėti ir koreguoti savo suvokimo procesą. Mokytojui padedant mokiniai mokosi nustatyti informacijos svarbą, įvairiais būdais pasižymėti esminius dalykus, susieti su jau turima patirtimi, pateikti sau klausimų, aiškintis, suprasti naujų gestų reikšmes remiantis kontekstu. Kuo geriau mokiniai supranta, kada ir kodėl tam tikra strategija padeda, tuo labiau tikėtina, kad jie gebės taikyti šias strategijas mokydami. Mokytojas turėtų padėti suprasti, kurios komunikavimo gestų kalba strategijos geriausiai tinka konkrečiu atveju ir kaip jas taikyti.
- Pagal galimybes bendradarbiaujama su gestų kalbos vertėjais (pvz., renginiuose, susitikimuose su girdinčiais bendraamžiais), stebimas ir aptariamas vertėjų darbas.

Kalbos pažinimas

Patarimai mokytojams:

- Mokymosi procese mokytojas nuolat turėtų ugdyti mokinių domėjimąsi gestų kalba, siekti, kad mokiniai suprastų, jog tai gimtoji jų kalba, žinotų, kad ji reikalinga bendrauti su kurčiaisiais, reikšti savo mintis ir jausmus, gauti ir suprasti reikiamą informaciją.
- Stengiamasi vartoti kuo turtingesnę gestų kalbą norint perteikti mintį ir tinkamai save išreikšti. Mokiniams pateikiami skirtingi to paties dalyko, įvykio ar reiškinio aprašymai (gestų kalba ir (arba) lietuvių kalba), jie turi pasakyti, kuris variantas yra patraukliausias ir įdomiausias ir kokiomis kalbos raiškos priemonėmis tai pasiekta.
- Mokytojas turėtų remtis individualia mokinių patirtimi. Mokymuisi parenkamos individualizuotos, atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams.
- Gramatikos supratimo siekiama per pavyzdžius, daromos išvados iš konkrečių kalbos vartojimo užduočių (pvz., pokalbio, trumpo mokytojo kalbos ar įrašo stebėjimo, atskirų gestų ir frazių demonstravimo). Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi palyginti gestų ir lietuvių kalbų struktūrą, žodyną ir kitus gestų ir lietuvių kalbos bruožus.
- Gerinamas supratimas apie fonologinę, gramatinę ir leksinę gestų kalbos sandarą mokantis naudotis kompiuteriniu lietuvių gestų kalbos žodynu. Taip pat susipažįstama su kitais gestų kalbos žodynais (tarp jų – ir kitų gestų kalbų) bei žodinių kalbų žodynais, enciklopedijomis, interneto galimybėmis siekiant išsiaiškinti nežinomo termino reikšmę.
- Kalbama apie kalbos dalis kaip leksines gramatines kategorijas ir kaip leksines kategorijas. Stengiamasi suvokti lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos dalių funkcijas ir skirtumus. Verčiant tekstus iš lietuvių kalbos į gestų kalbą ir atvirkščiai atkreipiamas dėmesys, kuriais atvejais būtina išlaikyti tą pačią kalbos dalį, o kada to daryti nereikia arba neįmanoma.
- Verta pasinaudoti itin išlavintais kurčių mokinių regėjimo gebėjimais. Atsižvelgiant į jų mokymosi stilių pasirenkami atitinkami mokymosi būdai (pvz., analogijų suradimas ir grafinis vaizdavimas, sąvokų schemų braižymas, „minčių žemėlapiai“).

Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

Patarimai mokytojams:

- Siekiama suvokti priklausymą dviem kultūroms – savo tautos ir kurčiųjų bendruomenės, išsaugoti ir puoselėti savo tautinį ir kultūrinį tapatumą. Todėl lietuvių gestų kalbos mokymo(si)

turinys siejamas su lietuvių tautos istorija, kultūros paveldu bei tradicijomis ir Lietuvos bei pasaulio kurčiųjų bendruomenės istorija, kultūra ir tradicijomis.

- Kūrybiniais mokinių gebėjimams ugdyti labai praverčia literatūra, mokiniai skatinami kurti įvairius išgalvotus pasakojimus, pasakas, dialogus, mokosi vaizdžiai, įtikinamai naudotis gestų kalbos raiškos priemonėmis. Mokiniai pratinami įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalba. Taip ugdoma estetinė nuovoka, abstraktusis mąstymas, mokomasi reikšti nuomones ir jausmus.
- Svarbią vietą mokymosi procese turėtų užimti vaidmenų žaidimai, įsivaizdavimas ir fantazavimas. Tai padėtų plėsti mokinių patirtį. Pasirenkami įvairūs kūrybingumą ugdantys mokymosi būdai (pvz., kryptingas įsivaizdavimas, kolektyvus idėjų kūrimas, analogijų ieškojimas, stebėjimas stengiantis numatyti).

9–10 (I–II gimnazijos) klasės

Kalbos vartojimas

Patarimai mokytojams:

- Ugdant komunikavimo gestų kalba gebėjimus svarbu padėti mokiniams suprasti, kaip šie gebėjimai gali nulemti tolesnio mokymosi sėkmę, galimybę visavertiškai dalyvauti kurčiųjų bendruomenės gyvenime, perimti jos kultūrą.
- Komunikavimo veikla padeda ugdyti bendravimo ir bendradarbiavimo nuostatas ir gebėjimus. Mokytojas kartu su mokiniais kuria aktualias juos dominančias komunikacines situacijas, naudoja įvairią medžiagą bei komunikavimo priemones ir taiko įvairius mokymosi būdus (mokymasis bendradarbiaujant, probleminės diskusijos ir kt.). Sudaroma galimybė mokiniams suprasti, kaip bendravimas padeda mokytis (ir kitų dalykų) ir plėtoti socialinius gebėjimus.
- Skatinant mokinių motyvaciją ir asmeninę atsakomybę reikėtų sugalvoti tokių užduočių, kurios padėtų mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, reikėtų ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Mokomasi atlikti kalbines užduotis, kuriose prašoma aptarti tam tikras nuotaikas, elgesį.
- Mokiniai skatinami lyginti specifines kalbos vartojimo girdinčiųjų ir kurčiųjų bendruomenėse ypatybes ir atsižvelgiant į tai tobulinti savo gebėjimus bendrauti įvairiose situacijose.
- Ypač atkreiptinas dėmesys į komunikacinių situacijų valdymą, bendravimo su kurčiaisiais ir girdinčiaisiais (su vertėju ir be jo) metu įgyjamą nepriklausomumo jausmą, socialinius gebėjimus. Mokomasi nugalėti stresą, įveikti komunikacinius barjerus.
- Kalbos vartojimo veikla siejama su kuo tikroviškesnėmis bendravimo ir bendradarbiavimo situacijomis. Diskusijoms pasirenkamos mokiniams aktualios temos. Taip pat diskusijomis sprendžiamos realios mokyklinio gyvenimo problemos, kiti dalyko mokymosi uždaviniai (pvz., aptariamos klasėje kilusios problemos, bendruomenės įvykiai, rengiamasi rašiniui, aptariami perskaityti kūriniai ar šaltiniai). Kad mokiniai ne tik pasyviai įsidėmėtų reikšmės, bet ir aktyviai kurtųsi prasmę, reikia sudaryti jiems sąlygas pasinaudoti tuo, ko išmoko (pvz., mokantis kitų dalykų, imituojant realias gyvenimo situacijas, bendraujant su bendraamžiais ar suaugusiaisiais). Turėtų būti organizuojamos tokios veiklos, kad mokiniai galėtų bendrauti, veikti kartu su kitais, priimti visiems svarbius sprendimus, aktyviai dalyvauti (pvz., kalbiniai žaidimai, projektai, darbas mažomis grupėmis, poromis). Bendraujant įgyjama naujos patirties, turtinamas žodynas, perimami mąstymo modeliai ir strategijos, plečiasi vaizdinio mąstymo galimybės, tikslinamos naujų dalykų reikšmės. Mokiniai atlieka mokytojo arba kitų mokinių paskirtas užduotis, pristato įvairias apžvalgas (knygos, renginio), taip pat, pvz., kitų mokomųjų dalykų medžiagą: skritulinę diagramą, taisyklę, darbo įrankių naudojimosi instrukciją, formulę ir pan.) įvairiems adresatams. Tam ypač tinka projektinė veikla.
- Mokantis labai svarbu su mokiniais išsiaiškinti supratimo svarbą (pvz., kad imantis bet kurio darbo svarbu suprasti instrukciją; kad norint ką nors išmokyti reikia suprasti aiškinimą, kad

norint sėkmingai bendrauti reikia įsitikinti, jog kitas žmogus tave reikiamai suprato). Su mokiniais turėtų būti nuolat kalbama apie nesupratimo priežastis ir pasekmes. Mokiniais reikėtų sudaryti galimybių pasvarstyti, kodėl jie kartais vieni kitų nesupranta, panagrinėti nesusikalbėjimo pavyzdžių, paskatinti prisiminti tokių atvejų iš jų pačių patirties.

- Labai svarbu padėti suvokti, kad ne tik kalbėjimas, bet ir klausymasis yra aktyvi veikla, kurios reikia mokytis. Daugiau dėmesio vertėtų skirti mokymuisi klausyti kritiškai: analizuoti pašnekovo mintis, įvertinti savo idėjas. Rinkdamas mokymo ir mokymosi būdus mokytojas turėtų apgalvoti, kaip bus mokomasi išklausyti kitą, parodyti, kad jo nuomonė vertinama, kaip klausantysis savo elgesiu rodys pašnekovui pagarbą.
- Mokymo ir mokymosi būdai turėtų padėti įsitraukti į diskusiją visiems mokiniams (pvz., diskusijos pradžia parenkamas tekstas ar mokytojas pristato temą apie ginčytinus dalykus, priešingi požiūrio aspektai svarstomi poromis, papildomų argumentų ieškoma sugrupavus dvi poras, grupės išvados pateikiamos klasei, aptariama, kodėl nuomonės nevienodos).
- Pasirenkamos mokymosi veiklos, kurios ugdo ir plėtoja bendravimo gebėjimus: mokėjimą ramiai kalbėti, tinkamai skatinti kitus, konstruktyviai spręsti iškilusias problemas, konfliktus, mandagiai nepritarti.
- Mokantis komunikuoti svarbu parinkti užduočių, ugdančių mokinių atidumą (pvz., pasakojimai poromis, perpasakojant draugo mintis, nuorodų, kad informacija yra konfidenciali ar kad pašnekovas nėra su ja susipažinęs, pastebėjimas). Mokymosi veikla planuojama remiantis mokinių patirtimi. Prieš stebint (tiesiogiai ar iš įrašo) tekstą mokytojas pateikia užduočių, kurias atlikdami mokiniai prisimena tai, kas padės geriau suprasti tekstą.
- Mokytojas kartu su mokiniais turėtų kuo dažniau naudotis moderniomis komunikavimo technologijomis, įtraukti mokinius į mokymosi veiklos planavimą.
- Mokytojas kartu su mokiniais kuria psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis. Aplinka turėtų ne tik gerai nuteikti, bet ir teikti mokiniams papildomos informacijos, reikalingos įvairiems tekstams suprasti ir perteikti.
- Mokytojas turėtų padėti mokiniams pasirinkti tinkamas strategijas, padedančias geriau suvokti, stebėti ir koreguoti savo suvokimo procesą. Mokytojui padedant mokiniai mokosi nustatyti informacijos svarbą, įvairiais būdais pasižymėti esminius dalykus, susieti su jau turima patirtimi, pateikti sau klausimų, aiškintis, suprasti naujų gestų reikšmės remiantis kontekstu.
- Kuo geriau mokiniai supranta, kada ir kodėl tam tikra strategija padeda, tuo labiau tikėtina, kad jie gebės taikyti šias strategijas mokymuisi. Mokytojas turėtų padėti suprasti, kurios komunikavimo gestų kalba strategijos geriausiai tinka konkrečiu atveju ir kaip jas taikyti.
- Mokiniais labai svarbu tapti savarankiškiems, nepriklausomiems. Todėl vertėtų ypač daug laiko skirti strategijoms, padedančioms įvertinti komunikavimo situaciją, kelti sau adekvačius tikslus, įveikti baimę, pasitikėti savo jėgomis. Pagal galimybes bendradarbiaujama su gestų kalbos vertėjais (pvz., renginiuose, susitikimuose su girdinčiais bendraamžiais), įrašuose stebimas ir aptariamas vertėjų darbas, įvairios probleminės situacijos.

Kalbos pažinimas

Patarimai mokytojams:

- Gilinantis į kalbos (gestų ir lietuvių) sandarą kreipiamas dėmesys į esminius šių kalbų skirtumus ir su jais susijusius sunkumus kuriant tekstus lietuvių kalba arba verčiant į gimtąją gestų kalbą.
- Mokytojas bando mokiniams parodyti, kad nuo to, kokias kalbos raiškos priemones jie vartoja, gali priklausyti aplinkinių vertinimas, taip pat ir girdinčiųjų, kai bendraujama raštu arba per vertėją.
- Mokytojas turėtų remtis individualia mokinių patirtimi. Geriausiai išmokstama tada, kai mokiniai turi tam tikros patirties, todėl labai svarbu išsiaiškinti, kiek mokiniai jau moka. Atrinkdamas mokymosi medžiagą, mokytojas turėtų atsižvelgti į tai, kaip ir kur mokiniai pritaikys tai, ką išmoks.

- Mokydamas kalbos pažinimo dalykų mokytojas turėtų vengti tiesiogiai perteikiamos teorijos. Gramatikos supratimo siekiama per pavyzdžius, daromos išvados iš konkrečių kalbos vartojimo užduočių (pvz., pokalbio, trumpo mokytojo kalbos ar įrašo stebėjimo, atskirų gestų ir frazių demonstravimo).
- Mokomasi nuolat lyginant lietuvių ir gestų kalbų panašumus ir skirtumus, naudojamosi vienos ir kitos kalbos patirtimi.
- Mokymuisi parenkamos individualizuotos atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti mokiniams artimas ir pažįstamas.
- Svarbu ugdyti abstraktųjį mąstymą ir mokyti jo raiškos. Teikdamas grįžtamąją informaciją mokytojas nurodo mokinių gestus, kurie turėtų būti pakeisti tikslesniais.
- Verta pasinaudoti itin išlavintais kurčių mokinių regėjimo gebėjimais. Atsižvelgiant į jų mokymosi stilių pasirenkami atitinkami mokymosi būdai (pvz., analogijų suradimas ir grafinis vaizdavimas, sąvokų schemų braižymas, „minčių žemėlapiai“).
- Mokiniai mokosi analizuoti savo ir kitų kalbėtojų kalbą įvairiais aspektais – aiškumo, nuoseklumo, išraiškingumo, taisyklingumo, „švarumo“ (kalkinės kalbos elementų nebuvimo) ir kt. Savarankiškai, poromis arba grupėmis rengia referatus apie gestų ir lietuvių kalbą abiem kalbomis.

Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

Patarimai mokytojams:

- Vertindami savo tautos, kurčiųjų ir kitų kultūrų literatūrinį palikimą, pažindami kalbą kaip socialinį kultūrinį reiškinį, mokiniai suvokia istorinės atminties, tradicijų, gimtosios ir lietuvių kalbos vertę, asmeninio dalyvavimo kultūros kūrime prasmę, supranta, kad kiekviena kultūra yra savita ir unikali. Visa tai sudaro prielaidas ugdytis dialogu, atsakomybe, kūrybingumu grįstą santykį su savosios kultūros tradicija, toleranciją kitoms kalboms ir kultūroms, kritišką požiūrį į įvairias kultūros apraiškas, atsparumą destruktiviems kultūros reiškiniams.
- Mokiniai skatinami kurti įvairius išgalvotus pasakojimus, pasakas, dialogus, mokosi vaizdžiai, įtikinamai naudotis gestų kalbos raiškos priemonėmis, pratinami įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalba. Taip ugdoma estetiinė nuovoka, abstraktusis mąstymas, mokomasi reikšti nuomones ir jausmus.
- Svarbią vietą mokymosi procese turėtų užimti vaidmenų žaidimai, įsivaizdavimas ir fantazavimas. Tai padėtų plėsti mokinių patirtį. Pasirenkami įvairūs kūrybingumą ugdantys mokymosi būdai (pvz., kryptingas įsivaizdavimas, kolektyvus idėjų kūrimas, analogijų ieškojimas, stebėjimas stengiantis numatyti).

3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė

Šioje dalyje aptariami Bendrųjų programų atnaujinimo gairėse (toliau – Gairėse) nurodytų tarpdalykinių temų aspektai, jungtys su kitais dalykais, dalykų horizontalios tarpusavio dermės klausimai, pateikiama veiklų įgyvendinimo būdų ir pavyzdžių.

Siekiant ugdyti kompetencijas, ugdymo procese svarbu užtikrinti daugialypius ryšius tarp įvairių dalykų ir realaus pasaulio. Susiformuoti visapusišką nagrinėjamų reiškinių vaizdą mokiniui padeda tarpdalykinė integracija temos, problemos, metodo pagrindu, ugdant tam tikrus gebėjimus ar kompetencijas, organizuojant individualias ir bendras veiklas.

Tarpdalykinė integracija negali pakeisti atskirų dalykų mokymosi. Ji atskleidžia platesnį dalyko kontekstą, padeda nagrinėti mokiniams kylančius klausimus, kurie dažnai išeina už vieno dalyko ribų. Ugdymo turinys derinamas vertikalčiai atsižvelgiant į amžiaus tarpsnių ypatumus, nuosekliai plėtojamas ir gilinamas iš klasės į klasę. Horizontalioji integracija užtikrina skirtingų dalykų dermę, kai tas pats objektas ar reiškinys nagrinėjamas per skirtingų dalykų pamokas ar integralias veiklas. Mokinio poreikius geriausiai atitinka integralus, visapusiškas ugdymas, kuris apima ne vien žinias, gebėjimus, vertybines nuostatas, bet ir pojūčius, jausmus, vaizduotę. Siekiama racionalios ir neracionalios (intuityvaus, jausminio, pasąmoninio) pažinimo dermės, į ugdymo procesą įtraukiant visas mokinio pažinimo galias.

Bendrosios programos sukuria prielaidas įgyvendinti tarpdalykinę integraciją, tačiau pagrindinė sąlyga integracijai yra mokytojų tarpusavio bendradarbiavimas.

Integracinius lietuvių gestų kalbos ryšius lemia keletas esminių bruožų, kuriais šis dalykas išsiskiria iš kitų. Kurčiųjų bendruomenė suvokiama kaip specifinė kalbinė kultūrinė mažuma. Todėl siekiama padėti suvokti ir puoselėti dveją kultūrinį tapatumą – savo tautos ir kurčiųjų bendruomenės. Lietuvių gestų kalbos mokymosi turinys siejamas su lietuvių tautos istorija, kultūros paveldu bei tradicijomis ir Lietuvos bei pasaulio kurčiųjų bendruomenės istorija, kultūra ir tradicijomis.

Lietuvių gestų kalbai svarbūs keli integravimo aspektai:

- Kalbos ugdymosi ir asmenybės brandimo integralumas. Humanistinėmis vertybėmis grįstas kalbos ugdymo turinys, tinkamai organizuotas ugdymo procesas brandina mokinio asmenybę, kita vertus, ir mokiniams, kaip visateisis ugdymo proceso dalyvis, daro įtaką ir kalbos ugdymo turiniui, ir pačiam ugdymo ir ugdymosi procesui.
- Gimtosios kalbos ir kitų kalbų ryšys. Gimtosios kalbos mokėjimu ir pažinimu remiamasi mokantis lietuvių ir užsienio kalbų.
- Ryšiai su kitais dalykais. Lietuvių gestų kalbos ugdymo sąsajas su kitais dalykais lemia bendroji kultūrinė lietuvių gestų ir lietuvių rašytinės kalbos kompetencija: šiomis kalbomis kurtiesiems kuriamas ir perteikiamas visų dalykų turinys. Siektina, kad ir per kitų dalykų pamokas (ir gyvenime) būtų vartojama taisyklinga lietuvių gestų kalba ir plečiamas jos žodynas.

Jungtys su kitais dalykais, dalykų horizontali ir vertikalė tarpusavio dermė atsiskleidžia per Gairėse nurodytas tarpdalykines temas. Tarpdalykinės temos bendrosiose programose parinktos, atsižvelgiant į jaunam žmogui aktualius klausimus ir šiandienos aktualijas artimiausioje aplinkoje, valstybėje ir pasaulyje: santykis su pačiu savimi, prasmės siekis, tautos ir valstybės praeitis, dabartis ir ateitis, globalaus pasaulio keliama geopolitiniai, ekologiniai, socialiniai ir ekonominiai iššūkiai.

Tarpdalykinės temos:

- **asmens galios:**
 - idėjos, asmenybės;
- **kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas:**
 - gimtoji kalba;
 - etninė kultūra (tradicijos ir papročiai, etnografiniai regionai);
 - kultūros paveldas;
 - kultūrų įvairovė;
 - kultūros raida;
 - medijų raštingumas;
 - istorinė savimonė (šalies nacionalinis saugumas, pasipriešinimo istorija);

- pilietinės visuomenės savikūra (ekstremalios situacijos, antikorupcija, intelektinė nuosavybė);
- **darnus vystymasis:**
 - socialinė ir ekonominė plėtra (pasaulis be skurdo ir bado, žiedinė ekonomika, pažangios technologijos ir inovacijos);
 - migracija, geopolitinių konfliktų sprendimai;
 - žmogaus teisės, lygios galimybės;
 - sveikata, sveika gyvensena (asmens savybių ugdymas, streso įveika, rūpinimasis savo ir kitų sveikata, saugus elgesys, žalingų įpročių prevencija);
 - mokymasis visą gyvenimą;
 - aplinkos tvarumas (aplinkos apsauga, ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga, klimato kaitos prevencija, tvarūs miestai ir gyvenvietės, tausojantis žemės ūkis, atsakingas vartojimas);
 - finansinis raštingumas (žinios apie finansus, finansų planavimas ir valdymas, rizika ir grąža);
 - ugdymas karjerai.

Tarpdalykinių temų sąsajos su LGK mokymo(si) turiniu

Pradinis ugdymas	
Tarpdalykinė tema	Tarpdalykinių temų įgyvendinimo galimybės
	Paaikškinimas dėl medžiagos pateikimo: „+“ žymimi galimi tarpdalykiniai ryšiai, siejant su konkrečiu mokymosi turiniu
Asmens galios	
Asmenybės, idėjos	Susipažįstama su kitais kurčiųjų bendruomenės nariais ir savo mokyklos istorija. (1–2 klasės) Susipažįstama su svarbiausiais kurčiųjų meno, kultūros veikėjais. Galimų pasirinkti kūrėjų, jų darbų pavyzdžiai: lėlininkai Laima ir Petras Levickai, tautodailininkas Vaclovas Onaitis, keramikas Robertas Simaitis, rankdarbių kūrėja Roma Klečkovskaja, menininkas Algirdas Mačiulis, Karolis Simaitis, Linas Podiriaka, Silvana Graviškytė-Hacking, Vytautas Vanagas, Ieva Augaitytė, Arūnas Bražinskas, Arnoldas Matulis ir kt. (1–2 klasės) Susipažįstama su vyresnio amžiaus kurčiųjų asmenų pasakojimais lietuvių gestų kalba. Galimų pasirinkti vaizdo įrašų pavyzdžiai: Interviu su Vytautu Bražinsku apie balandžių auginimą ir kt. (3–4 klasės) Susipažįstama su kurčiųjų bendruomene ir jos veikla. (3–4 klasės) Ši tema pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.). (1–4 klasės)
Kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas	

Kultūros paveldas	Susipažįstama su kurčiųjų bendruomene ir jos veikla. (3–4 klasės) Ši tema pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. Galimi kūrybinių žaidimų pavyzdžiai: „Dramblys“, „Sugedęs telefonas“, „Ledinukas“, https://www.youtube.com/watch?v=BEIzb6X_6Zw (15:09–15:42) ir kt. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Susipažįstama su kurčiųjų kultūros paveldu artimiausioje aplinkoje (mokyklos muziejuje ir kt.). (1–4 klasės)
Gimtoji kalba	Visas LGK BP 1–4 klasės mokymosi turinys, kalbinės veiklos. Filmų, vaizdo įrašų peržiūra ir aptarimas. Galimų pasirinkti filmų, vaizdo įrašų pavyzdžiai: • Mes mylime gestų kalbą •  filmas „Vaivorykštės vaikai: Erika“ (trukmė –13 min.). Informacija apie filmą ir metodinė priemonė filmui aptarti prieinama https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/vaivorykstes-vaikai-elika-gestu-kalba/
Etninė kultūra	
Tradicijos ir papročiai	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Mokiniai pasakoja apie savo šeimos ir giminės istoriją, tradicijas. (1–2 klasės, + etninė kultūra) • Kalbama, kaip kuriamos tradicijos, kodėl jų reikia, kaip jos puoselėjamos, kaip tradicijos stiprina žmonių santykius, praturtina ir keičia aplinką, kurioje gyvename. (2 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Mokiniai apibūdina svarbiausias tautinio kostiumo ypatybes, išvardija pagrindines tautinio kostiumo sudedamąsias dalis (drabužius, apavą, papuošalus ir kitus aksesuarus), palygina šeimos narių tradicinę kasdienę ir šventinę aprangą. (1–2 klasės, + etninė kultūra) • Mokiniai nagrinėja tradicinę <i>namų</i> sampratą (1–2 klasės, + etninė kultūra) • Mokiniai aiškinasi liaudies kūrybos sampratą, pateikia pavyzdžių iš artimiausios aplinkos. (1–2 klasės, + etninė kultūra) • Mokiniai aiškinasi, kas yra tautodailė. (1–2 klasės, + etninė kultūra) • Remdamiesi įgytomis etnokultūrinėmis žiniomis ir savo patirtimi, mokiniai aptaria šeimos, giminystės tradicijų tęstinumą, pateikia pavyzdžių iš savo aplinkos. (3–4 klasės, + etninė kultūra) • Diskutuojama apie geros kaimynystės ir bendruomeninio gyvenimo tradicijas. (3–4 klasės, + etninė kultūra) • Diskutuojama apie tradicinei bendruomenei būdingą pagarbų požiūrį į kultūrą ir jos kūrėjus, kitus šviesuolius. (3–4 klasės, + etninė kultūra)

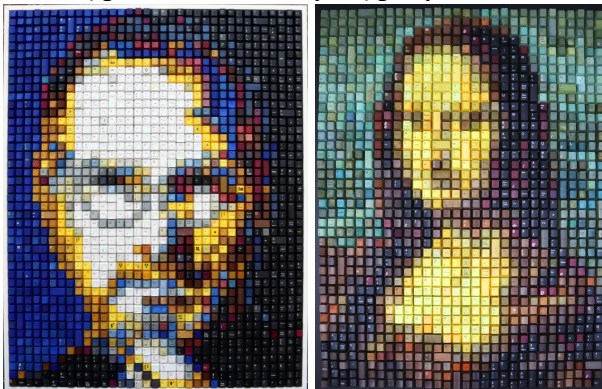
	• Diskutuoja apie grūdinimosi papročius, aiškinasi senuosius prausimosi būdus, palygina pirties tradicijas praeityje ir dabar. (3–4 klasės, + etninė kultūra) Įsitraukus į aktyvias veiklas susipažįstama su įvairių rūšių skaitmeniniu turiniu, susijusiu su lietuvių liaudies tradicijomis ir papročiais. (1–4 klasės, + informatika) Pavyzdžiui: ✎ • Etnografinė animacija. Animaciniai filmai: „Užgavėnės“, „Margučių rytas“, „Paparčio žiedas“, „Marti iš jaujos“, „Taip Laimė lėmė“, „Senelės pasaka“. • Vaizdo medžiaga „Užgavėnių istorija ir tradicijos“ • Animuota etnomuzikinė pasaka „TI TA TO“ apie tradicinę muziką Susipažįstama su kurčiųjų kultūros tradicijomis, papročiais. (1–2 klasės) Apibūdinamos Lietuvos kurčiųjų kultūrinės tradicijos, tradicijų reikšmė. Galimų pasirinkti vaizdo įrašų pavyzdžiai aptarimui: VKRC - 15 metų, Kultūrinei veiklai - 60 metų Kaune. (3–4 klasė) Žaidžiami kurčiųjų žaidimai. (1–4 klasės) Žiūrimos, sekamos, inscenizuojamos pasakos. (1–4 klasės) Galimų pasirinkti pasakų pavyzdžiai: • Pasakos kurtiesiems vaikams • Pasakos gestų kalba (2015) • Pasakos gestų kalba (2018) • Pasakos gestų kalba (2019) • Videopasakos gestų kalba • Pasakos gestų kalba: ○ „Du ožiukai ant liepto“ ○ „Laimingo žmogaus marškiniai“ ○ „Mikė melagėlis“ ○ „Mergaitė su degtukais“ ○ „Ponas ir čigonas“ ○ „Saulė ir mėnulis“ ○ „Šykštus šeimininkas“ ○ „Varna ir sūris“ ○ „Žiema“ ○ „Žiogas ir skruzdėlė“ ○ „Žvejys ir auksinė žuvelė“ Remdamiesi pasakomis ir kita tautosaka, mokiniai nagrinėja tradicinės bendruomenės doros principus – atjautą, silpnesnių, nuskriaustųjų globą, pagarbą vyresniems, tarpusavio pagalbą ir kt. (1–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos etnokultūrine tematika. Pavyzdžiui, mokiniai susipažįsta su tradiciniu etiketu prie stalo, jo mokosi kurdami vaidinimus, žaisdami. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės)
Etnografiniai regionai	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės)

	Susipažįstama su savo (ar kito pasirinkto) etnografinio regiono autentiškais tautodailės ir liaudies meistrų kūriniais, susijusiais su kurčiųjų bendruomenės istorija, kurčiųjų kultūra. Galimų pasirinkti kūrėjų, jų darbų pavyzdžiai: Vaclovas Onaitis, Stasys Karanauskas, Laima ir Petras Levickai, Robertas Simaitis ir kt. (1–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos etnokultūrine tematika. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Muziejų ekspozicijų lankymas, edukacinės veiklos (edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės ir kt.) įvairiose kultūrinėse erdvėse. Pavyzdžiui: • Lietuvos liaudies buitės muziejus (https://www.llbm.lt, vaizdo medžiaga apie muziejų LGK, prieinamumas) • 3D virtualus turas Aukštaitija http://3dturas.llbm.lt/ • 3D virtualus turas Dzūkija http://3dturas.llbm.lt/dzukija/ • Tyrinėjami vaizdinę medžiagą ar apsilankę etnografiniame kaime, sodyboje, muziejuje mokiniai susipažįsta su tradicine sodyba, aptaria jos vidų ir aplinką. (1–2 klasės, + etninė kultūra) • Edukacinė išvyka, edukacinės veiklos tema „Kurčiųjų kultūros ženklai Aukštaitijoje (Dzūkijoje (Dainavoje), Mažojoje Lietuvoje, Suvalkijoje (Sūduvoje), Žemaitijoje)“.
Kultūrų įvairovė	Aiškinamasi, kad lietuvių kalba ir lietuvių gestų kalba yra dvi skirtingos kalbos. (1–2 klasės) Kalbamasi apie lietuvių gestų kalbą ir apie tai, kodėl reikia mokytis lietuvių kalbos ir lietuvių gestų kalbos. (1–2 klasės) Aptariama gestų kalbos kultūra ir elgesys įvairioje aplinkoje (1–2 klasės) Mokomasi perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba. (1–2 klasės) Mokomasi tinkamai vartoti pirštų abėcėlę. Aptariamas pirštų abėcėlės ryšys su rašytine lietuvių kalbos forma. (1–4 klasės) Lietuvių gestų kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis. (1–4 klasės) Aptariami vaikų literatūros kūrinėliai (meninio kūrinio turinys, forma, meninės išraiškos priemonės ir kt.). (3–4 klasės) Mokomasi analizuoti ir atpasakoti literatūrinį kūrinį. (3–4 klasės) Kuriami pasakojimai lietuvių gestų kalba, pasakojama klasei. (3–4 klasės) Pasakojami skirtingos tematikos kūriniai lietuvių gestų kalba. (3–4 klasės) Mokomasi raiškiai perteikti literatūrinių kūrinių personažų kalbą ir charakterius spektakliuose. (3–4 klasės) Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Diskutuojama, kaip skirtingų kultūrų žmonės praturtina vieni kitų gyvenimą. (3 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Aptariama kultūrinės įvairovės vertė, dalijamasi mintimis apie kitų pažįstamų tautų tradicines vertybes, (3–4 klasės, + etninė kultūra) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir

	kt.) lietuvių gestų kalba. Galimo pasirinkti vaizdo įrašo peržiūrai ir aptarimui pavyzdys: Mano pasakos gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Filmo peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (1–4 klasė). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai:  Filmas „Vaivorykštės vaikai: Elika“ (rež. Maryam Bayani, 2018 m., trukmė – 13 min., 1–4 klasė). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/vaivorykstes-vaikai-elika-gestu-kalba/ Metodinė priemonė filmui „Vaivorykštės vaikai: Elika“ aptarti  Filmas „Baširas stebuklų šalyje“ (rež. Els Duran, Evelien Vehof, 2017 m., trukmė – 16 min., 4 klasė). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/basiras-stebuklu-salyje-gestu-kalba/ Metodinė priemonė filmui „Baširas stebuklų šalyje“ aptarti
Kultūros raida	Ši tema pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Planuojamoms veikloms, susijusioms su literatūros kūrinių aptarimu, analize, mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba, gali būti pasirenkami atitinkami grožiniai ir negrožiniai tekstai, pavyzdžiui, V. Indriūnienės, R. Pauliukevičiūtės, A. Pavasarytės, B. Valečkaitės „Vilniaus arkikatedros mįslės“, N. Kostinienės, Ž. Mikailienės, L. Itagaki „Vilniaus rūmai ir jų šeimininkai“ (paveikslėlių knyga apie valdovų rūmus) ir kt. Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Mokiniai išbando kurčiųjų kultūros kūrėjų, atlikėjų, stebėtojų, vartotojų vaidmenis klasės, mokyklos, šeimos bei kurčiųjų bendruomenės aplinkoje. (1–4 klasės).
Istorinė savimonė	
Šalies nacionalinis saugumas	Lietuvos himnas lietuvių gestų kalba. Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės)

	Pavyzdžiui: ● Kalbama, kas yra tauta, valstybė, Tėvynė, pilietis. Aptariama gyvenamosios vietos heraldika, pakartojami valstybingumą liudijantys simboliai – vėliava, herbas, himnas. (1 klasė, + visuomeninis ugdymas) ● Prisimenami Lietuvos valstybės simboliai, kalbama, kodėl svarbu suprasti ir atpažinti valstybės simbolius, jų reikšmę. (2 klasė, + visuomeninis ugdymas) ● Aptariami atvejai, kai giedamas himnas, tyrinėjami himno žodžiai, jų reikšmė valstybei. (2 klasė, + visuomeninis ugdymas) ● Kalbama apie didžiavimąsi savo valstybe, jos pasiekimais. (2 klasė, + visuomeninis ugdymas) Įvairioms kalbinėms veikloms (susijusioms su mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba ir kt.), gali būti pasirenkami atitinkami grožiniai ir negrožiniai tekstai, pavyzdžiui, B. Brazdžionio eilėraščiai, N. Černiausko „Apie šaulius, riterius ir drakonus Lietuvoje“ (žaismingas iliustruotas pasakojimas apie Lietuvos Šaulių organizaciją ir jos istoriją), E. Minkuvienės, A. Didžgalvienės „Kelionė po Lietuvą: enciklopedija vaikams“ (Lietuvos istorija, geografija bei biologija, yra užduočių, žaidimų, darbelių), Tiktų pasirinkti skaityti atitinkamos tematikos tekstus (pvz., A. Meškauskaitės, A. Venislovaitės „Istorijos skanėstai“ (šmaikštus žvilgsnis į istoriją). D. Kandrotienės „Enciklopedija apie Lietuvą“ (temos apie lietuvių kalbą, istoriją, miestus, geografiją, gyvūniją ir augaliją, etnografinius regionus, kultūros paveldą, religijas), D. Kandrotienės „Stumbrytės Plukės atostogos Lietuvoje“ (el. variantas: https://www.lithuania.travel/lt/publications). (1–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Edukacinė išvyka, veiklos įvairiose edukacinėse aplinkose, pavyzdžiui, Valstybės pažinimo centre. (1–4 klasės)
Pasipriešinimo istorija	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: ● Kalbamasi, ką reiškia gyventi be valstybės: okupacijos ir kova dėl laisvės. (3 klasė, + visuomeninis ugdymas) Susipažįstama su kurčiųjų bendruomenės nariais, vyresnio amžiaus kurčių asmenų pasakojimais lietuvių gestų kalba apie tremtį, holokaustą ir kt. (1–4 klasės). Asmenybės: Pranas Daunys – Lietuvos kariuomenės savanoris, Lietuvos aklųjų organizuotos veiklos pradininkas, lietuviškosios Brailio abėcėlės sudarytojas, rašytojas, muzikantas, vienas iš Lietuvos kurčėbylių globos draugijos 1938 m. įkūrėjų. Kūrybiniai žaidimai, įvairių situacijų kūrimas ir vaidinimas. (1–4 klasės) Planuojamoms kalbinėms veikloms (susijusioms su literatūros kūrinių aptarimu, analize, mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba ir kt.) gali būti pasirenkami grožiniai ir negrožiniai tekstai apie

	tremtį, holokaustą. Pavyzdžiui, bežodės ir paveikslėlių knygos, komiksai: M. Marcinkevičius, I. Dagilė. „Akmenėlis“ (paveikslėlių knyga holokausto tema), L. Itagaki, J. Vilės „Sibiro haiku“ (tremties tema, komiksas) ir kt. (3–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Ugdymosi įvairiose edukacinėse erdvėse galimybės: • Virtuali paroda „Partizanų slėptuvės (bunkerio) ekspozicija tremties ir pasipriešinimo sektoriuje“ https://www.llbm.lt/parodos/Bunkerio_paroda/ • Virtualus turas: Pogrindžio spaustuvė „ab“ https://www.krsvbiblioteka.lt/virtualusturas/# • https://www.kaunorajonas.lt/lankytnos-vietos/pogrindzio-spaustuve-a
Pilietinės visuomenės savikūra	
Ekstremalios situacijos	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Išvykimo krepšys (3 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės)
Antikorupcija	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės)
Intelektinė nuosavybė	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Aptariama, kada skaitmeniniu turiniu (pavyzdžiui, muzika, filmais, knygomis, žaidimais, edukacinėmis programomis) galima naudotis nemokamai, o kada – reikia tą skaitmeninę priemonę įsigyti (nusipirkti). (1–2 klasės, + informatika) • Susipažįstama su intelektinės nuosavybės sąvoka. (3–4 klasės) • Aptariama, kaip atsakingai, teisėtai dalintis sukurta ar surasta informacija. Paaiškinama, kad komercinio ar kitokio autorių teisių apsaugoto turinio įkėlimas ir dalijimasis (pavyzdžiui, virtualiojoje erdvėje) yra neteisėtas. (3–4 klasės, + informatika) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės)

Medijų raštingumas	Tėvams ir mokytojams padedant mokomasi atsakingai ir etiškai naudotis medijomis. (1–2 klasės) Mokomasi atsakingai ir etiškai naudotis medijomis. (3–4 klasės) Mokomasi pasakoti prieš vaizdo kamerą. (1–2 klasės) Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės)
Darnus vystymasis	
Socialinė ir ekonominė plėtra	
Pasaulis be skurdo ir bado	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Filmo peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (1–4 klasė). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai: Filmą „Rozárka ir benamės virėjos“ (rež. Theodora Remundová, 2017 m., trukmė – 15 min., 4 klasė, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/rozarka-ir-benames-virejos/# Metodinė priemonė filmui „Rozárka ir benamės virėjos“ aptarti
Žiedinė ekonomika	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: Aptariamas atliekų rūšiavimas susiejant su jų savybėmis ir tolesnio perdirbimo galimybėmis (pvz., plastikas, metalas, stiklas, popierius). (4 klasė, + gamtos mokslai) Susipažįstama su kitais kurčiųjų bendruomenės nariais. (1–2 klasės) Susipažįstama su kurčiųjų bendruomene ir jos veikla. (3–4 klasės) Galimų pasirinkti asmenybių pavyzdžiai: Erik Jensen ir jo kūrybiniai darbai.  https://www.erikjensenart.com, https://www.youtube.com/watch?v=by680eAWNts. (3–4 klasės) Mokomasi atpasakoti lietuvių gestų kalba papasakotus tekstus, pavyzdžiui, „Zero Waste“. (3–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės)

	Kuriami trumpi informacinio pobūdžio tekstai. Pavyzdžiui, vaizdo kvietimas aukoti (paremti) nebenaudojamus daiktus sunkiai gyvenančioms šeimoms, našlaičiams, migrantų vaikams, jaunuoliams, beglobiams gyvūnams ir kt. (1–2 klasės) Kuriami pasakojimai lietuvių gestų kalba, pasakojama klasei. Pavyzdžiui, istorija apie šiukšlių princą https://www.pasakos.lt/wall-e-siuksliau-princo-istorija/. (3–4 klasės)
Pažangios technologijos ir inovacijos	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Organizuojami pokalbiai apie įrenginius, kuriuos mokiniai turi namuose (kompiuterius, planšetes, išmaniuosius telefonus, skaitmeninius fotoaparatus, spausdintuvus, robotus, buitinę techniką, televizorius, muzikos centrus, žadintuvus ir kt.) bei naudojamas programos ir (ar) programėles skaitmeniniam turiniui rengti, tvarkyti ir peržiūrėti. Aptariamos problemos, kylančios naudojantis skaitmeniniais įrenginiais, programomis bei programėlėmis, pateikiama pavyzdžių. (1–2 klasės, + informatika) • Organizuojamos diskusijos su mokiniais, kas yra elektroninės patyčios (įvairus elgesys, kai vaikai žemina, skaudina vieni kitus virtualiojoje erdvėje: vieši įžeidinėjimai, šmeižimas, apsimetimas kitu asmeniu ir kenkimas kito vaiko reputacijai, apgaulės būdu išgaunama asmeninė informacija), skatinama mokinių tolerancija ir etiškas bendravimas. (1–2 klasės, + informatika) • Susipažįstama su <i>duomenų</i> sąvoka. Aptariami kasdienėje aplinkoje sutinkami duomenų pavyzdžiai: batų numeriai, drabužių dydžiai, prekių kainos parduotuvėje, mokyklos langų skaičius, turimų pieštukų kiekis pagal spalvas, surinktų sėklų ar lapų kiekis pagal rūšis, lego kaladėlių kiekis pagal formą ir pan. (1–2 klasės, + informatika) • Pateikiant pavyzdžius susipažįstama su <i>informacijos patikimumo</i> sąvoka. Aptariama, kaip vertinti duomenų ir informacijos apie objektą ar reiškinį patikimumą pagal pateiktus kriterijus. Mokomasi įvertinti gautą informaciją remiantis pateiktais kriterijais. (1–2 klasės, + informatika) • Mokomasi taisyklingai įvardyti ir vartoti sąvokas, susijusias su skaitmeninio turinio naudojimu. (1–2 klasės, + informatika) • Organizuojamas virtualus pokalbis naudojant kurią nors bendravimo ar virtualaus darbo priemonę, aptariama, kokias virtualaus bendravimo priemonės mokiniai yra matę ar naudoję. Mokiniai skatinami išsakyti bendravimo naudojantis virtualiomis priemonėmis privalumus ir trūkumus, palyginti su betarpišku bendravimu. (1–2 klasės, + informatika) • Aptariamos svarbiausios su programomis ir programėlėmis susijusios sąvokos. (1–2 klasės, + informatika) • Organizuojama diskusija, kuria siekiama išsiaiškinti, kas ir kokias programas ir (ar) programėles yra naudoję, kurios iš jų patiko (kuo jos įdomios, ypatingos, naudingos), o kurios – nepatiko (reikėtų nurodyti, dėl kokių priežasčių). (3–4 klasės, + informatika) • Diskutuojama, kaip skaitmeninių įrenginių poreikis skatina techninį ir technologinį visuomenės progresą. (3–4 klasės, + informatika)

	• Diskutuojama, kaip skaitmeninių technologijų naudojimas palengvina darbą su duomenimis ir informacija. (3–4 klasės, + informatika) • Aptariama, kaip šiuolaikiškos virtualiosios komunikacijos technologijos padeda greitai (per kelias sekundes), patogiai ir kokybiškai (neiškraipant) perteikti informaciją (tekstines žinutes, garsą, vaizdą, failus) dideliais atstumais. (3–4 klasės, + informatika) Įsitraukus į aktyvias veiklas susipažįstama su įvairių rūšių skaitmeniniu turiniu, aptariami pavyzdžiai.  https://www.facebook.com/videoLinas/videos/1394729964216847/ Mokomasi atlikti nedideles praktines užduotis skaitmeniniais įrenginiais (pavyzdžiui, nufilmuoti sveikinimą, kvietimą į gimtadienį ar kurią kitą šventę, sukurti ir iliustruoti trumpas istorijas lietuvių gestų kalba). (1–4 klasės, + informatika) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Dirbdami grupėse ir individualiai mokiniai aiškinasi, kaip ieškoti informacijos įvairiuose žodynuose, žinyuose, enciklopedijose. Mokomasi naudotis įvairiomis informacijos paieškos programomis. Pavyzdžiui, Lietuvių gestų kalbos žodynas, Daugiakalbis gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės, + informatika)
Migracija, geopolitiniai konfliktų sprendimai	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.). (1–4 klasės) Filmo peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (1–4 klasė). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai:  Filmas „Vaivorykštės vaikai: Elika“ (rež. Maryam Bayani, 2018 m., trukmė – 13 min., 1–4 klasės). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/vaivorykstes-vaikai-elika-gestu-kalba/

	Metodinė priemonė filmui „Vaivorykštės vaikai: Elika“ aptarti  Filmas „Baširas stebuklų šalyje“ (rež. Els Duran, Evelien Vehof, 2017 m., trukmė – 16 min., 4 klasė). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/basiras-stebuklu-salyje-gestu-kalba/ Metodinė priemonė filmui „Baširas stebuklų šalyje“ aptarti Filmas „Berniukas iš H2“ (rež. Helen Yanovsky, 2017 m., trukmė – 21 min., 4 klasė, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/berniukas-is-h2/ Metodinė priemonė filmui „Berniukas iš H2“ aptarti Filmas „Labas Salaam“ (rež. Kim Brand, 2017 m., trukmė – 16 min., 4 klasė, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/labas-salaam/ Metodinė priemonė filmui „Labas Salaam“ aptarti
Aplinkos tvarumas	
Aplinkos apsauga	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Planuojamoms veikloms, susijusioms su literatūros kūrinių aptarimu, mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba, gali būti pasirenkami grožiniai ir negrožiniai tekstai aplinkosaugos tematika, pvz.: L.Sepulvedos „Apie žuvėdrą ir katiną, kuris išmokė ją skraidyti“ (pasaka gamtosaugos, tolerancijos tema); E. Liegutės „Rudis, kuris tapo Džimu“ (apysaka; šunelio, kurį skriaudė šeimininkas, istorija); V. Tamulaičio „Skrudėlytės Greitutės nuotykių“ (apysaka – pasaka apie gamtą, vertybes); S. Paltanavičiaus „Pažinkime Lietuvos gyvūnus“ (gausiai iliustruota žinomo gamtininko knyga vaikams apie Lietuvos gyvūnus su veiklų idėjomis). Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės)
Ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Aiškinamasi, kaip žmogaus elgesys gali teigiamai arba neigiamai paveikti miško, pievos ir vandens telkinio natūralias buveines, pateikiami ir aptariami pavyzdžiai, kokiais būdais galima išvengti aplinkos (oro, vandens, dirvožemio) taršos arba ją sumažinti. (4 klasė, + gamtos mokslai) Planuojamoms veikloms, susijusioms su literatūros kūrinių aptarimu, mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba, gali būti pasirenkami grožiniai ir negrožiniai tekstai, pavyzdžiui, J. Tertelis, E. Maya, R. Mačiliūnaitė-Dočkuvienė. „Vandens gyvenimo linija:

	[knyga su papildytos realybės elementais]“ (ekologinė tema: jūros gyvūno pasakojimas apie Baltijos jūrą). Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Kūrybiniai žaidimai, įvairių situacijų kūrimas ir vaidinimas. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.). Pavyzdžiui, VV Metamorfose - Visual Vernacular, ASL) (1–4 klasės)
Klimato kaitos prevencija	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Aptariami atsinaujinančių ir neatsinaujinančių energijos šaltinių pavyzdžiai, jų privalumai ir trūkumai. (3 klasė, + gamtos mokslai) Planuojamoms veikloms, susijusioms su literatūros kūrinių aptarimu, mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba, gali būti pasirenkami grožiniai ir negrožiniai tekstai, pvz., G. Viliūnės „Smiltės ir Vėjaus kelionė po Baltijos jūrą“ (ekologinė tema: ruoniukų iš Jūrų muziejaus kelionė namo į Saremo salas). Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.). (1–4 klasės)
Tvarūs miestai ir gyvenvietės	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.). (1–4 klasės) Edukacinė ekskursija, tiriamasis, projektinis darbas pastatų ir urbanistinės aplinkos pritaikymo tema. (1–4 klasės)
Tausojantis žemės ūkis	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Kūrybiniai žaidimai, įvairių situacijų kūrimas ir vaidinimas. (1–2 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.). (1–4 klasės)

Atsakingas vartojimas	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Aiškinamasi, kaip taupyti elektros ir šilumos energijas. (2 klasė, + gamtos mokslai) • Nagrinėjant pavyzdžius vanduo apibūdinamas kaip labai svarbus gamtos išteklius, aiškinamasi jo tausojimo svarba. (3 klasė, + gamtos mokslai) • Diskutuojama apie atsakingo vartojimo svarbą. (4 klasė, + visuomeninis ugdymas) Kūrybiniai žaidimai, įvairių situacijų kūrimas ir vaidinimas. (1–2 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės)
Mokymasis visą gyvenimą	Ši tema pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Pokalbiai apie lietuvių gestų kalbą ir apie tai, kodėl reikia mokytis lietuvių kalbos ir lietuvių gestų kalbos. (1–2 klasės) • Kalbama, ko ir kaip mokėsi mokykloje mano bendraamžiai praeityje, prisimenamos pirmosios mokyklos pasaulyje ir Lietuvoje, vadovėliai ir kitos mokymo(si) priemonės. Aptariamos ir ateities mokymo(si) perspektyvos, paminint ir mokslo pažangos atradimus. (4 klasė, + visuomeninis ugdymas) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.). (1–4 klasės)
Žmogaus teisės, lygios galimybės	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Kalbama apie kurčiųjų teises, lygių galimybių užtikrinimą. Galimi pasirinkti pavyzdžiai: „Gestų kalbos teisė vaikams“, „Gestų kalbos teisė senjorams“ ir kt. (1–4 klasės) • Aptariama, kodėl svarbu žinoti savo teises ir pareigas. (1 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Kalbama, kodėl kiekvienam svarbu žinoti ir suprasti savo teises ir pareigas. (3 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Diskutuojama, kokia yra susitarimų reikšmė, siejant ją su demokratijos bruožais, aptariami atvejai, kai susitarimų yra laikomasi arba ne. Prisimenamos piliečio teisės ir pareigos, vaiko ir suaugusiojo teisės,

	laisvės, aptariamas vaiko teisių gynimas. (3 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Susipažinama su iliustruotu žodynu apie negalias vaikams „Žmogus su negalia irgi gali“, aptariamos sąvokos. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Filmo peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (1–4 klasė). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai: Filmas „Rozárka ir benamės virėjos“ (rež. Theodora Remundová, 2017 m., trukmė – 15 min., 4 klasė, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/rozarka-ir-benames-virejos/# Metodinė priemonė filmui „Rozárka ir benamės virėjos“ aptarti Filmas „Liza, namo!“ (rež. Oksana Buraja, 2012 m., trukmė – 27 min., 4 klasė, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/liza-namo/ Metodinė priemonė filmui „Liza, namo!“ aptarti
Sveikata, sveika gyvensena	
Asmens savybių ugdymas	Mokomasi reikšti emocijas lietuvių gestų kalba. (1–2 klasės) Mokomasi pasakoti apie save ir savo patirtį, perteikiant nuotaiką ir emocijas. (3–4 klasės) Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės). Pavyzdžiui: • Diskutuojama, kaip sveiki įpročiai padeda pasiekti užsibrėžtų tikslų plėtojant talentus ir gebėjimus, bei pasitikėti savimi. (3 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokomasi argumentuoti, kodėl patirti nesėkmę yra normalu ir kaip reikia elgtis toliau, kad patirtos nesėkmės gali padėti pasiekti išsikeltų asmeninių tikslų. (3 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama, dėl ko dažniausiai kyla vaikų konfliktai (skirtingos nuomonės, noras pirmauti) ir kaip taikiai juos spręsti (be reikalo nesiginčyti, nesivelti į barnius, nei rašyti, nei atsakinėti į įžeidžiančias ar pikto tono žinutes, susitarti ir susitaikyti), kuo pokalbis skiriasi nuo ginčo. (3–4 klasės, + informatika) Planuojamoms veikloms, susijusioms su literatūros kūrinių aptarimu, mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba, gali būti pasirenkami atitinkami grožiniai ir negrožiniai tekstai, pavyzdžiui, Evos Muggenthaler paveikslėlių knyga „Kai žuvys pasivaikščioti išėjo“ (pasakojamieji paveikslai emocinio intelekto ugdymui). Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. Pavyzdžiui, animacinis filmas „Išvirkščias pasaulis“. (1–4 klasės)

	Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Filmo peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (1–4 klasė). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai: Filmas „Broliai ir sesės“ (rež. Michael Chiang, 2016 m., trukmė – 5 min., 1–3 klasės, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/broliai-ir-seses/ Metodinė priemonė filmui „Broliai ir sesės“ aptarti Filmas „Liza, namo!“ (rež. Oksana Buraja, 2012 m., trukmė – 27 min., 4 klasė, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/liza-namo/ Metodinė priemonė filmui „Liza, namo!“ aptarti Kūrybinis darbas „Didžiojuosi, kad esu kurčiasis“ (vizualinio teksto kūrimas ir pan.).
Streso įveika	Mokomasi reikšti emocijas lietuvių gestų kalba. (1–2 klasės) Mokomasi pasakoti apie save ir savo patirtį, perteikiant nuotaiką ir emocijas. (3–4 klasės) Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. Pavyzdžiui, filmukas Kai užklumpa stresas. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės)
Rūpinimasis savo ir kitų sveikata	Mokomasi reikšti emocijas lietuvių gestų kalba. (1–2 klasės) Mokomasi pasakoti apie save ir savo patirtį, perteikiant nuotaiką ir emocijas. (3–4 klasės) Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Mokiniai aiškinasi, ką reikia daryti, kad saugotų sveikatą ir jaustųsi gerai ir nereikėtų vartoti vaistų. (1 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama apie atsakingą vaistų vartojimą: kas paskiria ir kas paduoda. (1 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Aptariamos sveikatai palankaus grūdinimosi taisyklės. (1 klasė, + fizinis ugdymas) • Aptariama, kokie veiksmai padėtų saugoti sveikatą (1 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokomasi apibūdinti pagrindines kūno dalis, organus ir jų funkcijas (1 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Aiškinamasi, kodėl svarbu kasdien mankštintis, grūdintis, laikytis poilsio ir mokymosi režimo. Aiškinamasi, kodėl mityba svarbi žmogui, kiek kartų valgyti, koks maistas palankus sveikatai (be mitybos

	piramidžių). Mokomasi paaiškinti, kad laikantis higienos reikalavimų (pvz., plaunant rankas, valant dantis ir pan.) apsisaugojama nuo ligų. (1 klasė, + gamtos mokslai) • Padedami mokiniai kelia klausimus, kodėl svarbu rūpintis savo sveikata, kokia yra sveikatos reikšmė žmogui. (1 klasė, + etika) • Mokiniai reflektuoja ir papasakoja apie savo sveikatos įpročius ir kokius norėtų dar sustiprinti ir kokių veiksmų galėtų imtis (3 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama, kokie veiksniai gali trukdyti laikytis sveikatą tausojančio įpročio ugdymosi plano (reklama, bendraamžių spaudimas, tingėjimas ir pan.) ir kas šiuos iššūkius gali padėti įveikti. (4 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokiniai paaiškina ir argumentuoja, kas yra sveika gyvensena ir kaip ji padeda pasiekti išsikeltų tikslų ir stiprinti sveikatą. (4 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. Pavyzdžiui, filmukas Saugokime plaučius darbe. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės)
Saugus elgesys	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Mokiniai diskutuoja ir nagrinėja, kaip suprantami žodžiai <i>saugu</i> ir <i>saugus elgesys</i> (1 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Aiškinamasi, į ką kreiptis pagalbos ištikus nelaimei, kaip elgtis kilus gaisrui. (1 klasė, + gamtos mokslai) • Aiškinamasi, kaip reikia elgtis nepalankiomis gamtos sąlygomis (žaibuojant, pučiant labai stipriam vėjui, esant plikledžiui, labai aukštai ar labai žemai oro temperatūrai, didelei sausrai). Aptariama, kokių atsargumo priemonių reikia imtis, sutikus laukinius ar nežinomus naminius gyvūnus, suradus nepažįstamų augalų, grybų. (2 klasė, + gamtos mokslai) • Aiškinamasi, kaip elgtis užsidegus įvairiems aplinkos daiktams. (2 klasė, + gamtos mokslai) • Aiškinamasi, kaip saugiai elgtis su elektros prietaisais. (2 klasė, + gamtos mokslai) • Mokiniai diskutuoja ir argumentuoja, kodėl esant pavojaus grėsmei svarbu laikytis taisyklių ir klausyti suaugusiųjų. (3 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokomasi apibūdinti grėsmę gyvybei ir sveikatai keliančius veiksnius (pvz., gaisras, atviri elektros srovės šaltiniai, cheminės medžiagos, užterštas vanduo, nepažįstamas gyvūnas ir kt.). (3 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuoja ir mokosi atpažinti kitų žmonių, bendraamžių nesaugų elgesį (pvz., vairavimas, plaukimas pavartojus psichoaktyvias medžiagas, lipimas ant plono ir nepatikrinto vandens telkinio ledo, statybos ir kiti

	darbai nesilaikant saugos taisyklių, dirbant be apsaugos priemonių, nepažįstamo gyvūno erzinimas, eismo juostos kirtimas neleistinoje vietoje ir pan.). (3 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) Tyrinėjamos įvairios taisyklės, kurios padeda saugoti sveikatą ir gyvybę (susipažįstama su draudžiamaisiais ženklais, jų nesilaikymo pasekmėmis, pvz., kas gali nutikti naudojant atvirą liepsną (degantį degtuką, nuorūką) šalia lengvai užsiliepsnojančių ar sprogių medžiagų; draudimo žmonėms patekti į pavojingas vietas ženklas), galimo pasirinkti vaizdo įrašo pavyzdys: Geriausių ženklų istorija. (1–4 klasės, + gyvenimo įgūdžiai) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.). Pavyzdžiui, VV apie pavojų kilus gaisrui (Fire Visual Vernacular, ASL). (1–4 klasės) Edukacinė išvyka, veiklos įvairiose edukacinėse aplinkose. Pavyzdžiui: • Saugaus eismo pamokėlė edukacinėje aplinkoje http://www.deafcenter.lt/saugaus-eismo-pamokele-2/ • Edukacinis saugaus eismo miestas Saugėnai (Kaunas) • Virtualus saugaus eismo miestas Eismopolis, (ištekiai mokytojams) • Leidinys „Saugokime vieni kitus kelyje“ (.pdf), leidinio „Saugokime vieni kitus kelyje“ viršelis (.pdf) • „Saugaus eismo pradžiamokslis. Situacijų maketuose sprendimas“  Kelių eismo taisyklės lietuvių gestų kalba • Lietuvos policija vaikams – Kelyje • Lietuvos policija vaikams – Parduotuvė • Lietuvos policija vaikams – Perėja • Lietuvos policija vaikams – Saugos diržai • Lietuvos policija vaikams – Skriauda • Lietuvos policija vaikams – Tamsa • Lietuvos policija vaikams – Telefoninis sukčius
Žalingų įpročių prevencija	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Aiškinamasi, kas yra <i>psichoaktyviosios medžiagos</i> ir kaip jos veikia smegenų darbą, žmogaus gyvenimą, mokomasi argumentuoti, kodėl pavojinga šias medžiagas vartoti. (3 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Aptariami žmogaus sveikatai žalingų medžiagų pavyzdžiai (tabakas, alkoholis, narkotikai, ne pagal paskirtį vartojami vaistai, perteklinis maisto papildų ir vitaminų vartojimas), aptiriamos šių medžiagų vartojimo pasekmės žmogaus organizmui. (3 klasė, + gamtos mokslai) • Mokosi papasakoti apie žalingą alkoholio ir tabako poveikį sveikatai ir gyvybei, jo poveikį žmogaus organizmui, mąstymui ir santykiams su kitais žmonėmis. (4 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės)

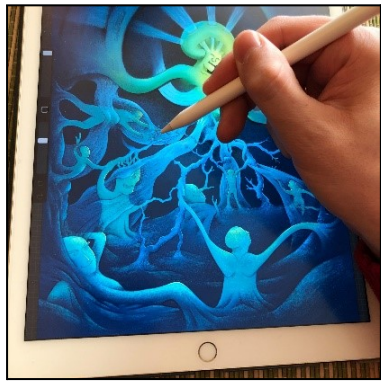
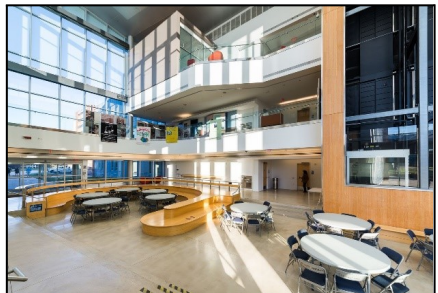
	Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės)
Finansinis raštingumas	
Žinios apie finansus	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės).
Finansų planavimas ir valdymas	Pavyzdžiui:
Rizika ir grąža	• Aptariamas pinigų vaidmuo (1 klasė, + matematika) • Aptariama, kam reikalingi pinigai ir ar viską už juos galima nusipirkti. (1 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Diskutuojama, kodėl ne visus norus galima įgyvendinti ir nuo ko priklauso pasirinkimo galimybės. (1 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Kalbama, kaip uždirbami pinigai. (2 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Diskutuojama apie šeimos ir mokinio pajamas (kišenpinigiai, dovanos ir kt.). Aptariami apsipirkimo sprendimai, išlaidos, grąža ir skola. (2 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Kalbama, ko reikia žmonėms kaip vartotojams ir ko reikia verslui. Mokomasi apibūdinti artimoje aplinkoje veikiančius verslus. (3 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Aptariama, kodėl verslas ir namų ūkiai moka mokesčius valstybei. (4 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Diskutuojama apie taupymą, skolinimąsi ir bankus. (4 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Aptiriamos sąvokos: pirkėjas – vartotojas, gamintojas – pardavėjas, namų ūkis, prekės, paslaugos, ištekliai. (4 klasė, + visuomeninis ugdymas) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. Pavyzdžiui, pasitelkiant projektines veiklas ir situacinius žaidimus, mokomasi atpažinti pirkėjo ir pardavėjo vaidmenis. Aptariama, kas yra prekės ir (ar) paslaugos kaina, perteklius ir stygius. (3 klasė, + visuomeninis ugdymas) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Edukacinė išvyka, veiklos įvairiose edukacinėse aplinkose, pavyzdžiui, Pinigų muziejuje. (1–4 klasės) Įvairioms kalbinėms veikloms pasirenkami atitinkamos tematikos tekstai (grožiniai, negrožiniai) ar jų ištraukos, vaizdo medžiaga, pavyzdžiui, Vaikų finansinis raštingumas (gestų k.). Tiriamasis, kūrybinis darbas „Pasakos monetose“
Ugdymas karjerai	Ši tema pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (1–4 klasės) Pavyzdžiui: • Pokalbiai apie lietuvių gestų kalbą ir apie tai, kodėl reikia mokytis lietuvių kalbos ir lietuvių gestų kalbos. (1–2 klasės)

	• Aptariama, kokios būna profesijos ir kokias profesijas mokiniai žino savo artimiausioje aplinkoje ir (ar) šeimoje. (1 klasė, + visuomeninis ugdymas) • Aiškinamasi, kurių profesijų žmonės dirba mūsų mokykloje, kokia šių darbų reikšmė mokyklos bendruomenei, (2 klasė, + visuomeninis ugdymas) Susipažįstama su gestų kalbos vertėjo veikla. (3–4 klasės) Mokomasi kurti ir pristatyti tekstą (pasakojimas auditorijai ir prieš vaizdo kamerą, trumpas pasakojimas pagal paveikslėlius, patirtį, informacinis tekstas ir kt.) lietuvių gestų kalba. (1–4 klasės) Mokomasi pasakoti apie save ir savo patirtį, perteikiant nuotaiką ir emocijas. (3–4 klasės) Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos. (1–2 klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (1–4 klasės) Susipažįstama su socialinio verslo koncepcija. Filmu peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (3–4 klasė). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai: Filmas „Rozárka ir benamės virėjos“ (rež. Theodora Remundová, 2017 m., trukmė – 15 min., 4 klasė, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/rozarka-ir-benames-virejos/# Metodinė priemonė filmui „Rozárka ir benamės virėjos“ aptarti
--	--

Dermė – integralumas – kontekstualumas

Veiklos tema: Dailės sąvokų portretas, autoportretas įtvirtinimas per patrauklią kūrybinę veiklą

Mokymosi turinio sritis	Integravimo su kitais dalykais galimybės
LGK 25. Mokymo(si) turinys. 1–2 klasės. 25.1. Kalbos vartojimas. 25.1.1. Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas. 25.2. Kalbos pažinimas. 25.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos. [...] Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas. [...] Mokomasi tiksliai rodyti ir suprasti pirštų abėcėlę [...]. 25.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška. 25.3.1. Kurčiųjų bendruomenė ir jos veikla. 25.3.2. Kurčiųjų menas.	Dailė 23. Mokymo(si) turinys. 1–2 klasės. 23.1.3. Meninės išraiškos bruožai. [...] Per patrauklią kūrybinę veiklą įtvirtinamos dailės sąvokos: [...] dailės kūrinys, dailininkas, paroda, paveikslas, muziejus ir kt. 23.1.6. Dailės žanrai. Portretas: savitai vaizduoja žmogų. Kuria savo, draugų, šeimos narių portretus ir apibūdina jų nuotaiką. 23.3.1. Meninės idėjos. Aptaria kūrybinių idėjų įgyvendinimo būdų įvairovę. 23.3.3. Kultūrų įvairovė. Susipažįstama su skirtingų kultūrų įvairove. 23.3.4. Projektai. Integruota veikla. Mokosi tikslingai ir saugiai ieškoti informacijos apie dailę, dailininkus ir jų kūrinius internetinėse svetainėse, enciklopedijose, žinyuose, tinkamai fotografuoti savo kūrinius, pristatyti savo kūrybą vizualiai ir žodžiu.

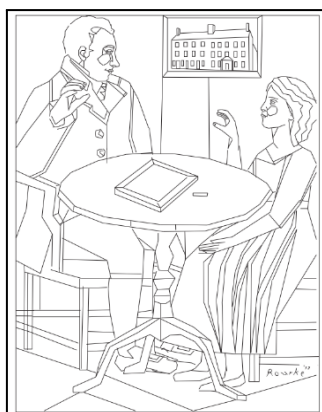
26. Mokymo(si) turinys. 3–4 klasės. 26.1. Kalbos vartojimas. 26.1.1. Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas. 26.2. Kalbos pažinimas. 26.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos. [...] Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas. [...] Pirštų abėcėlės supratimas ir tikslus vartojimas. Mokomasi naudotis lietuvių gestų kalbos žodynėliais. [...] 26.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška. 26.3.1. Kurčiųjų bendruomenė ir jos veikla. 26.3.2. Kurčiųjų menas.	24. Mokymo(si) turinys. 3–4 klasės. 24.1.3. Meninės išraiškos bruožai. Per patrauklią kūrybinę veiklą įtvirtinamos dailės sąvokos: [...] portretas, autoportretas [...] ir kt. 24.3.1. Meninės idėjos. Perteikia savo kūrybinę idėją, pasirinktą temą įvairių menų raiškos priemonėmis.	
		
https://www.facebook.com/ksimartist/photos/576100739456033	https://i.pining.com/originals/62/5c/93/625c936a8c3099aecc5326511ec3bbf.jpg	https://i.pining.com/236x/ad/cc/d3/adccd334d498b12550379a40ebae80d7.jpg

Galimų veiklų pavyzdžiai

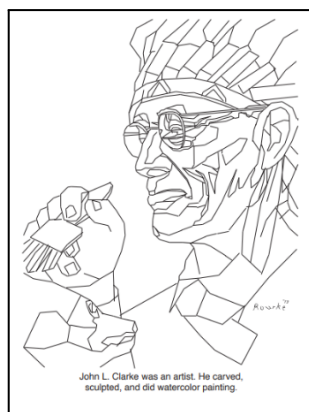
- Kuria ir lietuvių gestų kalba pristato savitą autorinę pasirinktų kurčiųjų kultūros asmenybių portretų knygą.



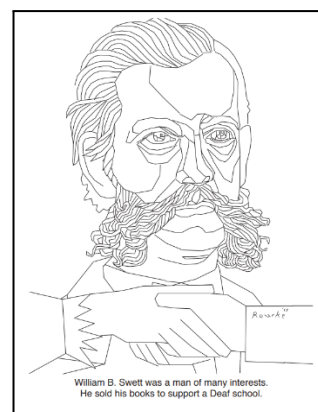
Laura C. Redden
(1893-1923)



Laurent Clerc
(1785-1869) ir Alice



John L. Clarke
(1881-1970)



William B. Swett
(1824-1884)

Cogswell (1805-1830)

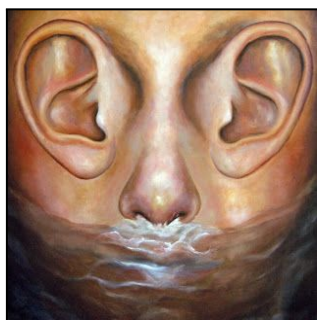
Ištekliai:

[2 abc portraits coloring book.pdf \(wordpress.com\)](https://devartivistunited.files.wordpress.com/2020/01/pdf-more-bio-info-abc-portraits-of-deaf-ancestors-1.pdf)

<https://devartivistunited.files.wordpress.com/2020/01/pdf-more-bio-info-abc-portraits-of-deaf-ancestors-1.pdf>

<https://deviacurr.files.wordpress.com/2015/06/rourkecoloringbookpages.pdf>

- Lietuvių gestų kalba apibūdina dailės kūrinių kelią, nuotaiką, išsako savo nuomonę, ką autoriai norėjo pavaizduoti.
- Trumpai paaiškina išmoktas dailės sąvokas (portretas ir kt.), vartoja jas apibūdindami dailės kūrinius. Vertindami savo ir kitų dailės kūrinius pasako, kodėl patiko vienas ar kitas kūrinys, kuo jis įdomus ir vertingas. (1–2 klasės)
- Lietuvių gestų kalba apibūdina žiūrimų dailės kūrinių spalvų derinius, linijas, erdvines formas ir atlikimo technikų įvairovę. Samprotauja, kodėl menininkas pasirinko tokias raiškos priemones. (3–4 klasės)



https://wordgathering.com/past_issues/issue49/essays/christie.html

<https://i.pinimg.com/564x/ae/3e/a2/ae3ea25c686757c3cf273a0fee8a3377.jpg>

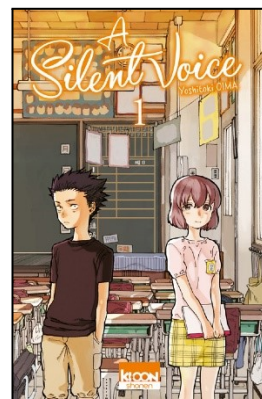
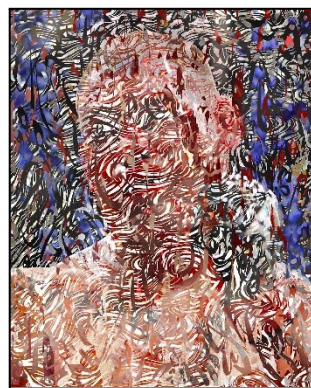
<https://i.pinimg.com/564x/c3/22/53/c32253f96844ad1d32aef5fd38b37410.jpg>

https://folkartmuseum.org/content/uploads/2014/10/folk_1795_image.jpg

Ištekliai:

[2 abc portraits coloring book.pdf \(wordpress.com\)](https://devartivistunited.files.wordpress.com/2020/01/pdf-more-bio-info-abc-portraits-of-deaf-ancestors-1.pdf)

- Portretas: savitai vaizduoja žmogų ir apibūdina jo nuotaiką.
 - Autoportreto kūrimas (Manga stilius ar kt.).
 - Draugo, šeimos nario, pasirinkto kurčiųjų bendruomenės nario portreto kūrimas.



<https://i.pinimg.com/564x/53/15/e9/5315e917d2d40db23d2e72f2d75ca6e5.jpg>

https://gallagher77.files.wordpress.com/2014/09/tumblr_mjf7h1ptfk1rttr_yso1_400.jpg?w=720

<https://www.artofalexfischer.com/#filter=.portrait>

<https://kodansha.us/2016/06/07/interview-yoshitoki-oima-silent-voice/>

Ištekliai:

<https://youtu.be/Xe5VCaV5p5I>

<https://deviacurr.wordpress.com/devia-curr/lesson-plans/elem-lessons/#jp-carousel-2081>

<https://www.artofalexfischer.com/#filter=.portrait>

Ištekliai galimoms veikloms, susijusioms su dailės sąvokų įtvirtinimu per patrauklią kūrybinę veiklą

LGK ištekliai



<http://lgkz.ndt.lt/>



<http://www.spreadthesign.com/lt.lt/search/>

Dailės ištekliai

Dailės bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijų rengėjų grupės parengtos toliau pateikiamos „lentelės *Reikšminiai žodžiai* (pokalbiams apie dailę tinkami žodžiai, dailės sąvokos, terminai) iliustruoja, kaip kiekviename klasių konkurencijoje sudėtingėja dailės kalba ir mokinių dailės supratimo ir vertinimo gebėjimai. Konkrečiai dailės pamokos temai ar užduočiai parinktos sąvokos pagelbės mokytojams pasiruošti pamokoms, organizuoti vaikų diskusijas apie savo ir kitų kūrybą, ugdyti mokinių kalbinius gebėjimus, mokys juos mąstyti, stebėti ir analizuoti kūrybos procesą, apibūdinti jo rezultata, lyginti, interpretuoti ir vertinti dailės kūrinius, dailės reiškinius ir kontekstus, pažinti ir vartoti dailės sąvokas.

Šie žodžiai nėra *Dailės žodynas*, kuriame pateikiami išsamūs dailės sąvokų ir terminų paaiškinimai. Jų mokiniams mokytis nereikia. Lentelėse pateiktos dailės sąvokos – savotiškas žodžių bankas, kuris leis vaikams pasirinkti ir vartoti tinkamus žodžius kalbant ir apibūdinant kūrinius, išsakyti savo nuomonę apie profesionalių dailininkų ir savo kūrybą. Mokiniai su šiomis sąvokomis palaipsniui susipažįsta

atlikdami kūrybines užduotis, mokosi pasakoti apie savo ir kitų kūrinius. Kalbėjimas vartojant šiuos žodžius padės vaikams įtvirtinti per kūrybinę veiklą įgytas žinias. “

Šaltinis: Pradinio ugdymo bendrųjų programų įgyvendinimo rekomendacijos, Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas, Dailė.

<https://www.emokykla.lt/bendrasis/bendrosios-programos/atnaujintos-bendrosios-programos>

Reikšminiai žodžiai	
Meno rūšys	
1–2 klasės	architektūra, dailė, muzika, šokis, teatras
3–4 klasės	architektūra, dailė, muzika, šokis, teatras
Architektūra	
1–2 klasės	statybos menas architektūros paminklai senoviniai pastatai (vidus ir išorė) pastatų paskirtis (pilis, gyvenamasis namas, bažnyčia ir kt.)
3–4 klasės	statinių projektavimo ir statybos menas architektūros paminklai mažoji architektūra (koplytėlė, koplytstulpis) pastatų paskirtis (pilis, tvirtovė, gyvenamasis namas, dvaras, bažnyčia, varpinė, biblioteka, stadionas, teatras) statybinės medžiagos
Dailė	
1–2 klasės	meno šaka, vaizdų menas
3–4 klasės	meno šaka, vaizdų menas, tradicinė ir šiuolaikinė dailė
Dailės rūšys	
1–2 klasės	tapyba, skulptūra, grafika, keramika tautodailė ir liaudies meistrų kūriniai (skulptūra, tekstilė, keramika ir kt.), kalendorinių švenčių simboliai, senovės ir dabarties dailės kūriniai
3–4 klasės	tapyba, skulptūra, grafika, keramika, tekstilė, juvelyrika tautodailė (audiniai, spalvų simbolika, tautinis kostiumas, juostos, verbos ir kt.), etnografiniai paminklai teatro dailė (dekoracijos, kostiumai, kaukės, spektaklių programėlės ir afišos)
Senovės baltų menas	
1–2 klasės	seniausieji radiniai (keramika, papuošalai)
3–4 klasės	mitinės būtybės, ženklai ir simboliai, keramika, papuošalai
Meninės išraiškos bruožai	

1–2 klasės	dėmė (juoda, balta, spalvota, didelė, maža ir kt.) forma (maža, didelė, plokščia, erdvinė ir kt.) linija (judri ir rami, plona, vingiuota, švelni, aštri, trūkinėjanti ir kt.) ritmas (pasikartojimas) spalvos (gryna, šilta, šalta, balta, juoda, pilka, linksma, liūdna) ir atspalviai fonas (vienspalvis, įvairiaspalvis ir kt.)
3–4 klasės	dėmė (juoda, balta, spalvota, vienspalvė, marga ir kt.) detalė (didelė, maža ir kt.) forma (maža ir didelė, plokščia ir erdvinė, geometrinė, simetriška, nesimetriška, paprasta, sudėtinga ir kt.) linija (tiesi, lenkta, vingiuota, stora, plona ir kt.) ritmas (pasikartojimas) spalvos (pagrindinės ir antrinės, lokalias, šviesios, tamsios, ryškios, blankios, šiltos, šaltos ir kt.), spalvų simbolinė prasmė fonas (vienspalvis, margas, įvairiaspalvis ir kt.)
Piešinys	
1–2 klasės	linija, taškas, dėmė pieštukas, flomasteriai, rašikliai, tušas, plunksnos, mišri technika
3–4 klasės	linija, taškas, dėmė pieštukas, flomasteriai, rašikliai, tušas, plunksnos, mišri technika, mišri technika
Erdvinė raiška	
1–2 klasės	popieriaus plastika, paprastos origamio formos, konstravimas iš gamtos medžiagų ir antrinių žaliavų, lipdyba iš molio ar plastilino
3–4 klasės	popieriaus plastika, konstravimas iš antrinių žaliavų, lipdyba iš molio ar plastilino, papjė mašė technika
Grafika	
1–2 klasės	dailės rūšis: piešiniai, atspaudai ir dailios raidės
3–4 klasės	dailės rūšis: piešiniai, atspaudai ir dailios raidės kartono atspaudai, mišri technika
Herbas	
1–2 klasės	–
3–4 klasės	piešinys, spalvos, simboliai
Autorinė knygelė	
1–2 klasės	–
3–4 klasės	viršelis, puslapiai, vaizdas ir tekstas, iliustracijos piešta, tapyta, suklijuota, susegta, susiūta
Kompozicija	

1–2 klasės	simetriška, ornamentinė ir figūrinė, horizontali ir vertikali
3–4 klasės	simetriška ir nesimetriška
Tapyba	
1–2 klasės	paveikslas, akvarelė, guašas, aliejinės kreidelės, spalvos ir atspalviai, monotipija, molbertas, teptukai, paletė
3–4 klasės	paveikslas, drobė, akvarelė, guašas, tempera, akrilas, aliejinės kreidelės rėmai, molbertas, teptukai, paletė piešinys, potėpiai, spalvos ir atspalviai
Skulptūra	
1–2 klasės	dailės rūšis: erdviniai kūriniai paminklas, statula
3–4 klasės	dailės rūšis: erdviniai kūriniai paminklas, statula, reljefas (žemas ir aukštas), portretas
Dailės žanrai	
1–2 klasės	portretas
3–4 klasės	natiurmortas, peizažas, portretas, autoportretas
Paroda	
1–2 klasės	dailininkas, dailės kūrinys, paveikslas, muziejus, seni ir nauji daiktai (jų patogumas, iš ko sukurti)
3–4 klasės	grupinė, vieno žmogaus/dailininko, muziejus, senovės ir dabarties kūriniai (eksponatai)
Kūrinio metrika	
1–2 klasės	autorius vardas, pavardė, data
3–4 klasės	autorius vardas, pavardė, kūrinio pavadinimas, sukūrimo data
Medžiagos šaltinis: https://www.emokykla.lt/bendrasis/bendrosios-programos/atnaujintos-bendrosios-programos	

Pagrindinis ugdymas

Tarpdalykinė tema	Tarpdalykinių temų įgyvendinimo galimybės
Asmens galios	
Asmenybės, idėjos	Ši tema pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 klasės) Susipažįstama su žymiausiais kurčiųjų kultūros kūrėjais, mokslininkais, jų kūryba ar darbais (5–10 (II) klasės) Aptariama Lietuvos kurčiųjų meno, visuomenės veikėjų ir jų kūrybinių reikšmė kultūros raidai ir dabarčiai. (5–6 klasės) Analizuojamas ir interpretuojamas kurčiųjų menininkų ir kitų kultūros kūrėjų vaidmuo bei jų darbų reikšmė. (7–8 klasės) Planuojamoms kalbinėms veikloms galimų pasirinkti išteklių pavyzdžiai: • Jonas Glembockis – pokario kurčiųjų mokytojas, sukūręs LGK abėcėlę • Pranas Daunys (Lietuvos kurčiųjų nebylių draugijos įkūrėjas) • Grojaraštis „Pasaulio kurčiųjų naujienos“ • Pokalbiai su žymiais kurčiųjų bendruomenės nariais iš viso pasaulio: http://www.lkd.lt/broliai-iveike-kalbos-barjera-operacineje • https://www.facebook.com/kurciujudraugija/videos/1792426507590956 • http://www.lkd.lt/pokalbis-su-dawn-jani-birley • http://www.lkd.lt/vienintele-kurcioji-sunkvezimiu-vairuotoja-australijoje • http://www.lkd.lt/grafiniu-noveliu-kurejas-awet-moges Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas	
Kultūros paveldas	Ši tema pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės). Pavyzdžiui, apibūdinama paveldo sąvoka. (5 klasė, + istorija) Lietuvių gestų kalba – kurčiųjų bendruomenės turtas ir pasaulinės gestų kalbų šeimos narė. (5–6 klasės) Susipažįstama su kurčiųjų bendruomenės veikla Lietuvoje. Aptariama Lietuvos kurčiųjų meno, visuomenės veikėjų ir jų kūrybinių reikšmė kultūros raidai ir dabarčiai. (5–6 klasės) Aptariami esminiai Lietuvos kurčiųjų bendruomenės istorijos įvykiai ir reiškiniai, kultūriniai pasiekimai. Analizuojamas ir interpretuojamas kurčiųjų menininkų ir kitų kultūros kūrėjų vaidmuo bei jų darbų reikšmė. (7–8 klasės) Susipažįstama su pagrindinėmis savo bendruomenės, Lietuvos kurčiųjų draugijos ir kitų kurčiųjų organizacijų veiklos kryptimis. Aptariami kurčiųjų kultūros bruožai. Aptiriamos ir vertinamos šiuolaikinės kurčiųjų kultūros tendencijos. (9–10 (I–II) klasės) Planuojamoms kalbinėms veikloms galimų pasirinkti išteklių pavyzdžiai: • Ištrauka iš kurčiųjų istorijos • LKD pastato istorija trumpai • Lietuvos kurčiųjų draugijos istorija • Meno šventė (1 dalis) 2015 • Meno šventė (2 dalis) 2015 • Meno šventė Šiauliuose 2016

	• LKD Meno šventė 2018 • LKD Meno šventė 2019 • LKD meno šventė 2020
Gimtoji kalba	Visas LGK BP 5–10 (II) klasės mokymo(si) turinys, kalbinės veiklos. Planuojamoms kalbinėms veikloms galimų pasirinkti išteklių pavyzdžiai: • Dokumentinis filmas „Gestų kalba Lietuvoje“ (2015 m.) • Filmą „Lietuvių gestų kalbos raida – praeitis ir ateitis“ (2017 m.) • Leidinys „Gestų kalbos metamorfozės Lietuvos kurčiųjų draugijos istorijoje“ • Gestų kalbos statuso ir gestų kalbos vartojimo teisinio reguliavimo Lietuvoje ir Europos sąjungos šalyse analizė • Gairės (rekomendacijos) Lietuvių gestų kalbos įstatymui • Lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugų teikimo tvarkos aprašas (2021-12-29, Nr. V-121) ○ Aprašo variantas lietuvių gestų kalba ○ Aprašo variantas lietuvių kalba • Vaizdo įrašų ciklas „Pažintis su gestų kalba“ • Interviu su Vytautu Valiauga: „Didžiukimės gestų kalba ir naudokimės jos galimybėmis“ • Interviu su Emilija Kisnieriūte: „Laisvai vartoti gestų kalbą yra didžiausia dovana“ • Interviu su Andriumi Barisevičiumi: „Kas toliau gestų kalbos srityje?“ • Interviu su Laimute Gervinskiene: „Kurčiųjų ugdymas be gestų kalbos neįmanomas“ • Interviu su Mantrimu Danieliumi: „Svarbiausias 25-mečio pasiekimas – įtvirtintos LGK pozicijos“ • Interviu su gestų kalbos tyrėja Anželika Terese ○ 1 dalis: https://fb.watch/dm-wR7a7rh/ ○ 2 dalis: https://fb.watch/dpFTduSwcJ/
Etninė kultūra	

Tradicijos ir papročiai	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Mokiniai aptaria bendruomeninio gyvenimo tradicijas, palygina jas praeityje ir dabar. Priskiria save tam tikrai bendruomenei, svarsto jos tradicijų tęstinumo ar plėtros galimybes. (5–6 klasės, + etninė kultūra) • Naudodamiesi įvairiais šaltiniais, mokiniai apibūdina XIX –XX a. pr. tautinio kostiumo savitumą skirtinguose Lietuvos etnografiniuose regionuose – spalvas, raštus, galvos apdangalus, papuošalus ir kitas būdingas aprangos dalis. (5–6 klasės, + etninė kultūra) • Diskutuojama apie kulinarinę paveldą šiuolaikiniame gyvenime (5–6 klasės, + etninė kultūra) • Mokiniai apibūdina taikomąją tautodailę (tekstilės, keramikos, juvelyrikos, medžio, metalo, odos, vytelių, šaknų ar šiaudų dirbinius), aptaria jos pavyzdžius apsilankydami muziejuose ar parodose. Diskutuojama apie kurčiųjų tautodailę, jos reikšmę. (5–6 klasės, + etninė kultūra) • Mokiniai nagrinėja paauglystės ir jaunystės sampratą tradicinėje kultūroje, diskutuoja apie požiūrį į draugystę ir meilę. (7–8 klasės, + etninė kultūra) • Diskutuojama apie savo ir kitų tautų paprotinio elgesio ir tradicinio etiketo ypatybes, mandagumo raišką. (7–8 klasės, + etninė kultūra) • Diskutuojama dėl tradicinės architektūros tęstinumo šiandienos architektūriniame kraštovaizdyje svarbos (7–8 klasės, + etninė kultūra) • Apibūdinamas lietuviškų kalendorinių švenčių savitumas, jų reikšmė Lietuvos visuomenėje. (7–8 klasės, + etninė kultūra) • Mokiniai apibūdina vaizduojamąją tautodailę (skulptūros, tapybos ir grafikos darbus, karpinius), lankydamiesi muziejuose ar parodose susipažįsta su jos įvairove. (7–8 klasės, + etninė kultūra) • Remdamiesi etnokultūrinėmis žiniomis, diskutuoja apie vyrų ir moterų teises, skirtingų lyčių bendravimo ypatybes. Apibūdina, vertina savo ir kitų tautų paprotinio elgesio normas, palygina su šiuolaikiniu gyvenimu. (9–10 (I–II) klasės, + etninė kultūra) • Diskutuojama apie lietuvių ir kitų tautų tradicinių sporto žaidimų šiandieninę būklę ir svarbą. (9–10 (I–II) klasės, + etninė kultūra) • Diskutuojama apie tautinio kostiumo reikšmę šiuolaikinio žmogaus gyvenime Lietuvoje bei kitose šalyse. (9–10 (I–II) klasės, + etninė kultūra) • Diskutuojama apie tradicinės architektūros puoselėjimą Lietuvoje ir kitose šalyse. (9–10 (I–II) klasės, + etninė kultūra)
Etnografiniai regionai	LGK kalbos pažinimo temos: • Įvairūs lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos variantai: dialektai, sociolektai, idiolektai, žargonas ir kt. Vaizdo įrašų (žmonių iš skirtingų regionų pasakojimų) analizė, pristatymas. (7–8 klasės) • Stebima ir tyrinėjama kalbos (pavyzdžiui, įvairių regionų atstovų) įvairovė (7–8 klasės) Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui:

	- Mokiniai aptaria Lietuvos etnografinius regionus – Aukštaitiją, Dzūkiją (Dainavą), Suvalkiją (Sūduvą), Žemaitiją, Mažąją Lietuvą. Palygindami regionus, apibūdina svarbiausius jų skirtumus. Aiškinasi, kokiam etnografiniam regionui priklauso gyvenamoji vietovė ir (ar) iš kokio regiono yra kilę tėvai, seneliai, proseneliai. (5–6 klasės) Muziejų ekspozicijų lankymas, edukacinės veiklos (edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės ir kt.) įvairiose kultūrinėse erdvėse. Pavyzdžiui: - Lietuvos liaudies buities muziejus (https://www.llbm.lt/, vaizdo medžiaga apie muziejų LGK, prieinamumas) 3D virtualus turas Aukštaitija http://3dturas.llbm.lt/ 3D virtualus turas Dzūkija http://3dturas.llbm.lt/dzukija/ 3D virtualus turas po Grabijolų etnografinį kaimą https://grabijolai.elektrenai.mvb.lt/ A. ir J. Juškų etninės kultūros muziejus https://www.krsvbiblioteka.lt/virtualusturas/# - Lietuvos etnografinių regionų žemėlapis (2021 m.)
Kultūrų įvairovė	LGK kalbos pažinimo temos (7–8 klasės): - Lietuvių gestų kalbos gestų leksinės ir gramatinės klasės, jų kaitymas, funkcijos tekste ir santykis su lietuvių kalbos dalimis. - Vertimas iš lietuvių kalbos perteikiant pagrindinę mintį, skirtumų tarp lietuvių kalbos ir lietuvių gestų kalbos, tarp rašytinės ir sakytinės lietuvių kalbos formos aptarimas. - Įvairūs lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos variantai: dialektai, sociolektai, idiolektai, žargonas ir kt. - Kalbų ryšiai. Gestų ir žodžių skolinimasis kaip kalbos kitimo reiškinys. Kiti naujų gestų atsiradimo būdai, senų gestų nykimas. - Lietuvių gestų kalbos ir kitų šalių gestų kalbų istorija, tarptautinė gestų kalba, gestuno. - Įvairios pirštų abėcėlės (PA) ir jų istorija, gestai, padaryti su PA ženklais (daktilėmomis). Tarptautinė PA. - Lietuvių gestų kalbos ir kalkinės gestų kalbos skirtumai, šių kalbų vartojimo sritys. Kitos gestų kalbos formos (pavyzdžiui, taktinė kalba (kurėneregiams), dirbtinės gestų kalbos). Muziejų ekspozicijų lankymas, edukacinės veiklos (edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės ir kt.) įvairiose kultūrinėse erdvėse. Galimų pasirinkti veiklų įvairiose edukacinėse aplinkose pavyzdžiai: - Turistinis maršrutas „Karaimų istorijos pėdsakais“ - Maršrutas „Ukrainos istorijos atspindžiai“ Vilniuje 2022-ieji – Lietuvos karaimų metai. LRT PLIUS laidos „Kultūros diena“ siužetas su vertimu į gestų kalbą. - Lietuvos valstybės istorijos archyvo parengta virtuali paroda „Karaimai Lietuvoje“ - Plačiau su karimais ir Lietuvos karaimų bendruomene galima susipažinti svetainėje http://www.karaim.eu/. Planuojamoms kalbinėms veikloms galimų pasirinkti išteklių pavyzdžiai: - Dokumentinis filmas „Tumo kodeksas“ (su vertimu į gestų k.) - Dokumentinis filmas „Vieno buto istorija. Vincas Mykolaitis-Putinas“ (su vertimu į gestų k.) - TV laida „Ryto suktinis su Zita Kelmickaite. Keliaujant poeto Vytauto Mačernio gyvenimo takais“ (su vertimu į gestų k.)

Kultūros raida	Ši tema pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. Pavyzdžiui, diskutuojama apie gestų kalbos naudą kurtiesiems, vaizdo įrašo peržiūra http://www.lkd.lt/lietuviu-gestu-kalbos-nauda. (5–10 klasės) Susipažįstama su kurčiųjų bendruomenės veikla Lietuvoje. (5–10 (II) klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 klasės)
Istorinė savimonė	
Šalies nacionalinis saugumas	Lietuvos himnas lietuvių gestų kalba. Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 klasės) Įvairioms kalbinėms veikloms galimos pasirinkti vaizdo medžiagos pavyzdžiai: • Laida „Kas? Kaip? Kodėl? Apie valstybingumo šventes vaikams. Vasario 16-oji“ • Laida „Kas? Kaip? Kodėl? Apie valstybingumo šventes vaikams. Kovo 11-oji“ • Laida „Kas? Kaip? Kodėl? Apie valstybingumo šventes vaikams. Liepos 6-oji“ • Vaizdo įrašas apie dovaną Lietuvai Valstybės ir Tautiškos giesmės proga „Lietuvos himnas užkoduotas DNR molekulėje“
Pasipriešinimo istorija	Lietuvos himnas lietuvių gestų kalba. Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 klasės) Pavyzdžiui: • Tremties istorijos artimiausioje aplinkoje nagrinėjimas. (5 klasė, + istorija) • Apibrėžiamos geto, Holokausto, okupacijos, tremtinio sąvokos. (5 klasė, + istorija) Galimų pasirinkti veiklų įvairiose edukacinėse aplinkose pavyzdžiai: • Virtualus turas gestų kalba - Kauno IX forto memorialinis kompleksas; • IX forto žydų holokausto ekspozicija su vertimu į gestų kalbą. • Holokausto atminties vietų artimoje aplinkoje istorijos pažinimas ir apsilankymas jose. (5 klasė, + istorija) Planuojamoms kalbinėms veikloms (susijusioms su literatūros kūrinių aptarimu, analize, mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba ir kt.) gali būti pasirenkami grožiniai ir negrožiniai tekstai apie tremtį, holokaustą. Pavyzdžiui, bežodės ir paveikslėlių knygos, komiksai: „Igoris ir laiko mašina: Holokaustas“. Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 klasės)
Pilietinės visuomenės savikūra	
Ekstremalios situacijos	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 klasės)

	Pavyzdžiui: • Mokiniai analizuoja ir mokosi paaiškinti, kas yra ekstremalusis įvykis ir ekstremalioji situacija (5 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama, kokie socialiniai ir emociniai įgūdžiai padės veikti ir priimti atsakingus sprendimus ekstremaliose situacijose (pvz., emocijų valdymas, nusiraminimas, sprendimų priėmimas, pasekmių įvertinimas, pagalbos prašymas ir kt.). (6 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Aptariamos ekstremalios situacijos, kurios galėtų kilti dėl aplaidaus atominų elektrinių naudojimo; pavojai, kurie kyla dėl Astravo ir kitų atominų elektrinių; priemonės, kurių reikėtų imtis įvykus avarijai atominėje elektrinėje. (8 klasė, + gamtos mokslai) • Mokiniai analizuoja ir apibūdina ekstremalias situacijas ir paaiškina, kaip jose reikia elgtis (socialinio, techninio, gamtinio, ekologinio pobūdžio situacijos) (10 (II) klasė, + gyvenimo įgūdžiai) Planuojamoms kalbinėms veikloms galimų pasirinkti tekstų, išteklių pavyzdžiai: • Leidinys „Ką turime žinoti apie pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir karo metui“ (lietuvių gestų kalba: https://bit.ly/3f6FrCr, lietuvių kalba: https://bit.ly/3xCxaws) • Lietuvos radiacinės saugos centro svetainėje pateikiama gyventojams aktualia informacija.
Antikorupcija	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 klasės) Pavyzdžiui: • Apibūdinamas korupcijos reiškiny ir neigiamos jo pasekmės viešajam interesui. (10 (II) klasė, + pilietiškumo pagrindai) • Pasitelkiant pavyzdžius diskutuojama apie korupcijos prevencijos priemones. (10 (II) klasė, + pilietiškumo pagrindai)
Intelektinė nuosavybė	Mokiniai: • nurodo, kaip etiškai ir legaliai vartoti intelektualius kultūros produktus; (5–6 klasės) • nurodo, kaip etiškai, atsakingai ir legaliai vartoti intelektualius kultūros produktus; (7–8 klasės) • atsakingai ir legaliai vartoja intelektualius kultūros produktus. (9–10 (I–II) klasės) Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 klasės) Pavyzdžiui: • Diskutuojama apie kūrybinių bendrijų licenciją („Creative Commons“), piratavimą, ieškoma pavyzdžių, jie aptariami, aiškinamasi metaduomenų sąvoka, mokomasi, kaip nurodyti kūrinio autorių, pavadinimą, sukūrimo ar atnaujinimo datą ir pan. (5–6 klasės, + informatika) • Apibūdinama intelektinės nuosavybės ir autorių teisių samprata, diskutuojama, kodėl svarbu jas užtikrinti. (10 (II) klasė, + pilietiškumo pagrindai)
Medijų raštingumas	Mokiniai:

	• atsakingai naudojasi medijomis. (5–6 klasė) • analizuoja, aptaria medijų daromą įtaką. (7–8 klasės) • kritiškai vertina medijų kultūrą. (9–10 (I–II) klasės) Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Aptariami bendravimo ir bendradarbiavimo elektroniniu būdu etiniai principai: mandagiai, taisyklingai kalbėti, rašyti žinutes, atsakyti į gautas žinutes, korektiškai rašyti komentarus. Mokiniai skatinami laikytis etikos taisyklių bendraudami ir bendradarbiaudami. (5–6 klasės, + informatika) • Diskutuojama apie asmeninę atsakomybę už informacinio turinio skelbimą, komentavimą ir platinimą, (10 (II) klasė, + pilietiškumo pagrindai)
Darnus vystymasis	
Socialinė ir ekonominė plėtra	
Pasaulis be skurdo ir bado	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Aiškinamasi, kokie yra mitybos skirtumai pasaulyje, nurodomos skurdo, migracijų, karų priežastys ir padariniai. (7 klasė, + geografija) • Aiškinamasi, kaip klimatas veikia žmonių gyvenimo būdą ir kaip žmonių ūkinė veikla prisideda prie klimato kaitos. (8 klasė, + geografija) Filmo peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (5–10 (II) klasė). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai: Filmą „Rozárka ir benamės virėjos“ (rež. Theodora Remundová, 2017 m., trukmė – 15 min., 5–6 klasės, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/rozarka-ir-benames-virejos/# Metodinė priemonė filmui „Rozárka ir benamės virėjos“ aptarti.
Žiedinė ekonomika	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Planuojamoms kalbinėms veikloms galimų pasirinkti išteklių pavyzdžiai: • Žiedinė ekonomika: kas tai ir kodėl ji svarbi? (5–10 (II) klasės)
Pažangios technologijos ir inovacijos	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Mokomasi taisyklingai įvardyti pagrindinius kompiuterio įtaisus, kompiuteriu atliekamus veiksmus, stengiamasi visuomet vartoti taisyklingas sąvokas, domėtis technologijų ir kalbos naujovėmis. (5–6 klasės, + informatika) • Ieškoma ir aptariami rasti pavyzdžiai, kaip žmonija sprendė problemas

	be kompiuterio ir kokias galimybes suteikė kompiuteris. Organizuojama diskusija (ar aptarimas) apie kompiuterių atsiradimą ir jų panaudojimą įvairioms problemoms spręsti. (5–6 klasės, + informatika) • Diskutuojama apie edukacines skaitmenines priemones (ugdymo svetaines, mokomąsias programas ir programėles, virtualiąsias mokymo(si) aplinkas ir pan.), kuriomis mokiniai naudojami. Aptariama, kokie tų programų pranašumai ir trūkumai. (7–8 klasės, + informatika) • Diskutuojama apie virtualiosios komunikacijos ir bendradarbiavimo galimybes. (7–8 klasės, + informatika) • Diskutuojama, kad virtualusis bendravimas niekada nepakeis tiesioginio, o emocinę įtampą mažina darbo skaitmeniniu įrenginiu laiko ribojimas, reguliarios trumpalaikės pertraukėlės, kita veikla (pavyzdžiui, muzikos klausymas, skaitymas, žaidimai lauke ir kt.). (7–8 klasės, + informatika) Kuriami ir analizuojami skaitmeniniai tekstai lietuvių gestų kalba. (5–10 (II) klasės)
Migracija, geopolitiniai konfliktų sprendimai	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Filmo peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (5–10 (II) klasės). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai: Filmą „Baširas stebuklų šalyje“ (rež. Els Duran, Evelien Vehof, 2017 m., trukmė – 16 min., 5–6 klasės,). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/basiras-stebuklu-salyje-gestu-kalba/ Metodinė priemonė filmui „Baširas stebuklų šalyje“ aptarti. Filmas „Berniukas iš H2“ (rež. Helen Yanovsky, 2017 m., trukmė – 21 min., 5–6 klasės, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/berniukas-is-h2/ Metodinė priemonė filmui „Berniukas iš H2“ aptarti. Filmas „Labas Salaam“ (rež. Kim Brand, 2017 m., trukmė – 16 min., 5–6 klasės, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/labas-salaam/ Metodinė priemonė filmui „Labas Salaam“ aptarti Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Aplinkos tvarumas	
Aplinkos apsauga	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Aiškinamasi, kaip žmonės keičia aplinką ir kodėl svarbu ją tausoti (6 klasė, + geografija) Planuojamoms ugdymo veikloms, susijusioms su literatūros kūrinių aptarimu, analize, mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba, gali būti pasirenkami grožiniai ir negrožiniai tekstai aplinkosaugos tematika. Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)

Ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Aiškinamasi, kaip žmogus, steigdamas saugomas teritorijas, nustatydamas žvejybos, medžioklės, ūkinės veiklos taisykles rūpinasi biologinės įvairovės išsaugojimu. (5 klasė, + gamtos mokslai) Planuojamoms ugdymo veikloms, susijusioms su literatūros kūrinių aptarimu, analize, mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba, gali būti pasirenkami grožiniai ir negrožiniai tekstai. (5–10 (II) klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Klimato kaitos prevencija	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Aiškinamasi, kokį poveikį aplinkai turi didėjanti žmonių populiacija, aptariami šio poveikio mažinimo būdai. (8 klasė, + gamtos mokslai) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Tvarūs miestai ir gyvenvietės	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Aiškinamasi, kas yra darnusis miestų vystymas, nagrinėjami šio proceso pavyzdžiai. (8 klasė, + geografinė) • Diskutuojama apie kurtiesiems pritaikytą architektūrą Asmenybės: architektas D. Počesiūnas ir kt. Kalbinėms veikloms galimos pasirinkti vaizdo medžiagos pavyzdžiai: • Kurtiesiems pritaikyta architektūra • Kurtiesiems pritaikyta Starbucks kavinė (5–10 (II) klasės) Edukacinė ekskursija, tiriamasis, projektinis darbas pastatų ir urbanistinės aplinkos pritaikymo tema. (5–10 (II) klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Tausojantis žemės ūkis	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Aiškinamasi, kuo ypatingas ekologinis žemės ūkis. (6 klasė, + geografinė) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Atsakingas vartojimas	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui:

	• Diskutuojama apie atsakingą vartojimą (racionalus, impulsyvus apsipirkimas, tinkamas kaupimas, sandėliavimas, maisto produktų kokybės išsaugojimas ekstremaliomis sąlygomis, pvz., nutrūkus elektros energijai ir kt.), reklamų įtaka mūsų pasirinkimams, tvaraus gyvenimo būdą. (5–6 klasė) • Analizuojama ir mokomasi argumentuoti, kaip reklama veikia vartotojų pasirinkimus ir kokios gali būti pasekmės, mokiniai mokosi vertinti reklamą „išpakuodami“ siunčiamą jos žinutę. (7 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Aptariama elektros energijos taupymo būtinybė ir galimybės (8 klasė, + gamtos mokslai) • Diskutuojama apie tvarios, ekologiškos, gamtą tausojančios vartojimo kultūros reikšmę ir iššūkius (10 (II) klasė, + pilietiškumo pagrindai) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Mokymasis visą gyvenimą	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Apibūdinama švietimo ir raštingumo reikšmė valstybių ekonominei pažangai. (8 klasė, + geografija) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės) Mokiniai nuolat reflektuoja asmeninę pažangą mokantis lietuvių gestų kalbos, įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis, kelia tolesnius mokymosi tikslus. (5–10 (II) klasės)
Žmogaus teisės, lygios galimybės	Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba. (9–10 (I–II) klasės) Ši tema pasirenkama diskusijoms, pokalbiams apie kurčiųjų teises, lygių galimybių užtikrinimą įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Diskutuojama ir mokomasi argumentuoti, kodėl kiekvienas asmuo ar grupė turi teises, laisves ir kaip nustatytos pagarbios ribos padeda šias teises ir laisves palaikyti. (7 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama, kaip asmens teisės siejasi su atsakomybėmis ir kaip nustatyti teisių ir atsakomybių ribas. (8 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Argumentuotai diskutuojama apie atsakingo piliečio, mokinio teises ir pareigas (9 (I) klasė, + pilietiškumo pagrindai) Galimų pasirinkti vaizdo įrašų stebėjimui pavyzdžiai (kalba: lietuvių kalba, lietuvių gestų kalba, subtitrai lietuvių kalba): Universalaus dizaino principai • Universalaus dizaino principas – suprantamos informacijos principas • Universalaus dizaino principas – nedidelių fizinių pastangų principas • Universalaus dizaino principas – lankstumo principas • Universalaus dizaino principai – naudojimo paprastumo ir intuityvumo principas • Universalaus dizaino principas – tolerancijos klaidai principas • Universalaus dizaino principas – tinkamos erdvės ir dydžio principas • Universalaus dizaino principai – lygios galimybės

	Filmo peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (5–10 (II) klasė). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai: Filmas „Rozárka ir benamės virėjos“ (rež. Theodora Remundová, 2017 m., trukmė – 15 min., 5–6 klasės, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/rozarka-ir-benames-virejos/# Metodinė priemonė filmui „Rozárka ir benamės virėjos“ aptarti Filmas „Liza, namo!“ (rež. Oksana Buraja, 2012 m., trukmė – 27 min., 4 klasė, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/liza-namo/ Metodinė priemonė filmui „Liza, namo!“ aptarti Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės) http://www.lkd.lt/lietuvos-oro-uostuose-papildoma-pagalba-zmonems-su-nematoma-negalia
Sveikata, sveika gyvensena	
Asmens savybių ugdymas	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Diskutuojama, kaip atsižvelgimas į skirtingus asmens ar grupių poreikius (pvz., asmenys, turintys negalią, specialiųjų poreikių, vieniši) ir jų atliepimas siejamas su palaikymu, pagalba ir pagarba, reflektuojama, kaip socialiniai ir emociniai įgūdžiai padės įveikti netoleranciją bendruomenėje. (5 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama apie komandinio darbo privalumus, kodėl yra svarbu pripažinti kitų grupės narių indėlį į bendrą darbą ir kaip išlaikyti darnius santykius laimint ar pralaimint. (5 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokomasi argumentuoti, kodėl konfliktas yra natūrali žmonių gyvenimo dalis, kas yra kompromisas ir kada kompromisas nėra tinkamas konflikto ar problemos sprendimo būdas. (5 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokiniai analizuoja bendražmogiškąsias vertybes, reflektuoja ir mokosi argumentuoti, kaip vertybės padeda tobulėti ir kaip išorinis poveikis daro įtaką asmeninių savybių ir vertybių ugdymui. (6 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama apie neetiško elgesio rimtumą (pvz., sukčiavimas, melas, vogimas, plagiatas ir t. t.), mokosi argumentuoti, kaip neetiškas elgesys kenkia pačiam žmogui, bendruomenei ir kaip etiškas elgesys, taisyklių ar susitarimų laikymasis išreiškia asmeniui ar grupei pagarbą ir padeda išvengti nesusipratimų. (6 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokiniai analizuoja ir įvardija, kas patinka savyje, ką norėtų tobulinti, tyrinėja savo gebėjimus, kurie padeda stiprinti pasitikėjimą savimi. (7 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokiniai diskutuoja, kaip drąsa išbandyti įvairias veiklas stiprina pasitikėjimą savimi, analizuoja ir apibūdina, kaip supranta sėkmę savo gyvenime ir kaip gebėjimas atpažinti patirtą sėkmę stiprina pasitikėjimą savimi. (7 klasė, + gyvenimo įgūdžiai)

	• Diskutuojama apie situacijas, kuriose nėra aiškiai apibrėžtų taisyklių ir kaip visuotinos elgesio normos, bendražmogiškosios vertybės padeda apsispręsti dėl elgesio. (7 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokiniai diskutuoja, kaip supranta žodžius „priimti kito emocijas“, mokydami išreikšti kitam jausmus ir paaiškinti, kaip tinkamai atliepti kito asmens rodomus jausmus, diskutuoja apie santykių ir kitam jaučiamų jausmų įvairovę. (8 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama apie grupės narių lyderystę ir kaip galima ją paskatinti, analizuoja, kokios kliūtys gali trukdyti veiksmingai komunikacijai grupėje. (9 (I) klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama, kaip bendros vertybės, pomėgiai ir interesai gali suartinti nepažįstamus žmones. (9 (I) klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama, kodėl svarbu pasakyti kitiems, kaip mes jaučiamės, arba paklausti, kaip jaučiasi kitas. (9 (I) klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokomasi argumentuoti, kaip asmeninės savybės, įgūdžiai padeda stiprinti pasitikėjimą savimi ir išreikšti pagarbą sau. (9 (I) klasė, + gyvenimo įgūdžiai) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės) Planuojamoms ugdymo veikloms, susijusioms su literatūros kūrinių aptarimu, analize, mokymusi atpasakoti literatūrinį kūrinį, perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba, gali būti pasirenkami atitinkami grožiniai ir negrožiniai tekstai. (5–10 (II) klasės) Filmo peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (5–10 (II) klasė). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai: Filmą „Liza, namo!“ (rež. Oksana Buraja, 2012 m., trukmė – 27 min., 5–6 klasės, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/liza-namo/ Metodinė priemonė filmui „Liza, namo!“ aptarti.
Streso įveika	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Mokiniai aiškinasi, kas yra stresas, koks jo ryšys su nerimu, kokie veiksniai ir priežastys jį sukelia, kada stresas tampa žalingas ir kaip įvairiose situacijose jį galima sumažinti (pvz., pasikalbėti su draugu, patikimu suaugusiuoju, daryti fizinius pratimus, išsiaiškinti priežastis ir ieškoti pagalbos). (5 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Reflektuojamos streso prevencijos, įveikos ir atsistatymo po streso patirtys. (10 (II) klasė) Planuojamoms kalbinėms veikloms galimų pasirinkti išteklių pavyzdžiai: • Emocijų žodynas (lietuvių gestų kalba, subtitrai lietuvių kalba) • Apie stresą (lietuvių gestų kalba, subtitrai lietuvių kalba) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Rūpinimasis savo ir kitų sveikata	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui:

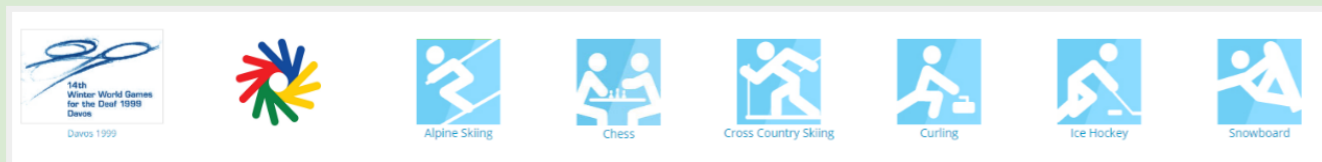
	• Mokomasi paaiškinti, kokį vaidmenį atlieka vanduo ir įvairios maisto medžiagos, užtikrinant sveikatai palankią mitybą. Aiškinamasi mitybos svarba bręstančiam organizmui, aptariamasi mitybos sutrikimų (anoreksija, bulimija, persivalgymas) priežastys ir pasekmės organizmo sveikatai. (5 klasė, + gamtos mokslai) • Mokomasi paaiškinti asmens higienos ir gyvenamosios aplinkos (dulkės, triukšmas, mikrobiologinė tarša) poveikį sveikatai. Aptariama dienotvarkės svarba normaliam organizmo augimui, vystymuisi ir sveikatai. (5 klasė, + gamtos mokslai) • Aiškinamasi, kokią įtaką sveikatai turi judėjimas ir taisyklinga laikysena; aptariama traumų rizika ir jų prevencija aktyviai judant (šokant, sportuojant, važiuojant riedlente). (6 klasė, + gamtos mokslai) • Mokomasi paaiškinti, kaip sveikos gyvensenos pasirinkimas padeda įveikti dabar ir padės įveikti ateityje galimus sveikatos iššūkius (pvz., nepakankamo ar per didelio svorio problemą, sąnarių, kraujagyslių problemas ir pan.). (6 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuoja, kodėl svarbu saugoti savo ir kitų emocinę sveikatą. (8 klasė, + etika) • Mokiniai reflektuoja, analizuoja ir argumentuoja, kaip asmeniškai prisiima atsakomybę už savo sveikatą, kaip ateityje saugos savo gyvybę ir sveikatą, kad atsakomybės dėl savo sveikatos prisiėmimas prisidės ir gerins šeimos, bendruomenės narių, Lietuvos gyventojų gyvenimą. (8 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Diskutuojama apie sportavimo įtaką išvaizdai ir sveikatai (9 (I) klasė) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Saugus elgesys	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Diskutuojama apie saugaus elgesio taisykles mokykloje, dirbant, siekiant išsaugoti sveikatą ir išvengti sužalojimų. (5 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Aptiriamos saugaus elgesio su buitinais ir mokyklos laboratorijoje naudojamais prietaisais bei medžiagomis taisyklės; nagrinėjamos elgesio taisyklės užsidegus daiktui, kilus gaisrui, aiškinamasi, kokiais būdais ir priemonėmis gesinti ugnį. (5 klasė, + gamtos mokslai) Galimų pasirinkti vaizdo įrašų pavyzdžiai: • Saugesnio interneto dienos renginys • Saugus internetas. (5–10 (II) klasės) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Žalingų įpročių prevencija	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Mokiniai aiškinasi, kas yra priklausomybė, kodėl tai vadinama liga ir kaip jos išvengti. (5 klasė, + gyvenimo įgūdžiai)

	• Mokomasi nurodyti žmogaus sveikatai žalingų medžiagų (tabako, alkoholio, narkotikų) poveikį smegenims ir visai organizmo veiklai. (6 klasė, + gamtos mokslai) • Mokiniai mokosi prašyti pagalbos, jeigu jaučia, kad patiria neigiamą spaudimą vartoti psichoaktyvias medžiagas. (6 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Svarsto sveikos emocinės ir fizinės gyvensenos prasmę. Argumentuoja, kodėl svarbu vengti žalingų įpročių ir išmokti pasakyti „ne“. (6 klasė, + etika) • Analizuoja ir argumentuoja tinkamus sprendimus, atsidūrus situacijoje, susijusioje su psichoaktyviosiomis medžiagomis, būtinumą reaguoti nedelsiant ir tvirtabūdiškai. (8 klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokiniai įvardija psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo mitus ir faktus ir reflektuoja, kaip šios žinios gali padėti apsispręsti vartoti šias medžiagas ar ne, mokosi padėti kitiems ugdytis atsparumą psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui. (9 (I) klasė, + gyvenimo įgūdžiai) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės)
Finansinis raštingumas	
Žinios apie finansus	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 klasės) Pavyzdžiui: • Aptariami galimybių gauti daugiau vertės už tuos pačius pinigus pavyzdžiai (pavyzdžiui, klientų lojalumas, dalyvavimas programose ir pan.). (8 klasė, + matematika) • Sklandžiai ir taisyklingai vartojami terminai kalbant apie finansinę ateitį ir sudarant sutartis, susijusias su asmeniniais finansais (10 (II) klasė, + ekonomika ir verslumas) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės) Galimų pasirinkti veiklų įvairiose edukacinėse aplinkose pavyzdžiai: • Edukacinė išvyka, veiklos Pinigų muziejuje.
Finansų planavimas ir valdymas	
Rizika ir grąža	
Ugdymas karjerai	Ši tema gali būti pasirenkama diskusijoms, pokalbiams įvairiose ugdymosi aplinkose. Turtinamas su šia tema susijęs lietuvių gestų kalbos žodynas. (5–10 (II) klasės) Pavyzdžiui: • Diskutuojama apie emociškai saugios aplinkos gyvenimui, mokymuisi, darbui svarbą. (10 (II) klasė, + gyvenimo įgūdžiai) • Mokiniai diskutuoja ir įvardija, kokios žinios, nuostatos ir elgesys padės saugoti savo ir kitų gyvybę ir sveikatą įvairiose darbinėse situacijose. (10 (II) klasė, + gyvenimo įgūdžiai) Kūrybiniai kurčiųjų meno bandymai (poezija gestų kalba, VV, De'VIA ir kt.) (5–10 (II) klasės) Galimų pasirinkti veiklų įvairiose edukacinėse aplinkose pavyzdžiai: • Mažeikių muziejaus struktūrinis padalinys Vieksnių vaistinės muziejus (pritaikytas kurtiesiems, daugiau informacijos čia)

	Planuojamoms kalbinėms veikloms (vaizdo medžiagos peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis vaizdo medžiaga, susiejant su realiu kurčiųjų verslu ir kt.) galimų pasirinkti išteklių pavyzdžiai: • Kurčiųjų kavinė • Kurčiųjų restoranai • Kurčiųjų šeimos verslas – „Akropolio“ picerija • Įtraukusis turizmas - kurtieji gidai Susipažįstama su socialinio verslo koncepcija. Filmo peržiūra ir aptarimas, diskusija remiantis filmu, susiejant su realiu mokinių gyvenimu (5–10 (II) klasės). Galimų pasirinkti filmų pavyzdžiai: Filmas „Rozárka ir benamės virėjos“ (rež. Theodora Remundová, 2017 m., trukmė – 15 min., 5–6 klasės, pritaikyti subtitrai). Medžiaga prieinama: https://nepatogauskinoklase.lt/filmas/rozarka-ir-benames-virejos/# Metodinė priemonė filmui „Rozárka ir benamės virėjos“ aptarti.
--	--

Dermė – integralumas – kontekstualumas

Veiklos tema: Kurčiųjų vasaros ir žiemos olimpinės žaidynės



<https://www.deaflympics.com/sport>

Tarpdalykinės temos:

Asmens galios: idėjos, asmenybės.

Tomas Kuzminskis – 8 kartus olimpinių kurčiųjų vasaros žaidynių čempionas

Ramūnas Švedas



<https://lksk.lt/galerija/gallery/2017-07-21-orientavimosi-sportas-sprintas/>

<https://www.facebook.com/ramunas.svedas>

Orientavimasis

„Samsun 2017“

Sofija 2013 m

Taipejus 2009 m

Melburnas 2005 m

Roma 2001 m

1997 m. Kopenhaga

„Nuo 12 metų blaškiausi tarp įvairių veiklų ir sporto šakų. O būdamas 14 atsitiktinai pastebėjau skelbimą apie orientavimosi varžybas. Iškart susidomėjau, nes man patiko žemėlapiai“, – pirmąjį kontaktą su gyvenimo aistra prisimena T. Kuzminskis.

<https://www.15min.lt/sportas/naujiena/kita/kurciu-u-rinktines-veteranas-t-kuzminskis-apie-gyvenimo-aistra-ir-brestanti-atsisveikinima-26-823642?copied>

Paleška pagal: Žodį Gesto formą Temą

☒ Atitinkamas žodis ☐ Vartojimo pavyzdžiuose

slidinėti IEŠKOTI

Paieškos rezultatai

Viso rasta: 6

SLIDINĖTI 1
slides

SLIDINĖTI 2
slidinėjimas

SLALOMAS
slalomas

SLIDUS 2
slidu

LAISVAS-SLIDINĖJIMAS
laisvas slidinėjimas

KLASIKINIS-SLIDINĖJIMAS
slidinėti klasikiniu stiliumi

<http://lgkz.ndt.lt/paieska?type=simple&word=slidin%C4%97ti&word2=>

Kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas: gimtoji kalba; kultūros paveldas; kultūrų įvairovė; kultūros raida; medijų raštingumas.

Mūsų ISTORIJA

Kurčių sportas turi gana ilgą istoriją. 1924 m. rugpjūčio 10 – 17 d. Paryžiuje (Prancūzija) įvyko pirmosios Pasaulio kurčiųjų žaidynės (World Games for the Deaf). Jos kitą dieną buvo pavadintos „lygiosiomis žaidynėmis“. Kurčiųjų žaidynės vyko iš karto po VIII Olimpiadų žaidynių. Pirmieji kurčiųjų žaidynės atidarė baronas Pjeras de Kubertenas – Olimpiadų žaidynių aktyvėjas. Varžybų programoje buvo dviračių sportas, futbolas, plaukimas, lengvoji atletika, šaudymas, tenisas. Jose dalyvavo 145 klausos negalia turintys sportininkai iš 9 šalių. Kadangi šios varžybos buvo sėkmingos, 1924 m. rugpjūčio 24 d. Paryžiuje (Prancūzija) kurčiųjų sporto vadovų iš Belgijos, Čekoslovakijos, Prancūzijos, Didžiosios Britanijos, Olandijos, Vengrijos, Italijos, Lenkijos ir Rumunijos susirinkime buvo įkurtas Tarptautinis sporto komitetas (pranc. – Comité International des Sports Silencieux (CIS)). 1956 m. birželio 9-19 d. Paryžiuje vykusioje 50-ojoje septyniasdešimtojo Tarptautinio olimpinio komiteto (angl. – International Olympic Committee (IOC)) nutarė pripažinti organizaciją kaip tarptautinę federaciją, turinčią olimpinį statusą. 1966 m. IOC paskyrė Coubertin laurę pripažindama stiprų organizacijos atsidavimą olimpiniais idealais ir tarnavimą tarptautiniam sportui. Nuo 1988 m. Kurčiųjų vasaros ir žiemos olimpinės žaidynės šalia kurčiųjų žaidynių vėlavos plevėsavio Tarptautinio olimpinio komiteto vėlavos (V. Stankevičius, 2005).

<https://lksk.lt/>

ORIENTACINIS-SPORTAS
orientacinis sportas

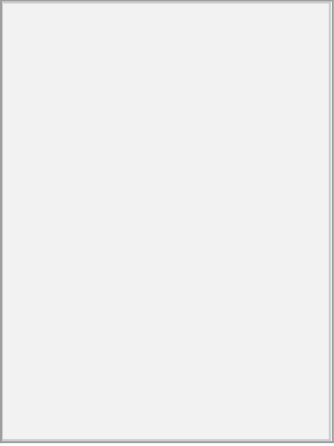
SPORTAS 1
sportas

BĖGIMAS-SU-KLIŪTIMIS
bėgikas (bėgimo su kliūtimis)

BĖGIOTI
lakstyti

BĖGTI-apie žmogų 1
bėgioti

BĖGTI-apie žmogų 3
lėkti

	
https://whc.unesco.org/en/list/517	https://twitter.com/icsdpresident/status/351002899674984448
	
https://www.facebook.com/Deaflympics/	30 straipsnis. Dalyvavimas kultūriniame gyvenime, aktyvus poilsis, laisvalaikis ir sportas http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/NEIGALIJU-TEISIUKONVENCIJA_info-svetaineje.pdf

Galima tarpdalykinė integracija:

matematika, informatika, fizinis ugdymas, lietuvių kalba ir literatūra, istorija, užsienio kalba.

5–6 klasės

LGK pasiekimai

Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę, klausia, atsako, reiškia savo nuomonę (A1.1.3).

Tinkamai užmezga, palaiko ir baigia pokalbį neoficialioje situacijoje su pažįstamais asmenimis. Stebi pašnekovo reakciją ir stengiasi tinkamai reaguoti, jo nepertraukti, mandagiai perklausia, paprašo paaiškinti. Paklausia ir atsako padedant vertėjui įprastomis aplinkybėmis (pavyzdžiui, mokykloje, renginyje) (A1.2.3).

Bando ir eksperimentuoja taikydami įvairias kompensavimo strategijas: patikslinimo ir informacinius klausimus, pauzes, persakymą kitais gestais, tiesioginį pagalbos prašymą (A1.12.3).

Tiksliai ir taisyklingai rodo gestus ir pirštų abėcėlės ženklus (B1.1.3).

Pažįsta savo – kurčiųjų – bendruomenę ir aktyviai dalyvauja jos veikloje. Atsakingai naudojami medijomis. Nurodo, kaip etiška ir legaliai vartoti intelektinius kultūros produktus (C1.1.3).

Mokymo(si) turinio sritis	Integravimo su kitais dalykais galimybės
Lietuvių gestų kalba	Matematika
27. Mokymo(si) turinys. 5–6 klasės.	29. Mokymo(si) turinys. 6 klasė.
27.1. Kalbos vartojimas. 27.1.1. Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas.	29.1. Skaičiai ir skaičiavimai. 29.1.1. Natūralieji ir sveikieji skaičiai. Sveikieji skaičiai. Apibrėžiamos sąvokos: neigiamieji sveikieji skaičiai, teigiamieji sveikieji skaičiai, skaičiui priešingas skaičius; sveikųjų skaičių aibė. Aptariamas sveikųjų skaičių žymėjimas skaičių tiesėje, mokomasi užrašyti skaičiui priešingą skaičių. Mokantis palyginti sveikuosius skaičius, pasitelkiamas skaičių tiesės modelis. Apibrėžiama koordinačių plokštuma ir mokomasi sveikųjų skaičių poras joje pavaizduoti taškais ir atvirkščiai. Įvedama koordinatinio ketvirčio sąvoka; atkreipiamas dėmesys, kad koordinačių ašys nepriklauso ketvirčiams. Paaiškinama, kad koordinačių metodas – tai procedūra, kurios metu objekto vieta tiesėje arba koordinačių plokštumoje nusakoma skaičiumi ar jų pora. Nagrinėjami šio metodo taikymo realiame gyvenime pavyzdžiai (pavyzdžiui, objekto vietos nustatymas pagal jo koordinatas).
27.2. Kalbos pažinimas. 27.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos. Gilinamos ir sisteminamos lietuvių gestų kalbos žinios. Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas. Mokomasi atsakingai, kūrybiškai ir tiksliai taikyti lietuvių gestų kalbos žinias, kalbos pažinimo strategijas.	Fizinis ugdymas
27.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška. 27.3.1. Kurčiųjų bendruomenė ir jos veikla. Susipažįstama su kurčiųjų bendruomenės veikla Lietuvoje. Aptariama Lietuvos kurčiųjų meno, visuomenės veikėjų ir jų kūrinių reikšmė kultūros raidai ir dabarčiai.	27. Mokymo(si) turinys. 6 klasė.
	27.1.2. Sportinių ir funkcinų judesių integracija. Susipažįstama su sporto šakų įvairove.[...]
	27.3.1. Pagarba. [...] Tyrinėjamos Lietuvos (arba mokinio tautybės) sportininkų istorijos, atkreipiant dėmesį į sportininkų atkaklumą ir pastangas tobulėti, varžymosi su lygiaverčiais ar stipresniais varžovais prasmę. [...]
	Istorija
	24. Mokymo(si) turinys. 6 klasė.
	24.1.14. Senosios ir naujosios tradicijos: žaidimų

	ir sporto istorija. [...] Nagrinėjami olimpinų žaidynių istorijos bruožai (Antikoje ir šiais laikais). Aiškinamasi atleto, maratono, olimpiados sąvokų reikšmė aptariamose temose kontekste.
Šaltinis: https://www.emokykla.lt/bendrasis/bendrosios-programos/atnaujintos-bendrosios-programos	

Galimų veiklų pavyzdžiai



Toliau pateikiamų ir daugiau galimų veiklų pavyzdžių pristatymą (su vertimu į lietuvių gestų kalbą) galima rasti [čia](#).

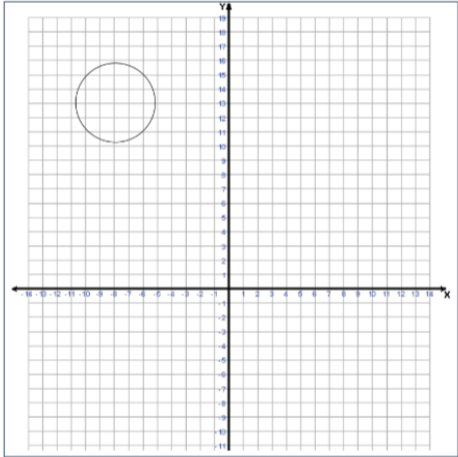
Matematika. 6 klasė	
Gilus supratimas ir argumentavimas (A)	
Matematinis komunikavimas (B)	
Problemų sprendimas (C)	





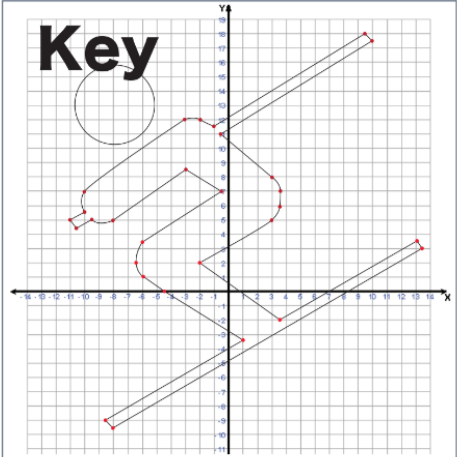






1.	13.5, 3	11.	-8.5, 5	21.	10, 17.5
2.	-8, -9.5	12.	-9.5, 5	22.	-.5, 11
3.	-8.5, -9.5	13.	-10.5, 4.5	23.	3, 8
4.	1, -3.5	14.	-11, 5	24.	3.5, 7
5.	-4.5, 0	15.	-10, 5.5	25.	3.5, 6
6.	-6, 1	16.	-10, 7	26.	3, 5
7.	-6.5, 2	17.	-3, 12	27.	-2, 2
8.	-6, 3.5	18.	-2, 12	28.	3.5, -2
9.	-5, 7	19.	-1, 11.5	29.	13, 3.5
10.	-3, 8.5	20.	9.5, 18	30.	13.5, 3

Key

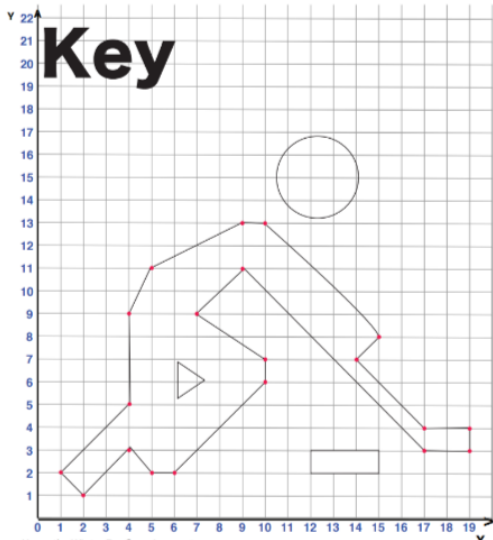






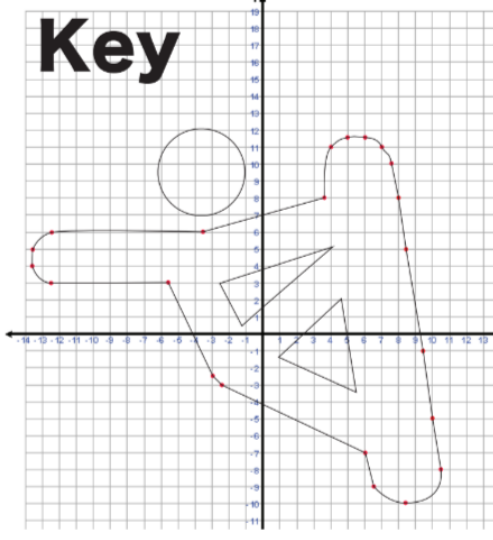






Key

<https://www.texasdeafed.org/Page/909#extactivities>



Key

<https://www.texasdeafed.org/Page/909#extactivities>
<https://www.deaflympics.com/sports>



LEDO-RITULYS

ledo ritulys



SNIEGLENČIŲ-SPORTAS

snieglėnčių sportas

<http://gestai.ndt.lt/>

<https://www.texasdeafed.org/Page/909#extactivities>

• Ar olimpinės žaidynės galima vadinti olimpiada?

Ištekliai



Valstybinės lietuvių kalbos komisijos
KONSULTACIJŲ BANKAS

olimpiada, olimpinės žaidynės

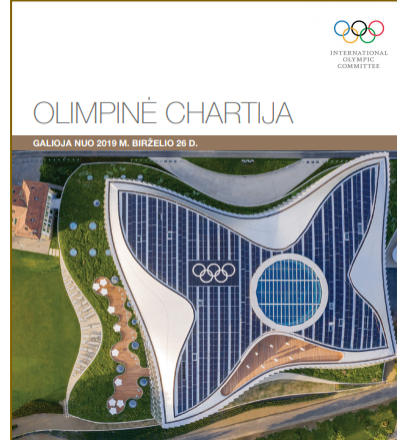
Pagal Olimpinę chartiją *olimpinės žaidynės* apima *olimpiados žaidynes* (vykstančias vasarą) ir *žiemos olimpinės žaidynes*.

Olimpiada chartijoje apibrėžta ne kaip varžybos, o kaip ketverių iš eilės kalendorinių metų laikotarpis, prasidedantis pirmųjų metų sausio 1 d. ir besibaigiantis ketvirtųjų metų gruodžio 31 d. (olimpiados skaičiuojamos iš eilės nuo pirmųjų olimpiados žaidynių, surengtų 1896 m. Atėnuose).

Taigi kaip sporto terminai *olimpiada* ir *olimpinės žaidynės* nėra tapatūs, tačiau šnekamojoje kalboje **olimpiada** yra įgijusi ir olimpinių žaidynių reikšmę, tokia olimpiados reikšmė teikiama „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“, 2012, p. 461; „Bendrinės lietuvių kalbos žodyne“; „Tarptautinių žodžių žodyne“, Vilnius, 2013, p. 586. Tokia reikšmė galima, kai nereikia terminologinio tikslumo.

Dar žr. įrašą [makabiada](#).

<https://vlkk.lt/konsultacijos/3406-olimpiada-olimpines-zaidynes>

 https://www.ltok.lt/wp-content/uploads/2020/01/2019-06-26-Olimpine-Chartija.pdf	6 Olimpinės žaidynės* 1. Olimpinės žaidynės yra ne šalių, bet sportininkų individualios arba komandinės varžybos. Jose dalyvauja sportininkai, atrinkti NOK'ų, kurių paraiškas priėmė TOK'as. Sportininkai varžosi atitinkamoms TF'oms techniškai vadovaujant varžyboms. 2. Olimpinės žaidynės apima olimpiados žaidynes ir žiemos olimpinės žaidynes. Tik tos sporto šakos, kurios kultivuojamos ant sniego arba ledo, pripažįstamos žiemos sporto šakomis. Oficialus 6 taisyklės išaiškinimas 1. Olimpiada reiškia ketverių iš eilės kalendorinių metų, kurie prasideda pirmųjų metų sausio 1 dieną ir baigiasi ketvirtųjų metų gruodžio 31 dieną, laikotarpį. 2. Olimpiados skaičiuojamos iš eilės nuo pirmųjų olimpiados žaidynių, kurios įvyko 1896 m. Atėnuose. XXIX olimpiada prasidėjo 2008 m. sausio 1 d. 3. Žiemos olimpinės žaidynės skaičiuojamos iš eilės pagal šių žaidynių rengimo eilės tvarką.
--	--

• Kurčiųjų olimpinė istorija	
	Mūsų ISTORIJA Kurčiųjų sportas turi gana ilgą istoriją. 1924 m. rugpjūčio 10 – 17 d. Paryžiuje (Prancūzija) įvyko pirmosios Pasaulio kurčiųjų žaidynės (World Games for the Deaf). Jos kitaip dar buvo pavadintos „tyliosiomis žaidynėmis“. Kurčiųjų žaidynės vyko iš karto po VIII Olimpinės žaidynių. Pirmąsias kurčiųjų žaidynes atidarė baronas Pjeras de Kubertenas – Olimpinės žaidynių atkūrėjas. Varžybų programoje buvo dviračių sportas, futbolas, plaukimas, lengvoji atletika, šaudymas, tenisas. Jose dalyvavo 145 klausos negalią turintys sportininkai iš 9 šalių. Kadangi šios varžybos buvo sėkmingos, 1924 m. rugpjūčio 24 d. Paryžiuje (Prancūzija) kurčiųjų sporto vadovų iš Belgijos, Čekoslovakijos, Prancūzijos, Didžiosios Britanijos, Olandijos, Vengrijos, Italijos, Lenkijos ir Rumunijos susirinkime buvo įkurtas Tarptautinis kurčiųjų sporto komitetas (pranc. – Comité International des Sports Silencieux (CISS)). 1955 m. birželio 9-19 d. Paryžiuje vykusioje 50-ojoje sesijoje Tarptautinis olimpinis komitetas (angl. – International Olympic Committee (IOC)) nutarė pripažinti organizaciją kaip tarptautinę federaciją, turinčią olimpinį statusą. 1966 m. IOC paskyrė Coubertin taurę pripažindama stiprų organizacijos atsidavimą olimpiniais idealais ir tarnavimą tarptautiniam sportui. Nuo 1985 m. Kurčiųjų vasaros ir žiemos olimpinės žaidynės šalia kurčiųjų žaidynių vėliavos plevėsavo Tarptautinio olimpinio komiteto vėliava (V. Stankevičius, 2005). https://lksk.lt/istorija/

• Mokyklos erdvių bendrakūra



<https://thisoldartroom.blogspot.com/2014/02/olympic-pictograms.html?m=1>

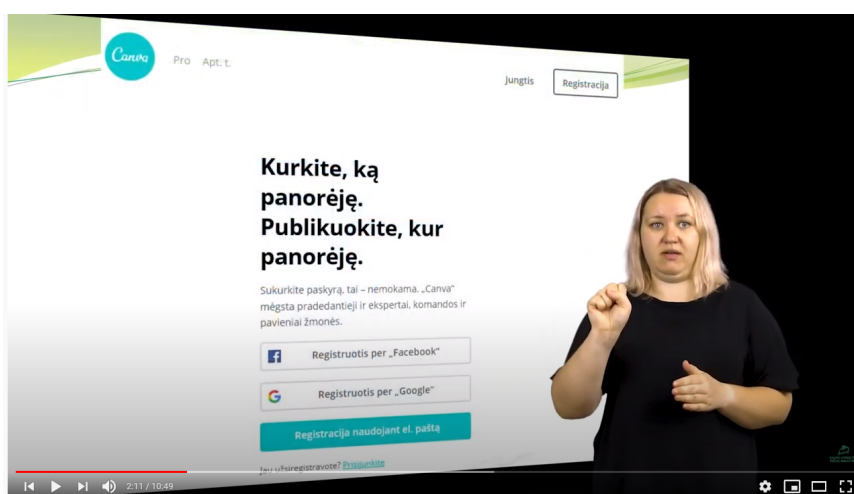
<https://www.pinterest.com/pin/304978205999174310/>



<http://www.randallhenrie.com/>



<https://www.k6art.com/2012/03/29/sport-trophies-for-fifth-grade-update/>



Paskaita „Skaitmeninio turinio kūrimas internetinėmis priemonėmis“



<https://www.youtube.com/watch?v=FWhhg0DIy3w&list=PLZam5NGI7XF0nfhaLo-mXc--CBuGXCpsd&index=11&t=25s>

https://www.ltok.lt/	https://www.deaflympics.com/sports
https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Documents/OVEP/Activity-Sheets/Lithuanian/1539_OVEP_ActivitySheets_LT_U_3a_AW.pdf	https://public.tableau.com/profile/andrew.starr#!/vizhome/EqualityThroughSports-AHistoryoftheDeaflympics/Deaflympics

Tarpdalykinė integracija: lietuvių gestų kalba, lietuvių kalba.

Tarpdalykinės temos: gimtoji kalba, kultūros paveldas, kultūrų įvairovė, kultūros raida.



„Žinoma, laimingiausi tie, kurie tiek gimtąją, tiek svetimą kalbą sutaiko su savo asmeniu ir stiliumi. Juk kalba yra savęs išskleidimo ir savirealizacijos instrumentas, o ne burtų lazdelė, kuriai palytėjus virsti kažkuo kitu. Jei vis dėlto perėjęs į kitą kalbą virsti kažkuo kitu, vadinasi, iš tikrųjų gerai nesijauti arba savo, arba kitoje kalboje bei šalyje“. L. Donskis

<https://i.pinimg.com/originals/93/a8/bc/93a8bcdd4241ffd00cba21b7b29c5bac.jpg>

Svarbus ugdymo turinio aspektas – lietuvių gestų kalbos sąveika su lietuvių kalba bei kitų šalių gestų kalbomis. Gimtosios kalbos mokėjimu ir pažinimu remiamasi mokantis lietuvių ir užsienio kalbų. Lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos mokymas turi sudaryti pagrindą mokinių funkciniai dvikalbystei, kad jie bendraudami jie galėtų vartoti abi kalbas kaip mokymosi priemonę.

Lietuvių gestų kalba dažniausiai nėra kurčiųjų vaikų tėvų kalba. Vieniems mokiniams ši kalba yra gimtoji, kitiems – antroji. Todėl mokinių lietuvių gestų kalbos žinios, patirtis ir gebėjimai yra labai

skirtingi. Tad individualizuojant programos turinį reikėtų atsižvelgti į konkrečią komunikacinę mokinių patirtį. Mokiniais, kuriems gestų kalba yra gimtoji, ji – pagrindas mokantis lietuvių kalbos. Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, gestą ir žodį, sakinį gestų ir lietuvių kalbose. Mokymuisi parenkamos individualizuotos, atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams. Mokiniais, kurie daugiau ar mažiau vartoja lietuvių kalbą, gestų kalba turi lemti reikšmę jų bendrai kalbinei kompetencijai. Todėl gestų kalbos ir lietuvių kalbos mokymas turi būti glaudžiai susijęs. Rekomenduotina, kad lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos mokytojai nuolat bendradarbiautų: tartųsi planuodami mokymą ir mokymąsi, rengtų bendras užduotis, derintų vertinimo kriterijus.

5–6 klasės

LGK mokymo(si) turinys

27.2. Kalbos pažinimas.

27.2.1.1. Motyvacija gestų kalboje ir lietuvių kalboje, gesto ir gestikuliacijos, gramatinių ir ekspresyviųjų nerankinių elementų skirtumai.

27.2.1.3. Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais. Homonimai, sinonimai, antonimai.

27.2.1.5. Gesto ir žodžio morfologinės sandaros lyginimas.

27.2.2.1. Lietuvių gestų kalba – kurčiųjų bendruomenės turtas ir pasaulinės gestų kalbų šeimos narė. Gimtosios ir valstybinės kalbos samprata.

Galimų veiklų pavyzdžiai

- Mokomasi nuolat lyginant lietuvių ir gestų kalbų panašumus ir skirtumus, naudojamosi vienos ar kitos kalbos patirtimi.
- Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, žodį ir gestą, sakinį lietuvių ir gestų kalbose. Žaidžiant kalbinius žaidimus suvokiamas lietuvių gestų kalbos savitumas.
- Lyginant lietuviškus ir gestų kalbos tekstus mokomasi rasti abiejų kalbų leksinės ir gramatinės raiškos atitikmenis. Šių atitikmenų vartojimą stengiamasi automatizuoti atliekant įvairius pratimus. Taip pat mokomasi susikurti reikiamus gestus arba naudoti kitokias išraiškos priemones, kai nėra tiesioginio atitikmens ar jis nežinomas.
- Kalbama apie darybinę ir tiesioginę gestų kalbos ir lietuvių kalbos motyvaciją. Aptariama klasės draugų ir jų šeimos narių vardų gestų kalba motyvacija, miestų, mikrorajonų pavadinimų motyvacija ir kt.
- Kalbant apie ribų žymėjimą gestų kalboje mokomasi suprasti lietuvių kalbos skyrybos ženklų paskirtį.

LGK mokymo(si) turinys

27.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.

27.3.2. Nagrinėjami ir kuriami gestų kalbos poezijos, prozos tekstai ir pasakojimai lietuvių gestų kalba (pagrindinė mintis, veikėjų vaizdavimas, vaizdus pasakojimas). Perteikiami grožinės literatūros

(prozos) tekstai gestų kalba, perkeltinės reikšmės raiškos galimybės. Literatūriniai žaidimai: inscenizuojami, improvizuojami, kuriami tekstai (pagal galimybes įrašant). Vaidmenys.

Galimų veiklų pavyzdžiai

- Mokomasi įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalba.

Mokinių darbų pavyzdžiai

[Sveikinimas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo proga](#) (Klaipėdos Litorinos mokyklos mokiniai sveikina Lietuvą ir visus jos gyventojus Maironio eilėmis)

Skaitymo gebėjimų ugdymo galimybės. Ištekliai apie ugdymą ir gestų kalbą

I. Pečiulytė-Silaeva: „Siekiu apginti kurčių vaikų teisę į gimtąją kalbą“ Ar lietuvių gestų kalba skurdi?	p. 8–9 p. 12	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis-2021-geguze.pdf
Išaugęs „Zoom“ programos naudojimas keičia gestų kalbą	p. 14	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis-2021-balandis.pdf
Ugdymas visiems: ar įmanomas kurtiems ir neprigirdintiems vaikams?	p. 8–9	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis-2021-kovas.pdf
Mokytojas Paulius: „Ne kurtumas, bet mūsų baimės kuria barjerus“ Ar gresia antrasis Milano kongresas? Kūdikių gestų kalba – gėris visiems mažyliams	p. 6–7 p. 10–11 p. 12	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_spalis.pdf
A. Bražinskas: „Gestų kalba man – gyvenimo būdas“	p. 6–7	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_rugsejo_men.pdf
M. Danielius: „Būtinai naujas LGK įstatymas“ E. Kisnierūtė: „Gestų ir lietuvių kalbas turi sieti draugystė“ Žodyno rengėjai: LGK – „lyg brangiausias pasaulyje deimantas“	p. 6–7 p. 12 p. 14–15	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_birzelis.pdf
Lietuvių gestų kalbos laiko juosta Svarbiausias 25-mečio pasiekimas – įtvirtintos LGK pozicijos Be gestų kalbos neįsivaizduoja savo gyvenimo Kurčiųjų ugdymas be gestų kalbos neįmanomas Didžiųjų gestų kalba ir naudokimės jos galimybėmis	p. 3 p. 4–5 p. 8 p. 13 p. 14	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_geguzes.pdf
Nuotolinis mokymas: sudėtinga, bet įmanoma!	p. 14	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_balandis.pdf

S. Beniušienė: „Kviesiu tiesti bendradarbiavimo tiltus“	p. 6–7	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_vasaris.pdf
Tomas Dovydas: Įtraukusis kurčiųjų ugdymas Islandijoje	p. 10–11	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_sausis.pdf
LKNUC mažųjų ugdymas patikėtas kurčioms pedagogams	p. 8	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_SAUSIO-Nr382.pdf
Kas laukia lietuvių gestų kalbos po dešimt metų? Gallaudeto universiteto prezidentė R. Cordano: mitai apie gestų kalbą Japonų gestų kalba. Ką reiškia būti kurčiuoju Japonijoje	p. 5 p. 20 p. 21	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr371_galutinis-geras.pdf
Pažinti per rankas Kurčneregių galimybės Belgijoje	p. 15 p. 16	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr369_galutinis.pdf
Kurčių vaikų kalbos teisių gynėja - Džodi Kreis	p. 27	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr368_galutinis.pdf
Gestų kalbos įskaita LKNUC	p. 14	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr367.pdf
Siekiant išmokyti sutrikusios klausos vaikus mokytis	p. 14–15	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr362-1.pdf
Vertėjo vaidmuo pamokoje D. Šarkienė atvirai apie kurčiųjų ugdymą ir ne tik	p. 11 p. 12–13	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr361-geras-3.pdf
Pirmasis naujo LKD prezidento interviu Pokalbis su naujuoju LKD viceprezidentu Kęstučiu Vaišnora	p. 13–15 p. 15–16	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr357.pdf
Jubiliejinė šventė LKNUC	p. 13	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr356.pdf
LGK mokytojai – nauja specialybė Lietuvoje	p. 10	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr355.pdf
Gestų kalbos mokymuisi - internetinis žodynas www.spreadthesign.com Tarptautinės kurčiųjų mokslininkų konferencijos pranešimai	p. 6–7 p. 12–13	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr354.pdf
Pedagogų ir bendruomenės atstovų pasitarimas Kaune Kurčių ir girdinčių jaunuolių bendravimo potyriai	p. 12 p. 12–13	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr353.pdf
Lektorė iš Vokietijos: apie gestų kalbą – kaip motinų kalbą	p. 13	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr352-galutinis.pdf
Būsimieji LGK mokytojai toliau mėgaujasi užsienio lektorių paskaitomis	p. 12–13	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr350galutinis.pdf

Garsūs pasaulio kurtieji – Lietuvoje	p. 14–15	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-spalis1.pdf
PKF pareiškimas dėl gestų kalbos standartizavimo	p. 5	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-liepa1.pdf
Spreadthesign.com – didžiausias internetinis gestų kalbų žodynas pasaulyje	p. 4	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-birzelis1.pdf
Nuo konferencijos iki konferencijos: vaikų ugdymo pokyčiai	p. 8–10	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-geguzis.pdf
Mokymo priemonės gimtąja kalba Kurčneregių ugdymas Lietuvoje	p. 11 p. 12	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-14-vasaris-1.pdf
Tarptautinė gestų kalbos mokytojų konferencija Čekijoje Seminaras apie sutrikusios klausos vaikų ugdymo ypatumus	p. 10-11 p. 14	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/lapkritis-2013_2.pdf
Mokyklos vadovę augino meilę žmonėms, optimizmas ir išsipildančios svajonės	p. 14–15	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/rugsejis19_ok.pdf
Diskutuota apie specialiųjų poreikių turinčių vaikų ugdymą	p. 11	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2013_LIEPA.pdf
Aptartas LGK vartojimo priemonių planas	p. 6–7	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2013_GEGUZES_ok.pdf
Norvegijos patirtis – Lietuvos ateiviai	p. 19 .	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2012-Akiratis-Nr.-10-326.pdf
Ugdome Lietuvos pilietį	p. 11	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2012-Akiratis-Nr.-1-317.pdf
Gestotyro ir metodinių priemonių rengimo skyriaus veikla ir perspektyvos	p. 9–10	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2010-Akiratis-Nr.-1-293.pdf
Dėl kurčiojo ir kurčnebylio žodžių vartojimo Lietuvių gestų kalbos sukakties paminėjimas Gestų kalba pasaulyje Daugiakalbystės problemos Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje Mokytoja rašytų vadovėlį, jei nestokotų laiko	p. 3 p. 4–5 p. 5 p. 12–13 p. 14	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2010-Akiratis-Nr.-5-297.pdf
Abiturientai laikė lietuvių gestų kalbos įskaitą	p. 6-7	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2010-Akiratis-Nr.-6-7-298-299.pdf
Gestų kalbos mokytojai Lietuvoje.	p. 14	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2010-Akiratis-Nr.-10-302.pdf
Ko girdintieji nežino apie kurčiuosius	p. 6–7	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2010-Akiratis-Nr.-11-303.pdf

ES mastu siekiama įteisinti gestų kalbų vartojimą 2010 m. BRIUSELIO DEKLARACIJA dėl gestų kalbų ES	p. 4 p. 4	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-1-305.pdf
Ten, kur tamsa ir tylą	p. 13	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-2-306.pdf
Laikas, kai įvertinama meilė ir pagarba gimtajai gestų kalbai	p. 13	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-5-309.pdf
Surdopedagogų konferencijos pranešimai ir nutarimai Sutrikusios klausos vaikų ugdymas: Rusijos patirtis	p. 14–15 p. 16–17	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-6-7-310-311.pdf
Gestotyros ir metodinių priemonių rengimo skyriui – penkeri metai	p. 12	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-8-312.pdf
Europos kalbų dieną – dėmesys lietuvių gestų kalbai Dvidešimt direktorės darbo metų	p. 9 p. 16–17	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-10-314.pdf
Surdopedagogai dalijosi darbo patirtimi Konferencija „Grėsmė gestų kalboms“	p. 6–7, 16, p. 11	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-11-315.pdf
Gabių moksleivių pagerbimas Kauno rotušėje Konferencijos dėmesio centre – suaugusių kurčiųjų dvikalbystė Trumpai apie gestų kalbą	p. 7, 10–11, 11	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-12-316.pdf

4. Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas.

Visa LGK BP yra skirta kalbos gebėjimams ugdyti.

5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų.

Šioje dalyje pateikiamos rekomendacijos laisvai pasirenkamam 30 procentų dalykui skirtu laiku mokymosi turiniui.

LGK BP aprašytas privalomas mokymosi turinys, skirtas apie 70 proc. pamokų laiko, numatomo lietuvių gestų kalbos mokymuisi pagal bendruosius ugdymo planus. Kaip panaudoti kitą mokymuisi skirtą laiką (apie 30 proc.), planuoja ir modeliuoja mokytojas, atsižvelgdamas į mokinių galimybes, mokinių pažangą ir pasiekimus, polinkius ir derindamas su kitais mokytojais. Atkreiptinas dėmesys, kad visas lietuvių gestų kalbos mokymo(si) turinys, tiek 70 % mokymo(si) turinio dalyje reglamentuojamo, tiek 30 % pasirenkamo turinio, skiriamas programoje apibrėžtiems pasiekimams ugdyti.

Galimos įvairios pasirenkamo turinio realizavimo formos, kurių tikslas – padėti mokiniams ugdyti vertybines nuostatas, įtvirtinti per lietuvių gestų kalbos pamokas įgytas žinias, plėtoti gebėjimus, įgyti estetinės patirties, visapusiškai plėsti kultūrinį akiratį.

Pasirenkamasis mokymo(si) turinys gali būti skiriamas:

- žinioms ir gebėjimams įtvirtinti ar gilinti;
- sudėtingesnėms temoms, kurioms įprasto laiko nepakanka, nagrinėti;
- mokinių žinių ir gebėjimų spragoms šalinti;
- tarpdalykinėms temoms plėtoti;
- projektinėms ir kitoms pažintinėms kūrybinėms veikloms organizuoti.

Įgyvendinant LGK BP, konkretus mokymosi turinys (mokymosi medžiaga ir užduotys) turi atitikti šiuos kokybės kriterijus:

1. *vertybinio kryptingumo* – mokymosi turinys skatina vertybinių nuostatų ugdymąsi: mokinys kompetencijas ugdosi įvairiuose kontekstuose, priimdamas vertybinėmis nuostatomis grindžiamus sprendimus ir įgyvendindamas prasmingus pokyčius;

2. *reiklumo* – mokymosi turinys skatina akademinį iššūkį, išsamų žinojimą, kūrybinį mąstymą, veiklą ir refleksiją;

3. *kontekstualumo* – mokymosi turinys siejamas su kontekstais, kurie mokiniui motyvuotą aktyviam pažinimo procesui ir ugdymo rezultatų pritaikymui; į mokymosi turinį įtraukiamos tarpdalykinės temos, atitinkančios dalyko uždavinius ir specifiką;

4. *dinamiškumo* – mokymosi turinyje atskleidžiama nuolatinė tikrovės ir jos pažinimo rezultatų (sampratų, teorijų, idėjų) kaita, plečiant ir gilinant pasaulėvaizdį bei atveriant ateities perspektyvą;

5. *sutelktumo* – siekiant gilaus mokymosi ir ugdymo rezultatų kokybės, užtikrinama mokymosi turinio, suteikiančio akiračio platumą ir geresnį suvokimą, apimtis;

6. *nuoseklumo* – mokymosi turinio seka grindžiama ugdymo uždaviniais, atitinkamų mokslų akademinė logika ir atsižvelgiant į mokinio jau pasiektus ugdymo rezultatus, taip pat į amžiaus tarpsnių ypatumus;

7. *integralumo* – stiprinamas įvairių dalykų turinio tarpusavio ryšys, siekiant padėti mokiniui formuoti visumą pasaulėvaizdį;

8. *dermės* – bendrojoje programoje numatyti ugdymo tikslai, uždaviniai ir konkretus mokymosi turinys, ugdomosios veiklos ir ugdymo rezultatų vertinimas suderinti tarp dalykų ir priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų.

Kultūrinė kompetencija

Mokiniai:

- paaiškina ir pagrindžia lietuvių gestų kalbos ir kurčiųjų kultūros, kaip esminio kurčiojo pasaulėvaizdį ir tapatybę formuojančio komponento, svarbą;
- suvokia save kaip kurčiųjų, savo tautos, Lietuvos kultūros paveldėtojus ir kūrėjus bei įsipareigoja kurčiųjų, savo tautos ir Lietuvos kultūros tęstinumui;
- susipažįsta, renka, sistemina ir apibūdina bendriausius kurčiųjų kultūros reiškinius; orientuojasi

kurčiųjų kultūroje, atpažįsta kurčiųjų kultūros objektus, reiškinius ir kūrinis, supranta šiuolaikines kurčiųjų kultūros raidos tendencijas, paaiškina, kaip jos tęsia, keičia ar papildo seniau susiformavusias kurčiųjų kultūros tradicijas, suvokia menininkų ir kitų kurčiųjų kultūros kūrėjų vaidmenį kurčiųjų bendruomenės gyvenime;

- puoselėja kurčiųjų kultūros paveldą, šiuolaikinius kurčiųjų kultūros objektus ir reiškinius; identifikuoja ir suvokia save kaip kurčiųjų kultūros atsakingus ir aktyvius dalyvius, analizuoja, lygina ir interpretuoja kurčiųjų ir girdinčiųjų kultūras, suvokia jų prasmę, vertę, kontekstą bei tarpusavio ryšius;
- išmano kultūrinį kontekstą, estetinį skonį bei santykį su kurčiųjų kultūros ir kitų kultūrų objektais, reiškinais ir kūriniais grindžia dialogu;
- suvokia, kad kitų kultūrų atstovų pasaulėžiūra, normos, praktikos ir papročiai gali skirtis nuo kurčiųjų kultūros atstovų, sėkmingai ir kūrybiškai veikia daugiakalbėje ir daugiakultūroje aplinkoje;
- įvardija ir kritiškai vertina įvairias kurčiųjų kultūros formas ir reiškinius, kelia klausimus apie kurčiųjų kultūros ir kitų kultūrų suformuotas prielaidas bei galimus šališkumus;
- aktyviai ir atsakingai dalyvauja mokyklos, kurčiųjų bendruomenės, šalies kultūrinėje veikloje kaip kūrėjai, atlikėjai, aktyvūs stebėtojai, interpretuotojai, vartotojai ar kritikai, sąžiningai ir etiška vartoja intelektualius kultūros produktus.

Pradinis ugdymas

Mokiniai:

- ugdosi lietuvių gestų kalbą kaip svarbią savo tapatybės dalį, ugdymosi ir saviraiškos priemonę, kurčiųjų bendruomenės, Lietuvos visuomenės bendravimo būdą;
- ugdosi asmeninį ryšį su kurčiųjų bendruomene, formuojasi kultūrinį tapatumą, teigiamas nuostatas kitų kultūrų atžvilgiu;
- įgyja lietuvių gestų kalbos pažinimo pradmenis; ugdosi gebėjimus komunikuojant gyvai bei virtualioje erdvėje suprasti ir perteikti informaciją, reikšti mintis ir jausmus lietuvių gestų kalba, matyti rodomų gestų visumą ir suprasti jais reiškiamą prasmę; siekia tobulinti savo kalbinius gebėjimus;
- įgyja kurčiųjų kultūros pažinimo pradmenis; ugdosi estetinį skonį, savarankišką ir kūrybišką požiūrį į kurčiųjų kultūrą, dialogišką santykį su kitomis kultūromis; išbando kurčiųjų kultūros kūrėjų, atlikėjų, stebėtojų, vartotojų vaidmenis klasės, mokyklos, šeimos bei kurčiųjų bendruomenės aplinkoje; mokosi atsakingai naudotis medijomis.

1–2 klasės

Dalyvavimas kultūrinėje veikloje:

- teatro, muziejaus lankymas;
- pamokos įvairiose kultūrinėse erdvėse (pvz., teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikromis temomis;
- mokykliniai renginiai (pvz., konkursai, festivaliai);
- susipažinimas su žymiausiomis kurčiųjų kultūros ir Lietuvos asmenybėmis.

3–4 klasės

Dalyvavimas kultūrinėje veikloje:

- teatro, muziejaus, kino teatro lankymas;
- kurčiųjų bendruomenės organizuojamų renginių lankymas;

- pamokos įvairiose kultūrinėse erdvėse (pvz., edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikromis temomis;
- projektinė veikla (dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai; mokykliniai ir regioniniai projektai);
- mokykliniai, tarpmokykliniai ir respublikiniai renginiai (pvz., konkursai, olimpiados, festivaliai); susipažinimas su žymiausiais kurčiųjų kultūros kūrėjais, mokslininkais ir kultūriniais įvykiais.

Pagrindinis ugdymas

Mokiniai:

- vertina lietuvių gestų kalbą kaip esminį kurčiojo pasaulėvaizdį ir tapatybę formuojantį komponentą, kurčiųjų kultūros raiškos būdą ir kurčiųjų bendruomenės, Lietuvos visuomenės bendravimo priemonę; vertina kurčiųjų kultūrą kaip vertingą pasaulio kultūrų įvairovės dalį;
- identifikuoja ir suvokia save kaip lietuvių gestų kalbos, kurčiųjų, savo tautos, Lietuvos kultūros paveldėtojus, puoselėtojus ir kūrėjus; vertina dialogišką santykį su kitomis kultūromis;
- įgyja lietuvių gestų kalbos pažinimo pagrindus; išsiugdo gebėjimus veiksmingai komunikuoti lietuvių gestų kalba gyvai bei virtualioje erdvėje, atsižvelgiant į komunikacinę situaciją, tikslus ir adresatą; išsiugdo poreikį nuolat tobulinti savo kalbą;
- įgyja kurčiųjų kultūros pažinimo pagrindus; ugdomi estetinį skonį, savarankišką ir kūrybišką požiūrį į kurčiųjų kultūrą, dialogišką santykį su kitomis kultūromis; aktyviai dalyvauja mokyklos, kurčiųjų bendruomenės, šalies kultūrinėje veikloje; atsakingai ir legaliai vartoja intelektinius kultūros produktus.

5–6 klasės

Dalyvavimas kultūrinėje veikloje:

- teatro, muziejaus, kino teatro lankymas;
- pamokos įvairiose kultūrinėse erdvėse (pvz., edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikromis temomis ir kūriniais;
- projektinė veikla (dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai; mokykliniai ir regioniniai projektai);
- mokykliniai, tarpmokykliniai ir respublikiniai renginiai (pvz., konkursai, olimpiados, festivaliai);
- bendradarbiavimas su kurčiųjų bendruomenės organizacijomis;
- bendradarbiavimas su kultūros institucijomis (pvz., bibliotekomis, muziejais, teatrais, meno mokyklomis ir kt.);
- susipažinimas su žymiausiais kurčiųjų kultūros kūrėjais, mokslininkais ir kultūriniais įvykiais.

7–8 klasės

Dalyvavimas kultūrinėje veikloje :

- teatro, muziejaus, kino teatro lankymas;
- pamokos įvairiose kultūrinėse erdvėse (pvz., edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikromis temomis ir kūriniais;
- projektinė veikla (dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai; mokykliniai ir regioniniai projektai);
- mokykliniai, tarpmokykliniai ir respublikiniai renginiai (pvz., konkursai, olimpiados, festivaliai);
- bendradarbiavimas su kurčiųjų bendruomenės organizacijomis;
- bendradarbiavimas su kultūros institucijomis (pvz., bibliotekomis, muziejais, teatrais, meno mokyklomis ir kt.);

- susipažinimas su žymiausiais kurčiųjų kultūros kūrėjais, mokslininkais ir kultūriniais įvykiais.

9–10 (I–II gimnazijos) klasės

Dalyvavimas kultūrinėje veikloje:

- teatro, muziejaus, meno parodų ir pan. lankymas;
- pamokos įvairiose kultūrinėse erdvėse (pvz., edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikrais kurčiųjų kultūros kūriniais, temomis arba kurčiųjų kultūros ar istorijos reiškiniais;
- projektinė veikla (dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai; mokykliniai, regioniniai ir respublikiniai projektai);
- mokykliniai, tarpmokykliniai, respublikiniai ir tarptautiniai renginiai (pvz., konkursai, olimpiados, festivaliai);
- bendradarbiavimas su kurčiųjų bendruomenės organizacijomis;
- bendradarbiavimas su kultūros institucijomis (pvz., bibliotekomis, teatrais, kino teatrais, muziejais, galerijomis, meno mokyklomis ir kt.);
- susipažinimas su žymiausiais kurčiųjų kultūros kūrėjais, mokslininkais, jų kūryba ar darbais ir kultūriniais įvykiais;
- susipažinimas su svarbiausiais istoriniais įvykiais.

6. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai

Šioje dalyje pateikiama veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžių, asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų pavyzdžių su nuorodomis į šaltinius ir patarimais mokytojams.

Ugdymo proceso kokybė didele dalimi priklauso nuo kokybiško edukacinių veiklų planavimo, todėl svarbu planuojant pasitelkti integracinius ryšius, įvairius šaltinius, netradicines aplinkas, įgalinti mokinius įvairiapusiam ir motyvuojančiam mokymuisi. Įgyvendinimo rekomendacijose planavimo aspektai pateikiami kaip darbo įrankis, kuris paskatintų ieškoti naujų idėjų, netradicinių ugdymo proceso organizavimo formų, kurios sudaro galimybes kartu su mokiniais kurti lankstų, besimokančiųjų poreikius ir mokymosi galimybes atitinkantį mokymosi „kelią“ ir siekti LGK BP apibrėžtų mokinių pasiekimų.

Ugdomos kompetencijos:

- Pažinimo kompetencija (dalyko žinios ir gebėjimai; kritinis mąstymas; problemų sprendimas; mokėjimas mokytis);
- Kultūrinė kompetencija (kultūrinis išprusimas; kultūrinė raiška; kultūrinis sąmoningumas);
- Komunikavimo kompetencija (pranešimo kūrimas; pranešimo perteikimas ir komunikacinė sąveika; pranešimo analizė ir interpretavimas);
- Kūrybiškumo kompetencija (tyrinėjimas; generavimas; kūrimas; vertinimas ir refleksija);
- Pilietiškumo kompetencija (pilietinis tapatumas ir pilietinė galia; gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę; pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms; valstybės kūrimas ir valstybingumo stiprinimas tarptautinėje bendruomenėje);
- Skaitmeninė kompetencija (skaitmeninis turinys; skaitmeninis komunikavimas; skaitmeninė sauga; problemų sprendimas);
- Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija (savimonė ir savitvados įgūdžiai; empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas; atsakingas sprendimų priėmimas ir elgesys įvertinant pasekmes; rūpinimasis sveikata).



Lietuvių gestų kalbos (LGK) mokymo(si) turinys sudaro sąlygas ugdytis kompetencijas.

Dalyko mokymuisi skiriamas pamokų skaičius

Atkreiptinas dėmesys, kad mokymo(si) turinio apimtys pateikiamos išskiriant privalomąjį dalyko turinį (ne mažiau kaip 70 proc.) ir pasirenkamąjį turinį (ne daugiau kaip 30 proc.), kurį pasirenka mokytojas, atsižvelgdamas į mokinių galimybes, mokinių pažangą ir pasiekimus, polinkius ir derindamas su kitais mokytojais.

Pradinis ugdymas				
Privalomas LGK mokymosi turinys 70% Pasirenkamas LGK mokymosi turinys 30% dalyko mokymuisi skirtų pamokų	1 klasė	2 klasė	3 klasė	4 klasė
	70 (2) 49/21	70 (2) 49/21	70 (2) 49/21	70 (2) 49/21
	140 (98/42)		140 (98/42)	
2 valandos per savaitę.	Iš viso 280 (196/84) pamokų			

Pagrindinis ugdymas						
Privalomas LGK mokymosi turinys 70%	5 klasė	6 klasė	7 klasė	8 klasė	9 (I) klasė	10 (II) klasė
Pasirenkamas LGK mokymosi turinys 30%	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)
dalyko mokymuisi skirtų pamokų	52/22	52/22	52/22	52/22	52/22	52/22
	148 (104/44)		148 (104/44)		148 (104/44)	
2 valandos per savaitę.	Iš viso 444 (312/132) pamokos					

Rekomenduojamas valandų paskirstymas

Pradinis ugdymas

1–2 klasės

Mokymo(si) turinys. 1–2 klasės		Valandų skaičius – 140
70 %	Privalomas LGK mokymo(si) turinys	98
	25.1. Kalbos vartojimas.	36
	25.2. Kalbos pažinimas.	38
	25.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.	24
30 %	Pasirenkamas LGK mokymo(si) turinys	42

Privalomas LGK mokymo(si) turinys. 1–2 klasės		
Mokymo(si) turinio sritis	Tema	Val. sk. 98
25.1. Kalbos vartojimas.	25.1.1. Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas.	36
	Susipažįstama su pokalbio lietuvių gestų kalba taisyklėmis (kaip reikia pradėti, tęsti ir užbaigti pokalbį).	4
	Mokomasi dalyvauti pokalbyje ir diskusijoje, reikšti savo nuomonę, mintis, priimti ir perteikti informaciją, skirti, kas yra tikra, o kas išgalvota.	4
	Mokomasi paklausti apie nesuprantamus dalykus.	4
	Mokomasi reikšti emocijas lietuvių gestų kalba.	4
	Dalyvaujama kūrybiniuose žaidimuose, kuriamos ir vaidinamos įvairios situacijos.	4
	Mokomasi pasakoti auditorijai ir prieš vaizdo kamerą.	4
	Mokomasi atpasakoti matytus dalykus, juos paaiškinti bei apibūdinti.	4
	Mokomasi perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba.	4
	Kuriami trumpi informacinio pobūdžio tekstai.	4
25.2. Kalbos pažinimas.	25.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos.	24
	Aiškinamasi, kuo skiriasi gestikuliacija ir gestas, mimika ir veido išraiška.	2
	Eksperimentuojama su įvairiomis plaštakų formomis, susipažįstama su naujais gestais.	4
	Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas.	4
	Susipažįstama su daiktavardžio, veiksmažodžio ir būdvardžio lietuvių gestų kalboje funkcijomis.	4
	Mokomasi tiksliai rodyti ir suprasti pirštų abėcėlę, aptariamas ryšys su rašytine lietuvių kalbos forma.	4
	Mokomasi rodyti paprastus teiginius, klausimus, neiginius, tinkamai naudojant nerankinius elementus.	2
	Mokomasi vartoti tinkamus gestus, apibūdinant daiktus, reiškinius ir emocijas, suprasti gesto rodymo tempo reikšmę, gesto rodymo vietą ir erdvę.	4
	25.2.2. Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys.	14
	Aiškinamasi, kad lietuvių kalba ir lietuvių gestų kalba yra dvi skirtingos kalbos.	4

	Kalbamasi apie lietuvių gestų kalbą ir apie tai, kodėl reikia mokytis lietuvių kalbos ir lietuvių gestų kalbos.	4
	Gestų kalbos kultūra ir elgesys įvairioje aplinkoje.	4
	Elementarios žinios apie aplinkos garsus. Aptariamas garso ir judesio ryšys.	2
25.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.	25.3.1. Kurčiųjų bendruomenė ir jos veikla. Susipažįstama su kitais kurčiųjų bendruomenės nariais ir savo mokyklos istorija.	4
	25.3.2. Kurčiųjų menas.	20
	Žaidžiami kurčiųjų žaidimai.	4
	Žiūrimos, sekamos, inscenizuojamos pasakos.	4
	Kuriami ir pristatomi klasei tekstai (trumpi pasakojimai pagal paveikslėlius, patirtį ir kt.) lietuvių gestų kalba, išsiaiškinami skirtumai tarp žanrų (pasakojimas, žinutė, instrukcija).	8
	Nagrinėjamos temos, padedančios ugdyti(s) kultūrinį, lingvistinį ir asmeninį tapatumą (gestų kalbos poezija ir kt.).	4

3–4 klasės

Mokymo(si) turinys. 3–4 klasės		Valandų skaičius – 140
70 %	Privalomas LGK mokymo(si) turinys	98
	26.1. Kalbos vartojimas.	32
	26.2. Kalbos pažinimas.	32
	26.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.	34
30 %	Pasirenkamas LGK mokymo(si) turinys	42

Privalomas LGK mokymo(si) turinys. 3–4 klasės		
Mokymo(si) turinio sritis	Tema	Val. sk. 98
26.1. Kalbos vartojimas.	26.1.1. Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas.	32
	Mokomasi dalyvauti pokalbyje (dialoge ir grupės diskusijose): pradėti pokalbį, jį tęsti, paklausti, atsakyti į klausimą, atsižvelgiant į adresatą ir situaciją, skiriant kas yra tikra ir kas išgalvota.	6

	Mokomasi perteikti informaciją lietuvių gestų kalba (pranešimas apie įvykį, nurodymas, instrukcija).	6
	Žaidžiami žaidimai, kurių metu vartojama gestų kalba.	6
	Mokomasi pasakoti apie save ir savo patirtį, perteikiant nuotaiką ir emocijas.	4
	Mokomasi perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba.	4
	Mokomasi atpasakoti lietuvių gestų kalba papasakotus tekstus.	6
26.2. Kalbos pažinimas.	26.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos.	30
	Mokomasi vartoti taisyklingos formos gestus su atitinkama veido išraiška, tinkamai naudotis erdve (lokalizacija, vaidmenų kaita, rodymas, inscenizavimas).	4
	Susipažįstama su vyresnio amžiaus kurčių asmenų pasakojimais lietuvių gestų kalba.	4
	Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas.	4
	Kūno kalba, pasyvioji ir aktyvioji ranka.	4
	Pirštų abėcėlės supratimas ir tikslus vartojimas.	4
	Mokomasi naudotis lietuvių gestų kalbos žodynėliais.	4
	Žaidžiami žaidimai, naudojant įvairias plaštakos formas (kumštis, smilius ir pan.).	6
	26.2.2. Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškiny. Susipažįstama su gestų kalbos vertėjo veikla ir kompensacine technika.	2
26.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.	26.3.1. Kurčiųjų bendruomenė ir jos veikla. Susipažįstama su kurčiųjų bendruomene ir jos veikla.	4
	26.3.2. Kurčiųjų menas.	30
	Aptariami vaikų literatūros kūrinėliai (meninio kūrinio turinys, forma, meninės išraiškos priemonės ir kt.).	5
	Mokomasi analizuoti ir atpasakoti literatūros kūrinį.	5
	Kuriami pasakojimai lietuvių gestų kalba, pasakojama klasei.	5
	Pasakojami skirtingos tematikos kūriniai lietuvių gestų kalba.	5
	Mokomasi raiškiai perteikti literatūros kūrinių personažų kalbą ir charakterius spektakliuose.	5
	Nagrinėjamos temos, padedančios ugdyti(s) kultūrinį, kalbinį tapatumą.	5

Pagrindinis ugdymas

5–6 klasės

Mokymo(si) turinys. 5–6 klasės		Valandų skaičius –148
70 %	Privalomas LGK mokymo(si) turinys	104
	27.1. Kalbos vartojimas.	36
	27.2. Kalbos pažinimas.	40
	27.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.	28
30 %	Pasirenkamas LGK mokymo(si) turinys	44

Privalomas LGK mokymo(si) turinys. 5–6 klasės		
Mokymo(si) turinio sritis	Tema	Val. sk. 104
27.1. Kalbos vartojimas.	27.1.1. Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas.	36
	Informacijos perdavimas (iš savo patirties, bendruomenės ar visuomenės gyvenimo, kitų dalykų ar kt.). Adresato sudominimo būdai. Rengiamas pristatymas.	6
	Kalbama atsižvelgiant į adresatą ir komunikacinę situaciją (pavyzdžiui, pasakų sekimas, padavimų, legendų, anekdotų pasakojimas jaunesniems mokiniams). Komunikacijos formos, vartojamos artimiausioje aplinkoje bendraujant lietuvių gestų kalba. Raiškos įvairumas skirtingose situacijose.	10
	Kalbiniai žaidimai, eksperimentai. Kalbinės raiškos skirtumai. Inscenizuojamos, vaidinamos įvairios situacijos (pagal galimybes įrašant).	6
	Dalyvaujama pokalbiuose apie pamokas, varžybas, kurčiųjų renginius, paveikslus, parodas, televizijos laidas, spektaklius ir pan. (pasakojama, aiškinama, reiškiamą nuomonę).	6
	Aiškinamasi dažniau vartojamų sąvokų (ir iš kitų dalykų turinio) prasmę.	4
	Nagrinėjama savo raiška lietuvių gestų kalba, ieškoma sėkmės ar nesėkmės priežasčių ir numatomi tolesnio kalbos tobulinimo būdai.	4
27.2. Kalbos pažinimas.	27.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos. Gilinamos ir sisteminamos lietuvių gestų kalbos žinios. Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas. Mokomasi atsakingai, kūrybiškai ir tikslingai taikyti lietuvių gestų kalbos žinias, kalbos pažinimo strategijas.	38

	27.2.1.1. Motyvacija gestų kalboje ir lietuvių kalboje, gesto ir gestikuliacijos, gramatinių ir ekspresyviųjų nerankinių elementų skirtumai.	4
	27.2.1.2. Fonologinė gesto sandara (čeremos).	4
	27.2.1.3. Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais. Homonimai, sinonimai, antonimai.	6
	27.2.1.4. Gestų darybos būdai: polisintetinių gestų daryba taikant proformas, sudurtinių gestų daryba, kiekinius daiktavardžius išreiškiančių gestų daryba. Kiti gestų atsiradimo būdai, seni ir nauji gestai.	8
	27.2.1.5. Gesto ir žodžio morfologinės sandaros lyginimas.	4
	27.2.1.6. Erdvės vartojimas. Erdvė kaip gramatinės raiškos priemonė. Vaidmenų kaita.	6
	27.2.1.7. Ribų tarp sakinių ir vienasrūšių sakinio dalių žymėjimas (galvos judesiai, sulaikymas, mirksnis ir kt.).	4
	27.2.1.8. Skirtumai tarp lietuvių gestų kalbos ir kalkinės kalbos. Klaidų atpažinimas ir taisymas.	2
	27.2.2. Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškiny. Analizuojamas kalbos funkcionavimas visuomenėje, stebimi ir vertinami kalbos reiškiniai daugiakalbėje ir daugiakultūroje aplinkoje.	2
	27.2.2.1. Lietuvių gestų kalba – kurčiųjų bendruomenės turtas ir pasaulinės gestų kalbų šeimos narė. Gimtosios ir valstybinės kalbos samprata.	2
27.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.	27.3.1. Kurčiųjų bendruomenė ir jos veikla. Susipažįstama su kurčiųjų bendruomenės veikla Lietuvoje. Aptariama Lietuvos kurčiųjų meno, visuomenės veikėjų ir jų kūrinių reikšmė kultūros raidai ir dabarčiai.	4
	27.3.2. Kurčiųjų menas.	24
	Literatūra kaip išmonė. Tikrovės pasaulis literatūroje. Aptariama, kas literatūros kūrinys primena tikrovę, kas išgalvota. Mokomasi glaustai atpasakoti tekstą ar jo dalį, neiškreipiant esmės, rasti nurodytą informaciją tekste, skirti tikrus dalykus nuo išgalvotų.	6
	Nagrinėjami ir kuriami gestų kalbos poezijos, prozos tekstai ir pasakojimai lietuvių gestų kalba (pagrindinė mintis, veikėjų vaizdavimas, vaizdus pasakojimas). Perteikiami grožinės literatūros (prozos) tekstai gestų kalba, perkeltinės reikšmės raiškos galimybės.	12
	Literatūriniai žaidimai: inscenizuojami, improvizuojami, kuriami tekstai (pagal galimybes įrašant). Vaidmenys.	6

7–8 klasės

Mokymo(si) turinys. 7–8 klasės		Valandų skaičius – 148
70 %	Privalomas LGK mokymo(si) turinys	104
	28.1. Kalbos vartojimas.	38
	28.2. Kalbos pažinimas.	40
	28.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.	26
30 %	Pasirenkamas LGK mokymo(si) turinys	44

Privalomas LGK mokymo(si) turinys. 7–8 klasės		
Mokymo(si) turinio sritis	Tema	Val. sk. 104
28.1. Kalbos vartojimas.	28.1.1. Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas.	38
	Gaunama, renkama ir pristatoma informacija nurodytais tikslais (pavyzdžiui, medžiaga pranešimui, pasakojimai ir anekdotai iš kurčiųjų aplinkos ir tradicijų). Vertinamas pristatymas. Kitiškas klausymasis. Informacija iš lietuvių gestų kalbos šaltinių.	6
	Stebima ir tyrinėjama kalbos (pavyzdžiui, vaikų iš kurčiųjų ir girdinčiųjų šeimų, įvairių regionų atstovų, profesijų, kartų ar kt.) įvairovė. Konteksto (laikotarpio, vietos, situacijos, dalyvių) įtaka kalbai.	6
	Monologinis kalbėjimas pagal įvestis.	4
	Analizuojami ir vertinami įvairūs vaizdo įrašai.	4
	Diskutuojama apie meną, kultūrą bei kitomis aktualiomis temomis (pavyzdžiui, draugystė, atsakomybė, laisvė, orumas ir pan.).	6
	Interviu pagal pateiktus klausimus.	4
	Dalyvaujama viešuose pokalbiuose ar diskusijose.	4
	Nagrinėjama savo raiška lietuvių gestų kalba, ieškoma sėkmės ar nesėkmės priežasčių, numatomi tolesnio kalbos tobulinimo būdai.	4
28.2. Kalbos pažinimas.	28.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos. Gilinamos ir sisteminamos lietuvių gestų kalbos žinios. Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas. Mokomasi atsakingai, kūrybiškai ir tikslingai taikyti lietuvių gestų kalbos žinias, kalbos pažinimo strategijas.	17
	28.2.1.1. Nerankiniai elementai: leksinės ir gramatinės jų funkcijos, mimika.	3

	28.2.1.2. Fonologiniai lietuvių gestų kalbos procesai (asimiliacija, akomodacija, redukcija, dubliavimas).	4
	28.2.1.3. Lietuvių gestų kalbos gestų leksinės ir gramatinės klasės, jų kaitymas, funkcijos tekste ir santykis su lietuvių kalbos dalimis.	4
	28.2.1.4. Vertimas iš lietuvių kalbos perteikiant pagrindinę mintį, skirtumų tarp lietuvių kalbos ir lietuvių gestų kalbos, tarp rašytinės ir sakytinės lietuvių kalbos formos aptarimas.	3
	28.2.1.5. Lietuvių gestų kalbos sakinių struktūra, gestų tvarka sakinyje ir nerankinių elementų sintaksinės funkcijos. Nerankiniai elementai ir intonacija.	3
	28.2.2. Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškiny. Analizuojamas kalbos funkcionavimas visuomenėje, stebimi ir vertinami kalbos reiškiniai daugiakalbėje ir daugiakultūrėje aplinkoje.	23
	28.2.2.1. Įvairūs lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos variantai: dialektai, sociolektai, idiolektai, žargonas ir kt.	4
	28.2.2.2. Diachroninio kalbos kitimo bruožai ir kalbėjimo stiliaus pasirinkimas atsižvelgiant į tekstą, situaciją ir komunikacines intencijas. Įvairaus amžiaus kurčiųjų kalba.	3
	28.2.2.3. Kalbų ryšiai. Gestų ir žodžių skolinimasis kaip kalbos kitimo reiškinys. Kiti naujų gestų atsiradimo būdai, senų gestų nykimas.	4
	28.2.2.4. Lietuvių gestų kalbos ir kitų šalių gestų kalbų istorija, tarptautinė gestų kalba, gestuno.	4
	28.2.2.5. Įvairios pirštų abėcėlės (PA) ir jų istorija, gestai, padaryti su PA ženklais (dakilemomis). Tarptautinė PA.	4
	28.2.2.6. Lietuvių gestų kalbos ir kalkinės gestų kalbos skirtumai, šių kalbų vartojimo sritys. Kitos gestų kalbos formos (pavyzdžiui, taktilinė kalba (kurčneregiam), dirbtinės gestų kalbos).	4
28.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.	28.3.1. Kurčiųjų bendruomenė ir jos veikla. Lietuvos kurčiųjų istorija. Aptariami esminiai Lietuvos kurčiųjų bendruomenės istorijos įvykiai ir reiškiniai, kultūriniai pasiekimai. Analizuojamas ir interpretuojamas kurčiųjų menininkų ir kitų kultūros kūrėjų vaidmuo bei jų darbų reikšmė.	12
	28.3.2. Kurčiųjų menas.	14
	Literatūriniai bandymai. Kuriami įvairūs tekstai (realistiniai, fantastiniai, humoristiniai), atkreipiant dėmesį į kalbos ekspresyvumą įvairiose veiksmo situacijose. Komizmo raiškos būdai. Vaizduojamos komiškos situacijos.	10
	Drama ir proza, drama ir spektaklis. Vaidinama įvairiems adresatams.	4

9–10 ir I–II gimnazijos klasės

Mokymo(si) turinys. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės		Valandų skaičius – 148
70 %	Privalomas LGK mokymo(si) turinys	104
	29.1. Kalbos vartojimas.	40
	29.2. Kalbos pažinimas.	40
	29.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.	24
30 %	Pasirenkamas LGK mokymo(si) turinys	44

Privalomas LGK mokymosi turinys. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės		
Mokymo(si) turinio sritis	Tema	Val. sk. 104
29.1. Kalbos vartojimas.	29.1.1. Pranešimo lietuvių gestų kalba kūrimas, perteikimas ir komunikacinė sąveika bei pranešimo analizė ir interpretavimas.	40
	Viešasis kalbėjimas. Informavimo, įtikinimo, proginės viešosios kalbos. Adresato sudominimo, dėmesio palaikymo priemonės. Rengiamas ir pristatomas projektas mažai pažįstamiems adresatams.	8
	Diskutuojuama įvairiomis temomis (pavyzdžiui, gestų kalbos specifika įvairiose šalyse, jaunimo lietuvių gestų kalbos ypatumai, ar lietuvių gestų kalbos mokėjimas man asmeniškai vertingas, ir pan.). Išsakomos nuomonės, požiūriai, argumentuojama. Samprotaujamojo teksto struktūra.	8
	Interviu pasirinkta tema. Rengiami klausimai, imamas, apibendrinamas ir įvertinamas interviu.	6
	Stebimi filmai, bendruomenės renginiai, dokumentinės ir diskusinės televizijos laidos (ar vaizdo įrašai su vertimu) (objektyvumas ir neobjektyvumas, manipuliacijos kalba). Aptariamas turinys ir įvairių efektų naudojimo dermė ir tikslingumas.	8
	Kuriami ir skelbiami gestų kalbos tekstai (pavyzdžiui, vaizdo laiškai kitoms mokykloms, interneto svetainėms ar pan.).	6
	Nagrinėjama savo raiška lietuvių gestų kalba, ieškoma sėkmės ar nesėkmės priežasčių ir numatomi tolesnio kalbos tobulinimo būdai.	4
29.2. Kalbos pažinimas.	29.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos. Gilinamos ir sisteminamos lietuvių gestų kalbos žinios. Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas. Mokomasi atsakingai, kūrybiškai ir tikslingai taikyti lietuvių gestų kalbos žinias, kalbos pažinimo strategijas.	27
	29.2.1.1. Lietuvių gestų kalbos tekstų transkribavimas rašytine forma.	4
	29.2.1.2. Gestų notacijos sistemos, vartojamos gestotyroje.	6

	29.2.1.3. Lietuvių gestų kalbos leksika: skoliniai, naujadarai. Lietuvių gestų kalbos žodynai.	3
	29.2.1.4. Lietuvių gestų kalbos gramatinės raiškos priemonės ir jų funkcijos. Lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos gramatinės raiškos lyginimas. Gestų daryba.	6
	29.2.1.5. Lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos sakinių sudarymo būdai. Ribų žymėjimas.	4
	29.2.1.6. Vertimas iš lietuvių kalbos į lietuvių gestų kalbą tiksliai perteikiant mintį tinkamai pasirinktu stiliumi. Perkeltinės reikšmės žodžių vertimas.	4
	29.2.2. Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškiny. Analizuojamas kalbos funkcionavimas visuomenėje, stebimi ir vertinami kalbos reiškiniai daugiakalbėje ir daugiakultūrėje aplinkoje.	13
	29.2.2.1. Gestų kalbos vartojimas ugdant kurčiuosius.	3
	29.2.2.2. Įvairių gestų kalbų panašumai ir skirtumai. Kitų šalių gestų kalbų įtaka lietuvių gestų kalbai.	4
	29.2.2.3. Kalbų kitimo procesai ir priežastys. Kalba kaip gyvas ir nuolat kintantis reiškiny.	3
	29.2.2.4. Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba.	3
29.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.	29.3.1. Kurčiųjų bendruomenė ir jos veikla. Lietuvos kurčiųjų bendruomenės veikla. Kurčiųjų kultūros bruožai. Susipažįstama su pagrindinėmis savo bendruomenės, Lietuvos kurčiųjų draugijos ir kitų kurčiųjų organizacijų veiklos kryptimis. Aptariami kurčiųjų kultūros bruožai. Aptariamos ir vertinamos šiuolaikinės kurčiųjų kultūros tendencijos.	8
	29.3.2. Kurčiųjų menas.	16
	Diskutuojama apie grožinius tekstus, aptariamos meninės raiškos priemonės ir kontekstai. Pristatomi ir interpretuojami poezijos tekstai.	12
	Teatro eksperimentai. Įvairių autorių ir savo sukurtų tekstų vaidinimas, inscenizavimas realioje ar įsivaizduojamoje scenoje, fiksavimas. Gestų kalbos meninės raiškos priemonių vartojimas.	4

Galimų veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai

Pradinis ugdymas

Veiklų temos		
Labas!		Šios temos pagrindinis tikslas – mokyti mokinius papasakoti apie save arba kitą žmogų, įvardinti aktualiausius aspektus apie save arba kitą žmogų: vardą, vardą-gestą, gyvenamąją vietą, mokyklą, klasę, amžių ir pagrindinius pomėgius.
Man patinka		Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti kuo tiksliau vartoti gestų kalbą bei padėti mokiniams atpasakoti, įvardinti jau žinomus ir taip pat naujai išmokstamus dalykus, kurie susiję su mokiniams gerai žinoma aplinka – draugais, kiemu, žaislais, žaidimais, veiklomis su klase, veiklomis skirtingais metų laikais, taigi tuo, kas mokiniams patinka
Klasė ir mokykla		Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti įvardinti jau žinomus ir taip pat naujai išmokstamus dalykus, kurie susiję su mokykla ir mokyklos / klasės draugais.
Šeima		Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti apibūdinti artimiausios aplinkos žmones (šeimos narius, giminaičius, bendruomenės narius), jų veiklą ir visa tai palyginti pagal pateiktus pavyzdžius, planą, nuorodas.
Apie save		Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti apibūdinti gyvenimo ir žmogaus kaitą.
Aš jaučiu		Šios temos situacijų pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti apibūdinti penkis pagrindinius žmogaus pojūčius.
Pasaulis įdomus		Šios temos situacijų pagrindinis tikslas – turtinti bei įtvirtinti sukaupą mokinių žodyną, gramatikos aspektų pritaikymą kalboje.

Paaškinimai dėl medžiagos pateikimo struktūros:



Medžiaga prieinama lietuvių gestų kalba.

Kiekvienoje temoje pateiktos *situacijos ir užduotys*. Situacijos – tai temos atraminiai taškai arba įvestys, padėsiančios temą plėsti, tikslinti, diskutuoti, kelti naujus klausimus. Užduotis mokytojas gali rinktis savo nuožiūra, remtis šiomis užduotimis kaip pavyzdžiais, padėsiančiais kurti savo užduočių ciklus, kompleksus.

Rekomenduojama mokytojui peržvelgti aktualią pagrindinę ir papildomą medžiagą planuojant pamoką bei turint konkretų pamokai skirtą uždavinį, permąstyti, kas ir kaip bus pateikta pamokos metu, kokias namų darbų užduotis mokiniai galėtų atlikti savarankiškai, naudodamiesi situacijos leksika, rengdami detalesnį pristatymą kitai pamokai ar pan.

Sociokultūrinė informacija naudinga kalbant apie lietuvių gestų kalbos vartojimo ypatumus, mokiniams pristatoma kalbinė ir kultūrinė lietuvių gestų kalbos vartojimo aplinka.

Leksikos sąrašas sudarytas pagal abėcėlę.

Užduočių žymėjimas:



– užduotį galima iškart skirti pamokoje;



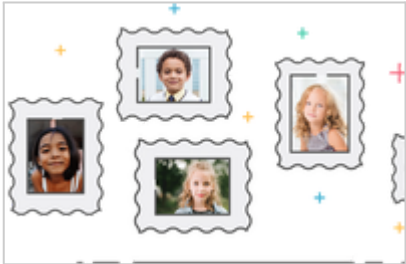
– prieš atlikdami užduotį, mokiniai turėtų pasiruošti užduočiai, susirasti reikiamą informaciją ir / arba atlikti namų darbą;



– prieš skirdamas užduotį, mokytojas papildomai pasiruošia.

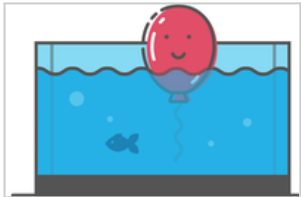
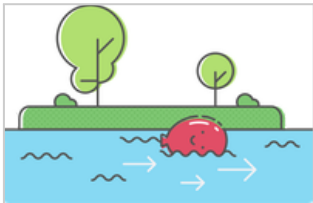
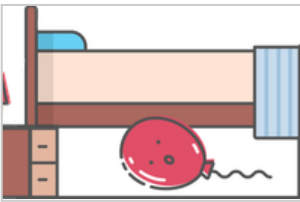
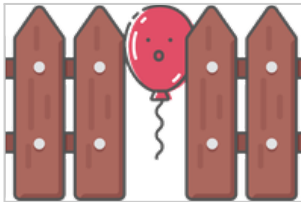
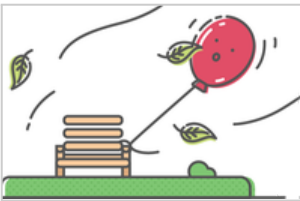
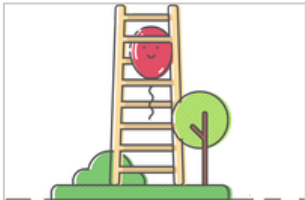
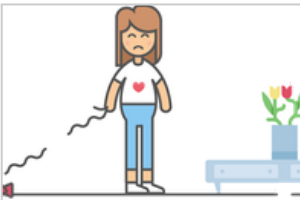
Medžiagos šaltinis: <https://gestukas.ugdome.lt/>

Labas!	
Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminių mokinių žodyną mokyti kuo tiksliau vartoti gestų kalbą bei padėti mokiniams atpasakoti, įvardinti jau žinomus ir taip pat naujai išmokstamus dalykus, kurie susiję su mokiniams gerai žinoma aplinka – draugais, kiemu, žaislais, žaidimais, veiklomis su klase, veiklomis skirtingais metų laikais, taigi tuo, kas mokiniams patinka. Mokiniai atlieka užduotis mokytojui padedant.	
Numatomi pasiekimai: • aktyviai vartoja gestų kalbą gyvo pokalbio metu, taip pat prieš vaizdo kamerą, mokosi įvertinti gestų kalbos turinį – kas buvo pasakyta, ar tiksliai pasakyta, kaip galima būtų pakoreguoti netikslų LGK tekstą; • orientuojasi Lietuvos žemėlapyje, randa jame savo gyvenamąją vietą – miestą, kaimą ir tinkamai ją įvardija vartojant tinkamą gestą ir pirštų abėcėlę (PA); • apibūdina žmonių išvaizdą, pastebi detales, tinkamai pritaiko gestą-vardą asmeniui remiantis konkrečia išvaizdos detale; • kūrybiškai pratęsia ir pabaigia pasakojimą / istoriją LGK; • kuria dialogus remiantis užduoties reikalavimais; • atpasakoja dviejų žmonių pokalbį / dialogą; • pagarbiai bendrauja su bendraamžiais bei suaugusiais žmonėmis, kai reikia, įsiterpia į pokalbį ir užduoda klausimą, pasako pastabą, kritiką mandagiu, pagarbiniu būdu bei palaiko pokalbį.	
Gramatikos aspektai	Sociokultūrinė informacija
Daiktavardis ir jo funkcijos Kiekiniai skaitvardžiai Klausimų sudarymas Topografiniams erdvės santykiams nustatyti vartojami prielinksniai Topografinis erdvės vartojimas Veiksmažodis ir jo funkcijos	Bendra informacija apie gimtąją gestų kalbą Trumpa informacija apie vardus-gestus Apie pirmąją kurčiųjų mokyklą (Konarskio g.)
Leksika	
APKURSTI, APSIDŽIAUGTI 1, BE-TO, BENDRAKLASIS, BENDRAUTI 1, DAR-NE, DIEVINTI, DOVANOTI, FUTBOLAS, GESTŲ-KALBA, GIRDINTIS, GYVŪNAS, ĮSIDĖMĖTI, ĮŠMANUSIS-TELEFONAS, IŠPRAŠYTI, IŠVIRKŠČIAS, YRA, JEIGU, NEMOKĖTI, JUOKAUTI	

1, JUOKTIS 1, JUOKTIS 2, KAIP-NEGERAI, KALBĖTI-GESTŲ-KALBA, KLAUSINĖTI 2, KOCHLEARINIS-IMPLANTAS, KURČIAS, LANKYTI, LIKTI-VIETOJE 1, MĖGTI, MOKYTIS, NAUDOTIS-IŠMANIUOJU-TELEFONU, NEPRIGIRDINTIS, NETOLI, NETURĖTI 1, NETURĖTI 2, NEVĖLUOTI, NIEKADA, NUO-GIMIMO, NUO-VAIKYSTĖS, NUSTEBTI, ORAS, PASAULIO PAŽINIMAS, PASIILGTI, PATIKTI, PATS, PAVARDĖ, PERSIRENGTI, PIRMA-PAMOKA, PIRŠTŲ-ABĖCĖLĖ, PLANŠETINIS-KOMPIUTERIS, PRADINĖS-KLASĖS, VESTI (lydėti), PRAMIEGOTI, PRAMINTI, RIEDUČIAI, SAKYBINĖ -KALBA, ŠIAULIAI, SUSIPAŽINTI, SUŽINOTI, TAIP PAT, TIESIAI, TOLI, TRENIRUOTĖ, TRUMPAS, TUOJAU, VARDAS-GESTAS, VĖL, VIBRUOTI-ŽADINTUVUI, VIETA, VILNIUS. Papildoma leksika: 1...9-PAMOKA, ANIMACINIS-FILMUKAS, ARTI, BAŽNYČIA, BOULINGAS, DIALOGAS, DIREKTORIUS, ELGESYS 1, ELGESYS 2, ETIKA, FOTOGRAFUOTI, GATVĖ 1, GATVĖ 2, Į-DEŠINĖ, Į-KAIRĖ, KABINETAS, KAIMAS, PAVADUOTOJAS, KAUNAS, KEIKTIS (grubiai kalbėti), KLAIPĖDA, KLAUSOS-LAVINIMO-UŽSIĖMIMAS, KLAUSOS-TARTIES-UŽSIĖMIMAS, KNYGA, KONSTRUOTI-LEGO, KREPŠINIS, KŪRYBINGAS, LIŪDĖTI, MATEMATIKA, MIESTAS, PALIKTI (daiktą), PASILIKTI-BENDRABUTYJE, PASPIRTUKAS, RIEDIS, RIEDLENTĖ, SALĖ, STATYTI-KALADĖLIŲ-BOKŠTĄ, TIKYBA, TYČIOTIS 1, TYČIOTIS 2, VALGYKLA 1, VALGYKLA 2.		
Situacijos ir užduotys		
Pasisveikina ir prisistato Rokas		
1 užduotis		A. Prisistatykite prieš vaizdo kamerą pagal pavyzdį: vardas, vardas-gestas, amžius, miestas. B. Peržiūrėję nufilmuotą klasės draugo prisistatymą, pasakykite: - ar jis viską apie save pasakė teisingai, - ar prisistatė pagal pateiktą planą, - tiksliai atpasakokite, ką jis pasakė.
2 užduotis		Peržiūrėkite 5 skirtingų vaikų fotografijas ir pagal jų bruožus sugalvokite jiems vardą-gestą. Klausimas: ar visada vardas-gestas yra skiriamas dėl veido, kūno bruožų? Gal žinote kitokių atvejų? Kuo remiantis dar gali būti duotas vardas-gestas? Aptarkite su savo gestų kalbos mokytoju. 
3 užduotis		Ar turite vardą-gestą? Koks jis? Kodėl toks vardas-gestas jums duotas? Kas jus taip praminė?
Pasisveikina ir prisistato Gabija		
1 užduotis		Išvardykite penkis didžiausius Lietuvos miestus ir parodykite jų gestus.

2 užduotis		Kartu su mokytoju prieikite prie žemėlapių ir parodykite, kur jūs gyvenate, kokiame mieste ar rajone. Savo miesto pavadinimą pasakykite pirštų abėcėle (PA) ir pateikite jo gestą.
3 užduotis		Kokiame mieste yra jūsų mokykla? Kokioje gatvėje? (PA ir gestas). Kokiuose miestuose yra kurčiųjų mokyklos? Gal žinote, ar visos kurčiųjų mokyklos turi vardą-gestą? Kodėl Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro yra toks vardas-gestas?
4 užduotis		Mokytojui padedant pabandykite papasakoti, kuo skiriasi miestas ir kaimas: kaip atrodo namai, gatvės, žmonės, eismas. Kur jums labiau patinka būti, gyventi – mieste ar kaime ir kodėl?
Pasisveikina ir prisistato mokytoja Rasa		
1 užduotis		Pristatykite mokytoją iš vaizdo pasakojimo: vardas, vardas-gestas, kurčia ar girdinti?
2 užduotis		Prisistato jūsų mokytojas / mokytoja, o jūs įsidėmėkite vardą, vardą-gestą, amžių, kurčias ar girdintis / neprigirdintis, kokiame mieste gimė, augo, gyvena dabar. Dabar atpasakokite. (Mokytojas pateikia informaciją nebūtinai apie save, gali prisistatyti kaip kitas asmuo.)
3 užduotis		Kiek mokytojų jus moko dabar: pristatykite juos trumpai – vardas, vardas-gestas, kurčias, neprigirdintis ar girdintis, kokio dalyko šis mokytojas.
Kaip prisistatome kitiems?		
1 užduotis		Prisistatykite pagal pateiktą planą (planas iš situacijos): a. tavo vardas-gestas, b. koks tavo vardas ir pavardė pirštų abėcėle (PA), c. tu esi kurčias, neprigirdintis ar su kochleariniu implantu (CI), d. tavo tėvai kurtieji, neprigirdintys ar girdintys, e. kiek tau metų ir kurioje tu klasėje mokaisi, f. kokiame mieste tu gyveni, g. kokiame mieste tu mokaisi.
2 užduotis		Pasirinkite sudėtingesnius vyriškus ir moteriškus vardus ir mokykitės juos tiksliai pasakyti pirštų abėcėle (PA). Parodykite pirštų abėcėle (PA) šiuos vardus vienas kitam. Vienas iš jūsų daktiliuoja, o kitas užrašo lentoje.
3 užduotis		Eksperimentuokite su plaštakos formomis ir pirmosiomis savo vardo raidėmis kurdami gestus. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji vardo raidė – O. Su šia plaštakos forma rodomi gestai KAROLIAI, NESVARBU, LAISVAS, APIE ir kt. Taip pat galite pamėginti kurti poeziją gestų kalba. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji raidė – O. Galima pavaizduoti taip: SUNKVEŽIMIS RIEDA. Antroji vardo raidė – N. Su šia plaštakos forma galime rodyti gestą TRAUKINYS. Su plaštakos forma A (paskutinė vardo raidė) – SUSTOTI. Visas sakiny: SUNKVEŽIMIS RAMIAI RIEDĖJO IR STAIGA SUSTOJO, KAI PRALĖKĖ TRAUKINYS.
4 užduotis		Šeimos paveikslėlis. Pasirinkite vieną šeimos narį iš paveikslėlio ir papasakokite, kaip jis atrodo. Kiti spėja, apie kurį šeimos narį pasakojama. Kai

		atspėjama, to žmogaus apibūdinimas pakartojamas mokytojai padedant. Sugulvokite vardus-gestus aptartiems šeimos nariams ir pasakykite, kodėl šie vardai-gestai jiems tinka. 
<u>Rokas pramiegojo pirmą pamoką</u>		
<u>1 užduotis</u>		Kodėl iš Roko juokėsi klasės draugai? Kaip manote, kaip jautėsi Rokas – jam buvo smagu ar jautėsi truputį žeminamas?
<u>2 užduotis</u>		Kaip tinkamai ir neįžeidžiant reikėtų perspėti žmogų, jei kažkas jo išvaizdoje „ne taip“, pavyzdžiui, supainioti batai kairys ir dešinės, kreivai užsagstytos megztinio sagos, matosi suplyšusi kojine, velkasi neužrištas bato raištelis, gal moteris / mokytoja išsitempusi dantis arba skruostą lūpų dažais?
<u>3 užduotis</u>		Papasakokite, kaip skamba arba vibruoja girdinčiųjų žmonių ir kurčiųjų telefonai / žadintuvai. Koks skirtumas? Suvaidinkite situacijas – jūs pajuntate vibruojantį telefoną ir turite sureaguoti, išjungti: • kai jis kelnų kišenėje, • kai jis prie lovos, ant spintelės, • kai jis kuprinėje, kuprinė ant pečių, o telefonas labai giliai, • kai jūs esate pilname žmonių autobuse, telefonas kuprinėje, kuprinė ant pečių, o telefonas labai giliai. Vėliau suvaidintas situacijas atpasakokite gestų kalba.
<u>4 užduotis</u>		Mokytojo padedami, sugulvokite keletą sakinių su gestu „išvirkščias“.
<u>5 užduotis</u>		Prisiminkite vieną juokingą nuotyki / įvyki, susijusį su mokykla ir / arba vėlavimu, ir papasakokite klasei.
<u>Dailės pamoka ir žalias balionas</u>		
<u>1 užduotis</u>		Įsivaizduokite, kad tas pats žalias balionas pro langą įskrido ir į jūsų klasę. Kurkite istorijas. Kieno istorija įdomiausia, juokingiausia, kūrybiškiausia, ilgiausia, trumpiausia?
<u>2 užduotis</u>		Mergaitė į mokyklą atsinešė savo lėlę, bet po pamokų ją netyčia paliko klasėje. Lėlė labai liūdėjo... Prateškite pasakojimą.
<u>3 užduotis</u>		Berniukas į klasę atsinešė mėgiamą mašinėlę, bet po pamokų ją netyčia paliko klasėje. Grįžęs namo, berniukas norėjo pažaisti su savo mašinėle, bet jos nerado kuprinėje... Prateškite pasakojimą.
<u>4 užduotis</u>		Atpasakokite, ką matote žiūrėdami į paveikslėlius. Pavyzdžiui: BALIONAS, LOVA. / BALIONAS PO LOVA.

		             
5 užduotis		Įsivaizduokite, kad tas pats žalias balionas pro langą įskrido ir į jūsų klasę. Kurkite istorijas. Kieno istorija įdomiausia, juokingiausia, kūrybiškiausia, ilgiausia, trumpiausia?
Ką mėgsta veikti Gabija?		
1 užduotis		Papasakokite, kaip naudojami šie daiktai: dviratis, riedučiai, šokdynė, mažas kamuoliukas, kamuolys, paspirtukas, riedlentė, riedis.
2 užduotis		Pasirinkite vieną iš išvardintų daiktų ir pasakykite, kaip jie naudojami: • dviratį miname lėtai, greičiau, lekiamo, • šokdyne šokinėjame viena koja, kita koja, abiem kojomis, • nuo žemės atsimuša ir šokinėja mažas kamuoliukas, • spyruokliuojame atsisėdę ant didelio kamuolio, • važiuojame paspirtuku, • riedlente važiuojame pasispirdami viena koja, kita koja, manevruojame, • riedame riedžiu.

<u>Ką mėgsta veikti Rokas?</u>		
<u>1 užduotis</u>		Prisiminkite, kokius panašius žaislus turite namuose: pavyzdžiui, dvi lėles, tris knygas, septynias mašinytes ar pan. Apibūdinkite šiuos daiktus ir pasakykite, iš kur juos gavote, pavyzdžiui: mažą lėlytę padovanojo..., o didesnę nupirko...
<u>2 užduotis</u>		Mokiniam išdalijami lapai, kuriuose nupiešti skirtingų dydžių, ilgių daiktai / žaislai. Akcentuojamas vieno kurio daikto dydis ir forma, o užduotis mokiniams – lapuose apvedžioti tinkamus daiktus remiantis tuo, kaip jie buvo parodyti? 
<u>3 užduotis</u>		Reikės trijų mokinių: tėvo, sūnaus ir pasakotojo. Tėvas vaidina, kad turi telefoną, sūnus maldauja telefono, abu susiginčija. Pasakotojas atpasakoja, ką matė ir kas ką sakė.
<u>Pamoka vyks lauke</u>		
<u>1 užduotis</u>		Papasakokite, kur jūsų mokykloje yra sporto salė, kur yra valgykla ir kur biblioteka. Kaip reikia iki jų eiti: nuo įėjimo, nuo jūsų klasės.
<u>2 užduotis</u>		Mokytojas turi korteles, knygą arba kitą priemonę su gyvūnų vaizdais (pvz., naminiiais ir laukiniais, Lietuvos ir kitų šalių). Mokinys išsitraukia kortelę su gyvūnu, parodo gestą ir priskiria jį tam tikrai kategorijai, pvz.: katė, naminis gyvūnas / katė, gyvena Lietuvoje / liūtas, laukinis gyvūnas, gyvena ne Lietuvoje.
<u>3 užduotis</u>		Kurkite dialogą (panašų į Roko ir Gabijos) pagal mokytojo duotą pavyzdį.
<u>Mokomės palaikyti pokalbį</u>		
<u>1 užduotis</u>		Kai kalbate su suaugusiu / vyresniu žmogumi, kokius klausimus mandagu užduoti, o kokie klausimai nelabai mandagūs. Kodėl?
<u>2 užduotis</u>		Kaip elgsitės šiose situacijose: - Jūsų mokytoja kalbasi su kita mokytoja. Norite mokytojos paklausti, ar jau galite eiti į lauką. Kaip tai padaryti mandagiai? - Kalbasi du jūsų klasės draugai, jūs irgi norėtumėte prisijungti – kaip tai padaryti mandagiai?

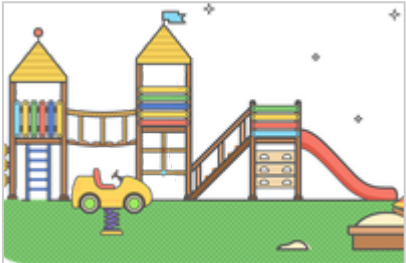
Man patinka

Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti kuo tiksliau vartoti gestų kalbą bei padėti mokiniams atpasakoti, įvardinti jau žinomus ir taip pat naujai išmokstamus dalykus, kurie susiję su mokiniams gerai žinoma aplinka – draugais, kiemu, žaislais, žaidimais, veiklomis su klase, veiklomis skirtingais metų laikais, taigi tuo, kas mokiniams patinka. Mokiniai atlieka užduotis mokytojui padedant.

Numatomi pasiekimai:

- vartoja gestų kalbą gyvo pokalbio metu, taip pat prieš vaizdo kamerą, mokosi įvertinti gestų kalbos turinį – kas buvo pasakyta, ar tiksliai pasakyta, parenka sakiniui tinkamiausią leksinį vienetą / gestą;
- plačiai kalba apie savo realią patirtį – geriausius draugus, išvykas su klase, gimtadienius ir kitas šventes;
- dirba su vaizdine medžiaga (paveikslėliais) pastebėdamas aktualias detales bei jas įvardindamas gestų kalba;
- atsako į klausimą „kodėl“ išreišdamas savo nuomonę, mintį, argumentą;
- kūrybiškai pratęsia ir pabaigia pasakojimą / istoriją LGK;
- kuria arba keičia pasakojimą atsižvelgdamas į besikeičiančią situaciją, užuominą, pridėdamas asmeninę nuotaiką, emociją;
- kuria personifikacijas pagal pateiktą pavyzdį;
- tinkamai įvardija datas (mėnesį ir dieną) bei orientuojasi kalendoriuje;
- gestų kalba tinkamai pateikia vaizdo pakvietimą į šventę;
- gestų kalba sukuria vaizdo laišką Kalėdų seneliui;
- gestų kalba atpasakoja imituotus / suvaidintus veiksmus, situacijas.

Gramatikos aspektai	Sociokultūrinė informacija
Daiktų dydžių raiška Intensyvumo raiška Proformų kaita: manipuliacijos Proformų vartojimas gyvūnų judėjimui nusakyti Veiksmo intensyvumo raiška	Kaip gestų kalba palinkime prie stalo „gero apetito“ Kurčiųjų menas ir jo rūšys
Leksika	
ATLEISTI, ATSKIRAI, AUDRA,BAIDARĖ, BATUTAS, BENDRAAMŽIS, BŪDINGAS, COCA-COLA, DAR, DARŽOVĖS, DAŽNAI, DETALIAI, DĖŽĖ,DINGTI 1,DINGTI 2, DOVANA, DRAUGIŠKAS, EITI-PAS,Į-SVEČIUS, ELGTIS, GALĖTI 1, GAMTA, GĖDA, GERIAUSIAS, GĖRIMAI, GIMIMO-DIENA, GRAŽUS, GRIAUSTINIS, GRĮŽTI-ATGAL, GRUZDINTOS-BULVYTĖS, IŠDUOTI-PASLAPTĮ, IŠ-KUR, IŠVARYTI, ĮSIMINTAS, ĮVAIRUS, JAU-TEKO, JOGURTAS, KAIMYNAS 1, KAIP-TIK, KALĖDOS, KALĖDŲ-SENELIS, KANOJA, KARNAVALAS, KARTU, KARTU (apie žmonių grupę), KĄ-VEIKTI, KELIONĖ, KENKTI, KIEMAS, KLYSTI, KULTŪRA, KVIESTI, LABAI-ĮDOMU, LABIAUSIAI, NIEKO-NĖRA, LEDAI 1, LEDAI 2, LIETUS, LIŪTIS, MAUDYTIS, MCDONALD’S-RESTORANAS, MĖLYNĖ-PAAKYJE, NEATLEISTI, NEBŪTI, NEDRĮSTI, NEPADĖTI, NEPAISYTI 1, NESVEIKAS, NETYČIA, NORĖTI-2, NUOŠIRDUS, ORANŽINIS,PAČIŪŽOS, PADĖTI-1, PARUOŠTAS, PASAKOTI, PASITIKĖTI, PASLAPTIS, PAVOJINGAS 1, PAVOJINGAS 2, PER-STIPRIAI, PERKŪNIJA 1, PERKŪNIJA 2, PIETŪS, PILIS, PINTINĖ, PLAUKTI, PLUŠINIS, PRISIMINTI, SNIEGO-SENIS, PRISITAIKYTI, PUSRYČIAI, RAMIAI, RAMUS, REPETUOTI, RYŠKUS, ROGUTĖS, SALDUMYNAI, SAUGOTI-PASLAPTĮ, SAVANAUDIS, ŠĄSIUVINIS, SKAUDĖTI, SLIDINĖTI, SMAGU, SMĖLIO-DĖŽĖ, SPALVA, SPORTAS, SUAUGĘS, SUGALVOTI, SUGEBĖTI, SUKIMOSI-RATAS, SUKLYSTI, SŪPYNĖS, SŪRUS, SUSIRINKTI, SUSITAIKYTI, SUSITIKINĖTI, SVEIKAS, SVEIKATA, ŠALDYTUVAS, ŠALIA, ŠOKOLADAS,	

ŠVENTĖ, TIGRAS, TRENERIS, VISKAS-2, TURKIJA, TUŠČIAS, UODEGA, UŽSIENIS, VADOVĖLIS, VAIDINTI, VAIKIŠKAS 1, VAIKIŠKAS 2, VAISIAI, VAIVORYKŠTĖ, VAKARIENĖ, VASARA, VĖJAS, VIENAS-KARTAS, VISOKS, VOKIETIJA, VOVERĖ, ŽAIBAS, ŽAIDIMŲ-AIKŠTELĖ, ŽAISLAS, ŽAISTI, ŽIRKLĖS. Papildoma leksika: ANGLIJA, APTVERTAS-TVORA, ATŠILTI, ATVĖSTI, DALINTIS, DARGANA, DVIKOVA, ESTIJA, FANTAZIJA 1, FANTAZIJA 2, KAIMYNAS 2, KARŠTA 1, KARŠTA 2, KULTŪRINGAS, LABAI-ŠALTA, LATVIJA, LAUŽAS, LENKIJA, ŠALTA, LYTI, MĖNESIŲ-PAVADINIMAI (išvardinti), PATOGUS 1, PATOGUS 2, PAVASARIS, PLAUSTAS, PRASTAS 2, RETAI, RUDUO, RŪKAS, RUSIJA, SKURDUS, SNIGTI, SPEIGAS, SUKAISTI, ŠILTA, VALTIS, VANDENS-DVIRATIS, ŽIEMA 1, ŽIEMA 2, ŽIEMA 3.		
Situacijos ir užduotys		
Mano geriausias draugas / draugė		
1 užduotis		Papasakok apie savo geriausią draugą: kaip jis atrodo, kokie plaukai, veidas, kūno sudėjimas, ūgis, kokius drabužius dėvi. Viską apgalvok, pasiruošk ir pasakojimą nusifilmuok.
2 užduotis		Sakinuose neigiamas žmonių savybes pakeiskite teigiamomis. Sakiniai: 1. Mano klasiokas Tomas egoistas, savanaudis. 2. Mano geriausias draugas išduoda mano paslaptis. 3. Kai man reikia draugo pagalbos, jis nepadaeda. 4. Kai su draugu susipykstame, prisiimu kaltę, atsiprašau, jis ilgai neatleidžia. 5. Nors Agnė – mano draugė, bet mes nesidaliname saldumynais ir daiktais.
3 užduotis		Pasikalbėkite, kas yra geriausias draugas ir kodėl žmogus tampa geriausiu draugu: • ar jums turi patikti kito žmogaus išvaizda, • ar jums turi patikti žmogaus charakteris, • ar jis / ji turi būti dosnus, vaišingas, • ar jis / ji turi būti toks pat kaip jūs, mėgti tą patį ar gali būti visai kitoks.
Nuotykis kieme		
1 užduotis		Galbūt kitame mieste ar užsienyje matėte modernią žaidimų aikštelę? Apibūdinkite ją. Jei tokios nematėte, papasakokite apie savo svajonių žaidimų aikštelę. Arba pasakokite pagal paveikslėlį, kuriame yra didelė, moderni ir šiuolaikiška žaidimų aikštelė. 

2 užduotis		Pabaikite sakinius, pasirinkdami vieną tinkamiausią variantą iš trijų pateiktų: 1) Vaikų žaidimų aikštelė dengta... - žvyru, - gumine danga, - kankorėžiais. Kodėl pasirinkote šį variantą? 2) Smėlio dėžėje yra: - kibirėlis, kastuvėliai ir grėbliukai, - foto rėmeliai, mobilieji telefonai, - lūpų dažai. Kodėl pasirinkote šį variantą? 3) Vaikiškose mažose supynėse supasi... - suaugęs vyras, - vienerių metų vaikas, - vyresnio amžiaus moteriškė. Kodėl pasirinkote šį variantą? 4) Vaikų žaidimų aikštelė skirta... - suaugusiems, - šunims, - vaikams. Kodėl pasirinkote šį variantą? 5) Sukimosi rate suptis galima... - rankomis laikantis už atramų, - užsikėlus kojas ant sėdynės, - ant galvų. Kodėl pasirinkote šį variantą? 6) Vaikų žaidimų aikštelėje žaidžiančius vaikus tėvai ar seneliai gali stebėti susėdę... - ant suolų, - ant kėdžių, - tupėdami medžiuose. Kodėl pasirinkote šį variantą?
Mėgstamas žaislas		
1 užduotis		Aptarkite: - Su kokiais žaislais dažniausiai žaidžia kūdikiai? - Kokie žaislai yra pavojingi mažiems vaikams (iki trejų metų) ir kodėl? - Kokius žaislus dažniausiai mėgsta 7–10 metų berniukai? O kokius 7–10 metų mergaitės? - Koks stalo žaidimas jums įdomus, patinka ir kodėl?
2 užduotis		O jūs turite mylimiausią žaislą nuo mažens? Papasakokite apie jį: iš kur jį gavote, koks yra šis žaislas ir kodėl jūs jį taip mėgstate? Išduokite paslaptį – ar turite žaislą, su kuriuo vis dar miegate?
3 užduotis		Paveikslėlyje matote netvarkingai kambaryje išmėtytus žaislus: kur jie yra dabar ir kaip jie turėtų būti padėti tvarkingai? 
Mėgstamos veiklos		

1 užduotis		Išvardinkite, ką mėgstate veikti. Pasakojimą nusifilmuokite.
2 užduotis		Ar esate keliaavęs į užsienį? Jei taip, pasirinkite įdomiausią užsienio kelionę ir apie ją papasakokite pagal planą: a. kada vykai į šią kelionę (kaip seniai esi joje buvęs), b. į kokią šalį vykote, c. su kuo vykote, d. ką ten veikėte, e. kiek laiko ten buvote, f. kodėl ši kelionė – įdomiausia užsienio kelionė.
Išvyka į gamtą (Išvyka su klase, Orų permainos)		
1 užduotis		O jūs einate į išvykas su klase? Koks oras labiausiai tinka išvykoms, kodėl? Kur buvote paskutinį kartą? Papasakokite detalai.
2 užduotis		Mokytojas turi korteles, knygą arba kitą priemonę su skirtingų orų vaizdais. Mokiniai atpasakoja, kokį orą mato.
3 užduotis		Pradėkite lėtai ir „pagreitinkite“ lietu, žaibus, vėją, sniegą, patirštinkite rūką, griauštinius, pavyzdžiui: saulė vos vos šviečia, o po to jau skaisčiai šviečia.
4 užduotis		Žiema. Jūs stovite stotelėje ir laukiate autobuso, jums šalta. Atpasakokite, kaip jaučiatės: kaip šaltyje stovėsite pradžioje ir kaip jausitės jau labai sušalę. Papasakokite, kaip sušilsite autobuse.
5 užduotis		Vasara. Jūs einate iš mokyklos, kelias ilgas ir jums labai karšta... Atpasakokite, kaip jaučiatės: kai einate iš pradžių sušilę, o vėliau sukaitę. Papasakokite, kaip atvėsėte namuose, duše.
6 užduotis		Kurkite pasakojimus pasinaudodami šiomis užuominomis: • karšta vasaros diena ir šalti, skanūs ledai, • šaltis namuose ir šiltos, storos kojinės, • sugalvokite savo užuominas.
Maistas – ką ir kaip valgome (Koks maistas mums patinka? Obuolys ir kirmėlė: personifikacija. Kaip valgome: valgymo būdo pavaizdavimas)		
1 užduotis		Išvardinkite, kas čia netinka. Šiandien turguje prisipirkau daug daržovių: bulvių, duonos, morkų, šilauogių, salotų, rūkytos dešros, apelsinų, kopūstų, grybų, svogūnų laiškų ir burokėlių.
2 užduotis		Atspėkite, koks tai vaisius ar daržovė, arba koks maisto produktas. Pateiktos šios personifikacijos: svogūnas, obuolys, bulvė, vyšnia, žirnio ankštis, burokas, šakotis, saldainis, uogienės stiklainis, ledai.
3 užduotis		Kiekvienas mokinys išsitraukia kortelę su daržovės ar vaisiaus piešiniais ir jį apibūdina, pateikdamas vaisiaus ir daržovės personifikaciją, o kiti klasės mokiniai bando atspėti, koks tai vaisius ar daržovė.
4 užduotis		Pagal duotus maisto produktų gestus pabandykite pavaizduoti, kaip valgome: obuolį, kukurūzų burbuolę, gruzdintas bulvytes, morką, picą, bulvių traškučius,

		sriubą, uogienę, vištienos kulšėlę, šokolado plytelę. Pavyzdžiui, agurką valgome taip...
<u>Kalėdos (Mokyklinis spektaklis, Laiškas Kalėdų seneliui)</u>		
1 užduotis		Gabija pasakojo, kad vaidins Rožinę Spurgą spektaklyje „Spurgų miestas“. Rokas bus spurgų kepėjas. Mes nežinome, kokia visa istorija. Galbūt galėtumėte ją sugalvoti porose ir papasakoti?
2 užduotis		O jūs dažnai ruošiatės vaidinimams klasėje? Kada vaidinate paskutinį kartą? Ką vaidinate? Atpasakokite.
3 užduotis		Vaizdo laiškas Kalėdų seneliui. Pagal planą nusifilmuokite laišką Kalėdų seneliui. Planas: a. pasisveikinkite, b. pasiteiraukite, kokia yra Kalėdų senelio sveikata, c. prisistatykite: vardas-gestas, vardas, pavardė, kiek tau metų, kur gyvenį, trumpai papasakokite, kur ir kaip mokotės ir kas yra jūsų draugas, d. paskui paprašykite, kad Senelis jus aplankytų, e. paminėkite, kokios dovanos pageidaujate ir kodėl būtent šitos, f. atsisveikinkite ir aiškiai pasakykite, kad Senelio labai laukiate.
4 užduotis		Iš pateiktų gestų ar jų junginių sugalvokite kalėdinę istoriją, pasaką ar gal net ir kalėdinę kurčiųjų poeziją: KALĖDŲ-SENELIS, ELNIAI, ROGĖS, KAMINAS, ŽIDINYS, KALĖDŲ SENELIO PĖDOS SNIEGE, DOVANŲ MAIŠAS, TROBELĖ, KALĖDŲ EGLUTĖ, DOVANOS.
5 užduotis		Peržiūrėkite internete šį vaizdo įrašą: https://www.youtube.com/watch?v=S1x76DoACB8 ir pabandykite atpasakoti jį LGK. Vienas mokinyss pradeda, kitas tęsia, trečias tęsia toliau ir galiausiai paskutinis užbaigia. Atpasakojant svarbu: • įsijausti į besmegenio ir elnio vaidmenis, • atkreipti dėmesį į morkos judėjimą (proformą), • įvardinti, kaip personažai slysta ledu (elnio kanopos bei besmegenio galūnės), • atpasakoti besmegenio galvos bei sniego gniūžčių judėjimą. Prieš atpasakodami, aptarkite: • į ką buvo panašūs elnias (į šunį), • kuo ant ledo trumpam virto besmegenis, siekdamas morkos (kirmėlę).
<u>Mano gimtadienis</u>		
1 užduotis		Kartu su mokytoju sudarykite savo klasės draugų gimtadienių gyvą kalendorių, įtraukite ir mokytoją: mokiniai ir mokytojas įvardina vieni kitų gimtadienių datas ir išsirikiuoja eilėje pagal gimtadienių datas, pvz.: pirmasis turi stovėti tas, kuris gimė sausį, jei sausį gimusių nėra – gimė vasario mėnesį, po to – kovo ir t.t. Paskutinis eilėje stovi gimęs gruodžio mėnesį.

2 užduotis		Įsivaizduokite, kad į klasę atneštas didelis gimtadienio tortas: kiekvienas sugalvokite, kieno gimtadieniui jis skirtas. Imituokite, kaip tortas supjaustomas ir padalinamas. Imituokite, kaip jūs suvalgote kiekvienas savo torto gabalą. Tada LGK atpasakokite tai, ką imitavote (suvaadinote): kokio dydžio buvo tortas, kaip jis buvo supjaustytas ir padalintas, kaip kas jį suvalgė (lėtai, greitai, ramiai, godžiai, mandagiai, galbūt ištrupino).
3 užduotis		Mokytojo padedami nusifilmuokite pakvietimą į jūsų gimtadienį: • pakvietime turi būti kreipinys – į ką kreipiatės, ką kviečiate į šventę, • gimtadienio data, valanda ir vieta, • jei svarbu – užsiminkite apie aprangą (pvz., batutų centre tiks laisva, patogiai apranga), • paprašykite, kad svečiai iš anksto jus informuotų galės ar negalės atvykti, • pabaigoje užsiminkite, kad svečių labai lauksite.
4 užduotis		Papasakokite, kaip šventėte paskutinį savo gimtadienį: kada gimtadienis, kiek metų sukako, kaip ir kur šventėte, ar daug buvo svečių, ką gavote dovanų, ar pūtėte žvakutes ant torto ir ar sugalvotas noras išsipildė, be ko neišsivaizduojate savo gimtadienio.
Vasaros pramogos		
1 užduotis		Vaizdo įrašė rodomos keturios veiklos: trys iš jų labiau susijusios viena su kita negu ketvirtoji. Turite pasakyti veiklą, kuri netinka sekoje. 1. maudytis, čiuožinėti ant ledo, degintis, pliuškentis vandenyje; 2. plaukti baidarėmis, statyti smėlio pilį, važinėti rogutėmis, plaukioti; 3. pagulėti ant pievos, skinti gėles, uogauti, mėtyti sniego gniūžtes; 4. slidinėti, riedučiais važinėti, riedlente važinėti, dviračiu važinėti; 5. lipdyti sniego senį ir voliotis sniege, gėles skinti, nuo kalno slidinėti; 6. sniego angelą daryti, šokinėti nuo liepto į vandenį, pabraidyti ežero pakrantėje, mėtyti sviedinį; 7. uogauti, gaudyti drugelius, per didinamąjį stiklą stebėti vabzdžius, lipdyti sniego gniūžtę.
2 užduotis		Kurkite situacijas gestų kalba ir pridėkite savo nuotaiką, fantaziją: • du žmonės, suaugęs ir vaikas, plaukia valtimi + jūsų nuotaika / fantazija (liūdnai ar linksmai irkluoja, lėtai ar greitai plaukia, kaip kuris irkluoja ir pan.); • du baidarininkai irkluoja baidarę + jūsų nuotaika / fantazija; • trys žmonės kepa lauke šašlykus, bet tuoj lis, reikia paskubėti + jūsų nuotaika / fantazija; • vaikas stato palapinę, jis žiūri į instrukciją, kaip statyti + jūsų nuotaika / fantazija; • vyras žvejoja, jam užkimba labai didelė žuvis + jūsų nuotaika / fantazija; • nedidelė mergaitė sumano savarankiškai važiuoti vandens dviračiu, nors tėvai tai ir draudė + jūsų nuotaika / fantazija.
Žiemos pramogos		

1 užduotis		Papasakokite, kokį besmegenį lipdytumėte jūs: kokio jis bus dydžio, lipdysite moteriškos ar vyriškos giminės besmegenį, kokius daiktus panaudosite kaip sagas, kepurę, koks bus jo vardas ar vardas-gestas.
2 užduotis		Sniego senis pasitinka pavasarį: įsivaizduokite, kad kieme stovi labai didelis ir gražus besmegenis, tačiau oras šyla, sniegas tirpsta. Sukurkite pasakojimą, ką besmegenis galvoja, kokia jo nuotaika, ar jis nerimauja, kaip jis jaučiasi, kas nutiks pasakojimo pabaigoje.
3 užduotis		Imituokite, kad poroje mėtotės sniego gniūžtėmis (be gestų, tik vaidinate): du vaikai mėtosi (metimas ir noras gniūžtės išvengti), o kiti stebi. Tada stebėtojai gestų kalba atpasakoja, kaip vyko ši klasės draugų dvikova, kokios buvo gniūžtės, ar vikrūs buvo vaikai, kur atsitrenkė gniūžtės, kaip reagavo varžovai, kas laimėjo.
4 užduotis		Snaigė iš dangaus: kartu su mokytoju peržiūrėkite filmuką, kaip susiformuoja snaigės, pvz.: https://www.youtube.com/watch?v=Tjjus_JP1AE ir papasakokite, kaip susiformuoja snaigės (pradžioje vandens lašeliai debesyje, jie sušąla į ledo kristalėlius, ledo kristalėliai sulimpa vienas su kitu ir taip susiformuoja snaigės, daug snaigių – jau sniegas, kiekviena snaigės forma unikali / kitokia, tačiau kiekvieną snaigę sudaro 6 ašys). Po aptarimo įsivaizduokite, kad jūs esate tas vandens lašelis, virsite snaige ir krisite į žemę: sukurkite savo pasakojimą – kokios jūs formos snaigė esate, ką matote krisdami žemyn, kaip jaučiatės, ką sutiksate krisdami į žemę.

Klasė ir mokykla

Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti įvardinti jau žinomus ir taip pat naujai išmokstamus dalykus, kurie susiję su mokykla ir mokyklos / klasės draugais. Mokinių prašoma apibūdinti plačiau klasės draugus, jų išvaizdą, mokytis palyginti du ar kelis žmones įvardijant panašumus ir skirtumus.

Numatomi pasiekimai:

- geriau pažįsta vienas kitą pokalbio, žaidimų metu;
- kuo tiksliau apibūdina kitą žmogų remiantis jo išvaizda ir charakterio savybėmis;
- atpažįsta situacijas, kuriose tam tikra veikla tinkama arba netinkama bei paaiškina, kodėl, pavyzdžiui, muziejuje bulvių traškučių nevalgome, supranta, kurie daiktai konkrečioje situacijoje yra reikalingi ir kurie nereikalingi bei plačiau argumentuoja, kodėl;
- geriau suvokia mokyklos taisykles ir klasės susitarimus, visa tai įtvirtina vartodamas gestų kalbą;
- kalba apie savo mokyklos vidaus erdves ir susitarimus esant jose: valgykla, sporto salė, kiemas – kur yra šios erdvės, kam jos skirtos, ką ir koku laiku jose veikiname;
- kuria pasakojimą ir pasaką remdamasis pateiktais raktiniais žodžiais;
- kalba apie kurčiųjų bendruomenę, jos tradicijas, renginius, šventes bei domisi bendruomenės nariais, veiklomis;
- atpasakoja savo dienvartę ir pagrindinius įpročius;
- papasakoja apie laisvalaikį ir papildomus užsiėmimus: būrelius, hobį;
- kuria personifikacijas remdamasis pateiktu pavyzdžiu arba be pavyzdžio.

Gramatikos aspektai

Sociokultūrinė informacija

Būdvardžio aukščiausiojo laipsnio raiška Dažnumo nusakymas Laiko nusakymas Neigiami veiksmazodžiai Neigimo raiška	Pasaulinė kurčiųjų diena: kaip minima ši diena Lietuvoje ir pasaulyje
Leksika	
1...9 VAL.(apie trukmę), 1...9- KARTAI, AKROPOLIS, AKTŲ-SALĖ, ANIMACIJA, APIBRAIŽYTI-AUTOMOBILĮ, APIE (maždaug), APKŪNUS 1, APLEISTAS, AŠTRUS, ATNEŠTI, ATVESTI, AUDI, AUKŠTAS (apie žmogų), BARTI, BASEINAS, BENDRABUTIS, BENDRABUTIS 2, JUOKAUTI 2, BETMENAS, BUDĖTOJAS, BŪRELIS, DĖVĖTI, DRAUGIJA, EIME, EISMO-SPŪSTIS, ESKURSIJA, FILMAS, FINIŠAS 1, GELBĖTI, GIRTI, IŠEITI, IŠ-KUR-ŽINOTI, JUOKAUTI 2, KABINTI, KARTAS, KASDIEN, KĄ-PADARYSI, KELNĖS (Aladino tipo), KINO-TEATRAS, KITAS 1, KITO-EILĖ, KORTOS, KOŠĖ 1, KRĖSTI-IŠDAIGĄ, KŪNO-KULTŪRA, KVADRATAS (žaidimas), KVAILAS, LABAI-ĮDOMUS, LABAI-MĖGTI, LABAI-SUNKU, LAIDYNĖ, LENKTYNĖS, LIEKNAS, NUOBODU, LIKTI-VIETOJE, LINKĖTI, LIŪDNAS, MANDAGUS, MANIEŽAS, MEŠKA, MODERNUS, NAMO, NEGALĖTI, NELEISTI, NEPASTOVUS, NERVINTI, NUGALĖTI 1, NUGALĖTI 2, NUOTAIKA, NUTRAUKTI, NUTVERTI (pagauti), PABAIGA 3, PADANGA, PANAŠUS, PARVEŽTI-AUTOMOBILIU, PASAULIS, PASIRINKTI, PIRMASIS, POEZIJA (kurčiųjų), PO-VIENĄ, PRASIDĖTI, PRASTAS 1, PRIPUČIAMAS-RATAS, PRITAIKYTI, PRIVALĖTI, PROBLEMA, ŠVIESUS, RASTI, SAUGOTI 1, SĖKMĖS, SENOVINIS, SKIRTINGAS, SKUBĖTI, SPALVOTAS, SPORTINĖ-APRANGA 1, SPORTINĖ-APRANGA 2, SPORTINIAI-BATELIAI, SPORTO-SALĖ, STADIONAS, STIKLINIS. SUMUŠTINIS, TAISYKLĖS, TARPTAUTINIS, TITRAI, TRUPUTIS, TVARKINGAS, UŽDUSTI, VADELIOTI, VAIKŲ-DARŽELIS, VARŽYBOS, VAŽINĖTI, VESTI-ŽAIDIMĄ, VIENAS-PATS, VIENODAS, VISKAS-KARTU, VYRESNĖS-KLASĖS, VYRESNIS, ŽADINTI, ŽIBINTUVĖLIS. Papildoma leksika: APKŪNUS 2, APŽIŪRĖTI-AUTOMOBILĮ, BARTIS 2, BASEINAS 2, BAUDA, BAUSTI, CIRKAS, DARBO-DIENOS, DRAUGIJA 2, FINALAS, FINIŠAS 2, IEŠKOTI, KABINTI 2, KARTAIS, KAVINĖ, KENKTI-NUOLAT, KIRPYKLA, KITAS 2, VEDŽIOTI-ŠUNĮ, KNYGYNAS, KOŠĖ 2, LIEPTI, NE-KOKS, OPEROS-IR-BALETO-TEATRAS, PLEPĖTI, PRADĖTI, SAUGOTI 2, SAVAITĖ, SAVAITĖS-DIENOS (išvardintos), STALO-TENISAS, SUMUŠTINIS 2, TVARKYTI, VAIKŲ-DARŽELIS 2, VAIKŲ-DARŽELIS 3, ŽAISTI-ŠACHMATAIS, ŽAISTI-ŠAŠKĖMIS, ŽEMAS (apie ūgį).	
Situacijos ir užduotys	
<u>Draugai</u>	
<u>1 užduotis</u>	 Surašykite klasės draugų vardus ant lapelių, lapelius apverskite, kad vardų nesimatytų. Tada vienas iš jūsų traukia du lapelius, du klasės draugų vardus. Jei išsitraukiate savo vardą, traukite naują lapelį. Tada palyginkite šiuos du klasės draugus pagal planą: • ūgis, • išvaizda: plaukai, veido bruožai, kūno sudėjimas, • teigiamos charakterio savybės.
<u>2 užduotis</u>	 Pristatykite geriausią savo klasės draugą / draugę pagal tą patį planą.

3 užduotis		Žiūrėdami Roko pasakojimą apie klasės mergaites, atsakykite į klausimus: • Kuri mergaitė aukštesnė? • Kuo skiriasi mergaičių plaukai? • Kuri mergaitė yra stambi? • Ar Roma mėgsta išdykauoti? Kokia ji? • Kokia Ugnė pamokų metu?
4 užduotis		Pažaiskite. Mokiniai sustoja arba susėda ratu. Vienas iš mokinių atsistoja arba atsisėda prieš kitus ir apibūdina vieno iš bendraklasių išvaizdą (veido bruožus, kūno sudėjimą, mėgstamą aprangos stilių ir kt.), bet neišduoda jo vardo. Galima pasakoti, ką klasės draugai kartu veikė, bendrą nutikimą. Mokinys, supratęs, kad pasakojama apie jį, turi pakelti ranką.
5 užduotis		Peržiūrėję kiekvieną teiginį, aptarkite, ar šis teiginys tinka geriausiam draugui apibūdinti ir kodėl taip / ne: • Geriausias draugas nesidalina skanėstais. • Geriausias draugas neapkalbinėja ir nesityčioja. • Geriausias draugas moka pralinksminti, pakelti nuotaiką. • Geriausias draugas neduoda pabandyti paminti dviračio, nes tas dviratis labai brangiai kainavo. • Geriausias draugas nuolat meluoja ir išduoda paslaptis kitiems. • Geriausias draugas nepasveikina su gimtadieniu, jei tu nedarai gimtadienio šventės.
Mokytojai ir bendravimo taisyklės		
1 užduotis		Pasakojama pagal paveikslėlį, kuriame pavaizduota kuprinė su mokymo priemonėmis. Papasakokite, kaip iš kuprinės išsiimate įvairius daiktus: • iš kuprinės apačios išimate storą knygą, sąsiuvinį, žirkles, • iš šoninės kišenėlės išimate ploną pieštuką, storą trintuką, pieštukinius klijus, • iš kitos kišenės flomasterių rinkinį, • iš pieštukų / parkerių skyriaus parkerį, • ir galiausiai ir pagrindinio skyriaus – obuolį. 
2 užduotis		Peržiūrėję teiginį pasakykite, jis teisingas ar klaidingas: • per pamoką negalima valgyti obuolio, • per pertrauką negalima valgyti sumuštinio, • per pamoką negalima miegoti po suolu, • per pamoką negalima ruošti namų darbų, • mokykloje negalima žaisti krepšinio • mokykloje negalima šokinėti ant suolų ir kėdžių. • valgykloje negalima gerti arbatos.

		Su klase aptarkite, kuo skiriasi neigiami veiksmazodžiai: su NE, NEGALIMA, DRAUDŽIAMA, DRAUSTI, nuoroda: http://gestai.ndt.lt/component/signs/11442-drausti .
3 užduotis		Aptarkite su mokytoju, kurių mokyklos taisyklių jums sunkiausia laikytis ir kodėl, o kurių taisyklių laikytis nesudėtinga, lengva ir kodėl? • Nevėluoti į pamokas. • Atlikti namų darbus. • Kantriai dirbti pamokose. • Vykti į ekskursiją klausant mokytojos / auklėtojos. • Nesimušti su kitais vaikais. • Nelakstyti per pamoką po klasę. • Neplepėti per pamokas su draugais.
4 užduotis		Įsivaizduokite, kad jūs esate mokyklos direktorius / direktorė. Kokias taisykles jūs sugalvotumėte taikyti? Jos gali būti keistos, juokingos, fantastinės. Pafantazuokite ir kiekvienas pasiūlykite po vieną įdomią taisyklę.
Sporto salė		
1 užduotis		Aptarkite, ką galima veikti sporto salėje? Ką sporto salėje veikiate jūs per kūno kultūros pamokas?
2 užduotis		Peržiūrėję teiginį, pasakykite, jis teisingas ar klaidingas: • sporto salėje galima valgyti ledus, bandeles, saldainius, obuolius. • sporto salėje galima sportuoti su pižamomis, • sporto salėje mokiniai sportuoja tik su sportine apranga, • pavargus, sporto salėje, ant suoliukų prie sienos, galima trumpai pasnausti, • sporto salėje galima mėtyti kamuolius į langus – nieko tokio, jei stiklai suduž, • sporto salės inventorių / daiktus (kamuolius, lankus ir kitokias priemones) mokiniai gali paimti tik tada, kai leidžia sporto mokytojas, • sportuodami sporto salėje patogiausia avint žieminius šiltus batus.
3 užduotis		Kalbėkite apie jūsų mokyklos sporto salę. • Atpasakokite, kaip atrodo jūsų mokyklos sporto salė. • Koks inventorių yra jūsų sporto salės inventoriaus kambarys? Būtų smagu, jei kartu su gestų kalbos mokytoja nueitumėte į jį, viską apžiūrėtumėte ir aptartumėte, kam yra skirti ten sudėti daiktai. • Ar kūno kultūros pamokos vyksta tik sporto salėje? O kur dar?
4 užduotis		Jei ne sporto salėje, tai kur dar galima sportuoti? Ir kaip galima sportuoti? Raktiniai žodžiai mokytojui: STADIONAS, NAMAI, KROSAS, TRENIRUOKLIŲ-SALĖ, BASEINAS, FUTBOLO-AIKŠTĖ, MIŠKAS, PIEVA, SPORTO-KLUBAS.
Valgykla		

1 užduotis		Aptarkite paveikslėlyje matomą valgyklą. - Ar jūs norėtumėte tokios valgyklos mokykloje, kodėl? - Kas nutinka, jei vaikai valgo per daug saldumynų? 
2 užduotis		Mokytoja atsineša Kęstučio Kasparavičiaus knygą „Braškių diena“. Pavartykite knygelę, aptarkite, ką matote iliustracijose. Šioje knygoje pasakojama, kad krokodiliuko svajonė išsipildė ir viskas jo aplinkoje buvo iš braškių: braškiniai ledai, sienos su braškių tapetais ir t.t. Improvizuokite. - Įsivaizduokite, kad jūs esate šis krokodiliukas ir pabudę matote, kad viskas iš braškių – atpasakokite savo įspūdžius. - Koks skanėstas yra jums pats skaniausias? Įsivaizduokite, kad pabudę matote, jog viskas aplinkui – iš jūsų mėgstamo skanėsto, taigi atpasakokite savo įspūdžius.
3 užduotis		Aptarkite, kokius gėrimus labiausia mėgstate. Ar jie saldūs? O kiek per dieną išgeriate vandens? O kiek reikėtų vandens išgerti per dieną ir kodėl? Mokytoji padedant, improvizuokite, kad esate labai ištroškę ir godžiai geriate vandenį: - iš kibiro, - iš ąsočio, - iš normalaus dydžio puodelio, - iš labai mažiuko, lėlėms skirtu puodelio, - iš gertuvės, - per šiaudelį, - iš savo saujos, - iš suaugusiojo saujos.
4 užduotis		Atpasakokite, kaip atrodo jūsų mokyklos valgykla ir kiek kartų per dieną jūs einate į valgyklą. Ar jūs galite rinktis patiekalus savo valgykloje? Koks valgyklos patiekalas jums patinka labiausiai / labiausiai nepatinka?
Aktų salė ir šventė		
1 užduotis		Kartu su mokytoju atsiverskite internete Lietuvos kurčiųjų draugijos puslapį ir aptarkite: - koks dabartinis Kurčiųjų draugijos prezidento / prezidentės vardas-gestas; koks jo / jos vardas ir pavardė; - kokius renginius kurtieji šventė visai neseniai, praeitą mėnesį, šį mėnesį.
2 užduotis		Kalbėkite apie jūsų mokyklos aktų salę. - Atpasakokite, kaip atrodo jūsų mokyklos aktų salė. - Aptarkite, kada einate į aktų salę – per kokias šventes ar pamokas? Ką joje veikiate? - Ar jums yra tekę puošti mokyklos aktų salę, kokiai šventei?

3 užduotis		Sukurkite pasaką „Miškas“ gestų kalba. Susiskirstykite vaidmenis – kas kokį gyvūną vaidins. Kartu su mokytoju aptarkite, apie ką bus vadinimas: kas ką veiks, kokias frazes sakys, kaip judės. ARBA Pasirinkite trumpą pasaką / istoriją iš pasakų knygos / komiksų žurnalo, kurią norėtumėte suvaidinti gestų kalba. Repetuo­kite aktų salėje ir savo trumpą vaidinimą parodykite mokyklos šventėje arba kelioms kitoms klasėms.
Mokyklos kiemas ir žaidimai		
1 užduotis		Aptarkite, kuriuos daiktus į žaidimų aikštelę nešis verta, o kurių – ne: • fotoaparatas, • mokyklinė kuprinė, • kepurė nuo saulės, • vandens gertuvė, • mokinio pažymėjimas, • išmanusis telefonas, • kamuolys, • lankas, • šokdynė, • laidynė, • šaškės, • kortos, • pripučiamas vandens ratas.
2 užduotis		Aptarkite, kurie daiktai vaikų pilnoje žaidimų aikštelėje gali būti pavojingi ir kodėl: • laidynė, • vandens šautuvas, • balionas, • kamuolys, • ilgas pagalys aštriu galu, • lankas ir strėlės, • prožektorius.
3 užduotis		Aptarkite, kaip galima būtų žaidimų aikštelėje panaudoti šiuos daiktus: • spalvotas kreideles, • suktukus, • mažus minkštus kamuoliukus, • ilgą virvę, • paspirtukus, • storą, minkštą čiužinį.
4 užduotis		Atpasakokite, ką jūs veikiate savo mokyklos kieme ar žaidimų aikštelėje: • koku oru smagiausia žaisti lauke, • kokius žaidimus žaidžiate, • kokius daiktus nešatės į lauką.
Mano rytas ir kelionė į mokyklą		
1 užduotis		Atpasakokite savo rytą: kada keliatės, kada pusryčiaujate, kada jau ateinate į klasę prieš pirmą pamoką, ar nevėluojate.

2 užduotis		Kalbėkitės apie tai, ar sunku ryte keltis, susitvarkyti, suspėti laiku į pamokas. • Kaip jūs pabundate – jus žadina ar atsibundate patys? • O ką daryti, kad ryte atsikelti būtų lengviau / lengva? • Kada vakarais einate miegoti ir kiek valandų išmiegate? O kiek valandų per parą turėtų miegoti jūsų amžiaus vaikas ir kodėl? • Ar spėjate ryte papusryčiauti? Kodėl pusryčiai svarbūs?
3 užduotis		Kalbėti apie tai, kada susidedate mokyklinę kuprinę – iš vakaro ar tą patį rytą, kai skubate į mokyklą? O kaip yra geriau, kodėl?
4 užduotis		Atpasakokite, ką matote paveikslėlyje. • Kokie daiktai liko autobusų stotelėje? • Kaip galvojate, kokioms pamokoms jie galėtų būti reikalingi? • Iš kur šie daiktai iškrito? • Kodėl jie iškrito? • Kaip daiktai turėjo būti sudėti tvarkingai, kad neiškristų? 
5 užduotis		Susiskirstykite poromis: vienas porininkas bus „dryžuota kojinė“, o kitas – „sportinis batelis“. Kurkite istoriją su dialogais: • pasakokite, kas įvyko ryte, • iš kur jūs iškritote, • kodėl jūs iškritote ir likote stotelėje, • ką jūs veiksitate toliau – liksite autobusų stotelėje ar jūsų kažkas sugrįš paimti, o gal seksite paskui šeimnininką?
Dienotvarkė		
1 užduotis		Peržiūrėję Roko pasakojimą apie jo dienotvarkę pabaikite sakinius: jei duotas laikas –pasakykite, ką jis tuo metu veikia, o jei pasakyta, ką veikia, nurodykite laiką – kada Rokas tai daro: • 6:45 • 7:20 • Rokas jau mokykloje. • Nuo 8:00 iki 12:40 • Rokas su klasės draugais būna mokyklos kieme. • 14:00 • 14:30-15:30 • Antradieniais ir ketvirtadieniais 15:30 Rokas • Antradieniais ir ketvirtadieniais 16:00 • Kitomis dienomis nuo 15:30 iki 17:00 •grįžta namo. •šėimos vakarienė. • 21:30

2 užduotis		Pasakokite, kokia yra jūsų diena: • pasakokite taip, kaip tai darė Rokas, • mokytoja skiria jums konkretų laiko intervalą, pavyzdžiui, nuo 6 val ryto iki 12 val.: atpasakokite, ką veikiate šiuo konkrečiu laiku, • dirbdami poroje, atpasakokite, ką veikia jūsų klasės draugas konkrečiu laiku, pavyzdžiui: nuo 6 val ryto iki 12 val. / nuo 12 val. iki 16 val. / nuo 16 val. iki 21 val., • kaip skiriasi jūsų darbo ir poilsio (savaitgalio) diena, palyginkite: kada keliatės ir kada einate miegoti, kiek laiko galite skirti mėgiamiems žaidimams, kiek laiko praleidžiate lauke.
3 užduotis		Peržiūrėkite tekstą ir aptarkite. Kalba suktukas. Esu geltonas suktukas. Aš priklausau ketvirtos klasės berniukui Jonui. Jonas mane nuolat pasiima ir žaidžia, žaidžia, žaidžia su manimi (suka, suka ir suka). Labai dažnai susitinku su kito berniuko suktuku, mes susijungiamo ir sukamės kartu. Mokykloje, per pertraukas, 1–4 klasių berniukai koridoriuje mus kasdien suka, suka ir suka. Kartais Jonas mane pamiršta namuose, savo stalo stalčiuje. Tačiau dar niekada stalčiuje nesu išgulėjęs kelias dienas ar ilgiau. Vieną kartą Jonas mane buvo pamiršęs kieme, tada kieme, prie smėlio dėžės, likau visą naktį. • Ką suktukas kasdien veikia mokykloje? • Kur ir kada jis yra sukamas? • Kas suktukui niekada nebuvo nutikę? • Ką berniukas Jonas nuolat daro su suktuku? • Kas buvo nutikę suktukui vieną kartą?
4 užduotis		Mokytoja LGK rodo veiksmus arba LGK vaizdo įrašus ir klausinėja mokinių, kaip dažnai jie vyksta (kasdien, kartais, retai, niekada, kurio paros metu: rytais, vakarais). Vartotini gestai: RYTAS, VAKARAS, KASDIEN, RETAI, NIEKADA, PATS, NUOLAT/VISADA ir pan. Veiksmai: KIRPTIS-NAGUS, VALYTIS-DANTIS, ŠUKUOTIS, KLOTI-LOVĄ, ŠERTI ŽUVIS (akvariume), VEDŽIOTI ŠUNĮ, PLAUTI INDUS, SIURBTI-DULKES, LANKYTI KOKIĄ NORS TRENIRUOTĘ, KLAUSYTI PASAKŲ, ŽIŪRĖTI ANIMACINI-FILMUKĄ, LANKYTI KOKĮ BŪRELĮ, SKAITYTI KNYGĄ, ATLIKI NAMŲ DARBUS.
Ekskursija į kiną su klase		
1 užduotis		Kalbėkite apie pramogas: • ar dažnai einate į kiną / žiūrite filmus namuose, kodėl tai patinka / nelabai patinka, • ar dažnai einate į teatrą / žiūrite vaidinimus Kurčiųjų klube ar mokykloje, kodėl tai patinka / nelabai patinka, • ar dažnai maudotės, plaukiojate, pramogaujate vandenyje, kodėl tai patinka / nelabai patinka, • ar dažnai lankotės atrakcionų parke, kodėl tai patinka / nelabai patinka, • ar dažnai einate į draugų gimtadienio šventes, kodėl tai patinka / nelabai patinka, • ar dažnai lankotės kavinėse, šeimos restoranuose, kodėl tai patinka / nelabai patinka.

2 užduotis		Peržiūrėkite pasakojimą ir atspėkite, kur aš vakar buvau. ● Pasakojama, kaip žmogus vaikštinėja po zoologijos sodą ir ką mato: dideli, narvai, žvėrys. ● Pasakojama, kaip žmogus vaikštinėja po muziejų ir ką mato: senoviniai daiktai, drabužiai. ● Pasakojama, kaip žmogus batutų centre šokinėja, vartosi, įkrenta į „minkštų kubų baseiną“. ● Pasakojama, ką žmogus veikia boulingą žaisdamas – švieslentė, rezultatai, pasirenka boulingo kamuolį, ridena. ● Pasakoja, ką mato cirke – klounai, dresuoti gyvūnai, akrobatai. ● Pasakoja, kaip jaučiasi pas stomatologą, kas jam yra daroma. ● Pasakoja, ką veikė pašte: ką pirkė, ką padarė. ● Pasakoja, kaip sėdi kavinėje, kaip užsisako patiekalą, sulaukia draugo. ● Pasakoja, kaip nuėjo į kirpyklą ir kas buvo jam daroma. ● Pasakoja, ką veikė nuėjęs į baseiną – persirengimas, dušas, dušo kepuraitė. ● Pasakoja, ką veikė nuėjęs į biblioteką – vaikštinėjo tarp lentynų, rinkosi knygą.
3 užduotis		Galima ar negalima? Mokytoja ant kortelių / lapelių surašo žemiau nurodytų vietų pavadinimus, tada ištraukia kortelę / lapelį su vietos pavadinimu. Mokiniai turi atspėti, kokia tai vieta užduodami klausimus: Ar galima ten daryti...? Mokytojas pakartoja veiksmą ir atsako galima, negalima, neišeina, netinka, nelabai. Mokiniai klausinėja tol, kol kas nors atspėja vietos pavadinimą. Paskui kitą kortelę traukia kuris nors iš mokinių, o kiti vėl bando atspėti. (Vietos: KAVINĖ, PARKAS, TURGUS, KALĖJIMAS, BOKŠTAS, BAŽNYČIA, KNYGYNAS, BALETO TEATRAS, CIRKAS, KLASĖ, SPORTO SALĖ, BIBLIOTEKA).
Išdaigos mokykloje		
1 užduotis		Įsivaizduokite, kad jūs esate mokytojas / mokytoja ir pamatėte, kad... ● du vaikai laistosi vandens šautuvais koridoriuje, ● vaikai spalvotomis kreidelėmis išpaisė klasės duris, ● vaikai klasėje išvartė stalus ir kėdes, ● vaikai priklijavo daug lipdukų ant lentos, ● vaikai savo sąsiuvinius sumetė į šiukšlių dėžę, ● vaikai sugadino mokytojo kompiuterį, ● vaikai kažkur paslėpė mokytojo telefoną. ● Ką darysite, ką sakysite vaikams? Vaikai pasiruošia porose: vienas mokinys pasirinktą ar jam skirtą situaciją suvaidina ir pasako, ką jis sakytų kaip mokytojas, o kitas mokinys atpasakoja, ką padarė ir pasakė jo porininkas, būdamas mokytojo vaidmenyje.

2 užduotis		Aptarkite, kurie veiksmai primena išdaigas, o kurie jau yra patyčios: • vaikai prie ežero pilstosi vandeniu ir juokiasi, • keli vaikai tualete, kriauklėje, „plauna“ mažesniai vaikui galvą, mažesnis vaikas verkia, • vaikai paslepia mokytojos parkerį, tačiau kai tik mokytoja jo pasigenda, vaikai iškart parodo, kad jis įdėtas į stalčių, • vaikai išmeta klasės raktą pro langą ir kai mokytoja jo pasigenda, vaikai apsimeta, kad nieko nežino, • klasės draugui, kuris dar nemoka daug gestų, kurtieji parodo gestą „ožys“ ir sako, kad šis gestas reiškia „gražus“: kai vaikas klasės mergaitei pasako „tu ožys“, kiti vaikai piktdžiugiškai juokiasi ir bado pirštais, • vienas vaikas turi balioną ir stovėdamas kitam vaikui už nugaros švelniai bumpteli tuo balionu per petį, kai vaikas atsisuka, abu vaikai juokiasi, • vienas vaikas turi kamuolį ir stovėdamas kitam vaikui už nugaros stipriai meta tą kamuolį į galvą, kai vaikas atsisuka, kamuolį metęs vaikas vadina, kad metė ne jis.
------------	---	---

Šeima	
Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti apibūdinti artimiausios aplinkos žmones (šeimos narius, giminaičius, bendruomenės narius), jų veiklą ir visa tai palyginti pagal pateiktus pavyzdžius, planą, nuorodas.	
Numatomi pasiekimai: • kuo tiksliau apibūdina kitą žmogų – jo išvaizdą ir charakterio savybes; • tinkamai vartoja būdvardžių laipsnius; • nusako artimiausių žmonių ir savo gyvenamąją vietą, aplinką; • tinkamai įvardija giminystės ryšį; • pristato augintinius ir atpasakoja, kaip jais reikia tinkamai pasirūpinti; • kalba apie pavasario šventę, Šv. Velykas, ir atpasakoja, kaip ji dažniausiai Lietuvoje švenčiama; • kalba apie išvykas už savo gyvenamosios vietos ribų, atostogas, patirtus įspūdžius ir jų metu įgytą patirtį; • kalba apie bendras veiklas su šeimos nariais.	
Gramatikos aspektai	Sociokultūrinė informacija
Būdo aplinkybė Daiktavardžių daugiskaita Kryptimi kaitomi veiksmažodžiai Laiko linija	Apie kurčiųjų bendravimą su girdinčiais artimaisiais Apie kurčiųjų komunikaciją, kol nebuvo mobiliųjų telefonų
Leksika	
AKVARIUMAS, ANTAKALNIS, APKABINTI-SVEIKINANTIS, ASFALTAS, ATSARGIAI, ATSIKTI, BALANDĖLIAI, BŪDA, DAILĖ, DAR-BE-TO, DEGINTIS, DINOZAURAS, DOMĖTIS, DUOBĖ, GINTARAS, GRAUŽTI-AKIS, GREITOJI-PAGALBA, NEKREIPTI-DĖMESIO, IŠKVIESTI, IDEGĖS, JUODAI (labai), KAIP-NORI, KAS-TAI, KEISTAS 1, KRIAUKLĖ 1, KRYŽELIU-SIUVINĖTI, LABIRINTAS, LAIPTINĖ, MALONUS, MARINUOTAS, MEKSIKA 1, NARVELIS, NELAIMĖ, NESENI, NESUTARTI, PABAIGA 1, PADENGTI-STALĄ, PAGALVĖ, PALANGA, PAPŪGA, PARODYTI, PASIMESTI, PLIAŽAS, PROGRAMĖLĖ (mobilioji), RĖKTI, RIDENTI-MARGUČIUS, SALOTOS 1, SAVAITGALIS,	

SAVARANKIŠKAS, SKANU, SKYLĖ, SPAUSTI-RANKĄ (sveikintis), SUSIRGTI, SUTRIKTI, ŠILTNAMIS, TAM-KAD, TOKS-KAIP, TRAIŠKYTI, VIEŠBUTIS, VIRTİ, ŽAIDIMAS, ŽILAS, ŽIURKĖNAS, -IAUSIAS.		
Papildoma leksika: BALTUPIAI , BILIETAS 1 , BILIETAS 2 , BŪTINA , DAUGIAUSIA , FABIJONIŠKĖS , KAS-TOLIAU , KEISTAS 2 , KREMAS , KRIAUKLĖ 2 , LAZDYNAI , LIETUVIŲ-KALBA , MALONU 2 , MAUDYMOŠI-GLAUDĖS , MAUDYMOŠI-KOSTIUMĖLIS , MEKSIKA 2 , NEDRAUGIŠKAS , NEPRIVALĖTI 1 , ŠILTI-SANTYKIAI , NEPRIVALĖTI 2 , PABAIGA 2 , PASAS , PASIPŪTĖS , PAŠIURPTI , PIRMYN-ATGAL , PLAČIAU , PRIEGLAUDA , PROSENELIS , REIKĖTI , SALOTOS 2 , SAPNAS , SENAMIESTIS , ŠERTI-GYVŪNA , ŠERTI-ŽUVYTES , TOKS-PATS , TRIUSIS , VĖŽLYS , VISIŠKAI-NAUJAS , ŽINOTI , ŽIRMŪNAI 1 , ŽIRMŪNAI 2 , ŽYGIS		
Situacijos ir užduotys		
<u>Šeimos nariai</u>		
1 užduotis		Kalbėkite apie savo šeimą arba bendruomenę. Per dailės pamoką pieškite savo šeimą (bendruomenę) ir save šeimoje (bendruomenėje), nepamirškite augintinių. O po to savo piešinius atsineškite į gestų kalbos pamoką ir juos aptarkite su gestų k. mokytoju: kas yra kas, kas yra koks, kas ką mėgsta, kas ko nemėgsta. Į pamoką atsineškite savo šeimos (bendruomenės) nuotraukas ir jas palyginkite su piešiniais: tegul klasės draugai parodo, kurie žmonės jūsų piešinyje ir nuotraukose atrodo panašūs, o kurie – nelabai panašūs.
2 užduotis		Įsivaizduokite, kad jūs esate namuose viena likusi tėčio / mamos / brolio / sesers / jūsų pačių / kambario draugo šlepetė. Papasakokite istoriją apie savo šeimnininką: pavaizduokite, kaip šeimnininkas, grįžęs į namus, savo šlepetę apsiauna, kaip vaikštinėja po namus, kuriose namų vietose būna daugiausiai, papasakokite, ar šlepetė pasiilgsta šeimnininko ir kodėl.
3 užduotis		Pasirinkite šeimos / bendruomenės narį, kuris jums atrodo pats įdomiausias / juokingiausias / linksmiausias / dėmesingiausias / rūpestingiausias ir papasakokite apie jį plačiau: vardas, vardas-gestas (jei turi), amžius ir išvaizda (plaukai, veido bruožai, sudėjimas). Paaiškinkite, kodėl manote, kad šis šeimos narys yra pats įdomiausias / juokingiausias / linksmiausias / dėmesingiausias / rūpestingiausias ar pan.
4 užduotis		Pafantazuokite, ar ateityje kursite šeimą, norėtumėte auginti vaikus. Papasakokite, kaip įsivaizduojate savo šeimą ateityje.
<u>Seneliai ir kiti giminės</u>		
1 užduotis		Padėkos ir nuoširdumo tortas: lape surašykite tuos šeimos ir giminės / bendruomenės žmonių vardus, kurie jums patinka, kuriems jūs už kažką jaučiatės dėkingi ar tiesiog tuos, kuriuos mylite. Suskaičiuokite, kiek žmonių vardų surašėte, tarkim 3, 5, 12. Tada nupieškite lape tortą ir suskirstykite į tiek gabalėlių, kiek surašėte žmonių ir kiekvienam žmogui paskirkite po gabalėlį – galbūt kažkuriam skirsite didesnę gabaliuką, o gal – visiems jiems gabalėliai bus vienodi? Tada šį padėkos ir nuoširdumo tortą pristatykite mokytojui ir klasės draugams papasakodami, kam ir kodėl skirsite savo torto gabalėlį.

2 užduotis		Mokytojas parenka paveikslėlį su skirtingo amžiaus žmonėmis: palyginkite šiuos žmones vartodami šias frazes: jaunesnis, jaunesnis už, vyresnis, vyresnis už, jauniausias, vyriausias.
3 užduotis		Kuris yra -iausias, -iausia? Mokiniai traukia po kortelę su klausimu, į kurį reikia atsakyti ir klausinėja vieni kitų, kol surenka informaciją. Išsiaiškinę pateikia savo atsakymus. Pavyzdžiui, ištraukęs klausimą Kieno mamos vardas trumpiausias?, turi apklausti visus mokinius (koks ir kieno mamos vardas). Klausimai: • Kieno mamos vardas trumpiausias? • Kieno tėvo vardas ilgiausias? • Kieno brolis vyriausias? • Kieno sesuo jauniausia? • Kas turi daugiausiai brolių ir seserų? • Kas turi daugiausiai augintinių? • Kas turi daugiausiai pusseserių ir pusbrolių?
4 užduotis		Pasikalbėkite namuose su savo tėvais ir aptarkite, kur gyvena jūsų giminaičiai: kuriuose Lietuvos miestuose, kuriose užsienio šalyse. Aptarkite klasėje tai, ką jums pavyko išsiaiškinti. IR / ARBA Tėvams padedant sudarykite arba atsineškite jau turimą (jei parengėte per kitas pamokas) šeimos medį: seneliai, dėdės, tetos, pusbroliai, pusseserės. Aptarkite klasėje tai, ką jums pavyko išsiaiškinti / medį, kurį pavyko sudaryti.
5 užduotis		Įsivaizduok, kad tu esi obuolys, kuris pamažu noksta ant obels: pavasarį susiformuoja žiedelis, žiedelis pražysta, tada formuojasi į mažą vaisių – obuoliuką, obuoliukas pamažu auga, noksta ir pagaliau – pum-pum, nukrinta nuo šakos. Sugalvok ir pabaigą – kas bus toliau su tavimi-obuoliu ir kas bus su tavo broliais obuoliais.
6 užduotis		Remdamiesi LGK užuominomis, įvardykite, koks tai giminystės ryšys: • mamos ar tėvo brolis, • mamos ar tėvo sesuo, • mamos ar tėvo tėvas, • mamos ar tėvo mama, • mamos ar tėvo tėvų tėvai, • mamos brolio arba sesers dukra, • tėvo brolio ar sesers sūnūs.
Šeimos augintiniai		
1 užduotis		Aptarkite paveikslėlį. • Kaip manai, ar šie gyvūnai gražiai sugyvena? • Ar šie gyvūnai nėra vieni kitiems pavojingi? • Kaip manote, kurie gyvūnai tarpusavyje bendrauja, sutaria, o kurie – ne? 

2 užduotis		Tavo svajonių augintinis: ● sugalvok, kokio augintinio norėtum, ● kaip jį pavadintum, ● kaip jį pavadintum vardu-gestu, ● kokių priemonių tau reikės šiam augintiniui prižiūrėti, ● ar augintinį reikės išvesti / išleisti į lauką, ● kokių maistų jį šertum, ● pasidomėk, kiek metų vidutiniškai šis gyvūnas gali gyventi.
3 užduotis		Pagal pateiktą vaizdo atspėkite, apie kurį paveikslėlyje vaizduojamą šunį kalbama. 
4 užduotis		Mokytojas pateikia paveikslėlius su keliomis skirtingomis katėmis. Mokinys pasirenka iš jų vieną kurią katę ir atpasakoja, kaip ji atrodo, o kiti mokiniai spėja, apie kurią katę pasakojama, tik tegul leidžia pasakotojui pabaigti pasakojimą.
5 užduotis		Iš pateiktų teiginių apie naminių gyvūnų maistą, atspėkite, kokiam augintiniui jis tinka. ● Sausu ėdalu gali misti... ● Kombinuotu (specialiu) pašaru iš grūdų, šienų, šviežiomis daržovėmis, vaisiais bei lapais minta ... ● Šlapios mėsos konservus ėda... ● Pašaras beriamas į stiklinį vandens indą, juo minta... ● Iš dubenėlio lesa lesalą ir pailgą gardėsį mėgsta... ● Kaulus ir kitus kietus skanėstus griaužia ... ● Jie mėgsta kopūstus, salotas, morkas, burokėlius, pienujų lapus. Kartais galite palepinti juos liesa varške. ● Vandenių laka, geria iš gertuvės...
Gyvenamoji vieta ir kaimynai		
1 užduotis		Apibūdinkite savo gyvenamąją vietą: ● miestas / kaimas, gatvė, namas, laiptinė, butas; ● ar ši gyvenamoji vieta patogi: susisiekimas, paruoštos, ar toli mokykla; ● kas gyvena kaimynystėje – namai šalia arba jūsų laiptinės butai, ar pažįstate savo kaimynus, ar su jais bendraujate, ar yra kurčiųjų kaimynų.

2 užduotis		Žaidimas „Vagystė kaimynystėje“. Mokytojas paaiškina taisykles: vienas grupės narys išrenkamas policininku, o kiti būsite kaimynai. Vienas iš kaimynų bus nukentėjęs – iš jo pavogtas dviratis ir šią vagystę norima išsiaiškinti. Taigi pas kaimynus ateina nukentėjęs kaimynas su policininku ir užduoda klausimus apie dviratį: • sugalvokite, koks buvo dviratis – spalva, dydis, • sugalvokite, kada jis dingo ir kur jis buvo pastatytas paskutinį kartą, • kiekvienas kaimynas turi sugalvoti ALIBI – ką kito jis veikė nusikaltimo laiku, kodėl to dviračio pavogti jis negalėjo, • tada policininkas sprendžia, kurio iš kaimynų ALIBI yra tvirčiausias, o kurio – prastas. Po žaidimo aptarkite, kodėl vogti yra nusikaltimas? Kaip manote, ar kaimynai turi vieni kitiems padėti, būti atidūs?
3 užduotis		Mokytojas susiranda paveikslėlį su daugiabučio pjūviu – kas ką veikia savo butuose ir aptaria su vaikais, ką skirtingų butų gyventojai veikia tuo pačiu metu: ar visi žmonės vienodai gyvena, kodėl ne, kas ką veikia IR / ARBA remdamiesi mokytojo pasakojimu ir paveikslėliu mokiniai spėja, apie kurį kaimyną pasakojama (kurdamas pasakojimą apie kaimynus mokytojas vartoja leksiką: ŽEMIAU, AUKŠČIAU, KAIRĖJ, DEŠINĖJ, KAIRIAU, DEŠINIAU).
4 užduotis		Aptarkite klasėje, kuo skiriasi šie gestai: • KVIESTI (pakviesti kokį žmogų, kad ateitų); • KVIESTI-SU-PALIETIMU (atkreipiant dėmesį ar kviečiant į ką nors pasižiūrėti); • KVIESTI-SU-KVIETIMU; • KVIESTIS (IŠSIKVIESTI) (greitąją pagalbą, direktorius pasikvieta blogai pasielgusį mokinį); • SUKVIESTI (daug žmonių); • KVIESTI (vienas kitą, kad atkreiptų dėmesį į mokytoją).
5 užduotis		Padiskutuokime klasėje: anksčiau mobiliųjų telefonų nebuvo, taigi kaip anksčiau buvo galima pranešti savo kurčiamam draugui, norint užsukti pas jį arba perduoti svarbų pranešimą giminaičiui ar kurčiam giminaičiui. Raktiniai gestai: TELEGRAMA, FAKSAS, LAIŠKAS, PER KAIMYNĄ.
Viešnagė pas gimines per Velykas		
1 užduotis		Aptarkite, kada Lietuvoje švenčiamos Velykos, kuriuo metų laiku? Kaip pasikeičia gamta po Velykų ir kodėl?
2 užduotis		Margutis-laimėtojas. Improvizuokite, kad esate kiaušinis-margutis, kuris netrukus bus daužaujamas – susidauš su kitais kiaušiniais. Tu esi margutis-laimėtojas tvirtu lukštu: papasakok, kaip susidursi su kitais kiaušiniais ir kaip išliksi laimėtoju, kokia bus tavo nuotaika ir kodėl.
3 užduotis		Kartu su mokytoju pasižiūrėkite filmuką, kaip per Velykas yra ridenami margučiai, kokios taisyklės, ir atpasakokite, ką matėte.
4 užduotis		Improvizuok – tu esi gėlė, kuri pajunta pavasariškus pasikeitimus: šyla žemė, kalasi daigelis, kaip išdygsta daigas, stiebiasi aukštyrė, leidžia lapus, kaip susiformuoja žiedas, kuris vėliau išsiskleidžia. Papasakok, kas vyksta su tavimi

		– gėle, kaip tu keitiesi, kokia tavo nuotaika, kaip jautiesi, kai tave šildo saulė ar kedena vėjas. Improvizaciją kaip vėlykinį pasveikinimą galima pateikti ir gestų kalbos poezijos forma.
<u>Kelionė į Dinozaurų parką Klaipėdoje</u>		
1 užduotis		Kartu su mokytoju susiraskite knygą arba filmuką apie dinozaurus ir aptarkite, kaip dinozaurai atrodė (skirtingi dydžiai, išvaizda, gyvenamoji vieta – vanduo, sausuma, gal skraidė), kaip seniai jie gyveno, kodėl išnyko.
2 užduotis		Pabaikite Roko istoriją: kas buvo toliau, ką darė Rokas, kodėl Rokas papasakojo tokią istoriją?
3 užduotis		Kartu su mokytoju aptarkite, kokių rūšių gyvūnų dabar vis mažėja ir kodėl. Ar galima ką nors pakeisti ir kaip?
4 užduotis		Jei turite galimybę savo mieste apsilankykite gyvūnų prieglaudoje, pasidomėkite, kaip ir kodėl gyvūnai pateko į šią prieglaudą. Kitą pamoką savo įspūdžius aptarkite: kas jums patiko, kas sudomino, kas sujaudino.
5 užduotis		Improvizuokite. Jūs esate dinozauriukas, kuris išsiritas iš kiaušinio ir patenka į šiuos laikus: kaip atrodysi tu – dinozauriukas (dydis, išvaizda, galimybės – vaikštai, šliaužioji, plaukioji, skraidai) ir kaip jausiesi šių laikų mieste, ką veiksi, kur eisi, ko ieškosi.
<u>Atostogos prie Baltijos jūros</u>		
1 užduotis		Pratęskite krabo Barabo pasakojimą: kaip Gabija pamatys krabą, kokia bus jos reakcija, ar Gabija supras, koks čia gyvūnas, ir jei ne – kokio žmogaus ji galės pasiklausti.
2 užduotis		Mokytojas trumpai papasakoja apie dumblinius krabus: jie iš tiesų gali būti randami Lietuvos pajūryje, atkeliauja į Lietuvą, prikibę prie laivų dugno, tik Lietuvoje dažniausiai neišgyvena, nes čia jiems per šalta. Susiraskite internete vaizdų, kaip atrodo dumbliniai krabai. Tada improvizuokite – vaikai, sukurkite išsamų pasakojimą, kaip gi krabas Barabas prilipo prie laivo dugno Meksikoje, kaip su laivu keliavo iki Lietuvos pakrantės, kaip atsikabino nuo laivo ir buvo išplautas į krantą, kaip jautėsi Lietuvoje, kada pamatė mergaitę Gabiją ir pan.
3 užduotis		Išvardinkite, kokius daiktus pasiimtumėte į pajūrį ir paaiškinkite, kodėl šie daiktai reikalingi, būtini. ARBA Vienas iš mokinių pradeda vardinti, kokius daiktus pasiimtų į pajūrį ir aiškina, kodėl jie būtini, o kiti vaikai turi rasti argumentų, kodėl šis daiktas nebūtinai, kaip galima būtų apsieiti be šio daikto, pavyzdžiui, vienas sako – man reikalinga skrybėlė, o kiti randa argumentų – skrybėlė užima daug vietos ir yra nepatogi, geriau imti skarelę, nes kai bus šalta – užsiriši ant kaklo, o kai karšta – ant galvos. Raktiniai gestai: SKRYBĖLĖ, RANKŠLUOSTIS, MAUDYMOŠI KOSTIUMĖLIS, PRIPUČIAMAS RATAS, STALO ŽAIDIMAS, KAMUOLYS, SMĖLIO ŽAISLAI, BUMERANGAS.
4 užduotis		Atspėk, ką aš ištraukiu iš stebuklingo maišelio? Mokytojas paaiškina, kad turi įsivaizduojamą stebuklingą maišelį, iš kurio mokiniai turi ištraukti bet koki daiktą, kuris reikalingas pajūriui – ką tik sugalvoja. Mokinys ištraukia

		susigalvotą daiktą, kiti turi įminti, koks tai daiktas. Galima vaizduoti tik daikto formą, kaip tinkamai jį laikyti ir kas su juo daroma.
5 užduotis		Pagalvokite kiek žmonių reikia kiekvienam išvardintam žaidimui / veiklai su įvardintu daiktu: • bumerangas, • mini smėlio futbolas, • smėlio tinklinis, • kojų ar kūno slėpimas smėliu, • badmintonas, • aitvaras, • stalo žaidimas, pavyzdžiui „Alias“, • smėlio pilių statymas, • skraidanti lėkštė, • kamuolio gaudymas lipnia pirštine ar rakete, • kortos „Uno“, • žaidimas „Bulvė“, • žaidimas „Dramblys“.
Atostogos Turkijoje		
1 užduotis		Patyrinėkite žemėlapi ir aptarkite: kur yra Turkija, kaip reiktų keliauti iki Turkijos (koku transportu).
2 užduotis		Kokie daiktai keliaujant į Turkiją reikalingi ir kodėl: • ar reikia paso ir kodėl, • ar reikia lėktuvo bilietų pirmyn-atgal ir kodėl, • ar reikės pinigų, ir kodėl, • ar reikės akinių nuo saulės ir kodėl, • ar pravers kremas nuo saulės ir kodėl, • ar reikalingi maudymosi drabužiai ir kodėl, • ar būtina vežtis dantų šepetėlį ir kodėl, • ar Rokui pasiimti oranžinį tigrą ir kodėl, • ar reikia vežtis puodelį arbatai ir kodėl, • ar reikia turėti miegmaišį ir kodėl, • ar reikalingas išmanusis telefonas ir kodėl.
3 užduotis		Aptarkite paveikslėlius-nuotraukas. • Kokioje šalyje šeima atostogauja? Kodėl taip manote? • Ką veikia žmonės nuotraukoje? O ką jie dar toje vietoje būdami galėtų veikti? • Kaip manote, koks metų laikas, koks oras (kokia temperatūra – šilta, karšta, labai karšta)? 

4 užduotis		Į pamoką atsineškite po vieną savo atostogų nuotrauką ir ją pristatykite klasei: kur buvote, su kuo, ką veikėte, kas patiko labiausiai.
5 užduotis		Kas buvo prieš kelionę ir pasikeitė po kelionės? Pabaikite sakinius. • Prieš kelionę dantų pastos ar kremo nuo saulės tūbelė / indelis (purškalas) buvo pilnas, o po kelionės... • Prieš kelionę mano mamos oda balta kaip sūris, o po kelionės... • Po kelionės mano dantų šepetėlis panaudotas, o prieš kelionę jis buvo... • Po kelionės mano nešvarūs drabužiai lagamine netvarkingai sudėti, o prieš kelionę... • Saulės akiniai prieš kelionę buvo visiškai nauji, išvalyti, o po kelionės... • Po kelionės mano tėvelio fotoaparato atminties kortelės atmintis pilna, o prieš kelionę... • Po kelionės mano maudymosi drabužiai dingę, o prieš kelionę ... • Po kelionės mano tėvų piniginės buvo ištuštėjusios, o prieš kelionę ... • Po kelionės pripučiamas ratas prakiuręs, o prieš kelionę... • Prieš kelionę mūsų šeimos nariai buvo pavargę, nepailsėję, neišsimiegoję, veidai išblyškę, o po kelionės...
Gaminame šeimos pietus		
1 užduotis		Koks jūsų mėgstamiausias patiekalas? Ar sudėtinga jį pagaminti savarankiškai? Pabandykite jį pagaminti padedant suaugusiam ir atpasakokite, kaip gaminote. O galbūt jau mokate gaminti jį savarankiškai, taigi nebus sunku atpasakoti, kaip reikia gaminti šį mėgstamą patiekalą.
2 užduotis		Ką galima padaryti turint šiuos daiktus, kokia seka ir ką reikia daryti: • užviręs vanduo + arbatžolės + puodelis, • vanduo + kiaušinis + puodas, • kiaušinis + aliejus + prieskoniai + keptuvė, • salotos + agurkai + pomidorai + svogūnai + aliejus + citrinos griežinėlis, • pieniškos dešrelės + vanduo + puodas, • koldūnai + vanduo + puodas.
3 užduotis		Aptarkite gestų kalba, kaip galime supjaustyti morką: griežinėliais, kubeliais, juostelėmis / šiaudeliais. Mokytojas gali pasinaudoti ir šia nuoroda. Tada gestų kalba papasakokite, kaip gaminsite daržovių arba vaisių salotas. • Kokias daržoves pasirinksite, kiek ir kokių daržovių reikės, kaip jas pjaustysite, koks padažas tiks? • Kokius vaisius pasirinksite, kiek kokių vaisių reikės, koks užpilas tiks?
4 užduotis		Improvizuokite. • Sukurkite pomidoro Dorodoro istorijos tęsinį: kas buvo toliau? • Sukurkite braškės istoriją: braškė augo darže, sugalvokite jai vardą-gestą, vardą, ji sunoko, ją nuskynė, nuplovė, ji atsidūrė dubenėlyje kartu su kitomis braškėmis, vaikas užpylė braškes pienu, braškė netrukus pateks į vaiko burną...
Šeimos narių pomėgiai		

1 užduotis		Kalbėkite apie savo pomėgius. 1. Ką mėgstate veikti, kai lauke šilta, vasarą / ką mėgstate veikti, kai būnate namuose. 2. Ar jūsų pomėgis naudingas sveikatai, ar nelabai naudingas, pavyzdžiui: važiavimas dviračiu yra naudingas sveikatai, o žaidimas telefonu – nelabai naudingas: kenkia akims, nėra judesio. 3. Dirbkite porose: paklauskite vienas kito apie jo šeimos narių / kambario draugų pomėgius ir atpasakokite, ką sužinojote.
2 užduotis		Dabar bus vardijamos veiklos: pasakykite, koku metu laiką šia veikla galima užsiimti, kokioje vietoje, kokių dar daiktų reikės, pavyzdžiui, važiavimas dviračiu: galima važinėti lauke, kieme, parke, dviračių taku, tinkamas metu laikas – ruduo, pavasaris ir vasara, dar būtinai reikia turėti šalmą ir galima turėti kelių / alkūnių apsaugas. Veiklos: • žvejyba, • plaukimas baidare, • važiavimas riedlente, • važiavimas riedžiu, • žaidimas suktukais, • lauko tenisas, • mezgimas, • krepšinis, • daržovių auginimas, • knygų skaitymas, • filmų peržiūra, • popieriaus lankstiniai, • popieriaus karpiniai, • žygis į gamtą, • maudymasis jūroje, • keliavimas į Turkiją, • čiuožimas vandens slidėmis.
3 užduotis		Mokytojas parodo vaizdo įrašą, kuriame vaikas arba jaunuolis / žmogus / sportininkas važiuoja triratuku / dviračiu / sportiniu dviračiu / kalnų dviračiu ir pan. Tada... • mokiniai pirmiausiai atpasakoja, ką matė: kaip buvo važiuojama, koku tempu; • mokiniai bando įsijausti į važiausio žmogaus vaidmenį – kaip važiavo, ar buvo sunku, lengva, smagu, malonu, nepatogu; • mokiniai bando improvizuoti ir atpasakoti situaciją iš dviračio perspektyvos – ar žmogus tinkamai jį vairavo, ar žmogus buvo sunkus / lengvas, ar pavėžinti žmogų buvo malonu, smagu, nepatogu, keista.
4 užduotis		Mokytojas parodo juokingų vaizdo situacijų, pavyzdžiui, juokingos situacijos važiuojant vandens slidėmis, dviračiu, riedžiu, plaukiant valtimi, baidare ir pan. Mokiniai atpasakoja matytas juokingas situacijas. Aptarkite, kodėl įvyko nesėkmė: ar vaikas / žmogus tinkamai elgėsi; ar taip elgtis saugu / pavojinga?

[Apie save](#)

Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti apibūdinti gyvenimo ir žmogaus kaitą.	
Numatomi pasiekimai: - kalba apie žmogaus kūno ir gyvensenos pokyčius skirtingais amžiaus tarpsniais (pvz., kūdikystė, branda...); - susieja metų laikų, oro sąlygų pokyčius su tinkamų drabužių ir kitų būtinų aksesuarų pasirinkimu; - kalba apie taisykles, tradicijas, kurių jau laikomės ir diskutuoja, kokias šeimos, bendruomenės taisykles, tradicijas verta kurti patiems; - tinkamai įvardija, nusako virsmo ir kaitos aspektus, pastebimus aplinkoje bei savyje; - diskutuoja apie tai, kodėl viskas aplinkoje ir mumyse nuolat kinta; - pristato augintinius ir atpasakoja, kaip jais reikia tinkamai pasirūpinti; - plačiau kalba apie savijautą, gerą ir galbūt prastėjančią dėl tam tikrų aplinkos veiksnių (oro sąlygų, ligos požymių, nuotaikos pokyčių).	
Gramatikos aspektai	Sociokultūrinė informacija
Laiko aplinkybė 1 Nuolatinis ir vienkartinis veiksmas Skaudėti: gestas, susietas su konkrečia kūno vieta	Apie tai, kaip atkreipti kurčiųjų dėmesį Kurčiųjų tapatybė
Leksika	
AIŠKINTI, APIE-MANE, APSAUGA-NUO, ATEITIS, ATITIKTI, ATSIKALBINĖTI, ATSIPRAŠYTI, BEGĖDIS, BIBLIOTEKA, BUTAS, DRYŽUOTAS, DURŲ-STAKTA, DVD, ELEKTROS-LIZDAS, GALĖTI 2, GARAŽAS, GARBANOTAS, GARUOTI, GERBTI, GIMDYTI, GYDYTI, GRAŽUS 1, GRYBAS, GUMYTĖ-PLAUKAMS, HAMAKAS, ILGAI-TRUKTI, IŠMOKTI, IDOMUS, ĮSIVAIZDUOTI, JAU, JAUSTI, JUOKINGAS, JŪRA, KADA-NORS-BUS (ateityje), KASPINAS, KELIAUTI-PO-PASAULĮ, KELNĖS, KELTAS, KEPURAITĖ-SU-SNAPELIU, KEPURĖ, KILIMAS, KISTI, KOLDŪNAS, KOMODA, KOMPAKTINIS-DISKAS, KOMPRESAS, KOŠMARAS, KOTEDŽAS, K VATOTI (daug-žmonių), LAIMĖ, LAIMEI, LAISVAS, LANGUOTAS, LENGVAS, LIETUVOS-RYTAS, LIGA, MALONU 1, MANKŠTA, MARGAS, MĖLYNĖ (sumušimas), MELUOTI 1, MIEGOTI, MOKĖTI (išmanyti), MUŠTIS, NAUJAS, NEJAUKIAI, NEPATIKTI 1, NEREIKĖTI, NĖŠČIA, NEŠIOJAMASIS-KOMPIUTERIS, NETVARKA, NYKŠTUKAS, NUOGAS, NUOSAVAS-NAMAS, NUSTEBTI (išsižioti), PAAIŠKĖTI, PABANDYTI 1, PABUSTI, PALAPINĖ 1, PALMĖ, PARDAVINĖTI, PASISEKTI, PASTEBĖTI, PATALYNĖ, PATARTI, SKAUDĖTI-GERKLĘ, PATOGU, PER-MAŽAS, PERŠLAPTI, PIRŠTINĖS, PLANUOTI, PLEISTRAS, PLONAS (apie drabužį), PUIKUS, RESTORANAS, RŪPINTIS, SAKYTI 1, SEKTIS, SIJONAS, SIRGTI, SIŪTI (su siuvimo mašina), SKAUDĖTI-PILVĄ, SKIRSTYTI, SKRYBĖLĖ, SLAUGYTI, SLAUGYTOJAS, SLOGUOTI, STALČIUS, STORAS (apie drabužį), SUDUŽTI, SUKNELĖ, SVAJONĖ, SVEČIAS, ŠALIKAS, ŠALMAS, ŠIRDIES-FORMOS 1, ŠORTAI, TAMPRĖS, TIKTI, TRADICIJA, TURBŪT, TVARSTIS, UGNIS, UŽKRĖSTI, UŽUOSTI 1, VANDENYNAS, VARTAI, VĖJARAUPIAI, VĖLIAU, VESTUVĖS, VĖSUS, ŽAIZDA, ŽINDYTI, ŽIOPLAS. Papildoma leksika: GĖLĖTAS, GRAŽUS 2, IŠLEISTI-PINIGUS, IŠSIMIEGOTI, IŠSIPILDYTI, ĮŽYMUS, KEISTAS 3, KOJINĖS 1, KOJINĖS 2, KOMBINEZONAS, LAISVALAIKIS, LININIS, MEDVILNĖ, MELUOTI 2, NEPAISYTI 2, NEPATIKTI 2, PALAPINĖ 2, PAVYKTI, VILNA, PAŽADĖTI, PAŽEISTI-TAISYKLES, PĖDKELNĖS, PER-DIDELIS, PERSPĖTI, RŪPINTIS, SAKYTI 2, SOFA-LOVA, SPINTA, ŠIRDIES-FORMOS 2, ŠVARUS, TARPTAUTINĖ-KALBA, TINGĖTI 2, UŽUOSTI 2, VIENSPALVIS, VIRSTI.	

Situacijos ir užduotys		
Mano kūnas		
1 užduotis		Mokytojas pateikia paveikslėlį, kaip nuo kūdikystės iki senatvės keičiasi žmogus. Aptarkite, įvardykite pasikeitimus. Kalbėkite, kodėl kiekvienas amžiaus tarpsnis turi plusų ir minusų, pavyzdžiui, senas žmogus jau pensininkas, turi daug laisvo laiko, gali užsiimti mėgiama veikla (pliusai), bet dažnai serga, reikia vaistų (minusai). Raktiniai žodžiai: KŪDIKIS, VAIKAS (DARŽELINUKAS, PRADINUKAS), BERNIUKAS, MERGAITĖ, PAAUGLYS, JAUNUOLIS, VAIKINAS, MERGINA, SUBRENDEŠ, SUAUGĘS, MOTERIS, VYRAS, VYRESNIO AMŽIAUS, PAGYVENĘS, SENAS.
2 užduotis		Pasakokite savo istoriją nuo kūdikystės iki dabar (galite remtis savo kūdikystės / vaikystės nuotraukomis): buvau kūdikis, plaukai buvo... , akys buvo... , tada augau ir... , o dabar esu (ūgis, plaukai, akys, išvaizda). Pasakojant vartojama laiko aplinkybė, pvz., Kai buvau kūdikis...
3 užduotis		Visi susėdame ratu ir pagal paveikslėlį „Nuo kūdikystės iki senatvės“ pradedama kurti atvirkštinę istoriją, pradedami nuo senatvės, o ne nuo kūdikystės. Pirmas pradeda, kitas pradeda nuo pradžių, paskui tęsia, trečiasis turi atpasakoti pirmojo, antrojo istoriją ir tęsia savo ir t.t. ARBA Mokiniai vienas po kito pasakoja istoriją, kol ją pabaigia.
4 užduotis		Žiūrėdami LGK sakinius, pagalvokite, kokius būtent gestus reikia įterpti. Pagalvokite ir koks turėtų būti kitimo intensyvumas. • Šis jaunuolis jau virsta vyru. • Vasarą medžių lapai žali, o rudenį gelsta. • Oras staiga pasikeitė – pradėjo lyti, pūsti stiprus vėjas. • Piktoji karalienė pavirto ragana. • Mano sesers veidas, pamačius vaiduoklį, staiga pakeitė spalvą ir pasidarė baltas. • Mano buvusi auklėtoja, pradėjusi dirbti direktore, darėsi vis griežtesnė. • Ar skaitei pasaką, kurioje pasakojama, kaip varlė karalienė tapo mergina? • Anksčiau mano mokytoja buvo švelni, o dabar ji tapo griežta.
5 užduotis		Pabandykite patys sugalvoti sakinių su šiais gestais: VIRSTI, PAVIRSTI (1X1), VIRSTI II, PAVIRSTI (VrXVr, be lūpų judesio).
6 užduotis		Improvizuokite: tu vėl kūdikis, esi mamos pilve (ką jauti, galvoji), gimsti ir tada – ką jauti, galvoji.
Drabužiai ir metų laikai		

1 užduotis		Aptarkite, kokie drabužiai ir daiktai tiks / yra reikalingi mergaitėms ir berniukams: • vasarą būnant prie jūros, • einant į mišką grybauti, • vasarą lyjant lietui, • rudenį lyjant lietui ir pučiant vėjui, • žiemą esant šlapdribai, • žiemą einant slidinėti, • žiemą, kai stipriai sninga, • vėsų vasaros vakarą, kai vėjuota, • einant į draugo gimtadienį batutų centre, • einant į giminaičio vestuves, kurios vyks gražiam restorane, • vasarą vykstant į išvyką į gamtą.
2 užduotis		Papasakokite, ar turite savo drabužių spintą ir jei taip, kaip ji atrodo.
3 užduotis		Sugalvok labai patogią didelę spintą, kurioje galėtų tilpti visi tavo drabužiai ir avalynė: nupiešk ją ir papasakok, ką nupiešei. Kodėl ši spinta bus patogi?
4 užduotis		Remdamiesi pasakojimu, aptarkite, kaip šventei buvo pasiruošę vaikai: • kiek iš viso vaikų buvo aptarta, • kiek rikiuotėje buvo berniukų ir kiek mergaičių, • kurie vaikai rikiuotėje laikėsi už pečių, o kurie – už drabužio ties liemeniu, • kaip tiksliai atrodė pirmas, trečias ir penktas vaikai.
5 užduotis		Peržiūrėkite LGK sakinius ir pasakykite, ar vaikai pasirinko tinkamą aprangą, avalynę ir aksesuarus. Jei matysite, kad tam tikru oru apranga ir kiti daiktai netinkami, pasakykite, kokius tinkamus daiktus reikėtų pasirinkti. • Lauke smarkiai lyja, aš apsirengusi palaidinuke trumpomis rankovėmis ir segiu trumpą sijoną, esu su basutėmis, skrybelaite ir juodais akiniais. • Šiandien giedra bei saulėta, 25 laipsniai šilumos, man patinka vasara, aš apsimovęs šortus ir vilkiu trumparankovę palaidinę, užsidėjęs kepurę su snapeliu bei juodus akinius. • Speigas, daug prisnigta. Aš apsiavęs rudeninius batus, mūviu plonas kelnės, apsivilkęs džemperį, ant kaklo – movas ir esu užsidėjęs kepurę su snapeliu. • Vakar buvo šaltokas oras, nes jau ruduo, aš su džinsinėmis kelnėmis, džemperiu ir kepure su snapeliu, movu bei plona striuke. • Lauke taip karšta, spigina saulė, reikia apsauginių priemonių nuo saulės: guminių botų, lietpalčio, skėčio, neperšlampamų kelnų. • Apsauginės priemonės (kremas veidui bei kūnui, plačiakraštė skrybėlė, ploni bei šviesūs drabužiai, juodi akiniai) – tai apsauga nuo lietaus. • Norint apsisaugoti nuo vėjo ir šalčio, reikia pasitepti apsauginiu kremu nuo šalčio.
Šeimos taisyklės		

1 užduotis		Aptarkite, kas yra taisyklės ir kodėl jų reikia: • eismo taisyklės, • mokyklos taisyklės, • žaidimo taisyklės, • ligonių lankymo ligoninėje taisyklės ir pan.
2 užduotis		Aptarkite, kodėl gyvenant šeimoje / bendruomenėje svarbūs šie dalykai: • eiti visiems kartu prie stalo, kai jau yra pagamintas maistas, • vakare per ilgai nenaktinėti ir naktį gerai išsimiegoti, • neišlaidauti perkant nereikalingus daiktus, • laikytis duoto žodžio ir stengtis jo nelaužyti, pavyzdžiui, pažadėjus, laiku grįžti namo, • visiems drauge planuoti laisvalaikį, • visiems stengtis palaikyti švarą ir tvarką namuose.
3 užduotis		Aptarkite, kodėl mama pyksta, kai... • vaikas purvinas kojines numeta prie lovos, • vaikas skaito knygą tamsiame kambaryje, • vaikas per ilgai žaidžia kompiuteriu, • vaikas nevalgo jokių žalių ar virtų daržovių, • vaikas nuolat prašo arba perka saldumynus, • vaikas nuolat meluoja. O kas turėtų būti kitaip? Aptarkite, o kada jūs pykstate ant savo tėvų / globėjų? Ką jie, jūsų manymu, daro ne taip?
Šeimos tradicijos		
1 užduotis		Rokas turi vyrišką šeimos tradiciją. Gal jūs su savo šeima ar su mama / tėčiu laikotės kokios nors šeimos tradicijos? Kokios? Kokios veiklos gali būti įtraukiamos į šeimos tradicijas? Pavyzdžiai: • stalo žaidimas kurią nors savaitgalio dieną, • išvyka kartą per mėnesį, • šeimos filmų vakaras, • šeštadieniais pusryčiams kepami blynai.
2 užduotis		Improvizuokite ir kurkite istorijas: • tu esi kalėdinis žaislas, kuris labai laukia dienos, kai bus ištrauktas iš dėžutės ir pakabintas ant eglutės, • esi graži rožė, kuri nekantriai laukia, kada ją kas nors nusipirks gėlių parduotuvėje, • esi skanus tortas, kuris nekantriai laukia savo pirkėjo ir progos būti paragautas, • berniukams – esi peteliškė, rišama prie marškinių apykaklės, kuri nekantriai laukia spintos stalčiuje, kada bus ir vėl segima, • mergaitėms – esi puošni suknelė, kuri nekantriai laukia spintoje, kada ir vėl bus dėvima.
3 užduotis		Pasirinkite vieną kurią šventę ir papasakokite, kaip ją tradiciškai švenčiate šeimoje / bendruomenėje, pavyzdžiui: • Kalėdos, • Mamos / Tėčio diena,

		• Rugsėjo 1-oji, • Joninės, • mamos / tėčio / tavo gimtadienis, • Naujųjų metų sutikimas.
4 užduotis		Kaip ypatingai, neįprastai, įdomiai norėtume sutikti Naujuosius metus? Pasinaudokite vienu ar keliais raktiniais žodžiais ir savo fantazija: KLOUNAI, AKROBATAI, FEJERVERKAI, BATUTAS, PUTOS, LIMONADO BASEINAS, TRIUKŠTIS LEDŲ TORTAS, LEDO VIEŠBUTIS, KALNAS DOVANŲ, FOKUSININKAS. Kaip įsivaizduojate šį įdomų Naujųjų metų sutikimą – gestų kalba kurkite savo Naujųjų metų sutikimo planą.
Mano kambarys		
1 užduotis		Pagal Roko pasakojimą nupieškite jo kambario planą tarsi būtumėte kambario interjero dizaineris. Su mokytoju aptarkite, kaip piešiamas kambario planas – baldų ir kitų daiktų nebūtina vaizduoti tiksliai.
2 užduotis		Papasakokite, kaip atrodo jūsų kambarys arba ta kambario vieta, kuri priklauso tik jums. O kiti klasės draugai arba porininkas (galite dirbti poroje) nupiešia jūsų kambarį arba jūsų kampelį. Jei dirbote poroje, klasei papasakojate, kaip atrodo porininko kambarys, kampelis.
3 užduotis		Suraskite skirtumus: peržiūrėję teiginius, pasakykite, ar pasakojimas atitinka paveikslėlį, ar ne, įvardinkite skirtumus. • Ant lovos sėdi plušinis meškiukas. • Ant rašomojo stalo atidarytas nešiojamasis kompiuteris. • Ant rašomojo stalo išjungtas šviestuvas. • Prie stalo tvarkingai pristumta sukamoji kėdė. • Lango roletas pakeltas. • Ant palangės tvarkingai sudėtos knygos. • Drabužių spinta uždaryta. • Ant sienos kabo paveikslas. • Ant lentynos sudėtos sporto taurės. 
4 užduotis		Pažaiskime žaidimą. Kas turėtų būti vaiko kambaryje / miegamajame? Susėdame ratuku. Tas, kuris pradeda, pasako kokį nors daiktą ar baldą, kuris turėtų / galėtų būti vaiko kambaryje, kitas vaikas – kitą daiktą, ir taip toliau, tik negalima kartoti to paties daikto. Iškreinta iš žaidimo tas, kuris tą patį daiktą kartoja arba ilgai nesugalvoja jokio kito daikto.
Ką sapnuoju		

1 užduotis		Kalbėkite, ką dažniausiai sapnuojate jūs, kokia kalba (žodine ar gestų kalba, o gal kita kalba, t.y. tarptautine) bendraujate sapne, kokie dažniausiai būna jūsų sapnai: linksmi, keisti, o gal jus kankina košmarai?
2 užduotis		Aptarkite Roko sapną: kalbėkite, kokios sapno detalės buvo tikroviškos, o kurios – visiškai netikroviškos ir nereališkos?
3 užduotis		Kurkite istorijas, primenančias sapno istoriją: siekite tikrovės įvykius su fantazija. Įtraukite į savo istorijas vieną kurią detalę: • bandai užsirakinti duris iš vidaus, bet niekaip nepavyksta, • eini ežero paviršiumi tarsi keliu, neskęsti, • labai sumažėję ir vaikštai virtuvės stalu – visi įrankiai ir daiktai atrodo milžiniški (arbatos puodelis, lėkštė, šaukštelis), • labai padidėję ir esi dinosauro dydžio, o namai, automobiliai, namai – juokingai maži, bijai sutraiškyti, • vietoj automobilių žmonės naudojami didelėmis musėmis: užlipa ant musės ir skrenda, • automobiliai gatvėse ne važinėja, o skraido – ateities miestas.
Mano svajonė		
1 užduotis		Palyginkite Roko ir Gabijos svajones: • kurio vaiko svajonė realesnė / paprasčiau įgyvendinama ir kodėl? • kurio vaiko svajonė tau artimesnė, įdomesnė ir kodėl?
2 užduotis		Nupieškite savo svajonę – ką norėtumėte veikti netolimoje arba tolimoje ateityje ir savo piešinius pristatykite klasei. Paskui savo svajonių piešinį pakabinkite savo kambaryje matomoj vietoj.
3 užduotis		Padiskutuokime, ko reikia, kad svajonės išsipildytų. Ar reikia... • kad fėja burtų lazdele mostelėtų, • pinigų, • tėvų leidimo, • sukalbėti maldą prieš miegą, • parašyti Kalėdų seneliui laišką, • palaukti, kol suaugsite.
4 užduotis		Pasirinkite vieną siūlomą dalyką ir sukurkite pasakojimą: • svajonių namas, • svajonių gimtadienis, • svajonių kelionė.
Mano ateitis		
1 užduotis		Kalbėkite apie save ateityje (kai jums 30-40 metų), kaip save įsivaizduojate: • kur gyvenate: šalis, miestas, • kokį būstą turite: namas, kotedžas, butas, palapinė, • ar turite šeimą ir jei taip, kiek turite vaikų, • kokią transporto priemonę ar kokį automobilį turite, • ar laikote augintinius, • kokia jūsų profesija. Savo pasakojimus nusifilmuokite mokytojo padedami ir išsisaugokite!

2 užduotis		Kurkite pasakojimus, kaip savo klasės draugus įsivaizduojate ateityje. Pasakojimą galite kurti patys arba remdamiesi šiuo planu: Man jau 40 metų. Aš esu (kas esi, ką veiki tu). Einu gatve ir staiga sutinku savo klasės draugą / draugę Jis / ji atrodo (kaip atrodo). Ir jis / ji man papasakoja, kad yra (kas, ką veikia, kur gyvena).
3 užduotis		Jei dabar turėtum laiko mašiną, ką veiktum, kur keliautum?
4 užduotis		Kalbėkite apie ateities technologijas bei daiktus, palygindami juos su šių laikų technologijomis ir daiktais. Jei kam sunku, galite palyginti mokytojo pateiktas, rastas nuotraukas ar vaizdo medžiagą iš interneto apie šių laikų ir ateities technologijas (jų išvaizda, forma). Daiktai: • mobilusis telefonas, • kompiuteris, • dulkių siurblys ar siurblys robotas, • automobilis, • laikrodis, • namas, • pinigai, • batai, • žmonės, • akiniai, • mokykla.
5 užduotis		Grupinis darbas. Suskirstykite į dvi grupes. Fantazuokite apie ateities mokyklą ir pristatykite savo idėjas klasei pagal planiuką: • kurioje ji vietoje (danguje ar kur), • klasė, jos baldai, • kokį mokytoją įsivaizduojate, • sporto salė, • mokyklos aplinka.
Gaminame šeimos pietus		
1 užduotis		Koks jūsų mėgstamiausias patiekalas? Ar sudėtinga jį pagaminti savarankiškai? Pabandykite jį pagaminti padedant suaugusiam ir atpasakokite, kaip gaminate. O galbūt jau mokate gaminti jį savarankiškai, taigi nebus sunku atpasakoti, kaip reikia gaminti šį mėgstamą patiekalą.
2 užduotis		Ką galima padaryti turint šiuos daiktus, kokia seka ir ką reikia daryti: • užviręs vanduo + arbatžolės + puodelis, • vanduo + kiaušinis + puodas, • kiaušinis + aliejus + prieskoniai + keptuvė, • salotos + agurkai + pomidorai + svogūnai + aliejus + citrinos griežinėlis, • pieniškos dešrelės + vanduo + puodas, • koldūnai + vanduo + puodas.
3 užduotis		Aptarkite gestų kalbą, kaip galime supjaustyti morką: griežinėliais, kubeliais, juostelėmis / šiaudeliais. Mokytojas gali pasinaudoti ir šia nuoroda . Tada gestų kalbą papasakokite, kaip gaminsite daržovių arba vaisių salotas.

		- Kokias daržoves pasirinksite, kiek ir kokių daržovių reikės, kaip jas pjaustysite, koks padažas tiks? - Kokius vaisius pasirinksite, kiek kokių vaisių reikės, koks užpilas tiks?
4 užduotis		Improvizuokite. - Sukurkite pomidoro Dorodoro istorijos tęsinį: kas buvo toliau? - Sukurkite braškės istoriją: braškė augo darže, sugalvokite jai vardą-gestą, vardą, ji sunoko, ją nuskynė, nuplovė, ji atsidūrė dubenėlyje kartu su kitomis braškėmis, vaikas užpylė braškes pienu, braškė netrukus pateks į vaiko burną...
Kai jaučiamės puikiai		
1 užduotis		Kalbėkite, kada jums būna labai malonu, gera, jauku: kokiose situacijose.
2 užduotis		Kurkite pasakojimus apie gerą, malonią savijautą pasinaudodami čia išvardintais dalykais: - lekiate automobiliu pakeltu stogu, vėjyje plaikstosi plaukai, - lauke sniga, pusto, o jūs gulite kailiais nuklotoje lovoje, rusena židiny, - lauke lyja, šlapia, o jūs sėdite minkštame, dideliame fotelyje ir skaitote knygą, - jūsų rankose didelė skanių ledų porcija, dar tik pradėjote mėgautis ledais, - lauke šalta, vėjuota, o jūs važiuojate šildomame, patogiam automobilyje.
3 užduotis		Iš pateiktų gestų ar gestų junginių sugalvokite sakinius: - ŠILTA, MURKSĖTI, SUSIRANGIUSI ANT MANO KELIŲ, GERA (YXY ar 1x1), KATĖ. - ŠUO, PAKASYTI, ŠEIMININKAS, ATSIPALDAVĘS GULI ANT NUGAROS, GERA (YXY ar 1x1). - MASAŽUOTI-NUGARĄ, TĖTĖ, PAVARGUSI, GERA (YXY ar 1x1 arba AnxAn), MAMA. - GRĮŽTI-NAMO, AŠ, KOJOS, ŽIDINYS, ŠILDYTI-KOJAS, ŠILTA, GERA/MALONU. - IŠTOKŠTI, LAUKAS, ŠALTAS, ATSIGERTI, LIMONADAS, PIRKTI, PINIGAI, NETURĖTI, LABAI-KARŠTA (kalbant apie orą 1 kaktą).

Aš jaučiu	
Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti apibūdinti penkis pagrindinius žmogaus pojūčius.	
Numatomi pasiekimai: - kalba, kokius pojūčius patiria jie patys ir ar šie pojūčiai sutampa su kitų žmonių patiriamais, kas ir kodėl skiriasi; - pastebi, kaip kinta mūsų pojūčiai besikeičiant metų laikams; - užmina ir įmina mįsles apie gyvūnus ir daiktus; - žaidžia kūrybinius žaidimus bei juos inicijuoja, kuria.	
Gramatikos aspektai	Sociokultūrinė informacija

Atskaitos taškas Daiktų dydžio ir formos nusakymas Kelintiniai skaitvardžiai	Kurčiųjų olimpiada Kurtieji ir sporto šakos
Leksika	
AGRASTAS, AKSOMAS, APSIDŽIAUGTI 2, ASMENINIS, ASMENUKĖ, BALTAS, BANGUOTI, BAUGINTI, BE-SKONIO, BJAURUS, BLIZGĖTI, ČIULBĖTI 1, DRĖGNAS, DRYŽIAI, EITI-PĖSČIOMIS 1, ELEKTRINTIS, GAŠDINTI, GELTONAS, KŪNO-VIBRACIJA, GLITNUS, GRIETINĖLĖ, GRUBLĖTAS, GRUBUS, ILGAI-NE 1, ILSĖTIS, IŠDIDUS, ĮSTOTI, JUODA, JŪREIVIS, KAS-BUS, KIENO, KIETAS 1, KLAUSYTI, KNARKTI, KVEPALAI, LABAI-BALTAS, LABAI-PAPRASTA, LENTA, MAIKLAS-VAZOVSKIS, MAIŠYTI-SPALVAS, MANDAGUS, MĖLYNAS, MIELAS, MILTELIAI, MOKYTOJA-KAREN, MUZIKA, NARVAS, NEMALONU, NERVINTIS, NESKANUS, NESUKTI-GALVOS, NETIKĖTI, NIEKO-NEVEIKTI, NIEKO-TOKIO, PIPIRAS, NUSIVILTI, PABANDYTI 2, PABARTI, PAGAUTI (pastebėti), PAKVIPTI, PAPILDOMAI, PAPRASTAS, PARDAVĖJAS, PASAKA, PASIMATYTI, PASIŠIAUŠTI (kailiui), PATINAS, PAVYZDYS, PIKTINTIS, PILKAS, PIŽAMA, PYKTI, PLIURZA, PLUNKSNA, PRARASTI, PRIKLAUSYMAS (tai yra), PRIPRASTI, PRIŽIŪRĖTOJAS, PROFESORIUS 1, PŪKINĖ-STRIUKĖ, PŪKUOTAS, PUOŠNUS, PURVINAS, RAUDONAS, RIEBUS, ROŽINIS, RUDAS, RŪGŠTUS, SALDUS, SAUSAS (oda), SUPRAKAITUOTI 1, SAVAIME-SUPRANTAMA, SEKTI, SKALBTI-SKALBIMO-MAŠINA, SKANUS, SKONIS, SLAPTA, SLIDUS, SMIRDĖTI 1, SMIRDĖTI 2, SRIUBA, STIPRUS, STUDIJUOTI, SUČIUPTI, SULIVANAS, SUNKU-PASAKYTI, SUPRASTI (atspėti), SUSIDRAUGAUTI, SUSIMAIŠYTI, SUSIPYKTI, SUSITIKTI, SUSTOTI, SUTIKTI, SUŽAVĖTI, ŠEIMININKAS, ŠIURKŠTUS, ŠLYKŠTU 1, ŠOKTI, ŠPARGALĖ, ŠVELNUS, TEMPERATŪRA, TĖŠTI, TIESA, TIGRAS, TINGĖTI, TOLIAU, TRIUKŠMAS, TRIUKŠMAUTI, TRUKDYTI, TŪŠINUKAS, UFONAUTAS, UNIVERSITETAS, URGZTI, VIOLETINIS, VISAI-NIEKO, VOS-VOS, ZOOLOGIJOS-SODAS, ŽALIAS, ŽYDRAS. Papildoma leksika: ANTRAS, AŠTRUS (gerai pjaunantis), BERNIUKAS, BREKETAI, CITRINA, ČIULBĖTI, EITI-PĖSČIOMIS 2, ILGAI-NE 2, KIETAS 2, MELUOTI 3, NARVAS, NEBIJOTI, PARŠIUKAS, PASIMATYMAS, PASKUTINIS, PLIURZA 2, PRIESKONIS, PROFESORIUS 2, SEPTYNI, SUPRAKAITUOTI 2, VERŠIUKAS.	
Situacijos ir užduotys	
<u>Mėgstamos spalvos ir mėgstamas daiktas</u>	
<u>1 užduotis</u>	Aptarkite paveikslėlį su vaivorykste: • kiek spalvų ją sudaro, • išvardinkite vaivorykštės spalvas iš eilės (pradėdami nuo raudonos viršutinės arba violetinės apatinės) ir žiūrėdami į paveikslėlį, • į paveikslėlį nebežiūrėkite ir pažaiskite atminties žaidimą, užduodami vieni kitiems klausimus, pvz.: kokia yra trečia vaivorykštės spalva skaičiuojant nuo pirmos raudonos.

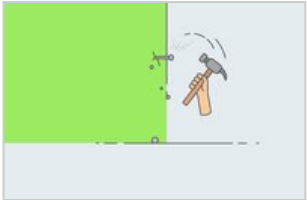
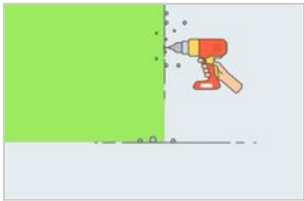
2 užduotis		Būtų naudinga į pamoką trumpam pasikviesti dailės mokytoją arba nueiti į jo / jos kabinetą ir pasikalbėti apie spalvų maišymą, pvz.: sumaišius mėlyną su geltona, gausime kokią spalvą? Yra ir daugiau spalvų maišymo gudrybių: aptarkite, ką su kuo sumaišius kokias spalvas galime gauti.
3 užduotis	 	Žiūrėdami į pav. „Vaivorykštė“ kalbėkite apie tai, kokių minčių jums sukelia spalvos raudona, oranžinė, geltona, žalia, žydra, mėlyna ir violetinė. Ką mąstote, žiūrėdami į šias spalvas, pvz.: žydra – dangus, pavasaris, šviesa.
4 užduotis		Aptarę Roko ir Gabijos pasakojimą apie mėgstamas spalvas, kalbėkite apie jums labiausiai patinkančias spalvas ir kodėl šios spalvos patinka.
5 užduotis		Žaidimas „Kas yra tokia spalva?“. Vardinkite daiktus ir vaikui pažįstamus objektus, kurie būtų būtent tokios spalvos. ARBA Mokiniai susėda ratu ir pagal mokytojo pateiktą spalvą vienas pradeda sakyti, kas gali būti tokios spalvos, kitas mokinys įvardina kitą šios spalvos daiktą. Pastaba: to paties daikto ar gyvūno negalima kartoti, jei daiktas ar gyvūnas kartojamas arba per ilgai uždelsiama, iškrentama iš žaidimo.
Mėgstami skoniai		
1 užduotis	 	Aptarkite paveikslėlį. • Kokius daiktus matote paveikslėlyje? • Koks jų skonis? • Ar šiuos daiktus galima valgyti iškart, ar jie tinkami prie kažkokio patiekalo / dedami į kažkokį patiekalą? • Kokie patiekalai / gėrimai gali būti pagardinti citrina? • Kaip peršalę galime panaudoti citriną? • Į kokius patiekalus paprastai dedami pipirai? Ar jie dedami tik žirneliais, ar galima dėti ir kitokius? • Prie kokio pyrago labai tinka ir keli rutuliukai ledų? • Koks kokteilis gaminamas su ledais? • Ar mėgstate alyvuoges? Žalias ar juodas? Prie kokių patiekalų jos tinka? • Ar visi žmonės mėgsta aštrius patiekalus? Kur tiks šis aštrusis pipiras? Ar visą jį reikia panaudoti iškart?

2 užduotis		Žiūrėdami teiginius apie skonius pasakykite, kurie yra teisingi, o kurie ne. Neteislingus teiginius pakeiskite tinkamais. • Aš mėgstu braškes, jų skonis toks kartus. • Aš mėgstu ant duonos užsitemti storą sviesto sluoksnį, mama sako, kad užsitemu per daug, per riebiai, tačiau man skanu. • Mano brolis niekada neragavo druskos, jis pirštuku palietė druską, aplaižė ir jam pasirodė taip aštru. • Neseniai užsisakiau picą. Meniu, prie picos pavadinimo, buvo nupieštas raudonas pipiras, nesupratau, kas tai, visgi užsisakiau, ir buvo taip aštru. • Aš taip mėgstu raugintus agurkus, jie tokie sūrūs, galiu valgyti ir valgyti bei taip ištuštinti visą stiklainį. • Mano sesutė mėgsta braškinius ledus, jie tokie saldūs. • Duonos skonis rūgštokas. • Mano pusseserė valgo tik virtų kiaušinių trynius, o baltymų ne, nes, anot jos, baltymai beskoniai. • Mano vyriausias brolis kasdien valgo bulvių traškučius, jam traškučiai atrodo labai saldūs. • Atsikandau agurko ir man pasirodė taip kartu.
3 užduotis		Susiskirstykite į dvi ar tris grupeles. Kiekviena grupelė improvizuoja, kokio patiekalo norėtų šiuo metu ir pristato klasei. Svarbu pasakyti: • kur patiekalas bus patiektas (lėkštė, lėkštelė, kartoninė dėžutė ar pan.), • iš ko šis patiekalas bus pagamintas / su kokiais ingredientais, • kaip patiekalas bus papuoštas.
4 užduotis		Skaičiavimo užduotis. Stebėdami užduotį skaičiuokite. Tinkamai atsakykite į klausimą, pateiktą užduoties pabaigoje. 1. Aš valgau žirnius iš ankščių. Vieną atveriu, įdomumo dėlei suskaičiavau, žirniukų – 9. Du sukirmijusius išmečiau, pirmą, antrą suvalgiau, o tada priėjo mažoji sesutė, iš gailesčio daviau jai likusius žirniukus. Kiek žirniukų suvalgė mano mažoji sesutė? 2. Kepiau su mama tortą. Ji sunaudavo daug kiaušinių, net 12. Kiek kiaušinių dėžučių mums reikėjo nusipirkti? 3. Kiekvienas šeimos narys ryte geria kavą arba arbatą. Mama geria kavą ir dedasi 1 šaukštelį cukraus, tėtis irgi geria kavą, bet su 2 šaukšteliais cukraus. Aš geriu arbatą be cukraus. Mano broliai mėgsta saldią arbatą, jie dedasi po 2 šaukštelius cukraus. Kiek kavos ir arbatos puodelių ryte būna ant mūsų stalo? 4. Mama arba tėtis prieš virdami koldūnus, visada paklausia, kiek koldūnų aš ir mano brolis bei sesuo suvalgysime. Aš visada suvalgau 8, brolis 12, sesuo 6. Šiandien mama virė koldūnus ir į puodą sudėjo 46 koldūnus: kiek koldūnų liks tėčiui ir mamai?
Įdomūs paviršiai		
1 užduotis		Peržiūrėję animacinio filmuko „Monstrų universitetas“ pradžia (10–15 min), atsakykite į šiuos klausimus. • Ką Maiklas pamato atvykęs į Monstrų universitetą: apibūdinkite, kokius monstrus matėte – dydis, forma, spalva, su kailiu ar be, kitos išvaizdos detalės, vaikščiojo / šliaužiojo / plaukiojo ar skraidė? • Palyginkite monstrų išvaizdą įvardindami skirtumus (kuo daugiau skirtumų įvardinsite, tuo geriau):

		a) Maiklas ir mokytoja Karen, b) Maiklas ir Sulivanas, c) Maiklas ir kitas jūsų pasirinktas monstras iš matyto filmo epizodo.
2 užduotis		Įvardinkite, koks gyvūnas galėtų būti: • slidus, glitus, šlapias, • švelnus, minkštas, su kailiu, • kietas, šiurkštus, šeriuotas.
3 užduotis		Mokiniai užsimerkia arba užriša akis. Mokytojas išsitraukia skirtingus daiktus ir siunčia juos per rankas. Uždavinys mokiniams: atpažinti rankose laikomus daiktus ir pajusti, koks jų paviršius. Tai gali būti daiktai iš gamtos (lapas, kankorėžis, kaštonas, obuolys ar įvairių paviršių medžiagų skiautelės) arba namų apyvokos daiktai (kempinė, šepetėlis ir t.t.). Daiktų neturi būti labai daug, geriau, kad jie būtų kuo įvairesni. Kai daiktas apeina ratu, mokytojas pradžioje daikto nerodo, o mokiniai spėja, koks tai buvo daiktas. Po to daiktas padedamas į rato vidurį. Daiktas tiksliai įvardijamas ir apibūdinamas jo paviršius.
4 užduotis		Mokytojas mokiniams pasako raktinį žodį, pavyzdžiui, MINKŠTAS, ŠLAPIAS, KIETAS, SUNKUS, POPIERINIS ir pan. ir tada prašo įvardinti, kokie daiktai klasėje gali būti šiuo žodžiu apibūdinti, pavyzdžiui KIETAS: stalas, stiklas, palangė, lenta. Dar įdomiau būtų šią užduotį atlikti mokyklos kieme, lauke. Pradžioje mokytojas gali duoti po vieną raktinį žodį (pvz., KIETAS), o tada skirti po 2 ar 3 raktinius žodžius (pvz., KIETAS, SUNKUS ir ŠLAPIAS). Kuo daugiau raktinių žodžių bus skirta, tuo sudėtingiau priskirti tinkamus daiktus aplinkoje.
5 užduotis		Žaiskite žaidimą TAIP / NE. Mokiniai sėdi ratu. Mokytojas arba vienas kuris mokinys sugalvoja daiktą. Kiekvienas mokinys užduoda klausimą apie daiktą, neįvardindamas, kas tai. Pavyzdžiui, negalima iškart klausti: „Ar tai braškė?“ Klausimai gali būti tokie: Ar šis daiktas valgomas? Ar tai daržovė? Ar jis auga ant žemės? ir pan. Ir tik paklausinęjus apie daiktą, galima spėti. Daiktą sugalvojęs asmuo į klausimus gali atsakyti tik TAIP arba NE, negali atsakinėti plačiau.
Skirtingi kvapai		
1 užduotis		Aptarkite pasakojimą apie Pirštinę ir Kojinę, kurį kūrėte kartu su Gabija: • kaip manote, kur būtent susitiko šie du daiktai (pasakojime nebuvo tiksliai įvardinta), • apibūdinkite, kokia buvo pirštinė ir kodėl ji buvo būtent tokia ori (kam ji priklausė), • apibūdinkite, kokia buvo kojinė ir kodėl ji buvo tokia neprižiūrėta (kam ji priklausė), • kodėl pirštinė sutiko skalbtis kartu su kojine, • kaip manote, kodėl kojinė bijojo skalbtis viena, • kodėl šis skalbimas baigėsi nesėkme: kaip prieš skalbimą drabužiai yra rūšiuojami ir kodėl.

2 užduotis		Aptarkite teiginius – kurie kvapai bus malonūs ir teigiamai nuteikiantys, o kurie – bjaurūs ir įkyrūs. • Jūs nuėjote į valgyklą, kotletų kvapas įsismelkė į drabužius. Kai išėjote, drabužiuose vis dar kotletų kvapas. Malonu ar nemalonu ir kodėl? • Atėjote į parduotuvę ir užuodėte šviežią duoną ir bandeles. Malonu ar nemalonu ir kodėl? • Grįžtate namo ir namo laiptinėje juntate, kad iš jūsų buto sklinda apetitą žadinantis keptos vištienos kvapas. Malonu ar nemalonu ir kodėl? • Klasės mergaitė, kuri sėdi šalia, pasikvėpinusi itin aromatingais kvėpalais, tačiau kvėpalų ji panaudojo gerokai per daug. Malonu ar nemalonu ir kodėl? • Grįžtate namo, jus „pasitinka“ neišnešto šiukšlių kibiro kvapas. Malonu ar nemalonu ir kodėl? • Katė atliko savo reikalus į dėžutę ir visas namų koridorius persismelkia šiuo kvapu. Malonu ar nemalonu ir kodėl? • Ateinate į kiną, jus pasitinka spragintų kukurūzų kvapas. Malonu ar nemalonu ir kodėl?
3 užduotis		Peržiūrėję teiginius apie kvapus, atsakykite į pateiktus klausimus. Stebėkite, kaip kalbame apie kvapų sklidimą. • Kur ir kokios buvo salotos? • Kur buvo pamerktos gėlės? • Kokie kvapai sklido stovyklavietėje? • Kur buvo pastatyta kvėpianti žvakė? • Kuo kvėpia tėtis? • Kuo pakvipo namai? • Kokį aromatą užuodžiame šylančiame automobilyje? • Iš kur sklido prakaito kvapas? • Marinuotų agurkėlių kvapas? Iš kur? • Iš kur sklido sriubos kvapas? Kokios sriubos? • Iš kur garaže benzino kvapas? • Kas degė lauke? • Kieno buvo keturi skirtingi kvapai?
4 užduotis		Mokytojas turi paruoštus lapelius su žodžiais: ŠUO, PELĖ, BESMEGENIS SU MORKA, PAUKŠTELIS, KIAULĖ, BERNIUKAS. Mokiniai išsitraukia vieną kurį lapelį ir turi pavaizduoti, kaip šis personažas užuostų gėlę ir tada nusičiaudėtų.
5 užduotis		Žiūrėkite teiginius „Kas buvo prieš ir pasikeitė po skalbimo, lietaus, susidūrimo su vandeniu“ ir pabaikite juos pridėdami pabaigą arba pradžią. • Prieš lietų medžių lapai buvo sausi, po lietaus •, tačiau po skalbimo megztinis susitraukė. •, po maudynių rankšluosčiu nusausinau šuniuką, ir jo kailis dabar toks švelnus, pasišiaušęs. • Prieš lietų gėlytės kiek nuvytusios, jų galvelės nulinkusios, o • Prieš lietų pievos, keliai tokie sausi, dulkėti, o • Prieš maudynes katytė tokia pūkuota, kailiukas atrodo storas, purus, tačiau po •, bet netyčia išpyliau sultis ant, ir kompiuteris sugedo.

		• Per gimtadienį vaikų drabužiai sausi, tačiau vaikai daug laksto, dūksta batutų centre, todėl po • Savaitgalį su tėveliu pastatėme palapinę ir patenkinti nakvojome joje, tačiau naktį
<u>Ką ir kaip girdime</u>		
<u>1 užduotis</u>		Aptarkite kurčiųjų pokalbį (<u>vaizdo įrašas</u>) apie aplinkos garsus. • Ką gamtoje malonu girdėti girdintiems? Išvardinkite. • O ką gamtoje malonu matyti kurtiesiems? Išvardinkite. • Kokios transporto priemonės buvo paminėtos tekste? Ar šių transporto priemonių sukeliamas garsas erzina girdinčiuosius? Kodėl? • Ar girdintieji girdi tik didelių gyvūnų skleidžiamus garsus? Kodėl? • Kokie garsai mokykloje, pamokos metu, erzina girdinčius mokytojus? • Kaip girdintieji supranta, kad yra vartoma knyga? Ką jie girdi? • Kodėl girdintys mokytojai lengvai išgirsta, kad mokinys naudojasi paruoštuku, nors gali ir nematyti? O ką girdi, kai mokinys paslapčia naudojasi mobiliuoju telefonu? • Kada girdintis gali išgirsti, kad ant žemės nukrito adata – kai ant žemės patiestas kilimas ar tada, kai ant žemės kilimo nėra, tik medinės grindys? • Kaip girdintis pagal garsą ieško nukritusios sagos?
<u>2 užduotis</u>		Girdintys gerai išsimena kitų žmonių balsus, nes visi balsai skirtingi. Aptarkite šias situacijas diskutuodami su mokytoju. • Jeigu girdintis žmogus ir nemato (nesvarbu, kokio – girdinčio ar kurčio) žmogaus, tačiau jį gerai pažįsta ir išgirsta jo balsą, girdintis labai dažnai gali pasakyti, kas kalbėjo už... A. užvertų durų, B. toli koridoriaus gale, C. kai pažįstamas žmogus skambina iš nežinomo numerio.
<u>3 užduotis</u>		Aptarkite situaciją apie šuns keliamus garsus: • Ką sužinojote apie šunį: koks jo vardas, lytis, kam jis priklauso? • Kokį pomėgį moteris turi nuo pat vaikystės? • Ar šuns keliami garsai trukdo jo šeimininkei? Kodėl? • O kam ir kodėl šuo truputį trukdo? • Kokie šuns keliami garsai trukdo girdinčiam šeimos nariui dienos metu? Išvardinkite. • O kokius garsus šuo skleidžia naktį? Ar šiuos garsus girdi tik girdintys žmonės? • Kokius garsus šuo skleidžia lauke, sutikęs kitus šunis? Kaip pasikeičia jo išvaizda tuo metu? • Kaip šuo išreiškia liūdesį, kai šeimninė turi jį palikti namuose ir kur nors išeina? • Ar šuns keliami garsai jo šeimninę erzina, ar trukdo mylėti augintinį? Kodėl?

4 užduotis		Pagal paveikslėlius pabandykite gestais pavaizduoti (naudodami plaštakų formas YxY ir 5+X2 ir veido išraišką) šių garsų intensyvumą: kalimą plaktuku, grėžimą grąžtu, paukštelio čiulbėjimą, diskotekoje iš garso kolonėlių sklindantį garsą, stiprų sprogimą, žemės drebėjimą, automobilio sirenas, mašinos pyptelėjimą, griaustinio griaudėjimą.         
Maži, mieli gyvūnai		
1 užduotis		Kokie maži gyvūnai jums patinka labiausiai? Kiekvienas pasirinkite skirtingus (pvz., viščiukai, šuniukai, meškiukai, begemotukai, žiurkėniukai ar pan.) ir namuose internete susiraskite juokingų nuotraukų arba vaizdo situacijų būtent su šiais gyvūnais. Namų darbą tinkamai paruoškite: gyvūnų nuotraukas ir / arba rastas vaizdo nuorodas perkeltkite į skaidres ir jas nusiųskite mokytojui elektroniniu paštu. Atėję į pamoką, savo namų darbą pristatykite klasėje ir atpasakokite, ką matote nuotraukose arba vaizdo situacijoje: • kokie tai gyvūnai ir kur jie yra (pvz., lauke, pievoje, arba namuose, po stalu), • kokio dydžio yra gyvūnai ir kokia jų išvaizda, • kodėl šie gyvūnai jums atrodo mieli, • ką jie veikia ir, galbūt, ką jie šiuo metu daro juokingai. Apibūdinkite mažus gyvūnus nerankiniais elementais – būdo aplinkybėmis. Jei nežinote, kokius gyvūnus pasirinkti, pasirinkite iš šių: <i>kiškiukai, kumeliukai, triušiai, pelėdžiukai, peliukai, paršeliai, koalos jaunikliai</i>.
2 užduotis		Klausimų lietus. Ant lentos užrašytas mokytojo pasirinktas gyvūno pavadinimas. Mokiniai turi užduoti kuo daugiau klausimų, susijusių su šiuo gyvūnu, siekdami sužinoti daugiau apie jį. Mokytojas sau užsirašo arba nufilmuoja mokinių klausimus. Jei mokiniai geba atsakyti patys, atsako į šiuos klausimus. Jei reikia, mokytojas kartu su mokiniiais atsakymų ieško internete arba paprašo biologijos mokytojo pagalbos.

3 užduotis		Kas ką turi? Vienas iš mokinių išsitraukia paveikslėlį su nupieštu gyvūnu. O kiti mokiniai klausinėja jo tik apie gyvūno išvaizdą, pateikdami bendruosius klausimus, pavyzdžiui: ar jo kaklas ilgas, kailis švelnus, ar turi žvynus, plunksnas, ar dryžuotas, dėmėtas, trumpa, ilga uodega, stačios ausys, platūs ragai. Turintis paveikslėlį turi atsakyti į bendruosius klausimus: TAIP arba NE. Kiti klausinėjama tol, kol sužino, koks tai gyvūnas. Mokytojas turi / susiranda gyvūnų paveikslėlius.
4 užduotis		Žaidimas „Sugedęs telefonas“. Žaidimo metu mokytojas padalija mokinius į dvi grupes ir susodina į dvi eilutes vieną paskui kitą (jei mokinių mažai, tad galima į vieną eilę). Tuomet esantiems priekyje mokytojas pasako gestą ar sakinį apie mažų gyvūnėlių mielumą ar pan. Eilės priekyje esantys peržiūri mokytojo pasakytus gestus, tik jie žiūri į mokytoją, o kiti eilėje būna nūsiskę nuo mokytojo. Tada pirmieji eilėje paprašo už jų esančius atsisukti ir persako tą patį gestą, sakinį. Taip mokytojo tekstas nukeliauja iki eilės gale stovinčiųjų. Dažniausiai gaunamas visiškai kitas gestas ar sakiny.
5 užduotis		Kuris gestas gyvūnų pavadinimų grupėse iškrenta iš konteksto? 1. Vilkas – Žuvis – Kiškis – Lapė. 2. Briedis – Elnias – Voverė – Stirna. 3. Meška – Žiogas – Bitė – Musė. 4. Pelėda – Pelė – Gulbė – Vanagas.
6 užduotis		Kiekviena mama savaip nešioja savo mažylius ar saugo savo vaikučius. Skaidrėse mokytojas pateikia gyvūnų-patelių nuotraukas: kengūra, koala, šikšnosparnis, katė, beždžionė, dramblys, žąsis ir paskutinė – žmogus / moteris. Mokytojas klausia, kaip šios gyvūnų patelės ir moteris nešioja savo mažylius. Vaikai pradžioje remiasi asmenine patirtimi ir turimomis žiniomis. Tada mokytojas pateikia skaidres su pavyzdžiais, kaip iš tiesų patelės nešioja savo mažylius, pvz., kengūra kengūriuką nešioja sterblėje, moteris kūdikį gali skirtingai nešioti – nešinėje, iš skaros pagamintoje nešioklėje, vežioti vežimėlyje ir pan., ir visos šios skaidrės aptariamos.
Šiluma ir karštis		
1 užduotis		Nuo malonios šilumos iki baisaus karščio. Remdamiesi teiginiais, pasakykite, kas buvo šiltas / karštas: ● Atsukau vandens maišytuvo rankenėlę, man buvo per šaltas, atsuku daugiau, patikrinau ranka, man kaip tik, šiltas, jau norėjau praustis, bet jau per karštas. ● Šiandien žiūrėjau pro langą į , ryte buvo 18 laipsnių, o apie 12 val. jau rodė 25 laipsnius šilumos, taigi galėsiu vilkėti suknelę. ● Mano rankos šaltos, norėjau susišildyti jas, laikau jas ant puoduko, buvo taip gera, šilta ir tada nebeištvėriau – buvo per karšta. Kas puoduke? ● Buvo gražus vakaras, bet drėgna ir šaltoka. Stovyklavietėje prie norėjau sušilti, pritūpiau ir laikiau iškėstas rankas. Buvo gera, malonu, paskui nebegalėjau, buvo per karšta, atsitraukiau toliau. ● Mano tėtis mėgsta valgyti su lupenomis ir kefyru. Lupa, lupa lupenas, ir taip karšta pirštais ją lupti. ● Man atneša dubenėlį , garuoja ir kvepia taip skaniai. Pradedu ragauti – vieną, kitą šaukštą, bet labai karšta.

2 užduotis		A. Papasakokite, kaip jaučiasi katė, šuo, paukštelis, žmogus, gėlė, gyvatė: • kol nėra saulės (kol šalta), kur jie būna tuo metu, ką veikia, kaip elgiasi, • kai pajunta saulės šilumą ir gali ja mėgautis, • kai saulės būna per daug, per karšta. B. Aptarkite, kas nutiks žmogui, jeigu jis per ilgai bus saulėje: • be kepurės, • be apsauginio kremo, • netinkamais drabužiais, • neturėdamas kur pasislėpti nuo intensyvios saulės.
Vėsa ir šaltis		
1 užduotis		Pagal mokytojo duotus paveikslėlius (ar be jų) apibūdinkite daiktų kitimą – kaip tirpsta daiktai ir kaip skystis teka, varva, išsilieja, išplinta: • tirpsta varveklis, • tirpsta ledai vaflyje, • ledo rutuliukas tirpsta lėkštėje, • tirpsta ledai ant pagaliuko, • ledo gabaliukas tirpsta sultyse, • ežero ledas plonėja, • šokolado plytelė tirpsta karštyje, • šokoladas lydosi / tirpsta indelyje ant viryklės, • tirpsta ledo lytis, • tirpsta saulėje paliktas želė tortas, • šyla, kaista ir deformuojasi asfaltas, • lydosi sviestas keptuvėje, • lydosi sūris ant karštų makaronų, • pavasarį tirpsta besmegenis.
2 užduotis		Apibūdinkite šalčio darbus – kaip šaltyje formuojasi, sustingsta, apšąla daiktai: • ant langų formuojasi šerkšnas, • ant medžių, augalų formuojasi šerkšnas, • susidaro varvekliai, • apšąla automobilio išorė – langai, durys, visas kėbulas, • iš išorės apšąla namas: durys, langai, sienos, • užšąla vanduo balutėje, • užšąla ežero vanduo, • sušąla snargliukas nosyje, • įšąla žemė taip, kad neįmanoma jos kasti kastuvu.
3 užduotis		Aptarkite, kaip kinta žmogaus pojūčiai: kai žmogus junta malonią vėšą, kai junta nemalonų šaltį, ir kodėl šie pojūčiai tokie? Aptarkite, kokiose situacijose pavojaus žmogaus sveikatai nėra, o kokiose jau yra ir kodėl? • Vėsus butas karštą vasaros dieną. / Nešildomas butas šaltą žiemą. • Duše nuolat teka ledinis vanduo, nėra karšto. / Apsiprausimas vėsiu vandeniu sugrįžus po sunkaus darbo, sporto, kai kūnas įkaitęs, suprakaitavęs. • Panirimas į vėšų ežero vandenį karštą vasaros popietę. / Šaltą žiemos dieną batai kiaurai permirksta ir šąla kojos. • Karštą vasaros dienos atsigeriama maloniai vėsaus limonado. / Sušilęs ir perkaitęs žmogus geria ledinį vandenį.

4 užduotis		Padiskutuokime, kodėl šiems gyvūnams šaltis nebaisus ir ką jie turi, kad geba apsisaugoti nuo šalčio: • poliarinis lokys / lapė, • Antarktidos pingvinai, • Sibiro tigras.
5 užduotis		Žaidimas „Užšalk“. Tai improvizacinis žaidimas. Pradžioje klasė susitaria, kokią situaciją vaidins (pvz.: „Vaikas perka ledus.“ arba „Šeima pietauja prie bendro stalo.“). Vienas mokinys pradeda tą situaciją vaidinti, kitas įsitraukia į vaidinimą, jį keičia, papildo, kuria naują situaciją. Veiksmas vyksta be gestų / su gestų k. Kiti mokiniai stovi vienas už kito ir laukia savo eilės. Pirmasis iš eilės sako: „Užšalk“. Tada tie, kurie vaidino, sustingsta. Pirmas iš eilės, sakęs užšalk, prieina ir kuria savo situaciją. Aktoriai vėl atgyja ir tęsia improvizuotą vaidinimą. Kas iš aktorių jaučia, kad pavargo ir nebenori dalyvauti toje situacijoje, eina į eilės galą. Veiksmas vyksta toliau, ir vėl pirmasis iš eilės sako: „Užšalk“. Aktoriai vėl sustingsta. Pastaba: Gali būti kuriamos vis naujos situacijos. ARBA Kiekvienas turi judėti, šokti, kol mokytojas duoda kokį nors ženklą. Kai jis parodo tokį ženklą, reikia „užšalti“ toje pozijoje, kurioje mokiniai buvo. Jei kuris nors nespėjo, iškrenta iš žaidimo. Laimi tas, kuris geriausiai matė / suprato mokytojo duotą ženklą.
Metų laikai ir pojūčiai		
1 užduotis		A. Pateikti keturi metų laikų apibūdinimai. Pasakykite, kurie apibūdinimai netikslūs ir patikslinkite juos. • Kokie yra rudens požymiai? Paukščiai išskrenda į šiltuosius kraštus, dažnai lyja, krenta medžių lapai, imame derlių ir renkame uogas – žemuoges, braškes, vyšnias. Labai skanios rudens uogos – bruknės, šaltalankiai. • Žiemą prasideda Naujieji metai. Paukščiai sugrįžta iš šiltųjų kraštų ir peri jauniklius, bunda gyvūnai, kurie žiemą miegojo. Žmonės dar neskuba sodinti, sėti naujo derliaus, nes žemė įšalusi. • Pavasarį bunda gamta, tirpsta sniegas, šyla oras, medžiai meta lapus, paukščiai grįžta iš šiltųjų kraštų, prasideda sėjos darbai. • Vasarą mokiniams atostogos, jie neina į mokyklą. Žmonės daugiau laiko praleidžia gamtoje: soduose, pajūryje, prie ežerų ar upių. Paukščiai ir gyvūnai augina jauniklius. Miškuose dygsta grybai, noksta uogos. Daržuose auga daržovės, soduose – vaisiai. B. Pateikti teiginiai. Ar jie teisingi? Jei ne, patikslinkite. • Metų laikai keičiasi taip: pavasaris, žiema, ruduo, vasara. • Vasaros mėnesiai eilės tvarka: birželis, rugpjūtis ir liepa. • Pirmieji trys metų mėnesiai: sausis, vasaris ir kovas. • Pirmieji metų laikų mėnesiai yra: sausis, kovas, birželis ir spalvis. • Iš viso yra 12 mėnesių. • Metus sudaro 24 mėnesiai. • Visi mėnesiai turi po 31 dieną. • Vasaris turi 28 arba 29 dienas. • Gruodis yra pirmas žiemos mėnuo.

2 užduotis		Kiekvienas išsirenka lapelį su personažu: gėlė, medis, obuolys, namas ar namo stogas, žmogus, paukštis. Pasirinkęs personažą mokinys kuria personifikaciją: turi apibūdinti, kaip keičiasi ir jaučiasi visus metų laikus (per lietų, sniegą, šaltį, karštį, vėją...). O kiti turi atspėti, koks tai personažas. Galima savo personažo personifikaciją ir nusifilmuoti, o per kitą pamoką vaizdo įrašai peržiūrimi ir bandoma atspėti, koks tai buvo personažas. Aptariama, kaip kam pavyko sukurti šį personažą. Naudingi gestai / junginiai / frazės: • gėlei: NUVYSTI, ŽYDĖTI, DYGTI, SKLEISTI LAPUS; • medžiui: ŽYDĖTI, SKLEISTI LAPUS, KRINTA LAPAI; • obuoliui: PŪTI, AUGA-NOKSTA, NUKRINTA-NUO-OBELS; • namo stogui / namui: SNIEGO DANGA, PRO PLYŠĮ VARVA VANDUO, VARVEKLIAI; • žmogus: PLONAIŠ RŪBAIS, STORAIŠ RŪBAIS, ŠILTA, ŠALTA; • paukštis: PLIUŠKENASI BALOJE, ŠĄLA, SUSTINGĖS.
3 užduotis		Veiklos, susiję su metų laikų aptarimu. A. Darbas poroms: „Kuris metų laikas yra geriausias?“. Vaikai suskirstomi arba susiskirsto poromis. Kiekvienai porai išdalinamas lapelis su skirtingais metų laikų pavadinimais. Kiekviena pora turi argumentuoti, kodėl jai šis metų laikas geriausias. Argumentai gali būti juokingi, linksmi ar rimti, tvirti. Laimi ta pora, kurios argumentai juokingiausi, linksmiausi arba tvirčiausi, rimčiausi. B. Žaidimas „Atspėk, kas esi“. Kiekvienam mokiniui-žaidėjui prikljuojamas ant nugaros užrašas, kas jis toks yra: gali būti kažkuris metų laikas arba kažkuris metų mėnuo. Žaidimo tikslas išsiaiškinti, kas toks esi. Tam, kad išsiaiškintum, reikia eiti prie kitų žaidėjų ir užduoti jiems klausimus, pavyzdžiui: „Ar tuo laiku noksta obuoliai? / Ar tą mėnesį mokiniams prasideda vasaros atostogos?“. Į klausimus žaidėjai gali atsakyti tik TAIP arba NE. C. Žaidimas „Metų laikai“. Mokytojas atsistoja priešais mokinius. Šie atsisukę į jį veidu. Jeigu mokytojas rodys gestą PAVASARIS, visi turi rodyti gestus „tirpti“, jeigu VASARA – „saulė“, jeigu RUDUO – „lyti“, o jeigu ŽIEMA – „snigti“. Mokytojas rodo sutartus gestus, o žaidėjai rodo atitinkamus gestus. Tas, kuris suklysta, iškrenta iš žaidimo. Žaidėjų vis mažėja, kol lieka vienas, jis ir laimi.
4 užduotis		Pabaikite kurti besmegenio istorijas. Viena istorija galėtų būti panašesnė į realią, kita labiau panaši į besmegenio sapną. Pagalvokite, kodėl viena istorija bus panašesnė į sapną? A. Vasara. Besmegenis laksto po gėlėtą pievą, pučia pienių pūkus. Po skėčiu geria šaltą pieno-ledų kokteilį, deginasi paežerėje, plaukia laiveliu, maudosi, lipdo besmegenius iš smėlio, maudosi karštame kubile ir laimingas garinasi pirtyje, kol staiga... B. Pavasaris. Dar vėsu. Besmegenis laksto po pievą, kurioje jau pamažu tirpsta sniegas, mojuoja paukščiams ir užuodžia besikeičiančius gamtos kvapus – švelnų žolės kvapą. Staiga pamato savo atvaizdą balos lede ir supranta... Pristatę savo sukurtas istorijas aptarkite: • Kurie metų laikai besmegeniui džiaugtis gyvenimu yra palankiausi ir kodėl? • Kurie metų laikai besmegeniui netinkami ir kodėl?

Jaukumas		
1 užduotis		Mokytojas pateikia gestus arba žodžius, parašytus lietuvių kalba, reikia juos paaiškinti gestais plačiau ir pritaikant konkrečius pavyzdžius. Geriau rinktis tą leksiką, kuri atspindi jausmus, pavyzdžiui: ilgesys, vienišumas, susierzinimas, nuobodulys, įsiūtis, abejojimas, rūpestingumas, savitvarda, nesusivaldymas, jaudulys, gėda, veidmainystė, prisirišimas, saugumas.
2 užduotis		Minčių lietus „JAUKUMAS“: mokytojo padedami, mokiniai pateikia gestus ar gestų junginius, susijusius su jaukumu. Pateikia savo pavyzdžių, kada jaučiasi jaukiai, saugiai, maloniai.
3 užduotis		Suformuluokite teiginius dvejopai: • atspindėkite jaukumą, • neutraliai, be jaukumo (be susižavėjimo, be nuotaikos ir pan.). Teiginiai, kuriuos reikia pateikti 2 būdais: • Vakaras. Karšta arbata, šiluma namie, jaukumas. Nieko geriau ir būti negali. • Po ilgos kelionės grįžau pagaliau namo, kaip gera namie. Visur gerai, bet namie geriausia. • Už lango lyja, žvarbus vėjas, sėdžiu ant minkšto pufo ir geriu karštą arbatą. • Židiny, arbata, sniegas ir vilnonės kojines. Tas žiemos jaukumas. • Grindys tokios šaltos, kojas išsitiesiau ant minkšto ir pūkuoto kilimo ir kaip man gera ir jauku. • Jau papuošta kalėdinė eglutė, po ja dedamos supakuotos dovanos, ruošiamo Kūčių stalą, renkasi artimiausi giminaičiai. Kaip gera visiems kartu! Su mokytoju aptarkite skirtumus ir vaizdingumo / jausmo raiškos svarbą: kodėl kalbant arba priimant (išklausanč) informaciją vaizdingumo raiška yra tokia svarbi.
4 užduotis		Atpasakokite įvykius perteikdami reakcijas ir vaidmenų kaitą pagal siužetinius paveikslėlius „Šeimos išvyka“ ar „Ledų valgymas su tėčiu“, kuriuos galima rasti internete: http://en.calameo.com/read/0004144454369748b7b40 .

Pasaulis įdomus	
Šios temos pagrindinis tikslas – turtinti bei įtvirtinti sukaupą mokinių žodyną, gramatikos aspektų pritaikymą kalboje.	
Numatomi pasiekimai: • prisimena žaidimų taisykles ir yra skatinami jas papildyti; • kuria savo žaidimus; • tyrinėja žemėlapi ir planuoja tolimesnę kelionę ar išvyką; • domisi kitų šalių gyvūnija bei ją aptaria; • išsamiai prisistato pritaikydamos aptartas taisykles, vartodamos naujai išmokus gramatikos aspektus pagal planą arba be jo.	
Gramatikos aspektai	Sociokultūrinė informacija

Laiko aplinkybė 2 Šalutinė ir pagrindinė ranka	Kaip mąsto kurtieji? Tarptautinė gestų kalba
Leksika	
AFRIKA, AKMENĖ, AKTYVUS, AMERIKA, ANTARKTIDA, AŠTUONKOJIS, ATMINTIS, ATVIRKŠČIAI, AUSTRALIJA, AUTOMOBILIS, AUTOSTOPAS, AZIJA, BADMINTONAS, BALANSINIS-DVIRATIS, BALTIJA, BANGINIS, BEISBOLAS, BENZINAS, GINTIS 2, BETONVEŽIS, BIRŽAI, DAILUSIS-ČIUOŽIMAS, DAUGIAAUKŠTIS, DELFINARIUMAS, DYZELINAS, DRAMBLYS, DRUGELIS, DRUSKININKAI, DUJOS, DVIRATIS, DŽIPAS 1, DŽIPAS 2, EUROPA, GINTIS 1, GYVAI, GYVAS, GLOSTYTI, GREITAI 1, GREITAI 2, GUMINIAI-BATAI, HERBAS, IGNALINA, INTERNETAS, IŠ-NAUJO, IŠVARDINTI, ĮKRAUTI-ELEKTRA, ĮSIMINTI, JONAVA, KENGŪRA, KINIJA, KIRMĖLĖ, KLAUSIMAS, KLAUSINĖTI 1, KOALA, MIEGMAIŠIS, KOKIE-NORS, KORTELĖ, KROSAS, KUO-GREIČIAU, KURIS-IŠ-JŲ, LAGAMINAS, LAIVAS, LEDO-RITULYS, LĖKŠČIASVYDIS, LĖKTUVAS, MAITINTI, MALŪNSPARNIS, MARIJAMPOLĖ, MAŽEIKIAI, METRO, MINUSAS, MOPEDAS, MOTOCIKLAS, MUZIEJUS 1, NE-TAS, NIDA, ODINIS, ORO-BALIONAS, ORO-UOSTAS, PALYGINTI, PANEVĖŽYS, PASAULIO-ŽEMYNAI, PATELĖ, PIENAS, PLAUKTI-LAIVU, PLIKAS, PLIUSAS, PORA, PRALAIMĖTI, PRIPUČIAMAS-ČIUŽINYS, SUTAPTI, RAKETA, REIKALINGAS, SKORPIONAS, SKRAIDYKLĖ, SKRISTI-LĖKTUVU, SKRISTI-ORO-BALIONU, SMIGINIS, SOSTINĖ, SPECIALUS, SPRUKTI, SRAIGĖ, STEBĖTI, STERBLĖ, SUNKUS, SUNKVEŽIMIS, SUTAPTI (daugiskaita), SVERTI, SVORIS, ŠACHMATAI, ŠAŠKĖS, ŠIAURĖS-PIETŲ-AMERIKA, ŠIKŠNOSPARNIS, ŠILALĖ, ŠILUTĖ, ŠVEDIJA 2, ŠVIESOFORAS, TARAKONAS 1, TARAKONAS 2, TAŠKAS, TAURAGĖ, TIKRINTI, TINKLINIS, TRAKAI 1, TRAMVAJUS, TURISTAS 1, TURISTINIS-KILIMĖLIS, UTENA, UŽDUOTI, VABALAS, VADAS, VARĖNA, VARLĖ, VAŽIUOTI-DVIRAČIU, ZARASAI, ŽEMĖLAPIS, ŽIRAFĖ. Papildoma leksika: ATSIMINTI, GREITAI 3, LAIKINAS, MUZIEJUS 2, PASYVUS, PRIEŠAS, SKAIDRĖS 1, SKUBIAI, ŠVEDIJA 1, TRAKAI 2, TURISTAS 2, UOSTAS, VIDUTINIS 1, VIDUTINIS 2, VIDUTINIS 3	
Situacijos ir užduotys	
<u>Kaip galime žaisti?</u>	
<u>1 užduotis</u>	 A. Pažaiskite žaidimą „Ledinukas“. Kodėl šis žaidimas vadinamas aktyviu? Ar jis jums patiko ir kodėl? B. Kokių kitų aktyvių ir nepavojingų žaidimų žinote jūs arba mokytojas? Pirmiausia, pristatykite žaidimo taisykles: • žaidimo pavadinimas ir taisyklės, • atpasakokite, kaip supratote žaidimo taisykles, • paklauskite, kas neaišku, • vieną pasirinktą aktyvų žaidimą pabandykite pažaisi ir aptarkite, kaip sekėsi.
<u>2 užduotis</u>	 A. Pabandykite klasėje pažaisi vieną kurį, o gal ir abu žaidimus: „Memo“ ir „Dobble“: • kuris žaidimas jums įdomesnis ir kodėl, • kur galima žaisti stalo žaidimus ir kokiose situacijose jie praverčia (pvz., kelionėje, prastu oru vasarą ar pan.). B. Susitarkite, kas galėtų į pamoką atsinešti savo mėgiamą stalo žaidimą: • žaidimo pavadinimas ir taisyklės,

		• atpasakokite, kaip supratote žaidimo taisykles, • paklauskite, kas neaišku, • pabandykite pažaisti šį stalo žaidimą ir aptarkite, kaip sekėsi.
3 užduotis		Padiskutuokite, kodėl žmonės sugalvoja žaidimų. Pasiūlykite, kokie žaidimai galėtų tikti šiose situacijose: • gimtadienis žiemą, švenčiamas patalpoje, • žaidimas palapinėje, kai stipriai lyja, • žaidimas stovykloje, lauke, geru oru, • žaidimas su seneliais prie Kalėdų stalo.
4 užduotis		Su klase aptariama, kaip reikia žaisti vaikišką „Sudoku“. Jei kas iš mokinių žino, kaip žaisti, paaiškina taisykles, pasinaudodami internete rasta sudoku lentele. Jei mokiniai nėra žaidę, mokytojas paaiškina, kaip reikia užpildyti sudoku lentelę. Vėliau mokiniai bando patys užpildyti naują lentelę ir papasakoja, kaip sekėsi orientuotis lentelės topografinėje erdvėje su skaičiais.
Kaip galime keliauti?		
1 užduotis		Kokiomis transporto priemonėmis esi jau keliavęs /-usi? Išvardink visas jas. Kokiomis dar norėtum pakeliauti ir kodėl?
2 užduotis		Aptarkite Roko įsivaizduojamas ateities transporto priemones. • Koks kuras dabar pilamas į transporto priemones arba kaip jos įkraunamos? Kokioms transporto priemonėms kuras nereikalingas, ar jos važiuoja pačios? • Kaip manote, koks kuras tiks ateities skraidyklėms arba kaip jos bus įkraunamos? • Atpasakokite, kaip atrodytų miestas, jei gatvės būtų skirtos žmonėms, o transporto priemonės skraidytų? Kaip atrodytų viešasis transportas: kas pakeistų autobusus, troleibusus, traukinius? • Kiek laiko galima būtų sutaupyti skrendant nuo Vilniaus iki Kauno arba atgal, jei skristume tokia ateities skraidykle? • Paskaičiuokite: Rokas mano, kad skraidykle nuo Vilniaus iki Kauno galima būtų nuskristi per 15 min (vietoj 1,5 val.). O per kiek laiko galima būtų nuskristi nuo Vilniaus iki Klaipėdos, jeigu dabar šiam atstumui nuvažiuoti reikia maždaug 4,5 val.?
3 užduotis		Mokytojas atsirenka vaizdo medžiagą (nuotraukas arba vaizdo įrašus) su įvairiai judančiomis transporto priemonėmis, pavyzdžiui, kaip juda laivas, motociklas, dviratis, lėktuvas, oro balionas. Pavaizduokite judėjimą įvairiais būdais, kaip galima šia priemone naudotis, pavyzdžiui, dviračiu sunkiai minama į kalną, riedama nuo kalno, atsitrenkiama į medį, nuriedama nuo tilto ir pan.
4 užduotis		Skaičiavimo užduotys: • Važiuoju troleibusu namo. Pirmoje stotelėje įlipu aš ir dar 3 keleiviai, antroje – išlipa 2 ir įlipa 7, trečioje – įlipa 3 ir išlipa 1, ketvirtoje įlipa 4 ir išlipa 3 keleiviai, tarp kurių ir aš. Kiek stotelių važiavau aš? • Sėdžiu Vilniaus oro uosto laukiamajame, prie milžiniško lango, ir matau, kaip kyla ir leidžiasi lėktuvai. Pakilo 2, nusileido 1, tada pakilo 1, nusileido 2. Kiek lėktuvų išskrido iš oro uosto man sėdint laukiamajame?

		• Visa šeima išvažiuosime pasivažinėti dviračiais. Tėtis ir mama mynė savo dviračius, aš – savo, brolis ir sesuo – po savo, mažasis brolis buvo prikabinęs prie tėčio dviračio galo: važiavo prikabinu dviračiu vežimėliu. • Kiek šeimoje vaikų? • Kiek iš viso kojų mynė dviračius? • Kiek ratų riedėjo pasivažinėjimo metu?
5 užduotis		Ką galima veikti keliaujant? Atrinkite tinkamas ir netinkamas veiklas, kuriomis galima užsiimti autobuse, lėktuve, automobilyje, traukinyje, kelte, laive. Paaiškinkite, kodėl ši veikla yra tinkama / netinkama keliaujant konkrečia transporto priemone. • Žiūrėti animacinius filmukus, filmus, serialus. • Turėti su savimi planšetę ir naršyti internete arba žaisti žaidimus. • Gaminti kažką iš modelino ar plastilino. • Žaisti stalo žaidimus. • Padirbėti prie kompiuterio. • Skalbyklėje išsiskalbti drabužius. • Spalvinti. • Spręsti kryžiažodžius, sudoku. • Grožėtis pro langą vaizdais. • Susisiekti su draugais vaizdo programa („Skype“ ar „Facebook“) ir nuolat plepėti su jais. • Aptarti su šeimos nariais kelionės planą, žemėlapyje sužymėti objektus, kuriuos aplankysite. • Žaisti kortomis. • Skaityti knygą. • Bendrauti su šeimos nariais ar kelionės draugais. • Gerti arbatą. • Pasidaryti salotų. • Nusipirkti arba suvalgyti iš namų pasiimtą užkandį.
Nakvynė palapinėje		
1 užduotis		A. Aptarkite Roko pasiruošimą į gamtą: • išvardinkite daiktus, kuriuos jis pasiimtų; • ar visi šie daiktai reikalingi: vardinkite kiekvienas po vieną Roko paminėtą daiktą ir sakykite, kodėl jis reikalingas arba nereikalingas gamtoje; • apie ką Rokas nepagalvojo, ką pamiršo? B. Aptarkite Gabijos pasiruošimą į gamtą: • išvardinkite daiktus, kuriuos ji pasiimtų; • ar visi šie daiktai reikalingi: vardinkite kiekvienas po 1 Gabijos paminėtą daiktą ir sakykite, kodėl jis reikalingas arba nereikalingas gamtoje; • Gabija pagalvojo, ką veikty, jei lis – ji pasiimtų lėlių ir stalo žaidimą: pritartumėte jos pasirinkimui? • apie ką Gabija nepagalvojo, ką pamiršo? • Gabija prisiminė, kad į išvyką gamtoje reiktų pasiimti ir maisto: koks maistas tinka labiausiai? C. Kuris vaikas – Rokas ar Gabija – išvykai į gamtą pasiruošę geriau ir kodėl?

2 užduotis		Įsivaizduokite, kad ruošiatės į išvyką gamtoje ir turite susidėti reikiamus daiktus. Bus vardijami daiktai (rinkiniai po 3 daiktus), iš kiekvieno pateikto 3 daiktų rinkinio atrinkite daiktus, kurie tikrai bus jums reikalingi gamtoje ir atmeskite tuos, kurie nereikalingi. Jūsų tikslas – pasirinkti pačius reikalingiausius ir naudingiausius daiktus: • DANTŲ ŠEPETĖLIS – DANTŲ PASTA – DANTŲ SIŪLAS; • NAMŲ ŠLEPETĖS – ŠLEPETĖS PER PIRŠTĄ – CROCS KLUMPĖS; • MIEGMAIŠIS – DIDELIS PRIPUČIAMAS ČIUŽINYS – TURISTINIS KILIMĖLIS; • PALAPINĖ – PAGALVĖ – STORA ANTKLODĖ; • TUALETINIS POPIERIUS – DIDELIS RANKŠLUOSTIS – DRĖGNOS SERVETĖLĖS; • KREMAS NUO SAULĖS – PURŠKALAS NUO UODŲ IR ERKIŲ – TEPALAS PO UODŲ ĮKANDIMO; • STORAS SUNKUS MEGZTINIS – LENGVAS ŠILTAS DŽEMPERIS – MEGZTA LIEMENĖ; • KELIOS POROS KOJINIŲ – VILNONĖS KOJINĖS – TRUMPOS SPORTINIO TIPO KOJINĖS; • DEGTUKAI – ŽIBINTUVĖLIS – ŽIEBTUVĖLIS; • PATOGŪS BATAI – NAUJI / MADINGI SPORTINIAI BATELIAI – GUMINIAI BATAI; • NEPERŠLAMPANTIS LIETPALTIS – SKĖTIS – LENGVAS PLASTIKINIS LIETPALTIS (kuris susipakuoja į mažą pakuotę); • ŠAŠLYKAI – SUMUŠTINIAI – LEDAI.
3 užduotis		Ar esate nakvoję palapinėje? Pasidalinkite išpūdžiais: • kur statėte palapinę – namo kieme, sode, miške, pievoje, prie ežero / upės ar kur kitur? • keliavietė buvo palapinė ir su kuo joje nakvojote? • ar padėjote palapinę pastatyti ir vėliau supakuoti? kas sudėtingiau – statyti ar supakuoti? • ar nakvojant palapinėje pavyko apsisaugoti nuo uodų? • kaip galvoji, kokių metų laiku palapinėje nakvoti galima, o kada – nelabai pavyktų?
4 užduotis		Ką aš sužvejojau? Visi susėdę ratu improvizuoja, kad kažką žvejoja ir sužvejoja. Sužvejoti galima bet ką. Vienas iš mokinių žvejoja ir sužvejoja kokį nors daiktą, objektą, gyvūną, ir tada turi pavaizduoti: • veido išraišką (sunkiai / lengvai sužvejojo, ištraukė); • apibūdinti sužvejoto daikto, objekto, gyvūno formą. Kiti bando atspėti, kas buvo sužvejota.
5 užduotis		A. Kas buvo prieš tai ir kas dar bus? Kurkite pasakojimus pagal mokytojo pateiktus paveikslėlius arba vaizdo įrašus. Pavyzdžiai pasakojimams:   

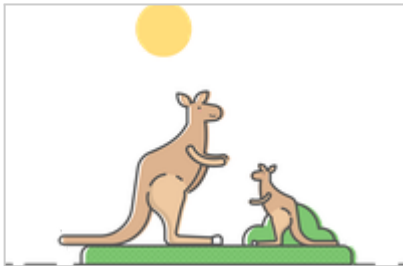
		      B. Planas paveikslėliui aptarti: • istorijos pradžia, • kas ką veikia, ko tikisi, kas įvyko / įvyks, • istorijos pabaiga.
6 užduotis		Žaidimas „Pridėk gestą“. Kurkite pasakojimą pagal paveikslėlį (mokytojas suranda paveikslėlių). Žiūrėkite į paveikslėlį ir pradėsite kurti istoriją. Mokiniai tęsdami pasakojimą pakartoja tą patį, anksčiau parodytą gestą, ir pridėda po vieną naują gestą istoriją pratęsdami. Gali būti keli istorijos kūrimo variantai. Variantai: 1. Vienas mokinys pagal paveikslėlį sugalvoja vieną gestą, o kitas pakartoja tą patį gestą ir pridėda dar vieną, trečias pakartoja pirmo ir antro mokinių gestus ir pridėda dar savo gestą ir taip tęsiamas pasakojimas. 2. Mokinių grupė pakartoja tą patį gestą (g.b. mokytojo sugalvotas gestas) ir kiekvienas mokinys pridėda po vieną gestą. 3. Vienas mokinys pagal paveikslėlį sugalvoja vieną gestą, o kitas pakartoja tą patį ir pridėda dar vieną, trečias pakartoja antrojo gestą ir pridėda savo, o ketvirtas mokinys trečiojo ir savo, ir t.t.
7 užduotis		Prisiminkite įdomiausią nakvynės palapinėje nuotyki, pokštą, įsimintiną įvykį, išdaigą (ar nemalonų įvykį), įvykusį su šeimos nariais ar draugais ir atpasakokite jį klasei.
<u>Sporto šakos</u>		
1 užduotis		Aptarkite šių žaidimų taisykles ir jas paaiškinkite klasėje: • Krepšinis „trys prieš tris“, „Klasė“ ir „Švedija“. • Smiginis. Jei taisyklių nežinote, paprašykite paaiškinti kūno kultūros mokytojo, kaip žaidžiama.
2 užduotis (1) 2 užduotis (2)		Žiūrėkite vaizdo medžiagą ir sunumeruokite eilės tvarka sporto šakas, paminėtas kurčiojo australo Rob Roy pasakojime (mokytojas paruošia lapelius, ne iš eilės surašo sporto šakų pavadinimus). Rob Roy pasakojimas: https://www.youtube.com/watch?v=Klq4wi0N4EY.

3 užduotis		Mokytojas pasiruošia skaidres ir mokiniai supažindinami su įvairių sporto šakų inventoriu: krepšinio, futbolo, lauko teniso rutulio stūmimo, disko metimo, regbio, tinklinio, golfo, ieties metimo ir pan. Pagal skaidres eilės tvarka mokiniai bando pateikti LGK, kaip keičiasi daiktai pagal dydį ir formą, palaipsniui pereinama vis prie kito daikto / laikymo proformų, pavyzdžiui, keliaujama nuo krepšinio kamuolio prie futbolo – lauko teniso – stalo teniso – rutulio – disko – regbio – tinklinio – golfo kamuoliuko iki lengvosios atletikos ieties. Pavyzdžiui: trumpai apibūdinamas krepšinio kamuolys (forma, dydis) nepasakant, kad tai – krepšinio kamuolys, jį galima sukti, mėtyti, parodoma, kaip jis mėtomas, paskui pereinama prie futbolo kamuolio ir taip – iki ieties metimo. Pasakojimai su kintančiomis sporto inventoriaus daiktų proformomis nufilmuojami.
4 užduotis		Pasirinkite mėgstamiausią / mėgstamą sporto šaką (pasistenkite, kad sporto šakos nesikartotų) ir papasakokite apie ją: • ar ši sporto šaka yra populiari Lietuvoje? • kokius šios sporto šakos sportininkus žinote? • kur vyksta šios sporto šakos treniruotės? • kokios yra šios sporto šakos taisyklės? • koks inventorių reikalingas?
5 užduotis		Perduok kokį nors sporto šakos inventorių. Mokiniai sėdi arba stovi ratu. Mokytojas parodo vienam jų kortelę, kurioje nupieštas ar užrašytas inventorių. Mokinys turi pavaizduoti, kad duoda tą daiktą šalia stovinčiam, sėdinčiam. Taip daiktas keliauja iš rankų į rankas. Mokiniai stengiasi „paimti“ ir „perduoti“ inventorių išlaikydami jo formą ir dydį. Pabaigoje reikia atspėti, koks tai buvo daiktas, ir papasakoti, kaip dydis ir forma keitėsi perduodant – iki paskutinio mokinio rate. Inventorių: beisbolo lazda, beisbolo pirštinė... (sporto inventoriaus pavyzdžius parenka mokytojas).
6 užduotis		Žiūrėdami vaizdo medžiagą, kurioje parodomos žmogaus stebėjimo, žiūrėjimo proformos atspėkite, kokia sporto šaka yra stebima. Įsivaizduokite, kad jūs pats esate stadione ar sporto salėje.
Kas ir kur žaidžia beisbolą?		
1 užduotis		Aptarkite paveikslėlį. Kodėl svarbūs šie daiktai žaidžiant beisbolą? Tada žiūrėkite vaizdo įrašo ištrauką, kaip žaidžiamas beisbolas, ir aptarkite, kam būtent naudojami šie beisbolo žaidimui reikalingi daiktai ir kaip jie naudojami: • kaip užsimojama lazda ir kada, • kaip išmetamas ir gaudomas kamuoliukas ir kada, • kaip mūvima ir naudojama pirštinė. 

2 užduotis		Imituokite pavykusius ir nepavykusius smūgius beisbolo lazda ir kamuoliuko pagavimus beisbolo pirštine: ● aktyvus – pasyvus – labai pasyvus užsimojimas lazda, ● staigus – lėtokas – lėtas užsimojimas lazda, ● kamuoliukas taikliai pagaunamas pirštine.
3 užduotis		Padiskutuokite. ● Kokioje šalyje ypač populiarius beisbolas? ● Ar jis žaidžiamas Lietuvoje? Ar esate matę / mačiusi žaidėjus žaidžiant šį žaidimą? ● Ar šis žaidimas jums atrodo įdomus? Kodėl?
4 užduotis		Ten ir čia. Palyginkite, kas skiriasi Amerikoje ir Lietuvoje, pavyzdžiui: ● ar skiriasi šalių dydis ir kaip, ● gyventojų skaičius, ● ar skiriasi vėliavos ir kaip, ● ar skiriasi prezidentai ir kas jie, ● kaip skiriasi vartojamos kalbos, ● ar skiriasi maistas, ● ar skiriasi oras, temperatūra. Mokytojas gali skirti pasiruošti vieną kurį aspektą ir kaip namų darbą mokiniams.
Lietuvos žemėlapis ir kas kur yra		
1 užduotis		Sužinokite, kokiuose miestuose, kaimeliuose gyvena jūsų klasės draugai ir patyrinėkite Lietuvos žemėlapyje tų miestų, kaimų išdėstymą. Tada išėikite į foje ir pavaizduokite šį išdėstymą gyvai: sustokite ties savo gyvenamuoju miestu, kaimeliu, remdamiesi Lietuvos žemėlapio vaizdu.
2 užduotis		Papasakokite plačiau apie savo miestą, kaimą, prieš tai pasidomėję: ● kiek žmonių jame gyvena, ● ar miestas turi herbą ir kas pavaizduota jame, ● kokios yra įdomios vietos, objektai jame, ● kodėl jums patinka ten gyventi.
3 užduotis		Kartu su mokytoju aptarkite, kiek laiko užtrunkame keliaudami iš vieno miesto į kitą: ● VILNIUS – PANEVĖŽYS, ● KAUNAS – VILNIUS, ● KLAIPĖDA – ZARASAI, ● VILNIUS – PALANGA. Kuriam atstumui įveikti reikia daugiausiai laiko? O kuriam mažiausiai? O kiek laiko jūs keliaujate į savo miestą / kaimą (jei gyvenate kitur) ir koku transportu keliaujate: atpasakokite savo įprastą kelionę iš mokyklos į namus.
4 užduotis		Kuo garsus, įdomus šis miestas? Iš trijų pateiktų teiginių išrinkite tinkamą teiginį kiekvienam nurodytam miestui apibūdinti ir paaiškinkite, kodėl jį pasirinkote. ● Druskininkai yra žinomas miestas tuo, kad čia yra gydomasis kurortas bei sanatorijos – sostinė – jūrų uostas. ● Nida garsi tuo, kad čia yra švyturys ir dviračių muziejus – švyturys ir didžioji kopa – Gedimino pilis.

		• Palanga / Palangoje yra laikinoji sostinė – delfinariumas – Palangos tiltas. • Kaunas / Kaune yra Lietuvos sostinė – zoologijos sodas – didžiausias Lietuvos miestas. • Kernavė / Kernavėje yra pajūrio miestas – dviračių muziejus – piliakalniai.
5 užduotis		Žiūrėdami vaizdo įrašą, atspėkite, apie kurį Lietuvos miestą kalbama. Spėti galima tik peržiūrėjus visą miesto apibūdinimą. • Šiame mieste yra Gedimino pilis, gražus senamiestis bei Gedimino prospektas. Koks tai miestas? • Šis miestas yra už 220 km nuo Vilniaus. Automobiliu reikia važiuoti apie 2 val. ir 30 min. Jame yra dviračių muziejus, netoli šio miesto yra Kryžių kalnas. • Šis miestas yra toli nuo Vilniaus – automobiliu važiuoti apie 3–4 val. Į jį galima nuvažiuoti traukiniu ir nuplaukti laivu. Jame jūrų uostas, jūrų muziejus, miesto centre gražus laivas Meridianas. • Į šį miestą iš Vilniaus traukiniu nenuvažiuosi, taip pat nuplauksi laivu. Jis yra penktas pagal dydį. Per jį teka upė Nevėžis ir miesto pavadinimas neabejotinai kilęs nuo šios upės pavadinimo. • Šis miestas yra 100 km nuo Vilniaus. Per jį teka dvi upės. Šiame mieste yra senovinė pilis, labai gražus senamiestis, Laisvės prospektas. Anksčiau šis miestas buvo laikinoji Lietuvos sostinė. Koks tai miestas?
Pasaulio žemėlapis ir žemynai		
1 užduotis		Žemynas, jo pavadinimas pirštų abėcėle ir gestas. Kiekvienas mokinys vardija po žemyną pirštų abėcėle ir pasako jo gestą. Žemynai vardijami ratu, kol įvardijami visi.
2 užduotis		Keliaukite prie žemėlapių poromis. Pora pasirenka žemyną ir pakaitomis vardija: • šalis šiame žemyne, pavyzdžiui, Europa: Vokietija, Lietuva, Estija, Italija ir t.t. Jei mokiniai nežino šalies gesto, mokytojas padeda; • šalis, kurias šiame žemyne jau aplankė arba kurias labiausiai norėtų aplankyti.
3 užduotis		A. Kaip galima keliauti iš vieno žemyno į kitą? Aptarkite, kaip galima būtų keliauti iš vieno žemyno į kitą, kokiomis transporto priemonėmis: • EUROPA – AUSTRALIJA, • AZIJA – ANTARKTIDA, • EUROPA – AZIJA, • AFRIKA – ŠIAURĖS AMERIKA, • PIETŲ AMERIKA – EUROPA, • EUROPA – AFRIKA. B. Arti, toliau ar labai toli? Kiekvienas mokinys ar mokinių pora gauna kortelę su žemyno pavadinimu. Prieina prie žemėlapių, parodo savo kortelės žemyną, jis – atskaitos taškas. Tada vardija žemynus, kurie yra arčiausiai, tada tuos, kurie yra toliau, ir tuos, kurie labiausiai nutolę.
4 užduotis		Į pamoką pasikvieskite suaugusį kurčią keliautoją, kuris lankėsi kitame žemyne / kituose žemynuose. Keliautojas, -a pasidalins kelionės patirtimi, o vaikams

		skiriama po užduotį (kiekvienam arba poroms) – pastebėti svarbiausius pasakojimo aspektus: kada keliavo, kaip keliavo, kiek laiko užtruko ir ką įdomaus pamatė (žmonės, gamta, gyvūnai).
<u>Sausumos ir vandens gyvūnai</u>		
1 užduotis		Išdalijamos kortelės su gyvūnų pavadinimais arba paveikslėliai su gyvūnais. Pavaizduokite (rankomis, kūno ir veido judesiais bei LGK), kaip šie gyvūnai juda ir ėda. Vienas kuris vaizduoja gyvūną, o kiti spėja, koks tai gyvūnas. Gyvūnai: <i>vėžlys, krokodilas, kengūra, pingvinas, žirafa, meška, varlė, gyvatė, ryklis, pelėda, žvirblis, beždžionė, gandrai, erelis, pelė, liūtas, katė, šuo, vabalas, dramblys, arklys, banginis, voverė.</i>
2 užduotis		Mokiniai suskirstomi grupelėmis arba poromis. Išdalijamos kortelės su gyvūnų pavadinimais arba paveikslėliai su gyvūnais. Grupė turi sudėlioti gyvūnų bokštą laikydamiesi logikos: didžiausi ir sunkiausi gyvūnai apačioje, lengvesni aukščiau, lengviausi ir mažiausi – bokšto viršūnėje. Dėliodami bokštą mokiniai turi: • tinkamai nurodyti proformą: kaip gyvūnai stovės vienas ant kito, • apgalvoti, kad vienas ant kito stovintiems gyvūnams būtų saugu, pvz., jei ant lapės bus kiškis – nesaugu. Gyvūnai: <i>lapė, begemotas, dramblys, musė, katė, gyvatė, asilas, karvė, arklys, liūtas, sraigė, banginis, žirafa, žiurkė, kiškis, meška, vilkas.</i> Laimi ta grupė ar pora, kuri gyvūnus teisingiausiai sudėlioja pagal dydį ir saugumą vienas kito atžvilgiu.
3 užduotis		Žaiskite žaidimą „Sausuma ir / arba vanduo“. Vaikai sustoja ratu. Tas, kuris žaidimą pradeda, pasiūlo variantą: • sausuma, • vanduo, • sausuma ir vanduo. Pavyzdžiui, jei pasiūlyta tema „sausuma“, kiekvienas rate dalyvaujantis pasako po gyvūną, kuris gyvena tik sausumoje. Kartotis negalima. Tas, kuris pakartoja jau pasakytą gyvūną arba nebežino gyvūno, arba suklysta dėl gyvūno gyvenamosios vietos (pasako vandens gyvūną vietoj sausumos), iš rato iškrenta. Tas mokinys, kuris žaidimą laimi (lieka rate), siūlo naują temą ir vėl vyksta gyvūnų vardijimas ratu pagal pasirinktą temą.
<u>Žirafos ir kengūros: kur ir kaip gyvena, kuo minta</u>		

1 užduotis		A. Aptarkite Gabijos pasakojimą apie žirafas: • Kaip atrodo žirafos? Kuo įdomus kailis, ragai, liežuvis? • Kur gyvena? • Kuo minta? • Kiek vidutiniškai metų gyvena? • Kuo ypatingas žirafos spyris? • Kokie gyvūnai yra žirafų priešai ir kodėl? B. Aptarkite Roko pasakojimą apie kengūras: • Kodėl kengūros Rokui atrodo juokingos? Įvardinkite 2 priežastis. • Ar kengūros gyvena tik Australijoje? Kur dar? • Kokio tipo kengūros gyvena Australijoje? • Kaip atrodo raudonosios kengūros? Kuo ypatingas jų kailis, kojos? • Kuo minta? • Kokio mažumo gimsta kengūros jaunikliai? Kiek laiko jie toliau vystosi mamos sterblėje? Rokas nepasakė, tačiau jūs patys pasidomėkite, kiek vidutiniškai gyvena raudonosios kengūros. A. Palyginkite žirafas ir kengūras: - žolėdžiai ar mėsėdžiai gyvūnai, - maistas sutampa ar skiriasi, - kokiame žemyne gyvena ir koks klimatas tinka: karštas ar vėsus, - kojų tvirtumas ir spyris, - ar moka šokinėti, - išvaizdos skirtumai: kailis, aukštis, galva, kaklas, ausys, ragai, uodega, kojos, sterblė, - gyvenimo trukmė.
2 užduotis		Aptarkite paveikslėlius kurdami dialogus. Suskirstykite poromis. Vienos poros – kengūra ir kengūriukas, kitos – žirafa ir žirafiukas. Poroje vienas mokinys yra mama patelė, o kitas – jauniklis. Mama moko savo vaiką gyventi ir išgyventi, išsako patarimus, paaiškina, o vaikas užduoda klausimų mamai. Vaikas turi kuo daugiau klausinėti savo mamos. Pokalbio planas mamai ir jos jaunikliui: • kaip elgtis aplinkoje – stengtis laikytis pulke ar vaikštinėti / gyventi atskirai ir kodėl, • kokių gyvūnų reikia saugotis, • kaip gintis, jei puola, • kokio maisto ir gėrimo ieškoti ir kaip dažnai ėsti, • kaip prižiūrėti savo kailį. Kurdami dialogus, atkreipkite dėmesį į savo dydį / aukštį: kaip kalbėsite – žvelgdami žemyn ar aukštyn?  

3 užduotis		Mokytojas pasiruošia skaidrių rinkinį su įvairiausiais gyvūnais, pamokoje aptariama šių gyvūnų išvaizda. Aptariant svarbūs šie aspektai: • MAŽAS – DIDELIS (aukštis, dydis, galva, dantys, akys, ragai, nosis ir t.t.), • SAUSAS – LIPNUS, MINKŠTAS – KIETAS, MALONUS – ŠIURKŠTUS –GRUOBLĖTAS, ŠLAPIAS – SAUSAS (oda, kailis), • ILGAS – TRUMPAS (galūnės, kaklas, uodega).
Apibendrinimas: kas esu ir mano svajonė		
1 užduotis		Pasirinkite vieną veikėją: Roką arba Gabiją. Tuomet palyginkite save ir šį veikėją įvardindami, kas sutampa ir kas skiriasi tarp judviejų: • kurčias / neprigirdintis, • vardas-gestas, • amžius, • gimtadienio data, • klasė, • miestas, kuriame gyvenate, • miestas, kuriame mokotės, • pomėgiai, • mėgstami žaislai, • lankomi būreliai, • tėvai: girdintys / neprigirdintys / kurtieji, • broliai ir seserys: kiek iš viso, vyresni, jaunesni, • svajonė. Kodėl pasirinkote būtent šį veikėją: Roką / Gabiją? Ar tai reiškia, kad jis jums labiau patiko / yra labiau panašus į jus / yra kitoks nei jūs, todėl ir įdomus?
2 užduotis		Namuose pasirinkite 4 nuotraukas: jūs pirmoje, antroje, trečioje ir ketvirtoje klasėse. Nuotraukas atsineškite į pamoką ir pasakokite apie save, įvardinkite, kaip jūs keičiatės: • kaip per šiuos 4 metus keitėsi išvaizda, • kur mokėtės (toje pačioje mokykloje ir klasėje ar tai keitėsi), • jūsų vardas-gestas: turite / neturite, jau atėjote su vardu-gestu ar jį sugalvojo mokyklos vaikai, • kokie mokomieji dalykai jums patiko pirmoje, antroje, trečioje ir ketvirtoje klasėje, • jūsų geriausi klasės draugai ir kas pasikeitė per 4 metus, • ko anksčiau nemokėjote / nelabai mokėjote, o dabar jau mokate geriau arba išmokote labai gerai, • koks maistas labiausiai patiko anksčiau ir patinka dabar, • kokie pomėgiai buvo anksčiau ir yra dabar. • Jei esate dar ne 4 klasėje, tai tuomet palyginkite: • koks buvote darželyje ir esate dabar – pirmoje / antroje / trečioje klasėje.
3 užduotis		Padiskutuokite (arba sugalvokite kuo daugiau priežasčių), kodėl girdintiems taip pat naudinga mokėti / išmokyti gestų kalbą. • Kokie bendravimo gestų kalba plusai? Pavyzdžiui, gestų kalbos plusai: mokant LGK, galima skaičiuoti viena ranka daugiau nei iki 5; vaizdžiai atpasakoti veiksmo filmus; kalbėtis per filmus (kine arba namuose ir netrukdyti kitiems); kalbėti „pilna burna“; bendrauti būnant po vandeniu

		arba kai žmonės skiria stiklas; susikalbėti esant dideliui aplinkos triukšmui ir pan.
4 užduotis		Kuri šiais mokslo metais aptarta tema / situacija / užduotis jums patiko labiausiai? Kodėl patiko? Papildomi klausimai: • Kaip klasėje dirbti / mokytis patinka labiausiai: a. kai užduotį reikia atlikti savarankiškai vienam / vienai, b. kai dirbate poroje, c. kai dirbate grupėje. • Ar tau patinka namų darbai? Kodėl jie naudingi? Kurie namų darbai patiko labiausiai? a. kai namuose reikėjo šį tą nupiešti, b. kai namuose reikėjo paieškoti informacijos internete ar pan., c. kai namuose teko atrinkti asmenines / šeimos nuotraukas, d. kiti namų darbai (kokie?). • Kokių LGK pamokų norėtum ateityje daugiau? a. Tokių, kuriose... (pabaikite mintį). b. Tokių pat kaip... (pabaikite mintį).

Pagrindinis ugdymas

Galimų veiklų, asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų, projektinių darbų pavyzdžiai

5–6 klasės

Projektas „Lietuvos kurčiųjų draugija“



LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJA

27.1. Kalbos vartojimas.

27.1.1. [...] Informacijos perdavimas (iš savo patirties, bendruomenės ar visuomenės gyvenimo, kitų dalykų ar kt.). Adresato sudominimo būdai. Rengiamas pristatymas.

27.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.

27.3.1. [...] Susipažįstama su kurčiųjų bendruomenės veikla Lietuvoje. Aptariama Lietuvos kurčiųjų meno, visuomenės veikėjų ir jų kūrinų reikšmė kultūros raidai ir dabarčiai.

I. Projekto tikslas:

- Skatinti mokinius domėtis Lietuvos kurčiųjų kultūros paveldu, vertybėmis, jas puoselėti.
- Supažindinti su Lietuvos kurčiųjų draugijos veikla, svarbiausiomis istorijos datomis ir istorinius įvykius menančiais pastatais, gatvėmis.

II. Uždaviniai:

- Ugdyti mokinių kūrybingumą ir kultūrinį sąmoningumą.
- Surengti pažintinę ekskursiją po Lietuvos kurčiųjų draugijos pastatą.
- Padėti mokiniams rinkti medžiagą apie Lietuvos kurčiųjų draugiją, jos istoriją, asmenybes ir veiklą.
- Organizuoti žinių viktoriną „Lietuvos kurčiųjų draugija, jos istorija ir asmenybės“.
- Pristatyti mokinių sukurtus darbus.

III. Numatoma veikla:

- Pažintinė ekskursija po Lietuvos kurčiųjų draugijos pastatą.
- Mokinių susitikimas su Lietuvos kurčiųjų draugijos atstovais.
- Medžiagos apie Lietuvos kurčiųjų draugiją rinkimas ir sisteminimas, standų rengimas ir pristatymas mokyklos foje.
- Žinių viktorina „Lietuvos kurčiųjų draugija, jos istorija ir asmenybės“.

IV. Laukiami rezultatai:

- Parengti standai mokyklos fojė „Lietuvos kurčiųjų draugija, jos istorija ir asmenybės“.
- Mokiniai įgis daugiau žinių apie Lietuvos kurčiųjų draugiją, jos istoriją, įgytomis žiniomis ir patirtimi dalsis su kitais mokiniais.
- Surinktos medžiagos panaudojimas ugdymo procese.

7–8 klasės

Projektas „Mano gimtasis kraštas ir jo įžymios asmenybės“

LGK mokymo(si) turinys

28.1. Kalbos vartojimas.

28.1.1. [...] Gaunama, renkama ir pristatoma informacija nurodytais tikslais (pavyzdžiui, medžiaga pranešimui, pasakojimai ir anekdotai iš kurčiųjų aplinkos ir tradicijų). Vertinamas pristatymas. Kritiškas klausymasis. Informacija iš lietuvių gestų kalbos šaltinių.

I. Projekto tikslas:

- Ugdyti mokinių norą pažinti gimtojo krašto ir apylinkių istoriją, suvokti dvasines ir kultūrinės vertybes, jas puoselėti.
- Pažinti garsias savo gimtojo krašto asmenybes.

II. Uždaviniai:

- Skatinti mokinius domėtis savo gimtojo krašto istorinėmis vietomis, žymiomis asmenybėmis.
- Ugdyti mokinių kūrybiškumą ir sąmoningumą.
- Paraginti mokinius rinkti informaciją, atskleidžiančią garsių Lietuvos žmonių darbus, kūrybą, visuomeninę veiklą ir t. t.
- Sisteminti surinktą medžiagą ir informaciją, mokyti ją pristatyti mokyklos bendruomenei.
- Suorganizuoti kūrybinių mokinių darbų pristatymą.

III. Numatoma veikla:

- Medžiagos apie gimtąjį kraštą rinkimas ir sisteminimas.
- Standų rengimas.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai geriau susipažins su gimtuoju kraštu, jo istorija, gyventojais.
- Domėjimasis gimtinės praeitimi.
- Praplės gimtojo krašto istorijos žinias.
- Lavins gebėjimą apdoroti sukaupą informaciją.
- Pagal surinktą medžiagą bus parengtas standinis pranešimas „Mano gimtasis kraštas ir jo įžymybės“ ir pristatytas mokyklos bendruomenei.

Mokinių darbų pavyzdžiai

[Čia Lietuva, čia mano namai](#)

Lietuvių gestų kalbos ugdymosi įvairiose edukacinėse erdvėse galimybės. LGK prieinamos informacijos ištekliai



LRT pastatas / LRT archyvų nuotr.

<https://www.kvb.lt/lt/krastieciams/gallery/210-marvos-dvaras>

<https://www.lrt.lt/naujienos/gyvenimas/13/1111933/lrt-isiku-rusi-kurciuju-mokyklos-pastate-nutarus-statyti-telecentra-vi-etos-buvo-ieskoma-visame-vilniuje>

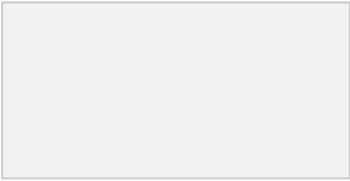
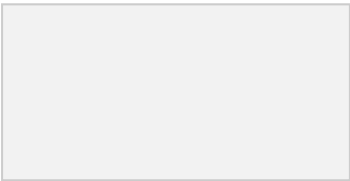
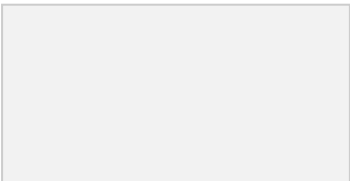
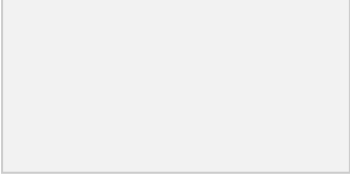
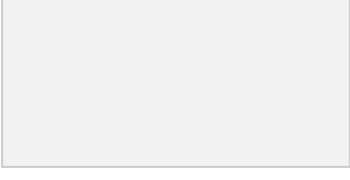
Žymiausi tarpukario Kauno modernistinės architektūros objektai

Pristatoma 15 maršrutų, perteikiančių pačius svarbiausius 1919–1940 m. laikotarpio Kauno architektūros objektus ir amžininkų gyvenimo istorijas. Projekto tikslas – susipažinti ir įvertinti architektūrinį – istorinį Kauno veidą ir išsaugoti jį ateičiai.

Šaltinis: <https://www.t=PLKM9h8REU3CjkgZd2zn4Fbyoutube.com/playlist?lis1AVMx3Si0xR>

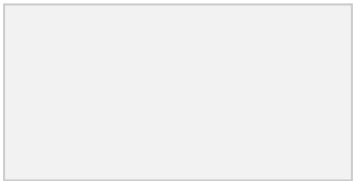
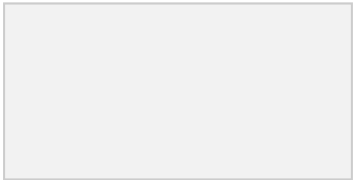
[Stop juosta maršrutas Nr.1](#)
[– Karo muziejus](#)

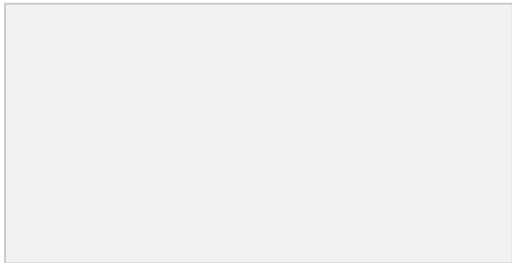
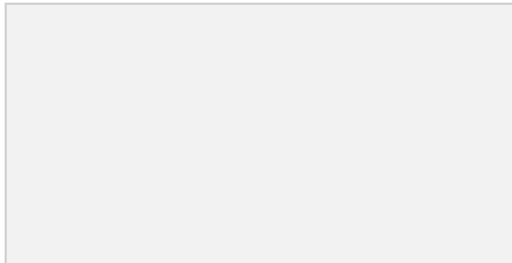
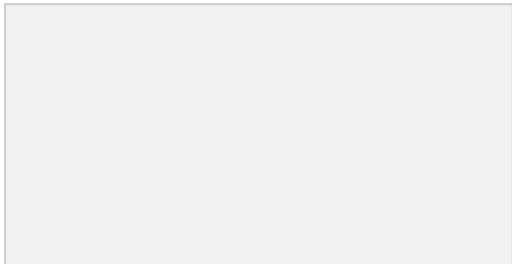
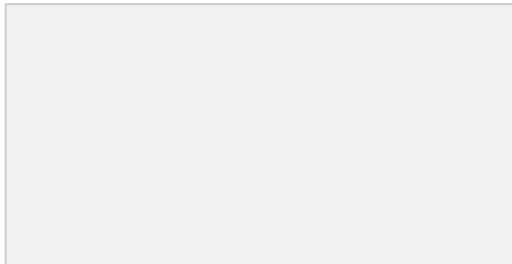
Laidoje pristatomas vienas ryškiausių, tarpukario Lietuvos laikotarpiu galutinai susiformavęs Vienybės aikštės architektūrinis kompleksas bei jo centriniai objektai – Vytauto Didžiojo bei M. K. Čiurlionio muziejai.

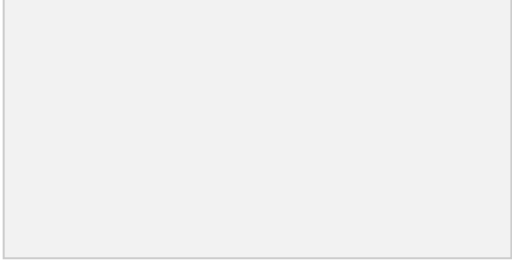
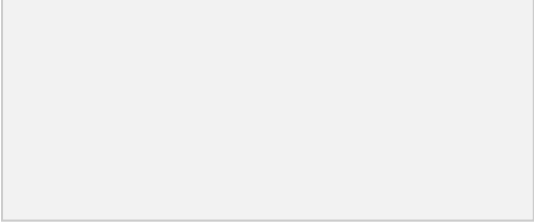
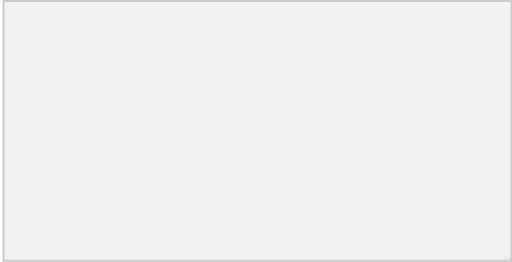
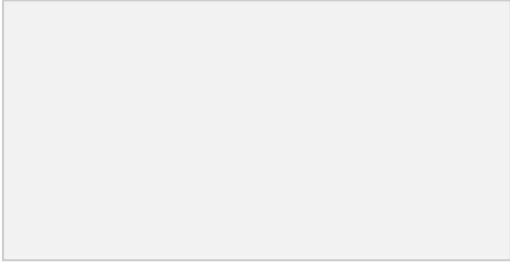
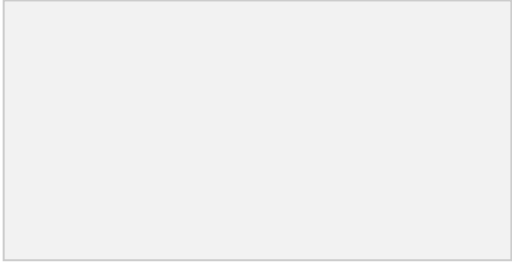
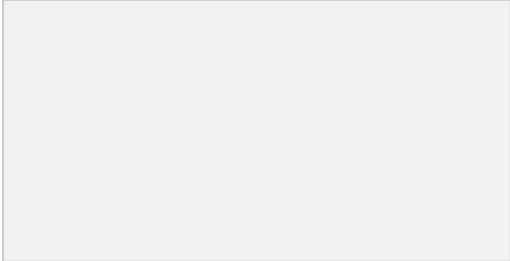
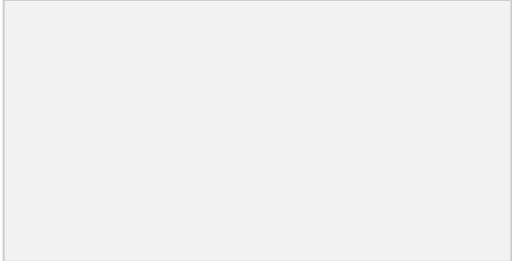
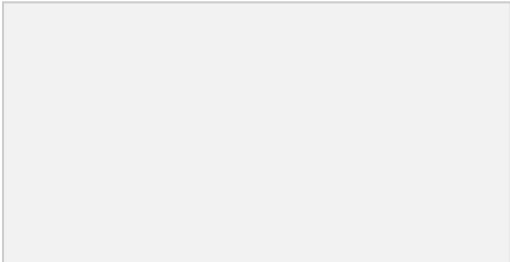
	Architektūriniai objektai: Vytauto Didžiojo karo muziejus Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus Vienybės aikštė ir ją supantys pastatai: buvęs Žemės bankas (dab. KTU Centriniai rūmai), brolių Vailokaičių namas (neišlikęs), buvusios Užsienio reikalų ministerijos pastatas (dab. Prezidento V. Adamkaus biblioteka-muziejus).
Stop juosta maršrutas Nr.2 – Lietuvos bankas 	Laidoje pasakojama apie vieną iš pirmųjų Pirmosios Respublikos laikotarpiu pastatytus Lietuvos banko rūmų – vieną brangiausių to laikotarpio pastatų, kuriame gyveno tuometinis Ministras pirmininkas A. Voldemaras. Architektūriniai objektai: Lietuvos banko rūmai Kiti pastatai: Banko tarnautojų namas, Pirmasis Lietuvos banko pastatas.
Stop juosta maršrutas Nr.3 – Karininkų ramovė 	Pagrindinis laidos objektas – Laikinosios sostinės karininkijos iniciatyva pastatyta Kauno karininkų ramovė. Pastarojoje šiuo laikotarpiu buvo ypatingai intensyvus visuomeninis gyvenimas, o karininkija buvo privilegijuotas visuomenės sluoksnis. Architektūriniai objektai: Kauno Karininkų ramovė Kiti pastatai: Karininkų ramovės „biznio“ namas, pirmoji Karininkų ramovė.
Stop juosta maršrutas Nr.4 – Kauno klinikos 	Maršrutas veda į tuometinio Kauno užmiesčio laukuose pastatytas Vytauto Didžiojo universiteto klinikas, tapusias tarpukario Lietuvos sveikatos apsaugos sistemos pažiba. Taip pat aptariamos ir kitos tuometinės gydymo įstaigos, gydytojų gyvenimas. Architektūriniai objektai: VDU klinikos Kiti pastatai: Akių-ausų klinikos, Medicinos fakulteto rūmai, Julijono Tiknevičiaus namas.
Stop juosta maršrutas Nr.5 – Kino teatrų gatvė 	Laidoje pasakojama apie centrinę Kauno gatvę – Laisvės alėją bei jos nepaprastą klestėjimą tarpukario Lietuvos metais. Didžiausias dėmesys skiriamas tuometiniam fenomenui – po visą Laisvės alėją išsimėčiusiems kino teatrams ir tuometinei Kauno bohemei. Architektūriniai objektai: „Romuva“ Kiti kino teatrai: „Metropolitain“ (dab. Nacionalinis Kauno dramos teatras), „Palas“ (dab. SEB bankas), „Triumf“ (neišlikęs), „Odeon“, „Glorija“ (dab. Kauno lėlių teatras), „Pasaka“, „Daina“, „Aušra“, „Forum“, „Kapitol“ (dab. „Kanklės“) Kiti laisvės alėjos objektai: buvusi „Konrado“ kavinė
Stop juosta maršrutas Nr.6 – Tyrimų laboratorija	Žaliakalnyje iki šių dienų yra išlikęs vienas unikaliausių tarpukario Lietuvos architektūros pavyzdžių – Cheminių tyrimų laboratorija. Laidoje pasakojama apie ją bei apie Antrojo pasaulinio karo metu susprogdintus Fizikos-chemijos instituto rūmus. Architektūriniai objektai: Cheminių tyrimų laboratorija

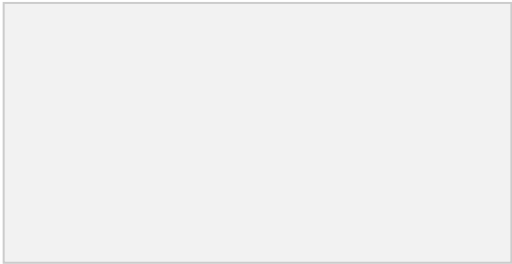
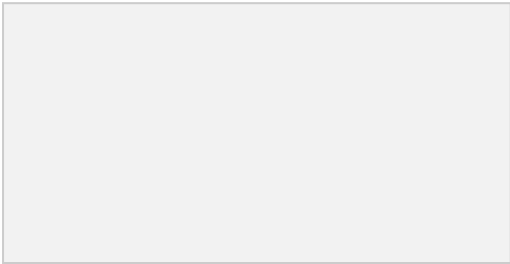
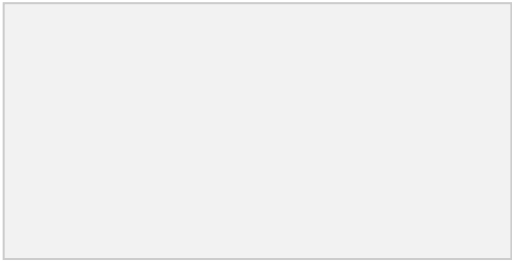
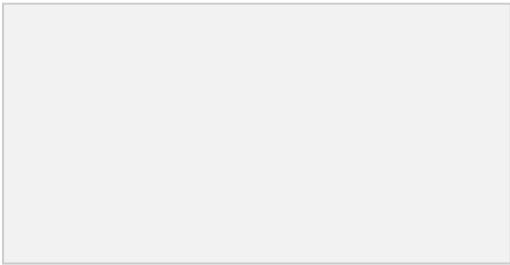
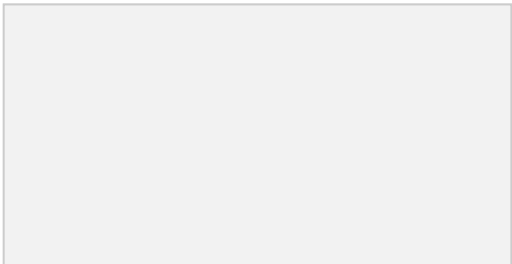
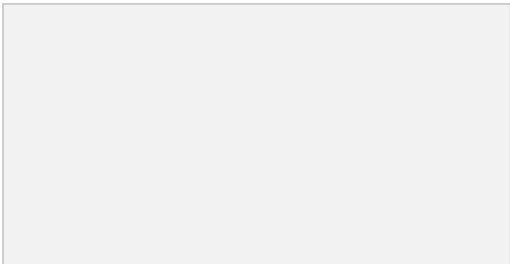
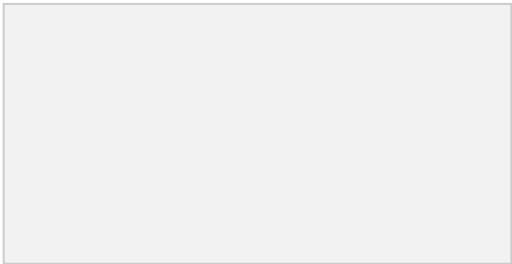
	Fizikos-chemijos instituto rūmai – neišlikę.
Stop juosta maršrutas Nr.7 – Švietimo sistema tarpukariu 	Švietimo sistemos tobulinimas buvo svarbi jaunos valstybės modernizavimo priemonė. Tarpukariu kasmet buvo pastatoma maždaug po 80 naujų mokyklų – naujos pradžios mokyklos, valstybinės ir privačios gimnazijos. Kaune veikė 6 lietuvių, 6 žydų, taip pat rusų, lenkų ir vokiečių gimnazijos. 1922 m. įkurtas Lietuvos universitetas. Architektūriniai objektai: J. Jablonskio mokykla (dab. J. Jablonskio gimnazija) Kiti pastatai: Šančių gimnazija (dab. KTU Vaižganto progimnazija), M. Pečkauskaitės privati gimnazija ir Ateitininkų rūmai (dab. KTU III rūmai), Kauno „Aušros berniukų gimnazija“ (pastatas neišlikęs, dab. Kauno „Aušros“ gimnazija), Kauno vokiečių aukštesnioji realinė gimnazija (dab. A. Puškino gimnazija), Rusų gimnazija „Mokslas-šviesa“ (dab. Kauno pedagogų kvalifikacijos centras), Žydų realinė gimnazija (dab. Juozo Naujalio muzikos gimnazija), Lenkų Adomo Mickevičiaus gimnazija (dab. Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazija), prof. Tado Ivanausko namai Obelynėje.
Stop juosta maršrutas Nr.8– Ambasadų gatvė 	Laidoje pasakojama apie Kauno V. Putvinskio gatvę, išsiskiriančią nepaprasta tarpukario architektūrinių pavyzdžių gausa. Ypatingas dėmesys skiriamas buvusioms ambasadoms, bei kitoms diplomatinėms atstovybėms bei istorijoms. Architektūriniai objektai: Pagrindiniai V. Putvinskio gatvės pastatai: Karininko A. Sliesoraičio namas, Gydytojos Nadieždos Nagornienės namas (jame buvo įsikūręs Vengrijos garbės konsulas), Namai, projektuotas Apaštališkojo Sosto nuncijui (dab. Kauno menininkų namai), Advokato K. Škėmos namas, Dailininko A. Žmuidzinavičiaus namas, Burmistro J. Vileišio namas, Inžinieriaus A. Gavrogko namas, Vinco ir Onos Tercijonų namas. Kiti V. Putvinskio gatvės pastatai ir objektai: buvęs Prancūzijos nepaprastojo pasiuntinio ir įgaliotinio ministro namas (dab. Policijos pastatas), St. Kudoko projektuoti namai, kuriuose buvo įsikūrę Lenkijos diplomatai, diplomatas V. Čarneckis, Žaliakalnio funikulierius. Kiti pastatai: buvęs Japonijos konsulatų (dab. Sugiharos namai), buvusi Lietuvos ambasada Romoje „Villa Lituania“.
Stop juosta maršrutas Nr.9 – Tautinio stiliaus interpretacijos 	Nuo moderniosios komunikacijos iki Valstybės teatro. Iš naujųjų pašto rūmų 1930 m. išsiuntinėtas pranešimas – „Kowno is now Kaunas“, teigiantis naują šalies tapatybę. Šioje laidoje pasakojama apie du ryškiausius tautinio stiliaus architektūrinius pavyzdžius – tuometinį Valstybės teatrą bei Centrinį paštą. Architektūriniai objektai: Valstybės (dab. Muzikinis) teatras Centrinis Paštas
Stop juosta maršrutas Nr.10 – Sakraliniai pastatai	Laidoje pasakojama apie tarpukario Kauno konfesijų įvairovę, jų atstovų taikų sugyvenimą, dvasinį pakilimą ir padėką už Laisvę. Ypatingas

	dėmesys skiriamas Pirmosios Respublikos laikotarpiu suprojektuotiems Kauno sakraliniams pastatams. Architektūriniai objektai: Kristaus Prisikėlimo bazilika Evangelikų – reformatų bažnyčia Kauno choralinė sinagoga Šv. Apaštalo Petro ir Povilo soboras (vėliau – Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčia) Apreiškimo Švč. Dievo Motinai katedra Kauno mečetė Laikinoji Kristaus Prisikėlimo bažnyčia
Stop juosta maršrutas Nr.11 – Kauno modernizmas Europoje 	Laidoje į tarpukario Kauno modernistinę architektūrą pažvelgiama iš platesnės, europinės perspektyvos, aptariant ir miesto siekį patekti į pasaulio paveldo sąrašą. Tuo pačiu aptariamai ir du ryškūs Kauno paveldo pavyzdžiai – „Pažangos“ bendrovės (kur buvo leidžiamos ir platinamos knygos) rūmai ir „Pienocentro“ (centrinis Lietuvos pieno centro perdirbimo bendrovių sąjunga) pastatas. Architektūriniai objektai: „Pažangos“ bendrovės rūmai „Pienocentras“
Stop juosta maršrutas Nr.12 – Žaliakalnis 	Tarpukario Kaune, aukštutinėje Nemuno terasoje susiformavo unikali miesto dalis – Žaliakalnis. Šioje laidoje pasakojama apie išskirtinius jos architektūrinius pavyzdžius, tarp kurių labiausiai išryškėja svarbiausių Pirmosios Lietuvos Respublikos veikėjų gyvenamieji namai. Architektūriniai objektai: Parodos kalno pastatai: Studentų korporacijos „Neo-Lithuania“ rūmai, buvusi vokiečių pasiuntinybė Vytauto parkas (įtraukiant ir Kauno kurhauzą) „Radijo stoties“ rajono pastatai: politiko, kunigo, rašytojo A. Šmulksčio namas, kunigo J. Purickio namas, diplomato P. Klimo vila „Eglutė“, valstybininko J. Papeckio namas, ginklavimosi valdybos viršininko P. Lesauskio namas, švietimo ministro J. Tonkūno namas – Japonijos konsulas, banko tarnautojų kooperatyvas Prisikėlimo bažnyčios apylinkės: Tubelių namas, architekto F. Vizbaro pilaitė (neišlikusė) Kiti pastatai: buvusi Italijos pasiuntinybė, architekto S. Kudoko namas
Stop juosta maršrutas Nr.13 – Administraciniai pastatai 	Laidoje pasakojama apie tarpukario Kauno administracinių pastatų pavyzdžius. Tuo pačiu įtraukiamas ir itin svarbus aspektas – vėlyva šio tipo architektūrinių objektų statyba, nulemta to meto valdžios siekio valstybines lėšas skirti prioritetinėms sritims – švietimui ir socialinei apsaugai. Architektūriniai objektai: Lietuvos Teisingumo ir Seimo rūmai (dab. Kauno valstybinė filharmonija) Valstybės taupomųjų kasų rūmai (dab. Kauno miesto savivaldybė) Kiti pastatai: buvęs pirmasis ministrų kabinetas Kaune (dab. VDU rektoratas), buvusi Žemės ūkio ir valstybės turtų ministerija (dab. KTU gynybos technologijų institutas), įtraukiant ir greta esantį pastatą ministerijos darbuotojams, Valstybės spaustuvė – VDU centriniai rūmai (dab. KTU II rūmai), Kauno apskrities savivaldybė ir Saugumo

	departamentas (dab. Kauno apskrities vyr. policijos komisariatas), buvusi Vidaus reikalų ministerija.
Stop juosta maršrutas Nr.14 – Socialinė rūpyba 	Pirmoji Lietuvos Respublika susidūrė su nemenkais socialiniais iššūkiais, kuriuos per du dešimtmečius pavyko išspręsti valstybės bei, ypač, ypatingai, visuomenės pastangomis. Laidoje pasakojama apie pagrindinius Kauno objektus, susijusius su šia sritimi. Architektūriniai objektai: Šv. Zitos draugijos namai (dab. VDU Katalikų teologijos fakultetas), įtraukiant ir Šv. Zitos koplyčią Darbo rūmai (dab. Kauno kultūros centras) Kiti pastatai: pigių butų kolonija Žaliakalnyje, Chonelio Elkeso ligoninė (dab. KTU Europos institutas), buvęs darželis „Vaikų nameliai“, Šv. Vincento Pauliečio draugijos senelių prieglauda (dab. Kauno teritorinės ligonių kasos), Ligoninių kasos (dab. Kauno centro poliklinika)
Stop juosta maršrutas Nr.15 – Tarpukario interjerai 	Kaune tarpukariu pastatyta 7000 naujų namų – taikytos naujos technologijos – gelžbetonis ar stiklas. Laidoje pristatoma daugeliu atvejų neišlikusi tarpukario Kauno architektūrinio paveldo pusė – interjerai. Tuo pačiu, kartu su gausybe įvairių sričių ekspertų, aptariama šio paveldo reikšmė ir išsaugojimo klausimas. Architektūriniai objektai: Gydytojo A. Gylio ligoninė Verslininko J. Lapėno namas Istoriko, teisininko prof. A. Janulaičio namas Kiti pastatai: brolių Chaimsonų namas, brolių Vailokaičių namas

Kaunas	
Muziejai gestakalbiamis	
A. ir P. Galaunių namai 	Aleksoto funikulierius 
Atominis bunkeris 	Baltijos cirko klounų muziejus 
Brangakmenių gemologijos muziejus	IX forto muziejus

	
<u>IX forto žydų holokausto ekspozicija su vertimu į gestų kalbą</u> 	<u>Funikulierius</u> 
<u>IPA policijos muziejus</u> 	<u>Istorinė LR Prezidentūra</u> 
<u>Istorinės, karinės technikos ekspozicija</u> 	<u>J. Gruodžio memorialinis muziejus</u> 
<u>J. Zikaro memorialinis muziejus</u> 	<u>Kauno fotografijos galerija</u> 
<u>Kauno miesto muziejus</u>	<u>Kauno paveikslų galerija</u>

<u>Kauno pilis</u> 	<u>Kauno Rotušė</u> 
<u>Kauno soboru vadinama Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčia</u> 	<u>Kauno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia</u> 
<u>„Kiemų galerija“</u> 	<u>L. Truikio ir M. Rakauskaitės memorialinis muziejus</u> 
<u>Laisvės alėja</u> 	<u>Lietuvos aviacijos muziejus</u> 
<u>Lietuvos sporto muziejus</u>	<u>Lietuvos švietimo ir mokslo muziejus</u>



[Lietuvių tautinės muzikos instrumentų muziejus](#)



[M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos muziejus](#)



[Lietuvos zoologijos sodas](#)



[Maironio lietuvių literatūros muziejus](#)



[Medicinos ir farmacijos istorijos muziejus](#)



[Meno parkas](#)



[Mykolo Žilinsko dailės galerija](#)



[Muziejus neregiamas XX a. katakombos](#)



[Nacionalinis Mikalojaus Konstantino Čiurlionio
dailės muziejus](#)

[Paminklinė Kristaus Prisikėlimo bažnyčia](#)



Parapinė Kauno Šv. Apaštalų Petro ir Povilo
arkikatedra bazilika



Perkūno namas



Pažaislio bažnyčios ir vienuolyno ansamblis



Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejus



Rezistencijos ir tremties muziejus



Sakralinis muziejus Pažaislio vienuolyno
ansamblyje



Sugiharos namai

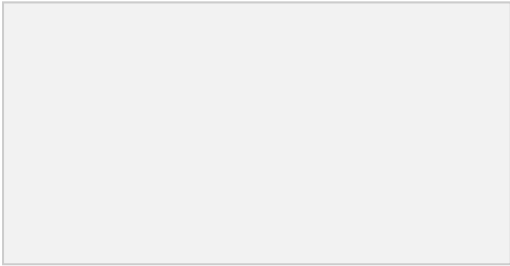
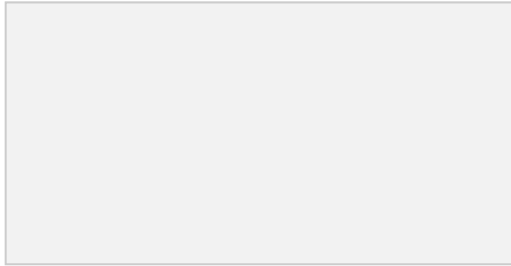
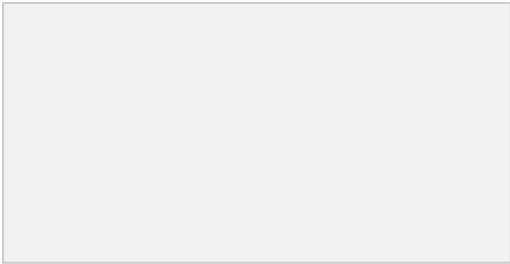
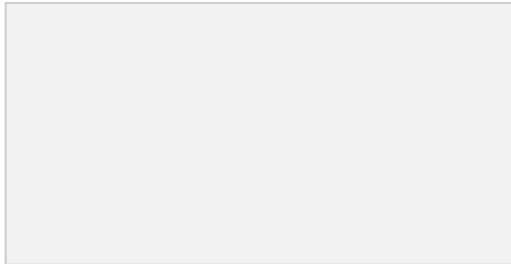
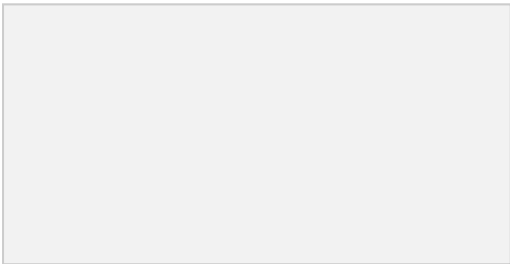
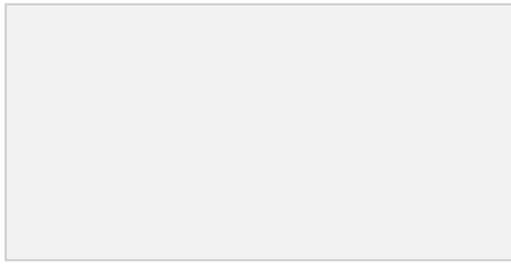
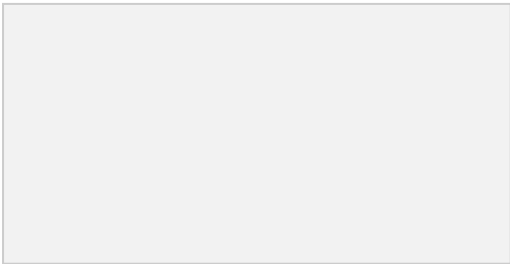


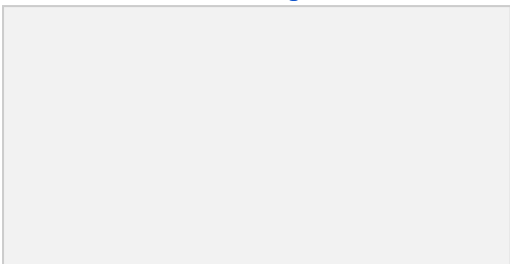
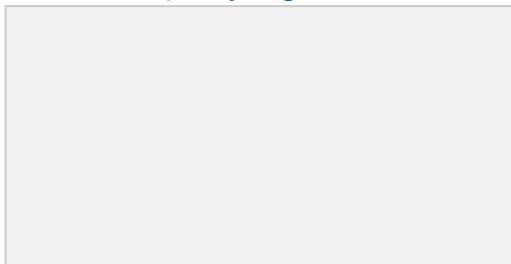
Šv. Jurgio kankinio bažnyčia ir Bernardinų
vienuolynas

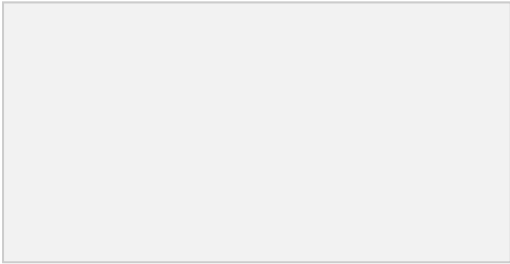
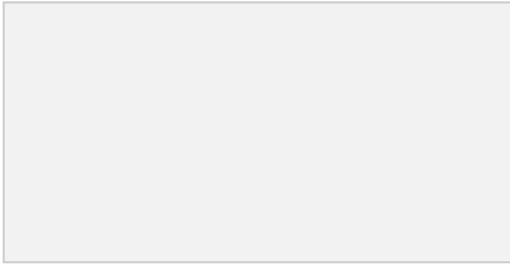
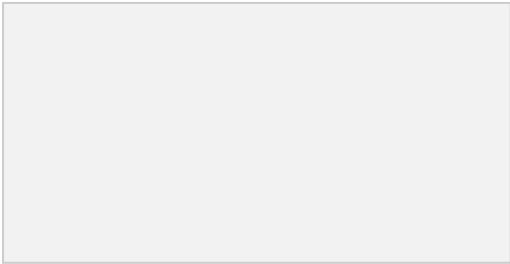
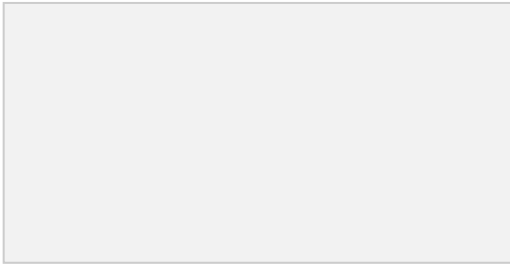
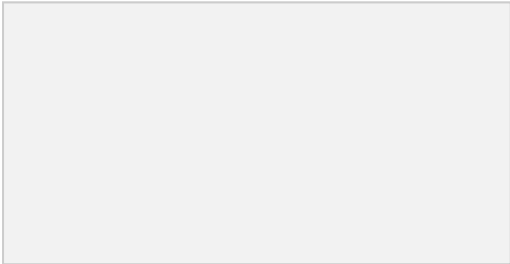
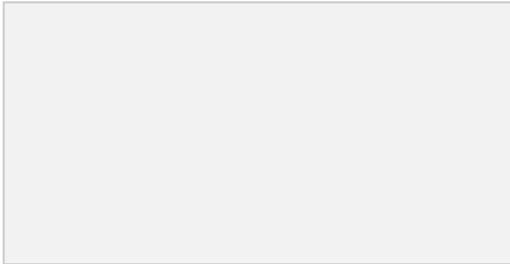
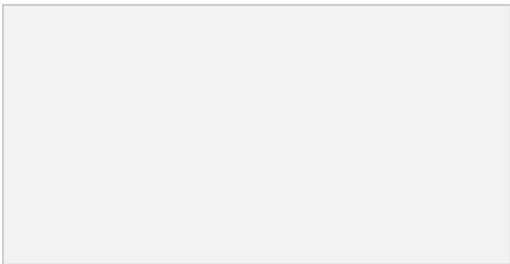
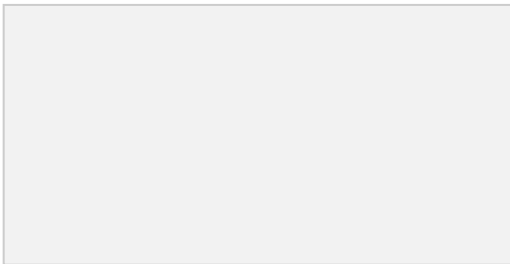
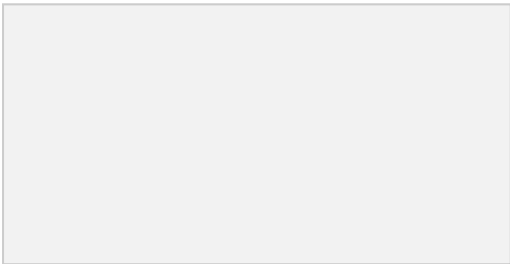
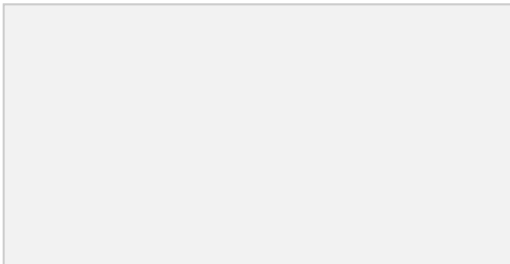


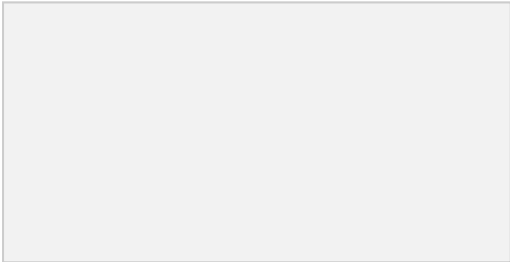
Tado Ivanausko gamtos muziejus

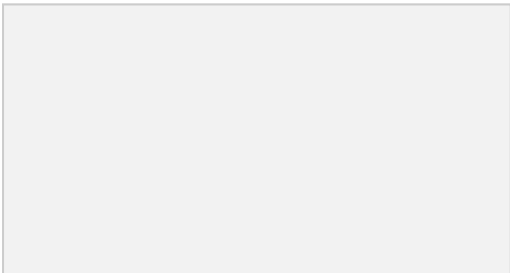
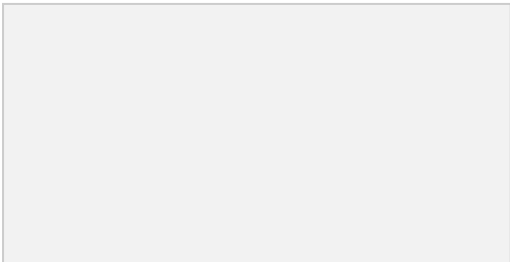
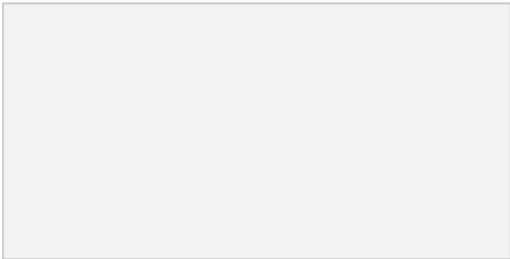
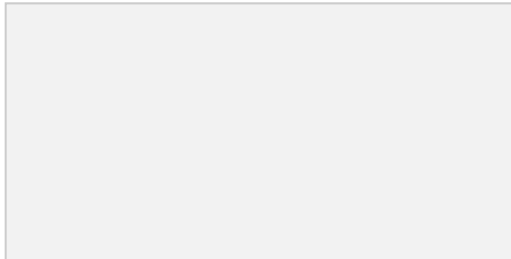
Vaikų literatūros muziejus

	
<u>Velnių muziejus</u> 	<u>Vytauto Didžiojo tiltas</u> 
<u>Vytauto Didžiojo karo muziejus</u> 	<u>Vilniaus gatvė</u> 
<u>Žalgirio arena</u> 	

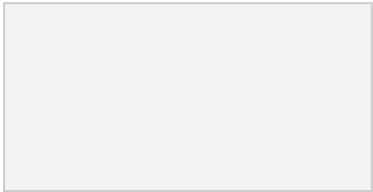
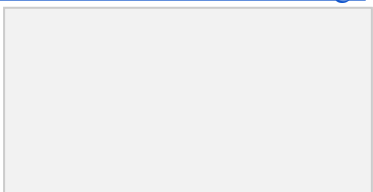
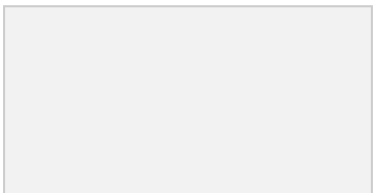
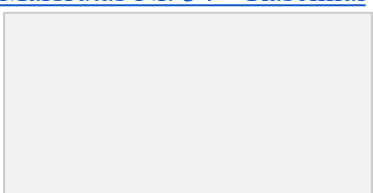
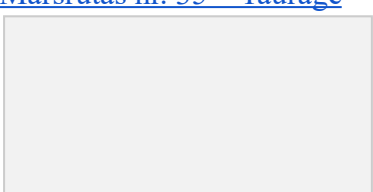
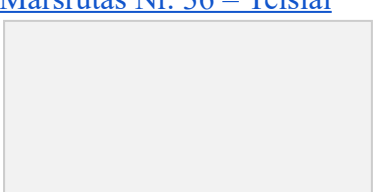
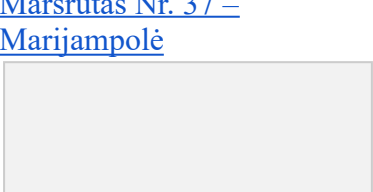
Kauno parkai, sodai	
<u>Antakalnio parkas</u> 	<u>Ažuolyno parkas</u> 
<u>Draugystės parkas</u>	<u>Kalniečių parkas</u>

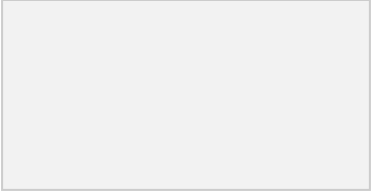
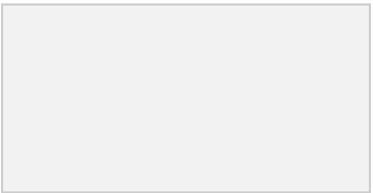
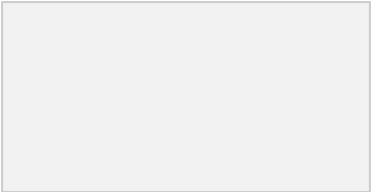
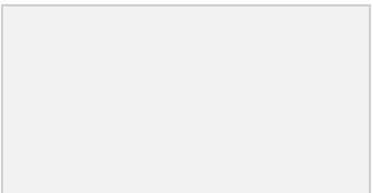
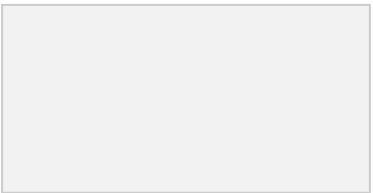
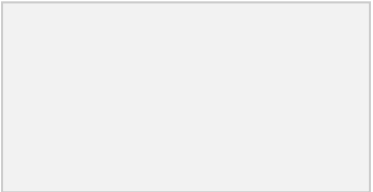
	
<u>Kauno regioninis parkas</u> 	<u>Kovo 11-osios parkas</u> 
<u>Klebonišio parkas</u> 	<u>Nemuno salos (Karmelitų) parkas</u> 
<u>Neries krantinės parkas</u> 	<u>Panemunės šilas</u> 
<u>Ramybės parkas</u> 	<u>Santakos parkas</u> 
<u>VDU botanikos sodas</u>	

	
---	--

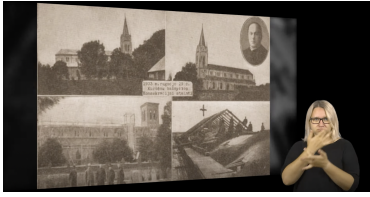
Šiauliai	
Dviračių muziejaus istorija gestų kalba 	Kryžių kalnas 
Lyduvėnų tiltas 	Rėkyvos ežero mitai 
Šiaulių miesto istorija 	Šiaulių miesto katedra 
Šiaulių miesto objektai 	

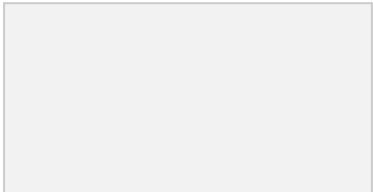
„Stop juosta“ maršrutai

Maršrutas Nr. 31 – Pasvalys 	Objektai: Ustukių tiltas per Mūšą, Chodakauskų dvaras, Vytartų dvaras, Petro Vileišio gimnazija, paminklas Petriui Vileišiui, Senoji Pasvalio geležinkelio stotis, Pajiešmeniai, siaurojo geležinkelio bėgiai
Maršrutas Nr. 32 – Ukmergė 	Objektai: Amatų mokykla, kurioje sukonstruotas pirmasis sklandytuvas, A. Smetonos gimnazija, pradžios mokykla, pirmasis Ukmergėje modernistinis gyvenamasis namas - gydytojo A. Dumbrio šeimos klinika ir vaistinė, ligonių kasų rūmai, Ukmergės vandens taškas.
Maršrutas Nr. 33 – Šakiai 	Objektai: Šakių apskrities ligoninė, Šakių žiburio gimnazija, Gelgaudiškio – Šaulių namai, Petras Biržys - Pupų dėdė, Šakių bažnyčia.
Maršrutas Nr. 34 – Raseiniai 	Objektai: Raseinių paštas, Senoji rinkos - turgaus aikštė, Banko rūmai, Lyduvėnų tiltas, Raseinių gimnazija.
Maršrutas nr. 35 – Tauragė 	Objektai: Geležinkelio stotis, Tauragės bankas, Tauragės ligoninė, Ligoninių kasos, hidroelektrinė, bendrovės „Rūbas“ ir „Maistas“.
Maršrutas Nr. 36 – Telšiai 	Objektai: Telšių Žemaitės, buvusi Mot. Valančiaus gimnazija, Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia, ikonostasas – rankų darbo altorius, Telšių kunigų seminarija ir Telšių ješiva – rabinų mokykla – viena svarbiausių judaizmo mokyklų Rytų Europoje, Bernardinų vienuolyno rūmai ir Telšių Katedra, vyskupų rūmai, Laukuvos Rainių koplyčia.
Maršrutas Nr. 37 – Marijampolė 	Objektai: Geležinkelio stotis, paminklas cukriniam runkeliui, Cukraus fabrikas, per parą pagamindavęs 400 tonų cukraus, Marijampolės miesto sodas, miesto ligoninė, Parapijos namų salė dabartinis dramos teatras, Vilkaviškio vyskupijos kunigų susišėpimo draugijos namai.

Maršrutas Nr. 38 – Vilkaviškis 	Objektai: Vilkaviškio kunigų seminarija - siuvimo fabrikas, Vilkaviškio geležinkelio stotis, Žydų hebrajiška mokykla – dabartinė savivaldybė, Kybartų medinė gaisrinė, Kybartų neorenesansinė bažnyčia, Kybartų - anksčiau vadinta Virbalio geležinkelio stotis.
Maršrutas Nr. 39 – Biržai 	Objektai: Lietuvos banko rūmai. Žemės ūkio smulkaus kredito bankas. Biržų gimnazijos. Likėnų sanatorijos.
Maršrutas Nr. 41 – Kretinga 	Objektai: Seniausia Bažnyčia vakaru Lietuvoje, kalėjimas, vilnionių audinių gamykla, rūmai, pastatyti Šv. Antano Paduviečio garbei, Kretingos pranciškonų gimnazija, pirmasis lietuviškas kooperatyvas.
Maršrutas Nr. 42 – Palanga ir Šventoji 	Objektai: Šventosios uostas, žvejų vilos, žvejų namai, skulptoriaus A. Mončio namas – muziejus.
Maršrutas Nr. 43 – Birštonas 	Objektai: Birštono kurhauzas, pirmoji Lietuvoje Raudonojo Kryžiaus gydykla, Kaišiadorių vyskupijos kunigų sanatorija „Tulpė“, Birštono miesto muziejus, Krasausko gyvenamasis namas, Birštono sanatorija, prabangiausia Birštono sanatorija, kurią kalbinta amžinininkė, birštonietė Zita Gražina Kamarauskaitė, vadina „Ligonkase“.
Maršrutas Nr. 44 – Alytus 	Objektai: Viršinininko administracijos pastatas, buvęs banko skyrius, Alytaus pradinė mokykla, Adolfo Ramanausko Vanago gimnazija, dzūkų stadionas, miesto parke 1929 m pastatytas paminklas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę – trimituojantis angelas, Šaulių namai, buvęs Alytaus paštas, Kurnėnų mokykla.
Maršrutas Nr. 45 – Pieninės tarpukariu	Objektai: viena seniausių Lietuvos pieninių Šėtoje, Kėdainių rajone.

	
<u>Maršrutas Nr. 58 – Radviliškis</u> 	Architektūriniai objektai: Radviliškio šaulių namai, miesto geležinkelio mazgas, kareivinių kompleksas, Linkaičių artilerijos dirbtuvės.
<u>Maršrutas Nr. 59 – Joniškis</u> 	Architektūriniai objektai: Joniškio liaudies bankas, miesto tarpukario vaistinė, gimnazijos rūmai, „Saulės“ pradinė mokykla, Šv. Vincento A‘ Paulo draugijos senelių prieglauda.
<u>Maršrutas Nr. 60 – Kudirkos Naumiestis</u> 	Architektūriniai objektai: Vinco Kudirkos tiltas, Vinco Kudirkos pradinė mokykla, Vinco Kudirkos paminklas.
<u>Maršrutas Nr. 61 – Zarasai</u> 	Architektūriniai objektai: Gronskų vila, prof. K. Būgos vardo valstybinė gimnazija, Zarasų šaulių namai, senasis Zarasų paštas.
<u>Maršrutas Nr. 62 – Pakruojis</u> 	Architektūriniai objektai: Petrašiūnų siaurojo geležinkelio stotis, brolių Maizelių malūno ir lentpjūvės statinių kompleksas, gaisrinė / ugniagesių draugijos stoginė, Pakruojo sinagoga, Kalpokų vėjo malūnas.
<u>Maršrutas Nr. 63 – Kavarskas</u> 	Architektūriniai objektai: Buvusi Kavarsko ligoninė, miesto pagrindinė mokykla, šv. Jono šaltinis, Užunvėžio šv. Mergelės Marijos bažnyčia, Kurklių sinagoga.

<u>Maršrutas Nr. 64 – Kupiškis</u> 	Architektūriniai objektai: Kupiškio geležinkelio stoties pastatas, miesto kareivinių kompleksas, karininkų ramovė, didžioji sinagoga, Nochemo Šmito malūnas, kooperatyvo ir banko pastatas.
<u>Maršrutas Nr. 66 – Jurbarkas</u> 	Architektūriniai objektai: Vytauto Didžiojo paminklas, arkangelų Mykolo ir Gabrieliaus skulptūros, valstybinė plaučių ligų ligoninė, Jurbarko gaisrinė.
<u>Maršrutas Nr. 67 – Utena</u> 	Architektūriniai objektai: Lietuvos banko skyriaus rūmai, Utenos pradžios mokykla, Lietuvos šaulių sąjungos namai, miesto pirtis, šv. Mergelės Marijos vardo bažnyčia.
<u>Maršrutas Nr. 68 – Kelmė</u> 	Architektūriniai objektai: Kelmės dvaro rūmai, šaulių namai, pieno perdirbimo bendrovė „Džiaugsmas“, linų ir medžio apdirbimo fabrikas „Linas“, Žalpių šv. Benedikto bažnyčia.
<u>Maršrutas Nr. 69 – Plungė</u> 	Architektūriniai objektai: šv. Jono krikštytojo bažnyčia, Lurdo kapucinų vienuolyno pradžios mokykla, Laisvės paminklas, Chaimo Resto viešbutis, geležinkelio stotis.
<u>Maršrutas Nr. 70 – Kuršėnai</u> 	Architektūriniai objektai: Lietuvių prekybos kooperatyvas, šv. Jono Krikštytojo bažnyčia, Pavenčių cukraus fabrikas, geležinkelio stotis.
<u>Maršrutas Nr. 71 – Pagėgiai</u> 	Architektūriniai objektai: Kristijono Donelaičio gimnazijos rūmai, Švento kryžiaus katalikų bažnyčios varpinė, evangelikų liuteronų bažnyčia, karalienės Luizos tiltas per Nemuną.

Maršrutas Nr. 72 – Užugiris 	Architektūriniai objektai: Antano Smetonos dvaras, Antano Smetonos pradžios mokykla, Antano Paduviečio bažnyčia.
--	--

7–8 klasės

Veiklos tema: LGK ir kitų šalių gestų kalbų istorija

Tikslas – sukurti pateiktą apie pasirinktos šalies gestų kalbos istoriją.

LGK pasiekimai

Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales, klausia, atsako, prieštarauja, argumentuoja (A1.1.3).

Randa tekste informaciją pagal pateiktus klausimus, planą ar schemą ir padaro tiesiogines išvadas. Išsiaiškina nesuprastas teksto mintis, idėjas, sąvokas keldamas klausimus, dar kartą žiūrėdamas, ieškodamas informacijos žodynuose, remdamasis pateiktu modeliu, atsakydamas į klausimus (A1.6.3).

Tiksliai ir aiškiai perduoda informaciją. Padedamas renka tinkamus būdus bei priemones, kad padėtų adresatui ją suvokti (A1.7.3).

Nuosekliai, dalykiškai ar meniškai apibūdina įvairius objektus, juos palygina, paaiškina procesą (kaip kas nors vyksta) (A1.9.3).

Vartoja taisyklingos formos gestus atitinkama veido išraiška, tiksliai rodo ir supranta pirštų abėcėlę (B1.1.3).

Suvokia kalbą kaip socialinį ir kultūrinį reiškinį: paaiškina, kaip ir kodėl kalba nuolat kinta (B2.1.3).

Aktyviai domisi kurčiųjų istorija ir kultūra. Kurčiųjų kultūros kūrėjo gebėjimus pritaiko praktiškai. Analizuoja, aptaria medijų daromą įtaką. Nurodo, kaip etiškai, atsakingai ir legaliai vartoti intelektualius kultūros produktus (C1.1.3).

LGK mokymo(si) turinys

28.1. Kalbos vartojimas.

28.1.1. [...]. Gaunama, renkama ir pristatoma informacija nurodytais tikslais (pavyzdžiui, medžiaga pranešimui, pasakojimai ir anekdotai iš kurčiųjų aplinkos ir tradicijų). Vertinamas pristatymas. Kritiškas klausymasis. Informacija iš lietuvių gestų kalbos šaltinių. Stebima ir tyrinėjama kalbos (pavyzdžiui, vaikų iš kurčiųjų ir girdinčiųjų šeimų, įvairių regionų atstovų, profesijų, kartų ar kt.) įvairovė. Konteksto (laikotarpio, vietos, situacijos, dalyvių) įtaka kalbai. [...]. Nagrinėjama savo raiška lietuvių gestų kalba, ieškoma sėkmės ar nesėkmės priežasčių, numatomi tolesnio kalbos tobulinimo būdai.

28.2. Kalbos pažinimas.

28.2.2.3. Kalbų ryšiai. Gestų ir žodžių skolinimasis kaip kalbos kitimo reiškinys. Kiti naujų gestų atsiradimo būdai, senų gestų nykimas.

28.2.2.4. Lietuvių gestų kalbos ir kitų šalių gestų kalbų istorija, tarptautinė gestų kalba, gestuno.

28.2.2.5. Įvairios pirštų abėcėlės (PA) ir jų istorija, gestai, padaryti su PA ženklais (daktilemomis). Tarptautinė PA.

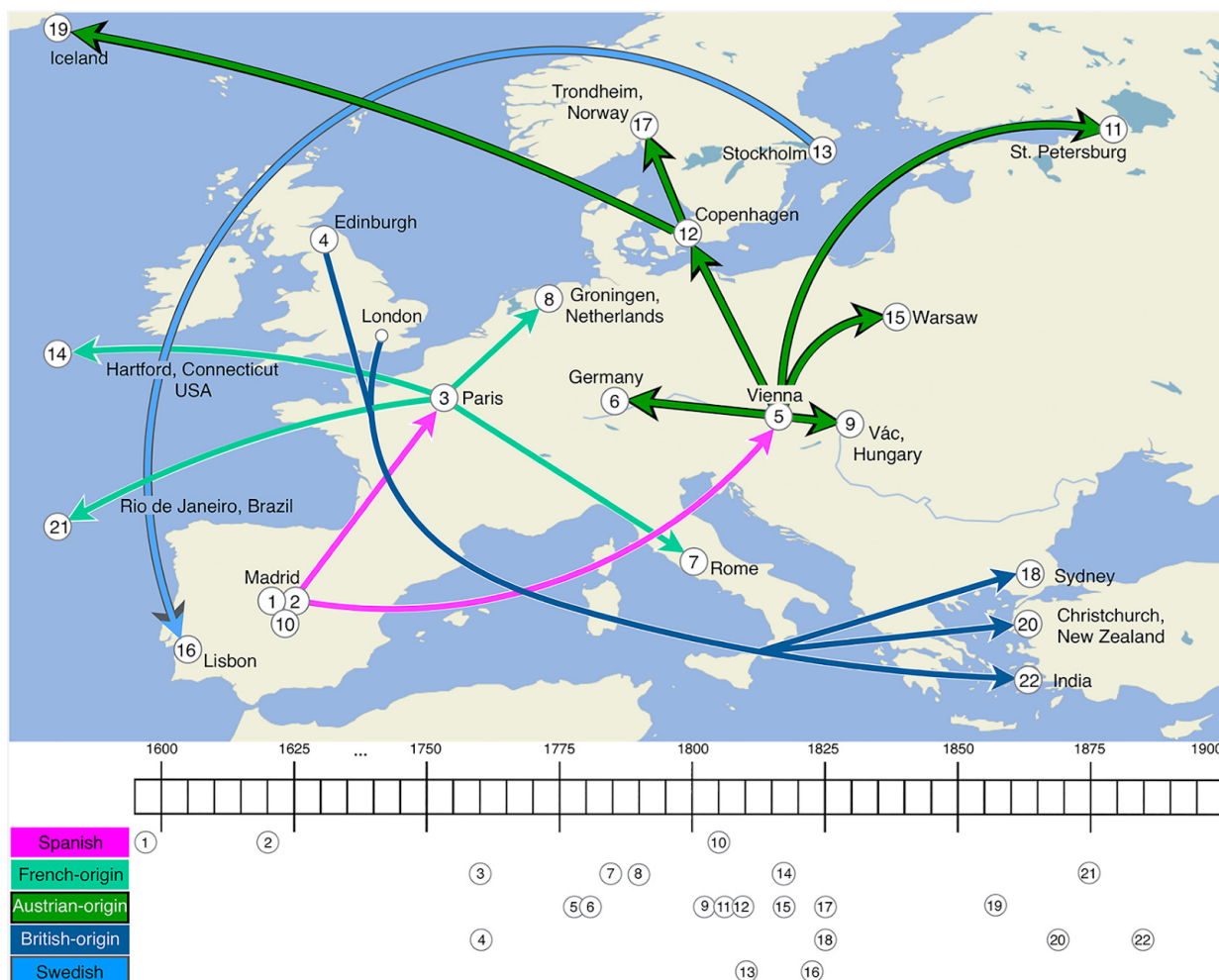
28.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.

28.3.1. Kurčiųjų bendruomenė ir jos veikla. Lietuvos kurčiųjų istorija. Aptariami esminiai Lietuvos kurčiųjų bendruomenės istorijos įvykiai ir reiškiniai, kultūriniai pasiekimai. Analizuojamas ir interpretuojamas kurčiųjų menininkų ir kitų kultūros kūrėjų vaidmuo bei jų darbų reikšmė.

Galima tarpdalykinė integracija:	istorija, geografija, informatika.
Priemonės:	interaktyvi lenta.

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Žiūrėjimas vaizdo įrašas apie gestų kalbos atsiradimo istoriją LGK <https://www.youtube.com/watch?v=OtgKxh8yiYc>. Trumpai aptariama lietuvių gestų kalbos kilmė.
- Pristatomas Europos gestų kalbų išplitimo žemėlapis su laiko juosta. Diskutuojama, kaip 5 pagrindinės Europos gestų kalbos vystėsi ir išplito visame pasaulyje.

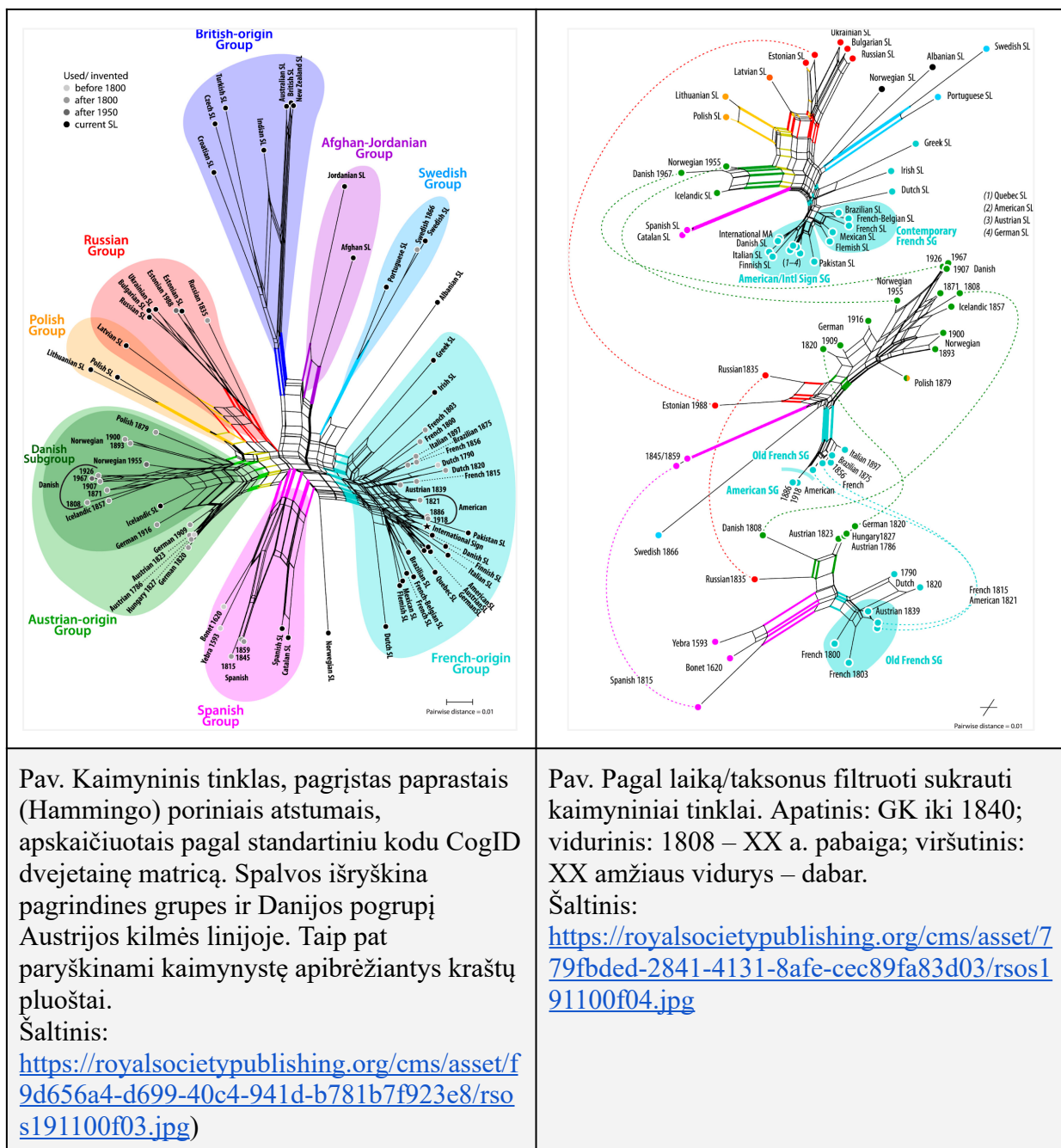


Pav. Hipotezinis Europos gestų kalbų išplitimas nuo XVI amžiaus pabaigos iki XIX amžiaus pabaigos. Spalvų kodavimas atspindi penkias hipotezes: ispanų, prancūzų, austrių, britų ir švedų. Laiko juosta atspindi apytiksliai pirmojo gestų kalbos perdavimo metus, kurie sutampa su kurčiųjų mokyklų steigimu arba kurčiųjų migracija.

(<https://royalsocietypublishing.org/cms/asset/9e0dab11-0abc-45be-95f8-d2c003844274/rsos191100f05.gif>)

Tekstas: https://pure.mpg.de/rest/items/item_3076167/component/file_3244800/content / <https://royalsocietypublishing.org/doi/10.1098/rsos.191100>

- Apžvelgiamos ir aptariamios pagrindinės gestų kalbos kaimyninės grupės.



- Užduotis: sukurti ir pristatyti pateiktą visai klasei apie pasirinktos šalies gestų kalbos istoriją, jos pradininkus.
- Kalbėjimo vertinimo kriterijai:
 1. Temos pristatymas, atskleidimas, atsakymai į klausimus;
 2. Kalbos (pasakymo teksto) struktūra, ryšys su pateiktimis;
 3. Kontaktas su adresatu;
 4. Kalbėjimo taisyklingumas.
- Po visų darbų pristatymo daromas apibendrinimas.
- Refleksija: kas buvo sunku, lengva, ką kitą kartą padarytų kitaip.

Projektas „Sveikinimas Tarptautinės kurčiųjų dienos proga“

LGK mokymo(si) turinys

29.1. Kalbos vartojimas.

29.1.1. [...] Viešasis kalbėjimas. Informavimo, įtikinimo, proginės viešosios kalbos. Adresato sudominimo, dėmesio palaikymo priemonės. Rengiamas ir pristatomas projektas mažai pažįstamiems adresatams.

29.2. Kalbos pažinimas.

29.2.2.2. Įvairių gestų kalbų panašumai ir skirtumai. Kitų šalių gestų kalbų įtaka lietuvių gestų kalbai.

I. Projekto tikslas:

- Skatinti mokinius atrasti naujų gestų kalbų, išmokti naujų užsienio gestų kalbų.
- Padidinti supratimą apie šalių gestų kalbų skirtumus/panašumus.
- Tobulinti skaitmenines kompetencijas/įgūdžius.

II. Uždaviniai:

- Ugdyti mokinių kūrybiškumą.
- Ugdyti mokinius savarankiškumą ieškoti ir surasti tinkamų gestų klausinėjant kurčiųjų iš užsienio ir/arba internetiniame daugiakalbiame gestų kalbų žodyne.
- Sukurti trumpametražį filmą su sveikinimais savo šalies ir kitų šalių gestų kalbomis.

III. Numatoma veikla:

- Pasirinktos šalies gestų paieškos daugiakalbiame gestų kalbų žodyne <https://www.spreadthesign.com/lt.lt/search/>.
- Sveikinimų kūrimas.
- Trumpo filmo su sveikinimais kūrimas.
- Trumpo filmo su sveikinimais paskelbimas mokyklos internetinėje svetainėje.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai plėtos užsienio gestų kalbos žodyną.
- Trumpametražis filmas su sveikinimais gestų kalbomis bus paskelbtas mokyklos internetinėje svetainėje.

Mokinių darbų pavyzdžiai

[LKNUC mokinių sveikinimas](#)

Veiklos tema: Pasaulio giminingos gestų kalbos

Tikslas – sukurti giminingų gestų kalbų žemėlapi ir skaidres apie kiekvieną gestų kalbos grupę.

LGK pasiekimai

Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales,

klausia, atsako, kelia problemas, svarsto, pagrindžia, argumentuoja, prieštarauja, vertina, apibendrina (A1.1.3).

Suvokia kalbą kaip socialinį ir kultūrinį reiškinį: paaiškina, kaip ir kodėl kalba nuolat kinta, paaiškina lietuvių gestų kalbos vietą ir santykį su kitomis Lietuvoje vartojamomis kalbomis ir su kitų šalių gestų kalbomis (B2.1.3).

LGK mokymo(si) turinys

29.1. Kalbos vartojimas.

29.1.1. [...] Viešasis kalbėjimas. Informavimo, įtikinimo, proginės viešosios kalbos. Adresato sudominimo, dėmesio palaikymo priemonės. Rengiamas ir pristatomas projektas mažai pažįstamiems adresatams.

29.2. Kalbos pažinimas.

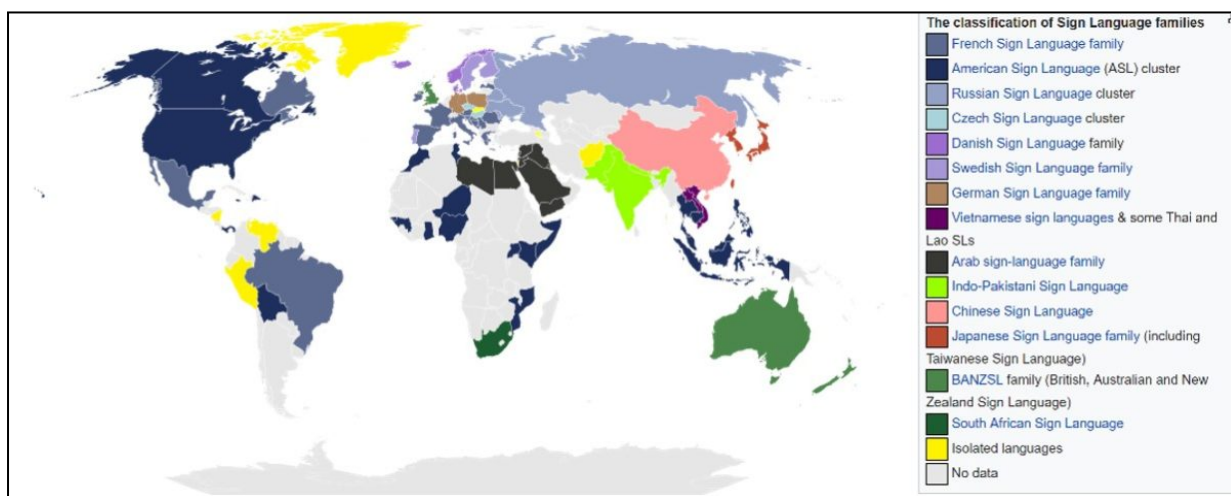
29.2.2.2. Įvairių gestų kalbų panašumai ir skirtumai. Kitų šalių gestų kalbų įtaka lietuvių gestų kalbai.

29.2.2.3. Kalbų kitimo procesai ir priežastys. Kalba kaip gyvas ir nuolat kintantis reiškinys.

Galima tarpdalykinė integracija:	Informatika, geografiija.
Priemonės:	Gestų kalbos žodynas SpreadTheSign

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Pristatoma veiklos tema, diskutuojama, kokiai grupei priklauso lietuvių gestų kalba, svarstoma, keliai klausimai, argumentuojama. Žiūrėti keli vaizdo įrašai lietuvių gestų kalba: <https://www.lgki.lt/klausimai/kokioms-kalbu-grupems-priklauso-lietuviu-gestu-kalba-pagal-genalogine-ir-pagal-tipologine-kalbu-klasifikacija/>, <https://www.lgki.lt/klausimai/ar-daug-pasaulyje-gestu-kalbu/>, <https://www.lgki.lt/klausimai/ar-yra-vienintele-gestu-kalba-kuria-kalba-viso-pasaulio-kurtieji/>.
- Apžvelgiamos ir aptariamios giminingų gestų kalbų grupės. Apibendrinimas.



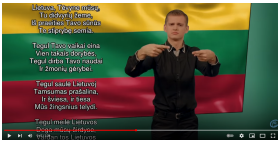
Šaltinis:

<https://hearinghealthmatters.org/hearinginternational/2017/international-sign-languages/>.

- Praktinės užduotys grupėse:
 1. Pasaulio giminingų gestų kalbų žemėlapių kūrimas, naudojant <https://www.mapchart.net/world.html> pagal aukščiau nurodytus šaltinius.
 2. Skaidrių kūrimas. Sudaromos gestų kalbos grupės, įtraukiant po 2-3 gestų panašumų pavyzdžius (nuotraukas) iš <https://www.spreadthesign.com/lt.lt/search/>.
- Grupės darbo pristatymas. Kalbėjimo vertinimo kriterijai:
 1. Temos pristatymas, atskleidimas, atsakymai į klausimus;
 2. Kalbos (pasakyto teksto) struktūra, ryšys su pateiktėmis;
 3. Kontaktas su adresatu;
 4. Kalbėjimo taisyklingumas.
- Po visų darbų pristatymo daromas apibendrinimas.
- Refleksija: kas buvo sunku, lengva, ką kitą kartą padarytų kitaip.

7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.

Šioje dalyje pateikiamos trumpos anotacijos ir nuorodos į skaitmenines mokymo priemones, skirtas LGK BP įgyvendinti. Skaitmeninės mokymosi priemonės yra multimodalios (informacija pateikiama įvairiomis verbalinėmis ir vizualinėmis formomis) ir adaptyvios (mokymosi turinys automatiškai pritaikomas prie besimokančiojo mokymosi galimybių ir pasiekimų).

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	Lietuvos himnas 	Lietuvos himnas lietuvių gestų kalba.	https://www.youtube.com/watch?v=0VhQO4oJ714
2.	Skaitmeninių mokymo priemonių sąrašai	Rekomenduojamų skaitmeninių mokymosi priemonių, tinkančių ir nuotoliniam mokymui organizuoti, sąrašas. Skaitmeninės mokymo priemonės suskirstytos pagal dalykus, klases ir mokymo priemonių tipą.	https://www.emokykla.lt/nuotolinis/skaitmenines-mokymo-priemones
3.	Gestų kalba ir aš – pradinukas 	Lietuvių gestų kalbos mokymo priemonė, skirta darbui su pradinių klasių mokiniais. Priemonėje pateiktos 7 temos. Kiekvienoje temoje pateiktos <i>situacijos ir užduotys</i> . Detalesnis temos, situacijų bei užduočių turinys – kiekvienos temos pristatyme. Pagalba mokytojui ir mokiniams: <i>leksika, papildoma leksika, gramatikos aspektai ir sociokultūrinė informacija</i> . Nemokama.	https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/60 https://gestukas.ugdome.lt/ Temos: Labas! Man patinka Klasė ir mokykla Šeima Apie save Aš jaučiu Pasaulis įdomus
4.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	Šioje priemonėje aptariami pagrindiniai lietuvių gestų kalbos vartojimo, struktūros ir gramatinėsraiškos dalykai, lyginant lietuvių gestų kalbą su lietuvių kalba.	https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/292 http://gestai.ndt.lt/lgkgv/
5.	Mantrimas Danielius. Lietuvių gestotyro pagrindai. Vilnius: Andrena, 2004.	Vadovėlis skirtas aukštųjų mokyklų gestų kalbos specialybės studentams, tačiau jis bus įdomus visiems,	https://www.lgki.lt/wp-content/uploads/2019/03/LietGestPagr.pdf

		norintiems daugiau sužinoti apie lietuvių gestų kalbos struktūrą.	
6.	Dokumentinis filmas „Gestų kalba Lietuvoje“. 2015. 	Šviečiamasis leidinys – faktais paremtas dokumentinis filmas „Gestų kalba Lietuvoje“. Leidiniu siekiama skleisti ir populiarinti lietuvių gestų kalbą ir kurčiųjų kultūrą, supažindinti visuomenę su lietuvių gestų kalbos vartojimo kultūra ir pokyčiais. Filmo tikslas – parodyti, koks buvo lietuvių gestų kalbos kelias nuo draudimo ją vartoti iki pripažinimo 1995 metais.	https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/313 https://youtu.be/w9AuLS9WABw
7.	Dokumentinis filmas „Lietuvių gestų kalbos raida – praeitis ir ateitis“. 2017. 	Šviečiamasis leidinys – faktais paremtas informacinis filmas, kuriuo siekiama skleisti ir populiarinti lietuvių gestų kalbą ir kurčiųjų kultūrą. Jame išdėstyta lietuvių gestų kalbos raida, palyginami istoriniai faktai (praeitis) su dabartine situacija Europos ir Pasaulio kontekste, remiantis prisiminimais ir archyviniais dokumentais, pateikti filmuoti žmonių prisiminimai, pateikiami seni gestų kalbos įrašai iš asmeninių archyvų ir pan. Šviečiamasis leidinys apima šias temas: - gestų kalba – visavertė kalba: stereotipai, patirtys, rekomendacijos; - gestų kalbos politika: statusas, įteisinimas, informacijos prieinamumas; - sociolingvistinė lietuvių gestų kalbos apžvalga: skirtingi variantai ir požiūriai; - lietuvių gestų kalba: istorija, norminimas, žodynai; - gestų kalba kurčiųjų ugdyme; - gestų kalbos menas; - gestų kalbos mokymas, populiarinimas ir renginiai;	https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/315 https://youtu.be/rfSVSXaAjQ0

		lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos: vertimo paslaugų teikimo pobūdis iki vertėjų centrų įsteigimo, lietuvių gestų kalbos vertėjų rengimas, kvalifikacijos kėlimas, vertėjų centrų teikiamos paslaugos. Filmas pritaikytas tiek kurčiųjų, tiek girdinčiųjų bendruomenėms, nes jis įgarsintas lietuvių kalba, lietuvių gestų kalba bei titruotas.	
Pasakos lietuvių gestų kalba. Vaizdo įrašų archyvas			
8.	Pasakos kurtiesiems vaikams  	Priemonė skirta supažindinti ikimokyklinio amžiaus kurčiuosius vaikus su žinomiausiomis pasakomis ir padėti jiems mokytis lietuvių gestų kalbos. Taip pat ją, kaip papildomus skaitinius gestų kalba, gali naudoti visi girdintieji, besimokantys lietuvių gestų kalbos. Priemonėje pateikiamas tekstas tik lietuvių gestų kalba. Nemokama.	https://www.emokykla.lt/bendrasis/kaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/278 https://www.youtube.com/playlist?list=PLthKPdx9sS7QYlyZi7mqSkkS7KclG2Wo „Auksaplaukė ir trys lokiai“ (3:46) „Bandelė“ (5:05) „Bjaurusis ančiukas“ (5:21) „Ežys ir kiškis“ (2:45) „Gaidžiukas ir vištytė“ (3:06) „Gražioji Vasilisa“ (5:49) „Jonukas ir Onutė“ (6:12) „Katė ir žvirblis“ (1:39) „Maša ir meška“ (5:25) „Mikė melagėlis“ (2:17) „Raudonkepuraite“ (6:31) „Ropė“ (1:58) „Saulytė“ (3:20) „Trys paršiukai“ (6:22) „Vilkas ir siuvėjas“ (2:41) „Žiogas ir skruzdėlė“ (2:41)
9.	Pasakos gestų kalba (2015 m.) 	Pasakos lietuvių gestų kalba. Pateikiami ir tekstai lietuvių kalba.  Pasakos gestų kalba (su subtitrais)	https://www.emokykla.lt/bendrasis/kaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/256 https://www.youtube.com/playlist?list=PLZam5NGI7XF0nstV1ROmPYSamxGJ3ZFvn „Apie du panašius brolius“ (11:49) „Eglė žalčių karalienė“ (10:55) „Gudri mergina“ (4:42)

		Nemokama. 	„Kaip rupūžė su vėžliu tigrą apgavo“ (7:20) „Kaip žvėrys lapę teisė“ (11:18) „Kas nedirba, tas nevalgo“ (6:59) „Mergaitė iš jūros“ (8:59) „Šimtas zuikučių“ (7:29) „Trys broliai“ (9:10) „Trys plunksnos“ (6:57)
10.	Pasakos gestų kalba (2018 m.) 	Pasakos lietuvių gestų kalba. Pateikiami ir tekstai lietuvių kalba. Nemokama.	https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/257 https://www.youtube.com/playlist?list=PLZam5NGI7XF3D9n3QabbbX__r_ovlwRQs Čekų liaudies pasaka „Budulinekas“ (4:35) Estų liaudies pasaka „Pelė ir žvirblis“ (3:42) Graikų liaudies pasaka „Vilko pasakojimas apie Raudonkepuraite“ (3:41) Japonų liaudies pasaka „Coliukas“ (4:27) Latvių liaudies pasaka „Vilko popieriai“ (3:23) Marių pasaka „Ugnis ir Žmogus“ (5:07) Pietryčių Azijos liaudies pasaka „Stirniukas ir krokodilas“ (2:36) Ukrainiečių pasaka „Pirštinė“ (3:19)
11.	Pasakos gestų kalba (2019 m.) 	Pasakos lietuvių gestų kalba. Pateikiami ir tekstai lietuvių kalba. Nemokama.	https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/263 https://www.youtube.com/playlist?list=PLZam5NGI7XF1_RE5FpFPPOeGWyqCk34ll H. K. Anderseną „Mergaitė su degtukais“ (7:10) Filipiniečių liaudies pasaka „Pasaka apie penkis pirštus“ (3:30) Ganiečių liaudies pasaka „Kodėl žvėrys miške gyvena“ (5:13) Indoneziečių liaudies pasaka „Katinas ir beždžionės“ (3:51) Islandų liaudies pasaka „Beragėlė“ (5:42)

			Ispanų liaudies pasaka „Godus malūnininkas“ (5:54) Japonų liaudies pasaka „Momotaras (Persikėlis)“ (4:40) Jungtinės Karalystės liaudies pasaka „Džekas ir pupa“ (5:37) Mongolų liaudies pasaka „Nepaklusnus ožiukas“ (2:56) Vokiečių liaudies pasaka „Stalelis, avinėlis ir lazda“ (7:08)
12.	Videopasakos gestų kalba  	Priemonė kurtiesiems vaikams susipažinti su lietuvių autorių knygomis ir pasakomis, kurios pateiktos lietuvių gestų kalba. Vaizdo medžiagoje verčiamų pasakų fone rodomos istorijų iliustracijos / animacijos, pateikiami tekstai lietuvių kalba.  https://www.youtube.com/watch?v=mw_xyjiTnjg&list=PLthKPdx9sS5TaW59s32AP7BmGHH5qmC9 https://www.youtube.com/watch?v=WJv5Ud87IMg Nemokama.	https://www.youtube.com/watch?v=mw_xyjiTnjg&list=PLthKPdx9sS5TaW59s32AP7BmGHH5qmC9 B. Bėrantas, V. Kvieskaitė „Riešutortas“ (12:53) E. Daciūtė, I. Dagilė „Drambliai ėjo į svečius“ (10:14) R. Joni „Žvaigždėtasis Arkliukas ir Meškiukas Panda“ (39:52) K. Kasparavičius „Braškių diena“ (3:33) Lietuviška pasaka „Trys nuotakos“ (4:50) Lietuviška pasaka „Vargšas ir besotis“ (3:18) L. Žutautė „Kakė Makė ir Netvarkos nykštukas“ (10:05)
13.	Pasakos gestų kalba 	Pasakų tekstai pateikiami tik lietuvių gestų kalba. Nemokama.	„Du ožiukai ant liepto“ (3:08) „Laimingo žmogaus marškiniai“ (3:38) „Mikė melagėlis“ (2:22) „Mergaitė su degtukais“ (4:45) „Ponas ir čigonas“ (2:38) „Saulė ir mėnulis“ (3:41) „Šykštus šeimnininkas“ (3:55) „Varna ir sūris“ (3:02) „Žiema“ (3:01) „Žiogas ir skruzdėlė“ (2:36) „Žvejys ir auksinė žuvelė“ (6:04)
Žodynai			
14.	Lietuvių gestų kalbos žodynas 	Lietuvių gestų kalbos (LGK) žodyne pateikiama daugiau nei 9700 gestų aprašų. Lietuvių gestų kalba yra gyva kalba, todėl ir šio žodyno rengimas – nuolatinis, nepertraukiamas procesas, jame vis atsiranda	https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/111 http://lgkz.ndt.lt/

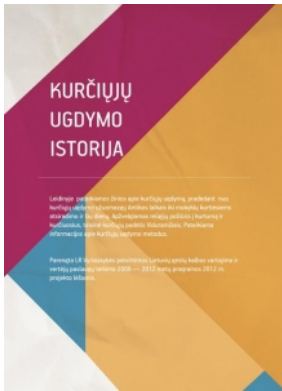
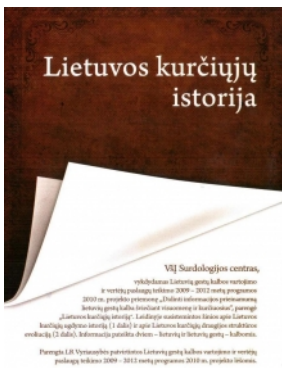
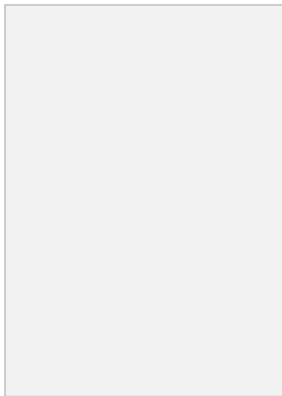
		naujų gestų aprašų, pavyzdžių, korekcijų. LGK žodyno ypatybės: • pateikiami gestai iš gyvos lietuvių gestų kalbos, o ne lietuvių kalbos žodžių atitikmenys; • stengiamasi pateikti visus labiau paplitusius variantus (vartojamus skirtinguose regionuose, tarp skirtingų amžiaus grupių); • gestų reikšmės išsamiai aprašomos ir iliustruojamos vartojimo pavyzdžiais; • nurodomi gestams būdingi lūpų judesiai, aprašytos plaštakos formos, lokalizacija; • gestų galima rasti pagal įvairius kriterijus: pagal žodį, gesto formą, temą. Nemokama.	
15.	Spreadthesign – internetinis gestų kalbų žodynas 	 Spreadthesign.com – didžiausias internetinis gestų k. žodynas pasaulyje Kaip veikia gestų kalbos žodynas Spread the sign? Spreadthesign – daugiakalbis internetinis gestų kalbų žodynas. Žodyne gestai pateikiami teminėmis grupėmis, pateikiami ir žodžio paaiškinimai, sakiniai, iliustracijos, vaizdo pavyzdžiai, verčiami vietovardžių pavadinimai lietuvių gestų kalba Google žemėlapyje, 360 laipsnių aplinka su vaizdais. Yra galimybė palyginti skirtingų šalių gestų kalbas. Nemokama.	https://www.emokykla.lt/bendrasis/skaitmenines-mokymo-priemones/priemones/priemone/267 http://www.spreadthesign.com/lt
16.	Kelių eismo taisyklės lietuvių gestų kalba	Šis aiškinamasis šviečiamasis leidinys skirtas padėti suvokti,	http://ket.lkd.lt/

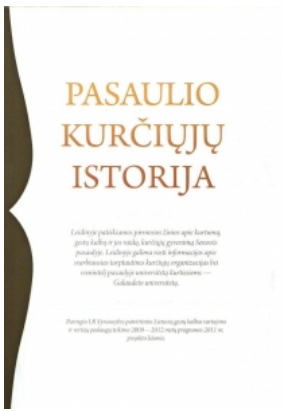
		aiškinti ir versti <i>Kelių eismo taisyklių</i> nuostatas lietuvių gestų kalba. Nemokama.	
17.	Lietuvos policija vaikams 	Saugaus elgesio pamokėlės lietuvių gestų kalba. Nemokama.	https://www.youtube.com/playlist?list=PLlnWZSp1TIhgxvjpyrkTzNtC5lOq96udL Kelyje Parduotuvė Perėja Saugos diržai Skriauda Tamsa Telefoninis sukčius

8. Literatūros ir šaltinių sąrašas.

Šioje dalyje pateikiamos trumpos anotacijos ir nuorodos į literatūros ir kitų šaltinių sąrašus, reikalingus įgyvendinant bendrąsias programas. Pateikti šaltiniai apima įvairią dalykinę ir metodinę su skirtingomis dalyko temomis susijusią medžiagą.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	 Gestų kalbos metamorfozės Lietuvos kurčiųjų draugijos istorijoje. Surdologijos centras. Vilnius : Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, 2018. Prieiga per internetą: Gestų kalbos metamorfozės Lietuvos kurčiųjų draugijos istorijoje	Šviečiamasis – interaktyvus faktais paremtas leidinys „Gestų kalbos metamorfozės Lietuvos kurčiųjų draugijos istorijoje“, kuriuo siekiama supažindinti visuomenę su lietuvių gestų kalbos raida Lietuvos kurčiųjų draugijos istorijoje, tuo pačiu populiarinti lietuvių gestų kalbą ir kurčiųjų kultūrą. Interaktyvaus leidinio tematika apima gestų kalbos ištakas Lietuvoje, gestų kalbos raidą įvairiose srityse (socialinėje, politinėje, švietimo ir kt.). Leidinys parengtas rašytiniu ir vaizdiniu formatu bei išverstas į lietuvių gestų kalbą. Leidinys turi QR kodus, kuriuos naudojant kiekvienas turi galimybę matyti leidinio vertimą į lietuvių gestų kalbą. Vaizdo medžiagą turi galimybę pagal poreikį įjungti / išjungti titrus.
2.	 Kurčiųjų kultūra. Teksto ir vaizdo medžiagą rengė: D. Burkauskienė, T. Ivanauskas, M. Kumžaitė. Medžiagą rengiant taip pat dalyvavo V. Pivoras. Montavo A. Bareikis. VšĮ Surdologijos centras, 2012. Išleido UAB Dizi.	Leidinyje pristatoma kurčiųjų kultūra, remiantis pagrindiniais kultūrą apibūdinančiais kriterijais: vertybėmis, kalba, tradicijomis, normomis, tapatumu bei ypatumais (regimasis triukšmas, kurčiųjų apلودismentai ir pan.).

3.		Kurčiųjų ugdymo istorija. Teksto ir vaizdo medžiagą rengė: D. Burkauskienė, T. Ivanauskas, M. Kumžaitė. Medžiagą rengiant taip pat dalyvavo V. Pivoras. Montavo A. Bareikis. VšĮ Surdologijos centras, 2012. Išleido UAB Dizi.	Leidinyje pateikiamos žinios apie kurčiųjų ugdymą, pradedant nuo kurčiųjų ugdymo užuomazgų Antikos laikais iki mokyklų kurtiesiems atsiradimo ir šių dienų. Apžvelgiamas religijų požiūris į kurtumą ir kurčiuosius, teisinė kurčiųjų padėtis Viduramžiais. Pateikiama informacijos apie kurčiųjų ugdymo metodus.
4.		Lietuvių gestų kalbos metodinė medžiaga surdopedagogams. Filmuotą medžiagą rengė: R. Bagdonaitė, A. Barisevičius, V. Stankutė - Komarovskaja, O. Pečiulienė. Montavo A. Bareikis ir V. Pivoras. VšĮ Surdologijos centras, 2011. Išleido UAB Dizi.	Metodinė medžiaga skirta surdopedagogams, tik pradedantiems dirbti kurčiųjų ugdymo įstaigose arba silpnai mokantiems lietuvių gestų kalbą. Taip pat ji tinkama naudotis visiems kurčiųjų mokytojams ir auklėtojams. Priemonės tikslas – suteikti būtinus lietuvių gestų kalbos vartojimo pagrindus. Daugiausia dėmesio skiriama temoms, susijusioms su klasės aplinka ir ugdymo procesu.
5.		Lietuvos kurčiųjų istorija. Filmuotą medžiagą rengė: D. Burkauskienė, T. Ivanauskas, A. Mitkus, I. Pečiulytė, N. Pivorienė, L. Valytė, L. Voroneckaja. Montavo A. Bareikis ir V. Pivoras. VšĮ Surdologijos centras, 2010. Išleido UAB Dizi.	Leidinyje susistemintos žinios apie Lietuvos kurčiųjų ugdymo istoriją (1 dalis) ir apie Lietuvos kurčiųjų draugijos struktūros evoliuciją (2 dalis).
6.		Lietuvos kurčiųjų judėjimas. Vilnius: Jandrija, 1998.	Ištrauka iš Pratarinės „Šis nedidelis leidinėlis - apie tuos šviesius žmones, kurie kitados atkreipė visuomenės žvilgsnį į kurčiųjų problemas, savo pasiaukojimu darbu ir kilniu pavyzdžiu praskynė visiems gestų kalba bendraujantiems žmonėms kelius į mokslą, darbą, kultūrą, sportą, žodžiu, - į pilnavertišką gyvenimą. šioje knygelėje tarp eilučių gali justti nenumalšintą troškulį, išsipildžiusias ir neišsipildžiusias svajones apie padedantį atskleisti savo galimybes

			darbą kolektyve, apie namų židinį po savo stogu, apie svaiginančias sporto aukštumas ir ramią kultūrinės veiklos užuovėją.“
7.		Neįgaliųjų teisių konvencija. Vertė į lietuvių gestų kalbą: L. Lazauskaitė-Ignatavičienė, V. Pivoras, M. Danielius. Rengė VšĮ Surdologijos centras, 2008. Išleido UAB Dizi.	Neįgaliųjų teisių konvencija yra 2006 m. gruodžio 13 d. Jungtinių Tautų Organizacijos priimtas dokumentas. 2007 m. kovo 30 d. jį pasirašė ir mūsų šalies atstovė – LR socialinės apsaugos ir darbo ministrė. Pasaulio kurčiųjų bendruomenei tai ypač svarbus dokumentas, daugelį metų įtakosiantis negalią turinčių asmenų gyvenimo kokybę.
8.		Pasaulio kurčiųjų istorija. Filmuotą medžiagą rengė: D. Burkauskienė, T. Ivanauskas, L. Valytė, L. Voroneckaja. Medžiagą rengiant taip pat dalyvavo E. Ignatavičius, J. Sibik. Montavo A. Bareikis ir V. Pivoras. VšĮ Surdologijos centras, 2011. Išleido UAB Dizi.	Leidinyje pateikiamos pirmosios žinios apie kurtumą, gestų kalbą ir jos raidą, kurčiųjų gyvenimą Senovės pasaulyje. Leidinyje galima rasti informacijos apie svarbiausias tarptautines kurčiųjų organizacijas bei vienintelį pasaulyje universitetą kurtiesiems – Galaudeto universitetą.
9.		Smulkieji kurčiųjų tautosakos žanrai. Filmuotą medžiagą rengė: A. Bražinskas, A. Matulis. Konsultavo L. Lazauskaitė-Ignatavičienė. Montavo V. Pivoras. VšĮ Surdologijos centras, 2008.	Linksmos istorijos ir anekdotai lietuvių gestų kalba: <i>Aukso puodas, Burtininkas ir neįgalieji, Filantropas, Kavinėje, Kengūra ir turistai, Kirpykloje, Kurčia gorila, Kurčia kobra, Kurčias kareivis, Kurčias vairuotojas ir policininkas, Lažybos, Lektoriai, Liūtas, Medkirtytis, Medžiotojas ir šernai, Motociklininkas, Padavėjas ir kurčiasis, Skenduolio maldos, Teroristai, Traukinyje.</i>

Dalykinės ir metodinės medžiagos elektroniniai šaltiniai

25. Mokymo(si) turinys. 1–2 klasės.

25.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.

25.3.2. Kurčiųjų menas.

Žaidžiami kurčiųjų žaidimai. Žiūrimos, sekamos, inscenizuojamos pasakos. Kuriami ir pristatomi klasei tekstai (trumpi pasakojimai pagal paveikslėlius, patirtį ir kt.) lietuvių gestų kalba, išsiaiškinami skirtumai tarp žanrų (pasakojimas, žinutė, instrukcija). Nagrinėjamos temos, padedančios ugdyti(s) kultūrinį, lingvistinį ir asmeninį tapatumą (gestų kalbos poezija ir kt.).

Kurčiųjų žaidimai



<https://www.lgki.lt/klausimai/ar-yra-zaidimu-kurtiesiems/>



Žaidimas „Dramblys“. Visi žaidėjai sustoja ratu. Žaidimo vedėjas stovi rato viduryje. Vedėjas rodo pirštu į žaidėjus. Tas žaidėjas, į kurį parodo pirštu, yra „dramblio galva“. Jis turi iš rankų prie savo nosies parodyti straublį. Iš jo kairės ir dešinės stovintys žaidėjai yra „dramblio ausys“. Jie turi prie „dramblio galvos“ ausų savo rankomis rodyti ausis. Jeigu žaidėjas nespėja parodyti arba susipainioja ir parodo ne tą – jis iškrenta. Žaidžiama iki paskutinio žaidėjo. Bus aiškiau, jei žaidimą pažiūrėsite gyvai, jį pamatyti galima čia: <http://www.youtube.com/watch?v=slkpc88tpis>.



Vienas dalyvis išrenkamas žaidimo vedėju. Jis atsistoja prieš visą grupę ir suplojęs parodo judesį rankomis. Tai gali būti sakinytis gestų kalba arba sugalvotas judesys (ištiesti rankas, plasnėti, pakelti aukštyn ir t.t.). Yra viena išimtis. Jei vedėjas prieš rodydamas gestą nesuploja – to gesto kartoti nereikia, visi dalyviai turi stovėti sustingę.



Žaidimas „Kartą“. Žaidėjų skaičius nelyginis. Žaidėjai sustoja ratu poromis, vienas už kito. Tas, kuris lieka be poros, pradeda pasakoti istoriją apie vieną iš stovinčiųjų priekyje: galima apibūdinti jo išvaizdą, pasakoti, kaip kartu ką nors veikėte, tik nepasakyti vardo. Tas, kuris supranta, kad pasakoja apie jį, turi kuo greičiau bėgti prie pasakotojo, o jo porininkas turi spėti jį sučiupti, kad nepabėgtų. Jeigu nespėja, lieka vienas ir tampa pasakotoju. Viskas kartojasi. Jeigu pasakotojas nori pasakoti apie žmogų, stovintį ne priekyje, o už nugaros, jis turi parodyti gestą KARTAS – tada poros pasikeičia vietomis.



Žaidimas „Dvyniai“. Žaidimo vedėjas nupiešia po du lapelius su vienodais piešiniais (pvz., saulė-saulė, medis-medis ir t.t.). Lapelių porų tiek, kiek yra žaidėjų. Tada lapeliai sulankstomi ir padalinami žaidėjams. Vedėjas stovi ant kėdės, kad jį visi gerai matytų. Vedėjas rodo dalyviams, kad visi vaikšiotų ratu. Visi vaikščioja, kol sulaukia vedėjo signalo – STOP. Tada dalyviai turi kuo greičiau išlankstyti lapelius ir rasti savo porą. Kaip ieškoti? Girdintieji šaukia – „šuo“, o kurtieji rodo gestais „šuo“. Kai randi savo porą, reikia atsitūpti. Paskutiniai savo porą radę žaidėjai – pralaimėjo ir iškrenta. Toliau žaidimas vyksta be jų. Laimi tie, kurie greičiau randa savo porą ir atsitupia.



Žaidimas „Šviesoforas“. Žaidėjų skaičius nesvarbus. Vedėjas atsistoja priešais žaidėjus. Šie atsisukę į jį veidu. Sutariama, kad, pavyzdžiui, jeigu vedėjas rodys gestą GELTONA, visi turi ploti; jeigu ŽALIA – vaikščioti, jeigu RAUDONA – stovėti. Vedėjas rodo sutartus gestus, o žaidėjai daro atitinkamus veiksmus. Tas, kuris suklysta, iškrenta iš žaidimo. Žaidėjų vis mažėja, kol lieka vienas, jis ir laimi.



Žaidimas „Kas greičiau?“. Žaidėjai susėda dviem eilėmis vienas priešais kitą, taip sudarydami dvi komandas. Vedėjas stovi šalia ir paskirsto žaidėjus numeriais, pavyzdžiui, kad pirmieji nuo jo sėdintys vienas priešais kitą bus skaičius 1, antri – skaičius 2 ir t. t. Tada vedėjas rodo kokį nors skaičių, o tie, kurių tas skaičius yra, turi atsistoti ir apibėgę visą eilę vėl atsistoti. To, kuris greitesnis, komanda gauna tašką. Vedėjas rodo kitą skaičių ir t. t. Laimi komanda, pirma surinkusi 20 taškų. Vietoj skaičių žaidėjams galima priskirti kitus gestus, pavyzdžiui, daržovių pavadinimus: pirmiems – MORKA, antriems – BULVĖ, tretiesiems – BUROKAS, ketvirtiesiems – KOPŪSTAS ir t. t.
(<https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/kaip-galime-zaisti/>)



Žaidimas „Kas yra tokia spalva?“. Vardinkite daiktus ir vaikui pažįstamus objektus, kurie būtų būtent tokios spalvos. ARBA Mokiniai susėda ratu ir pagal mokytojo pateiktą spalvą vienas pradeda sakyti, kas gali būti tokios spalvos, kitas mokinys įvardina kitą šios spalvos daiktą. Pastaba: to paties daikto ar gyvūno negalima kartoti, jei daiktas ar gyvūnas kartojamas arba per ilgai uždelsiama, iškrentama iš žaidimo.
(<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/megiamos-spalvos-ir-megiamas-daiktas/>)



Žaidimas „TAIP / NE“. Mokiniai sėdi ratu. Mokytojas arba vienas kuris mokinys sugalvoja daiktą. Kiekvienas mokinys užduoda klausimą apie daiktą, neįvardindamas, kas tai. Pavyzdžiui, negalima iškart klausti: „Ar tai braškė?“. Klausimai gali būti tokie: Ar šis daiktas valgomas? Ar tai daržovė? Ar jis auga ant žemės? ir pan. Ir tik paklausinęjus apie daiktą, galima spėti. Daiktą sugalvojęs asmuo į klausimus gali atsakyti tik TAIP arba NE, negali atsakinėti plačiau.
(<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/idomus-pavirsiai/>)



Žaidimas „Atspėk, kas esi“. Kiekvienam mokiniui-žaidėjui prikljuojamas ant nugaros užrašas, kas jis toks yra: gali būti kažkuris metų laikas arba kažkuris metų mėnuo. Žaidimo tikslas išsiaiškinti, kas toks esi. Tam, kad išsiaiškintume, reikia eiti prie kitų žaidėjų ir užduoti jiems klausimus, pavyzdžiui: „Ar tuo laiku noksta obuoliai? / Ar tą mėnesį mokiniams prasideda vasaros atostogos?“. Į klausimus žaidėjai gali atsakyti tik TAIP arba NE.
(<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/metu-laikai-ir-pojuciai/>)



Žaidimas „Sugedęs telefonas“. Žaidimo metu mokytojas padalija mokinius į dvi grupes ir susodina į dvi eilutes vieną paskui kitą (jei mokinių mažai, tad galima į vieną eilę). Tuomet esantiems priekyje mokytojas pasako gestą ar sakinį apie mažų gyvūnėlių mielumą ar pan. Eilės priekyje esantys peržiūri mokytojo pasakytus gestus, tik jie žiūri į mokytoją, o kiti eilėje būna nosisukę nuo mokytojo. Tada pirmieji eilėje paprašo už jų esančius atsisukti ir persako tą patį gestą, sakinį. Taip mokytojo tekstas nukeliauja iki eilės gale stovinčiųjų. Dažniausiai gaunamas visiškai kitas gestas ar sakiny.
(<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/mazi-mieli-gyvunai/>)



Žaidimas „Užšalk“. Tai improvizacinis žaidimas. Pradžioje klasė susitaria, kokią situaciją vaidins (pvz.: „Vaikas perka ledus.“ arba „Šeima pietauja prie bendro stalo.“). Vienas mokinys pradeda tą situaciją vaidinti, kitas įsitraukia į vaidinimą, jį keičia, papildo, kuria naują situaciją. Veiksmas vyksta be gestų / su gestų k. Kiti mokiniai stovi vienas už kito ir laukia savo eilės. Pirmasis iš eilės sako: „Užšalk“. Tada tie, kurie vaidino, sustingsta. Pirmas iš eilės, sakęs užšalk, prieina ir kuria savo situaciją. Aktoriai vėl atgyja ir tęsia improvizuotą vaidinimą. Kas iš aktorių jaučia, kad pavargo ir nebenori dalyvauti toje situacijoje, eina į eilės galą. Veiksmas vyksta toliau, ir vėl pirmasis iš eilės sako: „Užšalk“. Aktoriai vėl sustingsta. Pastaba: Gali būti kuriamos vis naujos situacijos. ARBA Kiekvienas turi judėti, šokti, kol mokytojas duoda kokį nors ženklą. Kai jis parodo tokį ženklą, reikia „užšalti“ toje pozėje, kurioje mokiniai buvo. Jei kuris nors nespėjo, iškrenta iš žaidimo. Laimi tas, kuris geriausiai matė / suprato mokytojo duotą ženklą. (<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/vesa-ir-saltis/>)



Žaidimas „Metų laikai“. Mokytojas atsistoja priešais mokinius. Šie atsisukę į jį veidu. Jeigu mokytojas rodytų gestą PAVASARIS, visi turi rodyti gestus „tirpti“, jeigu VASARA – „saulė“, jeigu RUDUO – „lyti“, o jeigu ŽIEMA – „snigti“. Mokytojas rodo sutartus gestus, o žaidėjai rodo atitinkamus gestus. Tas, kuris suklysta, iškrenta iš žaidimo. Žaidėjų vis mažėja, kol lieka vienas, jis ir laimi. (<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/metu-laikai-ir-pojuciai/>)



Žaidimas „Pridėk gestą“. Kurkite pasakojimą pagal paveikslėlį (mokytojas suranda paveikslėlių). Žiūrėte į paveikslėlį ir pradėdate kurti istoriją. Mokiniai tęsdami pasakojimą pakartoja tą patį, anksčiau parodytą gestą, ir pridėda po vieną naują gestą istoriją pratęsdami. Gali būti keli istorijos kūrimo variantai: vienas mokinys pagal paveikslėlį sugalvoja vieną gestą, o kitas pakartoja tą patį gestą ir pridėda dar vieną, trečias pakartoja pirmo ir antro mokinių gestus ir pridėda dar savo gestą ir taip tęsiamas pasakojimas; mokinių grupė pakartoja tą patį gestą (g.b. mokytojo sugalvotas gestas) ir kiekvienas mokinys pridėda po vieną gestą; vienas mokinys pagal paveikslėlį sugalvoja vieną gestą, o kitas pakartoja tą patį ir pridėda dar vieną, trečias kartoją antrojo gestą ir pridėda savo, o ketvirtas mokinys trečiojo ir savo, ir t.t.

(<https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/nakvyne-palapineje/>)



Žaiskite žaidimą „Sausuma ir / arba vanduo“. Vaikai sustoja ratu. Tas, kuris žaidimą pradeda, pasiūlo variantą: sausuma, vanduo, sausuma ir vanduo. Pavyzdžiui, jei pasiūlyta tema „sausuma“, kiekvienas rate dalyvaujantis pasako po gyvūną, kuris gyvena tik sausumoje. Kartotis negalima. Tas, kuris pakartoja jau pasakytą gyvūną arba nebežino gyvūno, arba suklysta dėl gyvūno gyvenamosios vietos (pasako vandens gyvūną vietoj sausumos), iš rato iškrenta. Tas mokinys, kuris žaidimą laimi (lieka rate), siūlo naują temą ir vėl vyksta gyvūnų vardijimas ratu pagal pasirinktą temą.

(<https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/sausumos-ir-vandens-gyvunai/>)



Žaidimas „Vagystė kaimynystėje“. Mokytojas paaiškina taisykles: vienas grupės narys išrenkamas policininku, o kiti būsite kaimynai. Vienas iš kaimynų bus nukentėjęs – iš jo pavogtas dviratis ir šią vagystę norima išsiaiškinti. Taigi pas kaimynus ateina nukentėjęs kaimynas su policininku ir užduoda klausimus apie dviratį:

- sugalvokite, koks buvo dviratis – spalva, dydis,
- sugalvokite, kada jis dingo ir kur jis buvo pastatytas paskutinį kartą,
- kiekvienas kaimynas turi sugalvoti ALIBI – ką kito jis veikė nusikaltimo laiku, kodėl to dviračio pavogti jis negalėjo,
- tada policininkas sprendžia, kurio iš kaimynų ALIBI yra tvirčiausias, o kurio – prastas.

Po žaidimo aptarkite, kodėl vogti yra nusikaltimas? Kaip manote, ar kaimynai turi vieni kitiems padėti, būti atidūs? (<https://gestukas.ugdome.lt/seima/situacijos/gyvenamoji-vieta-ir-kaimynai/>)



„Galima ar negalima?“. Mokytoja ant kortelių / lapelių surašo žemiau nurodytų vietų pavadinimus, tada ištraukia kortelę / lapelį su vietos pavadinimu. Mokiniai turi atspėti, kokia tai vieta užduodami klausimus: Ar galima ten daryti...? Mokytojas pakartoja veiksmažodį ir atsako galima, negalima, neišeina, netinka, nelabai. Mokiniai klausinėja tol, kol kas nors atspėja vietos pavadinimą. Paskui kitą kortelę traukia kuris nors iš mokinių, o kiti vėl bando atspėti.
(Vietos: KAVINĖ, PARKAS, TURGUS, KALĖJIMAS, BOKŠTAS, BAŽNYČIA, KNYGYNAS, BALETO TEATRAS, CIRKAS, KLASĖ, SPORTO SALĖ, BIBLIOTEKA).
(<https://gestukas.ugdome.lt/mokykla-ir-klase/situacijos/ekskursija-i-kina-su-klase/>)

27. Mokymo(si) turinys. 5–6 klasės.

27.2. Kalbos pažinimas.

Mokymo(si) turinio tema	Pavadinimas	Nuoroda	
27.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos.			
27.2.1.1. Motyvacija gestų kalboje ir lietuvių kalboje, gesto ir gestikuliacijos, gramatinių ir ekspresyviųjų nerankinių elementų skirtumai.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ Reikšmė: Gestų motyvacija	
27.2.1.2. Fonologinė gesto sandara (čeremos).	Lietuvių gestotyros pagrindai	https://www.lgki.lt/wp-content/uploads/2019/03/LietGestPagr.pdf p. 34-57	
27.2.1.3. Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais. Homonimai, sinonimai, antonimai.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ Reikšmė: Sinonimai Antonimai Homonimai	
	LGK gramatika: sinonimai	https://www.facebook.com/LKNUCmetodika/videos/1024007141517347	
		https://www.facebook.com/LKNUCmetodika/videos/3157590341181882/	
27.2.1.4. Gestų darybos būdai: polisintetinių gestų daryba taikant proformas, sudurtinių gestų daryba,	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ Daryba: Gestų daryba su proformomis Sudurtiniai gestai	

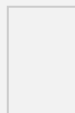
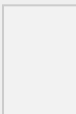
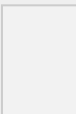
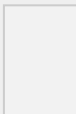
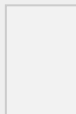
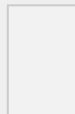
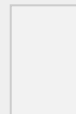
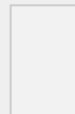
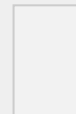
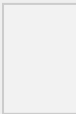
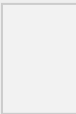
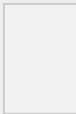
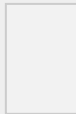
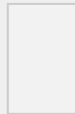
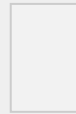
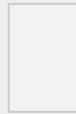
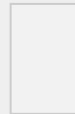
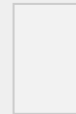
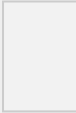
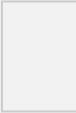
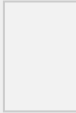
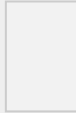
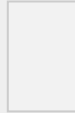
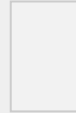
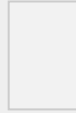
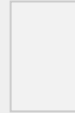
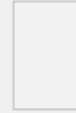
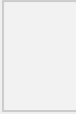
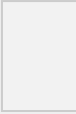
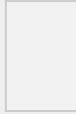
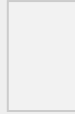
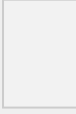
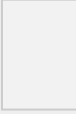
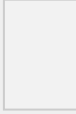
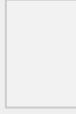
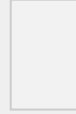
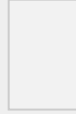
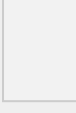
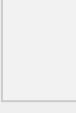
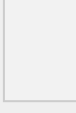
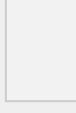
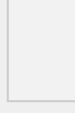
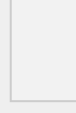
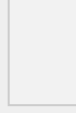
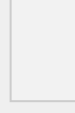
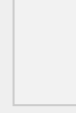
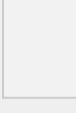
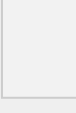
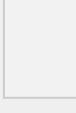
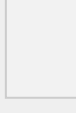
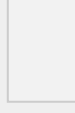
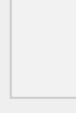
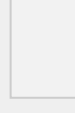
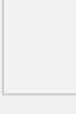
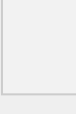
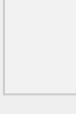
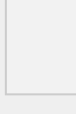
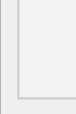
kiekinius daiktavardžius išreiškiančių gestų daryba. Kiti gestų atsiradimo būdai, seni ir nauji gestai.		https://www.youtube.com/watch?v=AHaTedY12Ic	
	Lietuvių gestotyros pagrindai	https://www.lgki.lt/wp-content/uploads/2019/03/LietGestPagr.pdf p.72-75 p. 94-100 p. 104-105	
	Lietuvių gestų kalbos proforma	https://youtu.be/8OLBZAObKQ0	
		http://www.lkd.lt/lietuviu-gestu-kalbos-proforma	
27.2.1.5. Gesto ir žodžio morfologinės sandaros lyginimas.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ Gesto ir žodžio sudėtis Žodžio sudėtis	
27.2.1.6. Erdvės vartojimas. Erdvė kaip gramatinės raiškos priemonė. Vaidmenų kaita.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ Kaitymas: Erdvės naudojimas.	
	Lietuvių gestotyros pagrindai	https://www.lgki.lt/wp-content/uploads/2019/03/LietGestPagr.pdf p.120	
27.2.1.7. Ribų tarp sakinių ir vienaarūšių sakinių dalių žymėjimas (galvos judesiai, sulaikymas, mirksnis ir kt.).	Lietuvių gestotyros pagrindai	https://www.lgki.lt/wp-content/uploads/2019/03/LietGestPagr.pdf p.140	
27.2.1.8. Skirtumai tarp lietuvių gestų kalbos ir kalkinės kalbos. Klaidų atpažinimas ir taisymas.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ Kalbos vartojimas: Kalkinė kalba	
	Kalkinė gestų kalba	https://www.youtube.com/watch?v=iHp2flGpj5g&t=118s	
27.2.2. Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškiny.			
27.2.2.1. Lietuvių gestų kalba – kurčiųjų bendruomenės turtas ir pasaulinės gestų kalbų šeimos narė. Gimtosios ir valstybinės kalbos samprata.	Gegužės 4 -oji – Lietuvių gestų kalbos gimtadienis	https://www.youtube.com/watch?v=qTQqc2aO17o	
	Mes mylime gestų kalbą!	https://www.youtube.com/watch?v=AtJkBGG7nnA&list=PLY90_q6cMphp6zZcWBJcbXoNHa15Otlf&index=10	
	Kalbėkime gestais	https://www.youtube.com/watch?v=VNXYhNXXKOc	

28. Mokymo(si) turinys. 7–8 klasės			
28.2. Kalbos pažinimas.			
Mokymo(si) turinio tema	Pavadinimas	Nuoroda	
28.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos.			
28.2.1.1. Nerankiniai elementai: leksinės ir gramatinės jų funkcijos, mimika.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ <i>Gesto ir žodžio sudėtis:</i> Nerankiniai elementai	
28.2.1.2. Fonologiniai lietuvių gestų kalbos procesai (asimiliacija, akomodacija, redukcija, dubliavimas).	Lietuvių gestotyros pagrindai	https://www.lgki.lt/wp-content/uploads/2019/03/LietGestPagr.pdf p. 60-63	
28.2.1.3. Lietuvių gestų kalbos gestų leksinės ir gramatinės klasės, jų kaitymas, funkcijos tekste ir santykis su lietuvių kalbos dalimis.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ Kaitymas	
28.2.1.4. Vertimas iš lietuvių kalbos perteikiant pagrindinę mintį, skirtumų tarp lietuvių kalbos ir lietuvių gestų kalbos, tarp rašytinės ir sakytinės lietuvių kalbos formos aptarimas.	Kuo skiriasi gestų kalba nuo žodinių kalbų?	https://www.lgki.lt/klausimai/kuo-skiriasi-gestu-kalbos-nuo-zodiniu-kalbu/	
28.2.1.5. Lietuvių gestų kalbos sakinių struktūra, gestų tvarka sakinyje ir nerankinių elementų sintaksinės funkcijos. Nerankiniai elementai ir intonacija.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ <i>Sakiniai:</i> Gestų tvarka sakinyje Nerankiniai elementai ir pauzės	
28.2.2. Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškiny.			
28.2.2.1. Įvairūs lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos variantai: dialektai, sociolektai, idiolektai, žargonas ir kt.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ <i>Kalbos vartojimas:</i> LGK variantai Lietuvių kalbos variantai	
28.2.2.2. Diachroninio kalbos kitimo bruožai ir kalbėjimo stiliaus pasirinkimas atsižvelgiant į tekstą, situaciją	Gestų kalbos teisė senjorams	https://www.youtube.com/watch?v=vJt43onRjAg	

ir komunikacines intencijas. Įvairaus amžiaus kurčiųjų kalba.			
28.2.2.3. Kalbų ryšiai. Gestų ir žodžių skolinimasis kaip kalbos kitimo reiškinys. Kiti naujų gestų atsiradimo būdai, senų gestų nykimas.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/Kalbos_vartojimas: Kitų kalbų įtaka	
	Senieji ir naujieji lietuviški gestai	http://www.lkd.lt/senieji-ir-naujieji-lietuviski-gestai	
	Kaip atsiranda nauji gestai?	https://www.lgki.lt/klausimai/kaip-atsiranda-nauji-gestai/	
28.2.2.4. Lietuvių gestų kalbos ir kitų šalių gestų kalbų istorija, tarptautinė gestų kalba, gestuno.	Gestų kalbos atsiradimo istorija	http://www.lkd.lt/gestu-kalbos-atsiradimo-istorija	
	Internetinis gestų kalbų žodynas	https://www.spreadthesign.com/isl.intl/search/?	
28.2.2.5. Įvairios pirštų abėcėlės (PA) ir jų istorija, gestai, padaryti su PA ženklais (daktilėmis). Tarptautinė PA.	Lietuvių gestotyros pagrindai	https://www.lgki.lt/wp-content/uploads/2019/03/LietGestPagr.pdf p. 22-23	
	Internetinis gestų kalbų žodynas	https://www.spreadthesign.com/isl.intl/alphabet/10/	
28.2.2.6. Lietuvių gestų kalbos ir kalkinės gestų kalbos skirtumai, šių kalbų vartojimo sritys. Kitos gestų kalbos formos (pavyzdžiui, taktilinė kalba (kurėneregiam), dirbtinės gestų kalbos).	Ar kalkinė kalba gestų kalbos variantas?	https://www.lgki.lt/klausimai/ar-kalkine-kalba-yra-gestu-kalbos-variantas/	
		https://www.lgki.lt/klausimai/kas-yra-kalkine-kalba/	
		https://kurcneregiai.lt/	

29. Mokymo(si) turinys. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės.			
29.2. Kalbos pažinimas.			
Mokymo(si) turinio tema	Pavadinimas	Nuoroda	
29.2.1. Lietuvių gestų kalbos elementai, jų ryšiai bei funkcijos.			
29.2.1.1. Lietuvių gestų kalbos tekstų transkribavimas rašytine forma.	Lietuvių gestotyros pagrindai	https://www.lgki.lt/wp-content/uploads/2019/03/LietGestPagr.pdf p. 145-146	
29.2.1.2. Gestų notacijos sistemos, vartojamos	Lietuvių gestotyros pagrindai	https://www.lgki.lt/wp-content/uploads/2019/03/LietGestPagr.pdf	

gestotyroje.		pdf p.38-46	
29.2.1.3. Lietuvių gestų kalbos leksika: skoliniai, naujadarai. Lietuvių gestų kalbos žodynai.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ <i>Kalbos vartojimas:</i> Kitų kalbų įtaka Rusų GK įtaka Tarptautinės GK įtaka	
29.2.1.4. Lietuvių gestų kalbos gramatinėsraiškos priemonės ir jų funkcijos. Lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos gramatinėsraiškos lyginimas. Gestų daryba.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ <i>L GK daryba:</i> Gestų daryba su proformomis Veiksmažodžiai, padaryti iš veiksmažodžių Sudurtiniai gestai <i>LK</i> Žodžių daryba su priesagomis Žodžių daryba su priešdėliais Sudurtiniai žodžiai	
29.2.1.5. Lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos sakinių sudarymo būdai. Ribų žymėjimas.	Lietuvių gestotyros pagrindai	https://www.lgki.lt/wp-content/uploads/2019/03/LietGestPagr.pdf p. 137–139, p.140	
29.2.1.6. Vertimas iš lietuvių kalbos į lietuvių gestų kalbą tiksliai perteikiant mintį tinkamai pasirinktu stiliumi. Perkeltinės reikšmės žodžių vertimas.	–	–	
29.2.2. Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys.			
29.2.2.1. Gestų kalbos vartojimas ugdant kurčiuosius.	Kai rankos prabyla. Kaip „skamba“ lietuvių gestų kalba?	https://www.youtube.com/watch?v=4MiOiFNez2Y	
29.2.2.2. Įvairių gestų kalbų panašumai ir skirtumai. Kitų šalių gestų kalbų įtaka lietuvių gestų kalbai.	Lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis	http://gestai.ndt.lt/lgkgv/ <i>Kalbos vartojimas:</i> Kitų kalbų įtaka	
29.2.2.3. Kalbų kitimo procesai ir priežastys. Kalba kaip gyvas ir nuolat kintantis reiškinys.	Su aktoriais	https://www.youtube.com/watch?v=b_KL2ffI-8o	
29.2.2.4. Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba	Neįgaliųjų teisių konvencija	https://www.ndt.lt/wp-content/uploads/NEIGALIUJU-TEISI-U-KONVENCIJA_info-svetaineje.pdf	

Lietuvos kurčiųjų draugijos mėnraštis „Akiratis“												
Metai	Leidinio numeris											
2022	1 	2 	3 	4 	5 	6 	7	8	9	10	11	12
2021	1 	2 	3 	4 	5 	6 	7 	8 	9 	10 	11 	12 
2020	1 	2 	3 	4 	5 	6 	7 	8 	9 	10 	–	–
2019	1 	2 	3 	4 	5 	6 	7 	8 	9 	10 	–	–
2018	1 	2 	–	4 	5 	–	–	–	–	–	–	–
2017	1 	2 	3 	4 	–	6 	7 	–	–	10 	–	–
2016	1 	2 	3 	4 	5 	6 	7 	8 	9 	10 	–	–
2015	1 	2 	3 	4 	5 	6 	–	8 	–	10 	–	–
2014	1 	2 	3 	4 	5 	6 	7 	8 	9 	10 	11 	–

2022-12-2												
2013	1	2	3	4	5	6	7	8-9		10	11	12
2012	1	2	3	4	5	6-7		8	9	10	11	12
2011	1	2	3	4	5	6-7		8	9	10	11	12
2010	1	2	3	4	5	6-7		8	9	10	11	12

9. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai

Šioje dalyje pateikiama užduočių skirtingiems pasiekimų lygiams, skirtingoms kompetencijoms ugdyti, įvairių poreikių mokiniams pavyzdžių.

1–2 klasės

Veiklos tema: Kaip prisistatome kitiems

(<https://gestukas.ugdome.lt/labas/situacijos/kaip-prisistatome-kitiems/>)

Tikslas – papasakoti apie save arba kitą žmogų, įvardinti aktualiausius aspektus apie save arba kitą žmogų: vardą, vardą-gestą, gyvenamąją vietą, mokyklą, klasę, amžių ir pagrindinius pomėgius.

LGK pasiekimai

Pagal pavyzdį kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Trumpai papasakoja apie save: pasako vardą ir pavardę, amžių, kur gyvena, kurioje mokykloje mokosi, apie savo šeimą, pomėgius (A1.7.3).

Moka pirštų abėcėlę ir tinkamai ją vartoja (B1.1.3).

Domisi kalba: suvokia, kuri kalba yra jo gimtoji, žaidžia kalbinius žaidimus (B2.1.3).

LGK mokymo(si) turinys

25.1. Kalbos vartojimas.

25.1.1. [...]. Mokomasi pasakoti auditorijai ir prieš vaizdo kamerą. [...].

25.2. Kalbos pažinimas.

25.2.1. [...]. Eksperimentuojama su įvairiomis plaštakų formomis, susipažįstama su naujais gestais. [...]. Mokomasi tiksliai rodyti ir suprasti pirštų abėcėlę, aptariamas ryšys su rašytine lietuvių kalbos forma.

Galima tarpdalykinė integracija:

lietuvių kalba ir literatūra, informatika.

Priemonės:

interaktyvi lenta, popieriaus lapas, rašymo priemonė.

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Stebimas vaizdo įrašas „Kaip prisistatome kitiems“

Kalba Rokas. Labas! Aš Rokas, „garbanotasis“. Mes vėl susitinkame. Malonu. Jūs man patinkate. Papasakokite man apie save daugiau pagal šį planą:

1. tavo vardas-gestas,
2. koks tavo vardas ir pavardė pirštų abėcėle,
3. tu esi kurčias, neprisigirdintis ar su kochleariniu implantu,
4. tavo tėvai kurtieji, neprisigirdintys ar girdintys,
5. kiek tau metų ir kurioje tu klasėje mokaisi,

6. kokiame mieste tu gyveni,
7. kokiame mieste tu mokaisi



<https://gestukas.ugdome.lt/labas/situacijos/kaip-prisistatome-kitiems/>

- Praktinis darbas

Prisistatykite pagal pateiktą planą (planas iš situacijos).



https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/fa/4b/fa4b3eaa-65b2-4e53-b0e7-133bb8c4891e/1_tema_4_situacija_1.mp4

- Praktinis darbas poromis

Pasirinkite sudėtingesnius vyriškus ir moteriškus vardus ir mokykitės juos tiksliai pasakyti pirštų abėcėle (PA). Parodykite pirštų abėcėle (PA) šiuos vardus vienas kitam. Vienas iš jūsų daktiliuoja, o kitas užrašo lentoje.

MINDAUGAS	KOTRYNA	LAISVYDAS	OKTAVIJA	EDMUNDAS
PELAGIJA	TAUTVYDAS	PRANCIŠKĖ	ULESTINAS	LEONARDA
RENALDAS	MARGARITA	IRMANTAS	JORŪNĖ	VINCENTAS
APOLONIJA	OSKARAS	KUNIGUNDA	GRAŽVYDAS	NEFERTITĖ



https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/3b/40/3b40ed4a-3165-476b-b198-65bdfad40ce3/1_tema_4_situacija_2.mp4

- Praktinis darbas

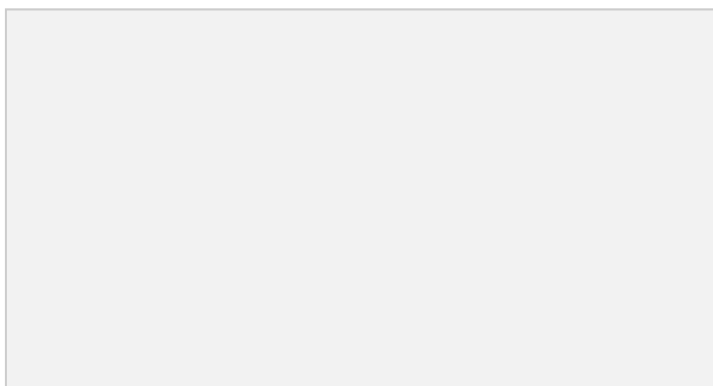
Ekspperimentuokite su plaštakos formomis ir pirmosiomis savo vardo raidėmis kurdami gestus. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji vardo raidė – O. Su šia plaštakos forma rodomi gestai KAROLIAI, NESVARBU, LAISVAS, APIE ir kt. Taip pat galite pamėginti kurti poeziją gestų kalba. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji raidė – O. Galima pavaizduoti taip: SUNKVEŽIMIS RIEDA. Antroji vardo raidė – N. Su šia plaštakos forma galime rodyti gestą TRAUKINYS. Su plaštakos forma A (paskutinė vardo raidė) – SUSTOTI. Visas sakiny: SUNKVEŽIMIS RAMIAI RIEDĖJO IR STAIGA SUSTOJO, KAI PRALĖKĖ TRAUKINYS.



https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/01/82/0182c140-4b86-4eb4-bf84-725c049e68c1/1_tema_4_situacija_3_2.mp4

- Praktinis darbas

Šeimos paveikslėlis. Pasirinkite vieną šeimos narį iš paveikslėlio ir papasakokite, kaip jis atrodo. Kiti spėja, apie kurį šeimos narį pasakojama. Kai atspėjama, to žmogaus apibūdinimas pakartojamas mokytoji padedant. Sugalvokite vardus-gestus aptartiems šeimos nariams ir pasakykite, kodėl šie vardai-gestai jiems tinka.



https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/d7/d5/d7d56e26-0023-40c4-8b9a-6a1d8a01610f/1_tema_4_situacija_4.mp4

Vertinimo kriterijai			
Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
Padedamas pagal pavyzdį kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Padedamas pasako svarbiausius duomenis apie save: vardą, pavardę, savo amžių (A1.7.1).	Pagal pavyzdį kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Pasako svarbiausius duomenis apie save: vardą ir pavardę, amžių, kur gyvena, kurioje mokykloje mokosi (A1.7.2).	Pagal pavyzdį kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Trumpai papasakoja apie save: pasako vardą ir pavardę, amžių, kur gyvena, kurioje mokykloje mokosi, apie savo šeimą, pomėgius (A1.7.3).	Savarankiškai kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Papasakoja apie save: pasako vardą ir pavardę, vardą-gestą, amžių, kur gyvena, kurioje mokykloje, kelintoje klasėje mokosi, apie savo šeimą, pomėgius (A1.7.4).
Moka pirštų abėcėlę (B1.1.1).	Moka ir vartoja pirštų abėcėlę (B1.1.2).	Moka pirštų abėcėlę ir tinkamai ją vartoja (B1.1.3).	Moka pirštų abėcėlę, laisvai ją vartoja (B1.1.4).
Atpažįsta, kuri kalba yra jo gimtoji, padedamas žaidžia kalbinius žaidimus (B2.1.1).	Atpažįsta, kuri kalba yra jo gimtoji, žaidžia kalbinius žaidimus (B2.1.2).	Domisi kalba: suvokia, kuri kalba yra jo gimtoji, žaidžia kalbinius žaidimus (B2.1.3).	Domisi kalba: pritaikydamas žinias ir patyrimą žaidžia kalbinius žaidimus (B2.1.4).

3–4 klasės

Veiklos tema: Mano kambarys

(<https://gestukas.ugdome.lt/apie-save/situacijos/mano-kambarys/>)

Tikslas – plečiant teminį žodyną mokytis apibūdinti savo kambarį.

LGK pasiekimai

Savarankiškai kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus ir pristato juos klasės draugams. Įtaigiai papasakoja apie save, apie tai, ką matė, patyrė, jautė (A1.7.3).

Vartoja taisyklingos formos gestus su atitinkama mimika, tinkamai naudojasi erdve, reikšdamas mintis lietuvių gestų kalba (B1.5.3).

Pagal išgales kuria pasakojimus, pasakas ar pan. Raiškiai perteikia personažų kalbą ir charakterius sekdamas pasaką, vaidindamas ar improvizuodamas (C1.2.3).

LGK mokymo(si) turinys

26.1. Kalbos vartojimas.

26.1.1. [...]. Mokomasi pasakoti apie save ir savo patirtį, perteikiant nuotaiką ir emocijas. [...].

26.2. Kalbos pažinimas.

26.2.1. Mokomasi vartoti taisyklingos formos gestus su atitinkama veido išraiška, tinkamai naudotis erdve (lokalizacija, vaidmenų kaita, rodymas, inscenizavimas). [...]. Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas. [...].

26.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška.

26.3.1. [...]. Kuriami pasakojimai lietuvių gestų kalba, pasakojama klasei. [...].

Galima tarpdalykinė integracija:	lietuvių kalba ir literatūra, dailė, informatika.
Priemonės:	interaktyvi lenta, popieriaus lapas, rašymo priemonė.

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Stebimi vaizdo įrašai

Kalba Rokas. Mano kambarys man labai patinka, jis įdomus. Sėdimasis hamakas, pritvirtintas prie lubų, ryškiai mėlyna spintelė su ratukais, kurioje mano mėgstamų knygų bibliotekėlė, ant ilgos lentynos sudėti stalo žaidimai, drabužių komoda, apvalus kilimas, ant jo – sėdmaišis, pailga žema palangė, ant kurios kelios minkštos pagalvėlės, galima patogiai atsisėsti ir paskaityti knygą. O mano lova aukšta, miegu antrame aukšte, po lova įrengtas rašomasis stalas. Kai svečiuose buvo klasės draugas Mykolas, pamatęs mano kambarį jis net išsižiojo ir pasakė, kad mano kambarys yra puikus.



https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/4a/90/4a9099a9-bd9d-406f-9eb2-a3bf81bfff92/5_t_ema_situacija_5a.mp4

Kalba Gabija. Vieną vakarą į mano kambarį užsuko netvarkos nykštukas ir padarė netvarką kambaryje: iš spintos išvertė visus mano drabužius, kojines, turbūt matavosi sukneles ir skrybėlaites, nes jos išmėtytos po visą kambarį... Nuo mano rašomojo stalo ant žemės nukėlė nešiojamąjį kompiuterį, laimei, jis nesudužo ar nesugedo. Iš stalčių ištraukė ir ant lovos sukrovė visus filmukų diskus... Visas mano plaukų gumeles ištraukė iš gražios geltonos dėžutės ir iš jų padarė virvę! O kaip aš nemėgstu

netvarkos... Kaip man nepatinka šitas tvarkingas nykštukas. Ką man daryti, kad kambarys ir vėl būtų tvarkingas, nuo ko patartumėte pradėti tvarkytis?

 https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/33/41/3341817a-79d5-418d-8665-93c2498fe2cb/5_tema_situacija_5b.mp4

- Praktinis darbas

Pagal Roko pasakojimą nupieškite jo kambario planą tarsi būtumėte kambario interjero dizaineris. Su mokytoju aptarkite, kaip piešiamas kambario planas – baldų ir kitų daiktų nebūtina vaizduoti tiksliai.

 https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/0e/fc/0efc2b74-380a-49e0-ba64-d4052fa81273/5_tema_5_situacija_uzd_1.mp4

- Praktinis darbas poromis

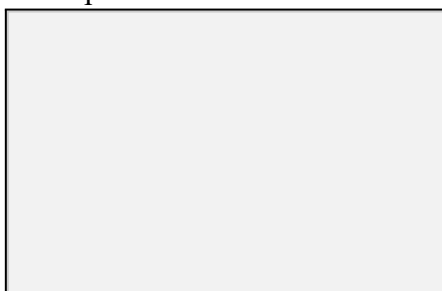
Papasakokite, kaip atrodo jūsų kambarys arba ta kambario vieta, kuri priklauso tik jums. O kiti klasės draugai arba porininkas (galite dirbti poroje) nupiešia jūsų kambarį arba jūsų kampelį. Jei dirbote poroje, klasei papasakojate, kaip atrodo porininko kambarys, kampelis.

 https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/35/5d/355d9ae0-0772-4f75-bd60-edbdccd02d16/5_tema_5_situacija_uzd_2.mp4

- Praktinis darbas

Suraskite skirtumus: peržiūrėję teiginius, pasakykite, ar pasakojimas atitinka paveikslėlį, ar ne, įvardinkite skirtumus.

- Ant lovos sėdi pliušinis meškiukas.
- Ant rašomojo stalo atidarytas nešiojamasis kompiuteris.
- Ant rašomojo stalo išjungtas šviestuvas.
- Prie stalo tvarkingai pristumta sukamoji kėdė.
- Lango roletas pakeltas.
- Ant palangės tvarkingai sudėtos knygos.
- Drabužių spinta uždaryta.
- Ant sienos kabo paveikslai.
- Ant lentynos sudėtos sporto taurės.



 https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/bb/30/bb301575-b0aa-4099-a20e-07be236bb54c/5_tema_5_situacija_uzd_3.mp4

- Žaidimas

Pažaiskime žaidimą. Kas turėtų būti vaiko kambaryje / miegamajame? Susėdame ratuku. Tas, kuris pradeda, pasako kokį nors daiktą ar baldą, kuris turėtų / galėtų būti vaiko kambaryje, kitas vaikas – kitą daiktą, ir taip toliau, tik negalima kartoti to paties daikto. Iškreinta iš žaidimo tas, kuris tą patį daiktą kartoja arba ilgai nesugalvoja jokio kito daikto.

 https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/ef/f9/eff91bd8-1e42-488f-92b8-90440ceb446d/5_tema_5_situacija_uzd_4.mp4

Vertinimo kriterijai			
Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
Padedamas kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Trumpai papasakoja apie save, prisistato (A1.7.1).	Savarankiškai kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Papasakoja apie save, apie tai, ką matė, patyrė, jautė (A1.7.2).	Savarankiškai kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus ir pristato juos klasės draugams. Įtaigiai papasakoja apie save, apie tai, ką matė, patyrė, jautė (A1.7.3).	Savarankiškai kuria išsamius informacinio pobūdžio tekstus ir pristato juos klasės draugams. Įtaigiai papasakoja skirtingiems adresatams apie save, apie tai, ką matė, patyrė, jautė (A1.7.4).
Padedamas vartoja gestus su mimika, naudojami erdve, reikšdamas mintis lietuvių gestų kalba (B1.5.1).	Vartoja gestus su mimika, naudojami erdve, reikšdamas mintis lietuvių gestų kalba (B1.5.2).	Vartoja taisyklingos formos gestus su atitinkama mimika, tinkamai naudojami erdve, reikšdamas mintis lietuvių gestų kalba (B1.5.3).	Tinkamai vartoja taisyklingos formos gestus su atitinkama mimika, tinkamai naudojami erdve, reikšdamas mintis lietuvių gestų kalba (B1.5.4).
Padedamas pagal išgales kuria pasakojimus. Perteikia personažų kalbą ir charakterius sekdamas pasaką (C1.2.1).	Naudodamasis netiesiogine pagalba pagal išgales kuria pasakojimus, pasakas ar pan. Perteikia personažų kalbą ir charakterius sekdamas pasaką, vaidindamas ar improvizuodamas (C1.2.2).	Pagal išgales kuria pasakojimus, pasakas ar pan. Raiškiai perteikia personažų kalbą ir charakterius sekdamas pasaką, vaidindamas ar improvizuodamas (C1.2.3).	Pagal išgales kuria vaizdingus pasakojimus, pasakas ar pan. Meniškai ir raiškiai perteikia personažų kalbą ir charakterius sekdamas pasaką, vaidindamas ar improvizuodamas (C1.2.4).

5–6 klasės

Veiklos tema: Sinonimai. Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais

Tikslas – supažindinti su sinonimo sąvoka, plėtoti mokinių žodyną, ugdyti gebėjimą surasti informaciją įvairiuose šaltiniuose.

LGK pasiekimai

Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę, klausia, atsako, reiškia savo nuomonę (A1.1.3).

Tinkamai vartoja vienareikšmius ir daugiareikšmius gestus. Moka ištaisyti nurodytą klaidą (B1.2.3).

LGK mokymo(si) turinys

27.2. Kalbos pažinimas

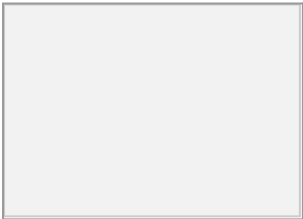
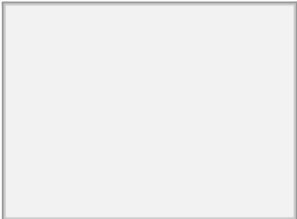
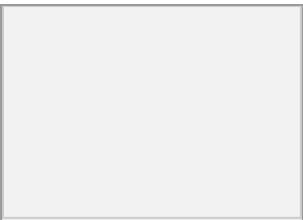
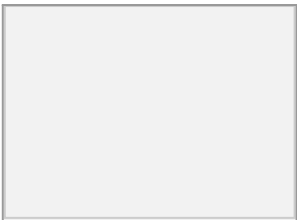
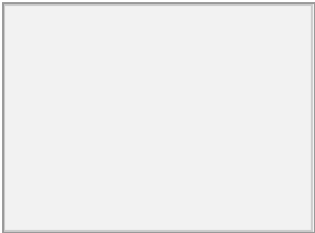
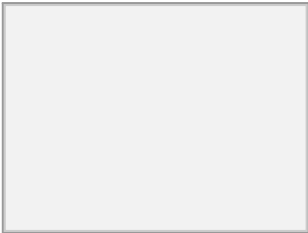
27.2.1.3. Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais. Homonimai, sinonimai, antonimai.

Galima tarpdalykinė integracija: lietuvių kalba ir literatūra, informatika.

Priemonės: interaktyvi lenta, rašymo priemonės, vaizdo kamera.

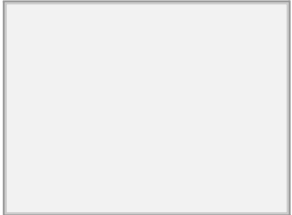
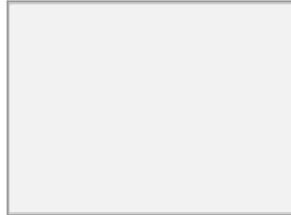
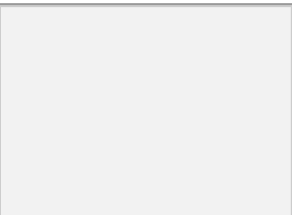
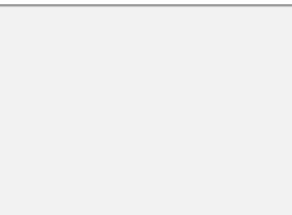
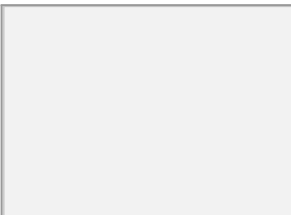
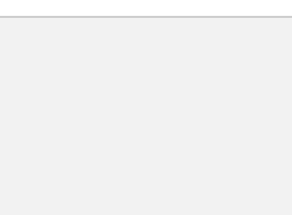
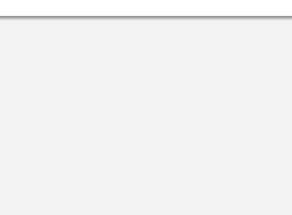
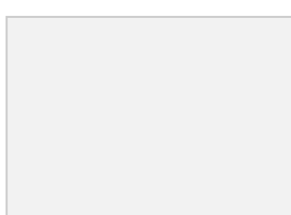
Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Susipažįstama su *sinonimo* sąvoka.

LGK sinonimai	Lietuvių kalbos sinonimai
Skirtingos formos gestai, turintys tą pačią reikšmę.	Skirtingi žodžiai, turintys tą pačią arba artimą reikšmę.
1. Absoliutieji – tai tokie gestai, kurie žymi visiškai tą pačią sąvoką, pavyzdžiui, ŽIEMA turi 4 skirtingos formos gestus.  <u>ŽIEMA 1</u>  <u>ŽIEMA 2</u>  <u>ŽIEMA 3</u>  <u>ŽIEMA 4</u> 2. Daliniai – tai tokie gestai, kurių forma skiriasi, o reikšmė sutampa tik iš dalies, pavyzdžiui, GALĖTI ir SUGEBĖTI.  <u>GALĖTI</u>  <u>SUGEBĖTI</u>	Skirtingi žodžiai, turintys tą pačią reikšmę, pavyzdžiui, kiškis – zuikis, draugas – bičiulis, skanus – gardus, žirgas – arklys, kelias – vieškelis, namas – troba, balandis – karvelis. Žodžiai, kurių reikšmė ne visai tokia pati, pavyzdžiui, bėgti – lėkti – dumti.

Pvz., tu gali mokytis.	Pvz., tu sugebėsi mokytis universitete.	
------------------------	---	--

- Kurios grupės gestai yra sinonimai?

a.			
b.			
c.			

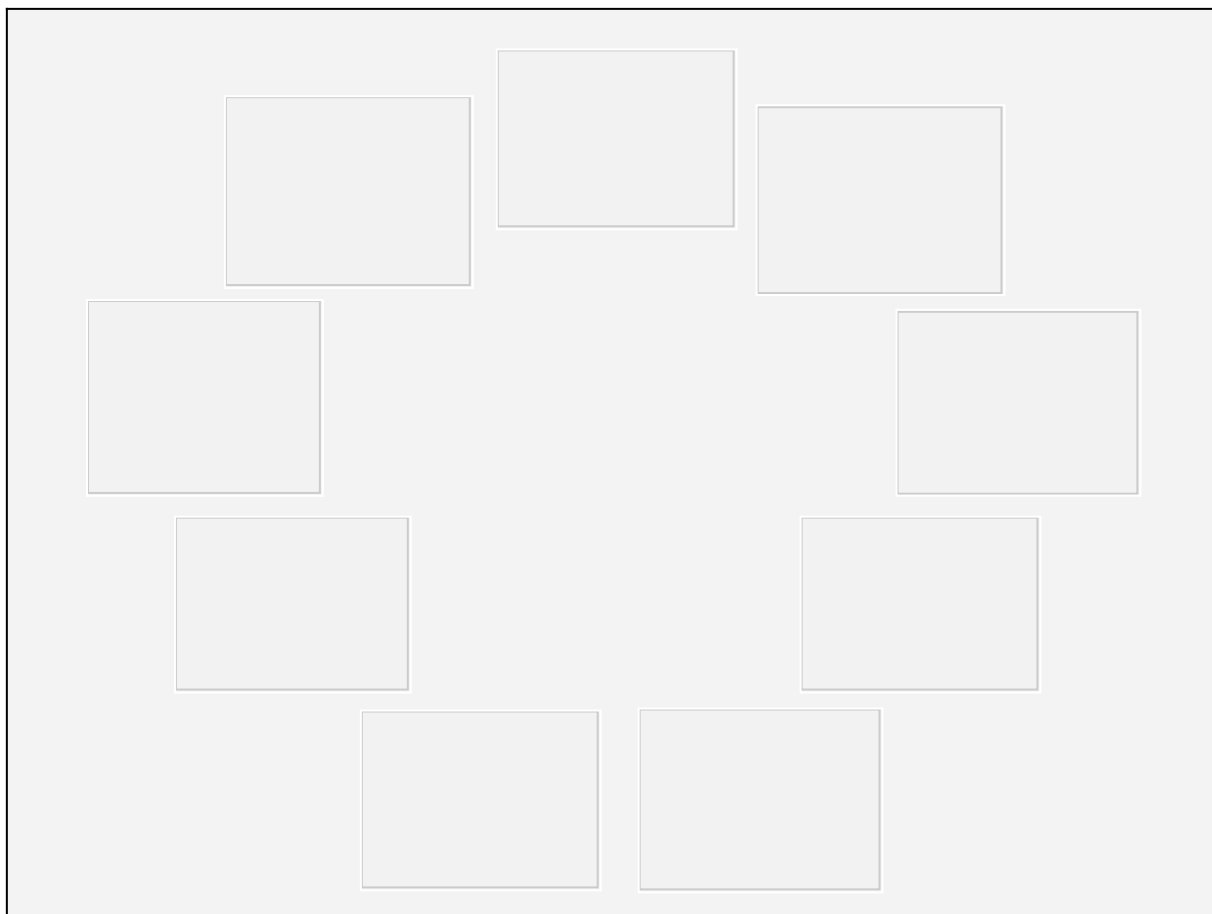
Pastaba:

Lentelėje:

- STALAS <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/10810-stalas-1>,
GERTI <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/9853-gerti>,
SUNKUS <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/13246-sunkus-2a>.
- SVAJOTI <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/9147-svajoti-1> ,
PIEŠTUKAS <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/9457-piestukas> ,
OBUOLYS <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/11437-obuolys>
- NUGALĖTI 1 <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/10243-nugaleti-1>,
NUGALĖTI 2 <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/8602-nugaleti-2>,
NURUNGTI <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/11678-nurungti>.

Atsakymas: c.

- Kiekvienas gestas čia turi savo sinonimą (gali turėti ir ne vieną), suraskite ir sujunkite juos. (6 taškai)

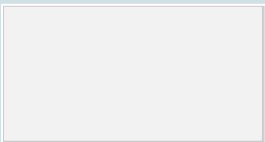


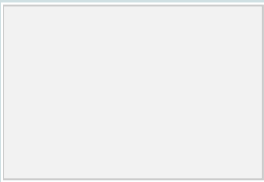
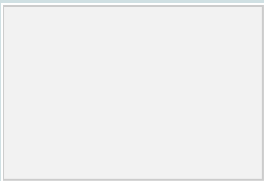
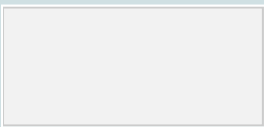
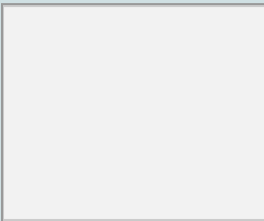
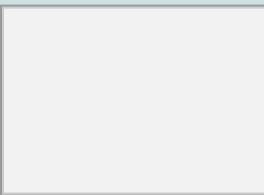
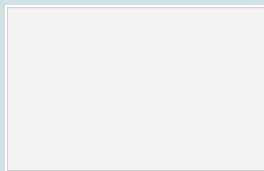
Pastaba: Pagal laikrodžio rodyklę:

- 1 nuotr. - DIRBTI 2 <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/15202-dirbti-2>
- 2 nuotr. - DRAUGAS 1 <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/16458-draugas-1>
- 3 nuotr. - MOKĖTI 2 <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/8838-moketi-2>
- 4 nuotr. - SIRGTI 1 <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/10687-sirgti-1>
- 5 nuotr. - DRAUGAS 2 <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/11337-draugas-2>
- 6 nuotr. - IŠMOKTI 1a <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/8979-ismokti-1a>
- 7 nuotr. - SIRGTI 2 <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/10688-sirgti-2>
- 8 nuotr. - MOKĖTI 1 <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/11985-moketi-1>
- 9 nuotr. - DIRBTI 1 <http://lgkz.ndt.lt/component/signs/9473-dirbti-1>

Atsakymai: 1 ir 9; 2 ir 5; 3, 6 ir 8; 4 ir 7.

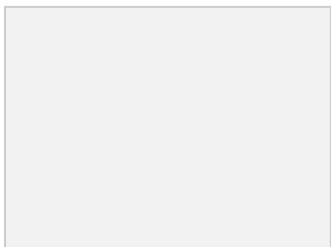
- Pateikite po 2–6 sinonimus šiems gestams, esant poreikiui, pasinaudodami lietuvių gestų kalbos žodynu tiek elektroniniu <http://lgkz.ndt.lt>, tiek spausdintiniu „Lietuvių gestų kalbos žodynas“ (IV tomas). (24 taškai)

	Sinonimai
 AUTOBUSAS	

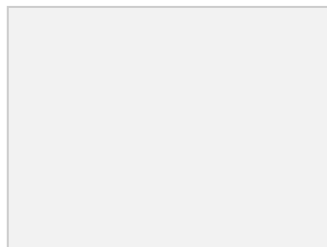
 RUDUO	
 EITI-PĒSČIOMIS	
 KELIAUTI	
 ATSARGIAI	
 NENORĒTI	
 SENOVĒ	

- Sugalvokite 2–3 gestams sinonimų. (3 taškai)

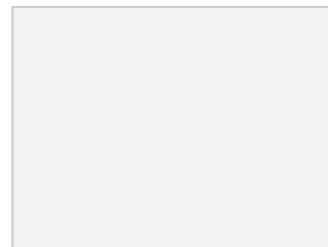
Pvz.: Gestui SAULĖ.



SAULĖ a

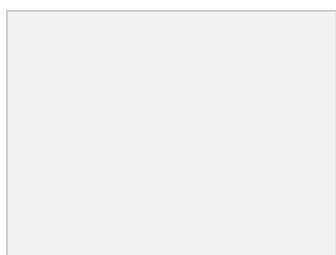


SAULĖ b

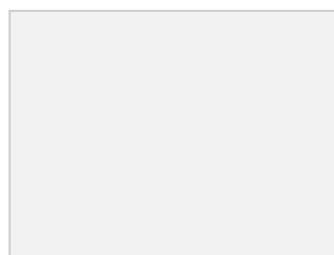


SAULĖ c

- Paaiškinkite, kuo skiriasi šie sinonimai SUNKUS. Pateikite po vieną pavyzdį. (2 taškai)



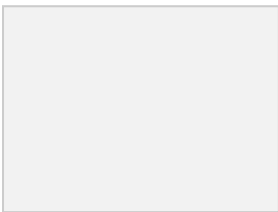
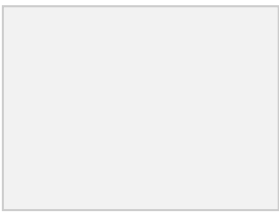
SUNKUS 1



SUNKUS 2a

- Pasakykite, kas yra *sinonimai*. Kuo skiriasi LGK ir lietuvių kalbos sinonimai? Pateikite po 1 sinonimų porą LGK ir LK. (4 taškai)

Pvz.:

LGK		LK
		Arklys – žirgas
<u>VALGYTI 1b</u>	<u>VALGYTI 2</u>	

Vertinimo kriterijai

Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
0–7 taškai	8–17 taškų	18–27 taškai	28–37 taškai
Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę, atsako į	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę, klausia,	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę, klausia,	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę,

mokytojo, bendraklasio klausimus (A1.1.1).	atsako (A1.1.2).	atsako, reiškia savo nuomonę (A1.1.3).	tinkamai klausia, atsako, reiškia savo nuomonę (A1.1.4).
Vartoja vienareikšmius ir daugiareikšmius gestus (B1.2.1).	Vartoja vienareikšmius ir daugiareikšmius gestus. Padedamas ištaiso nurodytą gestą (B1.2.2).	Tinkamai vartoja vienareikšmius ir daugiareikšmius gestus. Moka ištaisyti nurodytą klaidą (B1.2.3).	Tinkamai vartoja vienareikšmius ir daugiareikšmius gestus. Randa ir moka ištaisyti klaidą (B1.2.4).
Suvokia kalbą kaip socialinį ir kultūrinį reiškinių: padedamas paaiškina, kad kalba nuolat kinta (B2.1.1).	Suvokia kalbą kaip socialinį ir kultūrinį reiškinių: paaiškina, kad kalba nuolat kinta (B2.1.2).	Suvokia kalbą kaip socialinį ir kultūrinį reiškinių: paaiškina, kad kalba nuolat kinta, paaiškina gestų kalbos ir lietuvių kalbos statusą (B2.1.3).	Suvokia kalbą kaip socialinį ir kultūrinį reiškinių: paaiškina, kaip ir kodėl kalba nuolat kinta, paaiškina gestų kalbos ir lietuvių kalbos statusą (B2.1.4).

7–8 klasės

Veiklos tema: Komizmo raiškos būdai. Komiškų situacijų vaizdavimas

Tikslas – supažindinti su *komizmo* sąvoka, ugdyti gebėjimą daryti teksto visumą apibendrinančias išvadas, suvaidinti situaciją LGK pagal siužetinius paveikslėlius, vartojant erdvę, veido išraiškas, atliekant vaidmenų kaitą.

LGK pasiekimai

Atpasakoja tekstą nurodytu būdu (nuosekliai, glaustai, atrenkant), suformuluoja pagrindinę teksto mintį (A1.5.3).

Tinkamai pasirenka kalbinę raišką ir turinį atsižvelgdamas į adresatą (pažįstami adresatai: jaunesni, bendraamžiai, suaugusieji) ir komunikavimo situaciją (oficiali ir neoficiali) (A1.11.3).

Vartoja taisyklingos formos gestus atitinkama veido išraiška, tiksliai rodo ir supranta pirštų abėcėlę (B1.1.3).

Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus; naudoja erdvę įvairiems sintaksiniams santykiams reikšti (B1.5.3.).

Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas: aptaria gestų kalba pateikto kūrinio pagrindinę mintį, apibūdina veikėjus, nusako jų kūrimo būdus. Savarankiškai išsako savo įspūdžius apie kūrinį ir jame teigiamas vertybes (C1.3.3.).

LGK mokymo(si) turinys

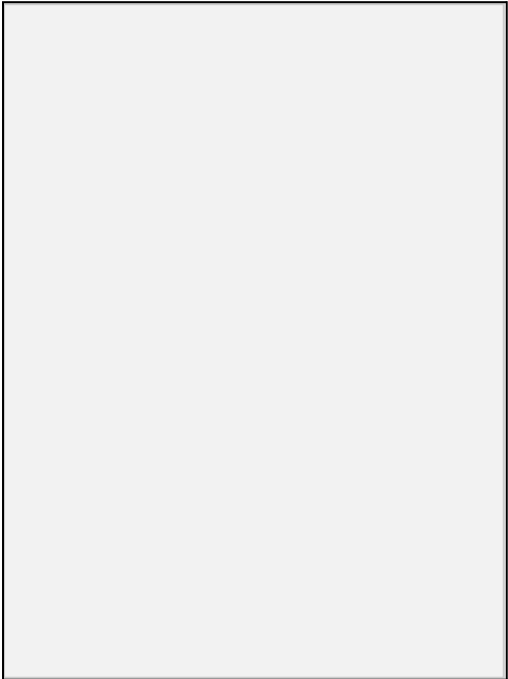
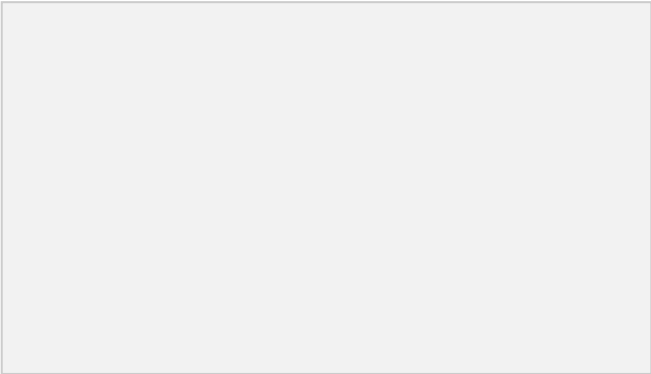
28.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

28.3.2. Kurčiųjų menas. Literatūriniai bandymai. Kuriami įvairūs tekstai (realistiniai, fantastiniai, humoristiniai), atkreipiant dėmesį į kalbos ekspresyvumą įvairiose veiksmo situacijose. Komizmo raškos būdai. Vaizduojamos komiškos situacijos.

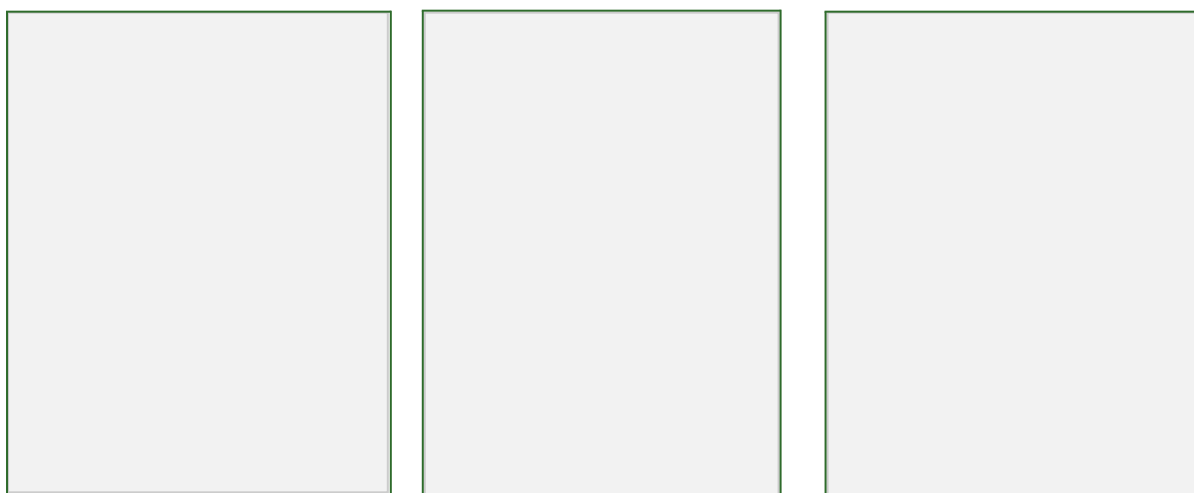
Galima tarpdalykinė integracija:	lietuvių kalba ir literatūra, informatika.
Priemonės:	interaktyvi lenta, veiklos lapai su situacijomis, vaizdo kamera.

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Susipažįstama su *komizmo* sąvoka. Paklausinėjama, kas žino. Jei žino, pateikia pavyzdį gestų kalba.
- Stebimas vaizdo įrašas su veiksmo situacija gestų kalba, parodoma nuotrauka „Reklamos vaisiai“. Aptariama pagrindinė kūrinio mintis.

	
„Reklamos vaisiai“. Autorius Herlufas Bidstrupas, „Bidstrup“, Vilnius, 1974.	https://www.youtube.com/watch?v=CXu7tN2etAE (žiūrėti nuo 1:16:52 iki 1:17:46)

- Pagal mokytojos duotą paveikslėlių seriją vienas iš mokinių bando pavaidinti situaciją (pasiruošimui skiriama iki 2 min.). Po to kitiems mokiniams rodomos 3 skirtingos paveikslėlių serijos. Mokinių prašoma atspėti bendraklasio situacijos vaidinimą iš šių 3 paveikslėlių serijų. (žr. veiklos lapus)



„Atnešė“

„Skrybėlė“

„Kempingas“

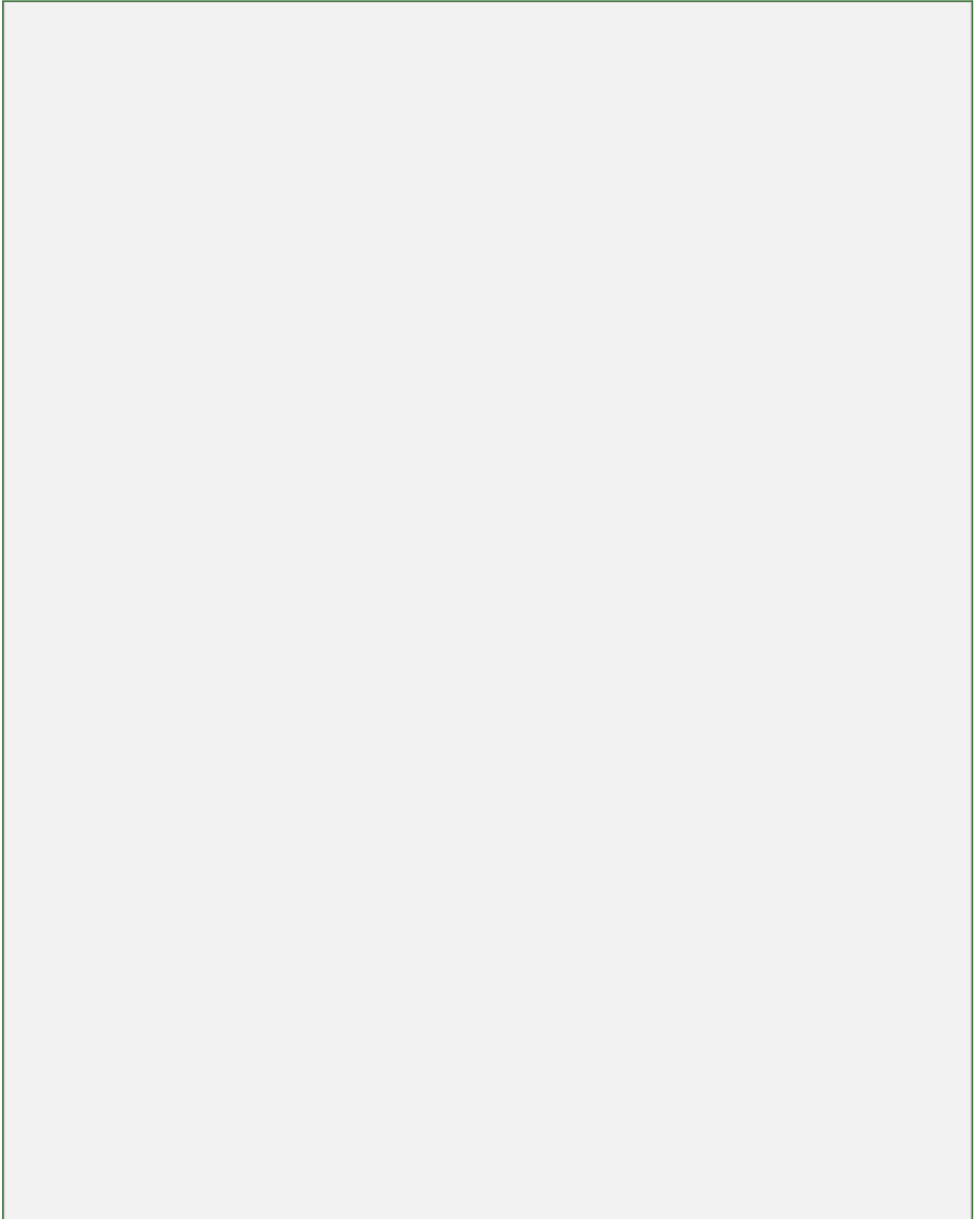
- Mokiniai savarankiškai nusifilmuoja 1–2 iš šių 3 paveikslėlių serijų pasirinktinai, padaro teksto visumą apibendrinančias išvadas.

Vertinimo kriterijai			
Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
Atpasakoja tekstą (A1.5.1).	Atpasakoja tekstą, suformuluoja pagrindinę teksto mintį (A1.5.2).	Atpasakoja tekstą nurodytu būdu (nuosekliai, glaustai, atrenkant), suformuluoja pagrindinę teksto mintį (A1.5.3).	Atpasakoja tekstą nurodytu būdu (nuosekliai, glaustai, atrenkant), suformuluoja pagrindinę teksto mintį ir paaiškina ją (A1.5.4).
Pasirenka kalbinę raišką ir turinį atsižvelgdamas į adresatą (A1.11.1).	Pasirenka kalbinę raišką ir turinį atsižvelgdamas į adresatą (pažįstami adresatai: jaunesni, bendraamžiai, suaugusieji) ir komunikavimo situaciją (oficiali ir neoficiali) (A1.11.2).	Tinkamai pasirenka kalbinę raišką ir turinį atsižvelgdamas į adresatą (pažįstami adresatai: jaunesni, bendraamžiai, suaugusieji) ir komunikavimo situaciją (oficiali ir neoficiali) (A1.11.3).	Tinkamai pasirenka kalbinę raišką ir turinį atsižvelgdamas į adresatą (menkai pažįstami ir nepažįstami adresatai) ir komunikacinę situaciją (įvairios oficialios situacijos) (A1.11.4).
Padedamas vartoja gestus atitinkama veido išraiška, rodo ir	Vartoja gestus atitinkama veido išraiška, rodo ir	Vartoja taisyklingos formos gestus atitinkama veido	Vartoja taisyklingos formos naujus gestus (terminus) kartu

supranta pirštų abėcėlę (B1.1.1).	supranta pirštų abėcėlę (B1.1.2)	išraiška, tiksliai rodo ir supranta pirštų abėcėlę (B1.1.3).	atlikdamas atitinkamus lūpų judesius, normaliu tempu aiškiai vartoja gestus (B1.1.4).
Padedamas vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus (B1.5.1).	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus (B1.5.2).	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus; naudoja erdvę įvairiems sintaksiniams santykiams reikšti (B1.5.3).	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus; naudoja erdvę įvairiems sintaksiniams santykiams reikšti. Palygina su lietuvių kalbos sintakse (B1.5.4).
Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas. Padedamas išsako savo įspūdžius apie kūrinį (C1.3.1).	Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas: aptaria gestų kalba pateikto kūrinio pagrindinę mintį. Naudodamasis netiesiogine pagalba išsako savo įspūdžius apie kūrinį ir jame teigiamas vertybes (C1.3.2).	Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas: aptaria gestų kalba pateikto kūrinio pagrindinę mintį, apibūdina veikėjus, nusako jų kūrimo būdus. Savarankiškai išsako savo įspūdžius apie kūrinį ir jame teigiamas vertybes (C1.3.3).	Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas: aptaria gestų kalba pateikto kūrinio problematiką, pagrindinę mintį, apibūdina veikėjus, nusako jų kūrimo būdus. Savarankiškai išsako savo įspūdžius apie kūrinį ir jame teigiamas vertybes. Paaiškina, kurios kūrinio idėjos asmeniškai priimtinos, kurios – nereikšmingos (C1.3.4).

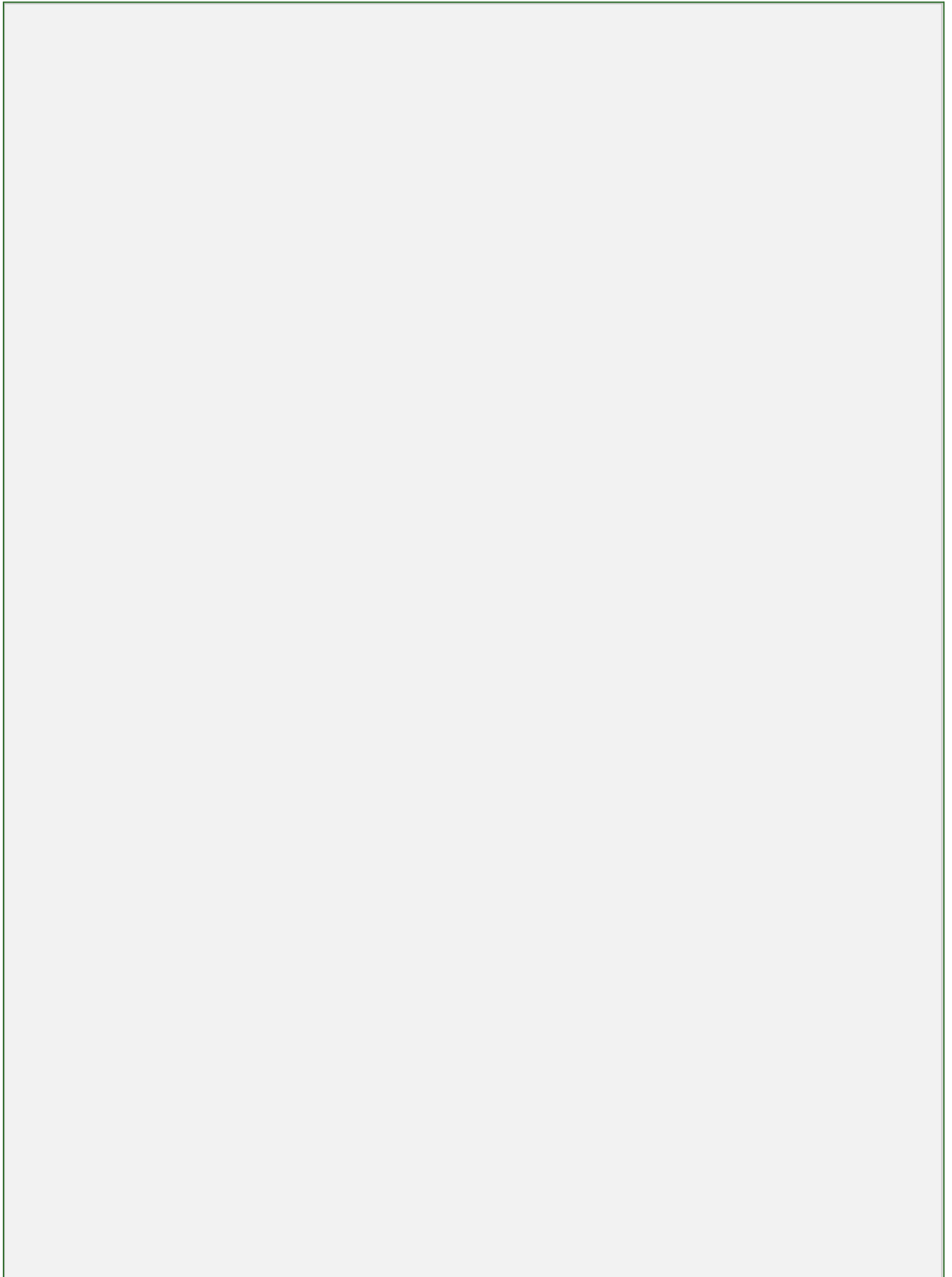
Veiklos lapai

„Atnešė“



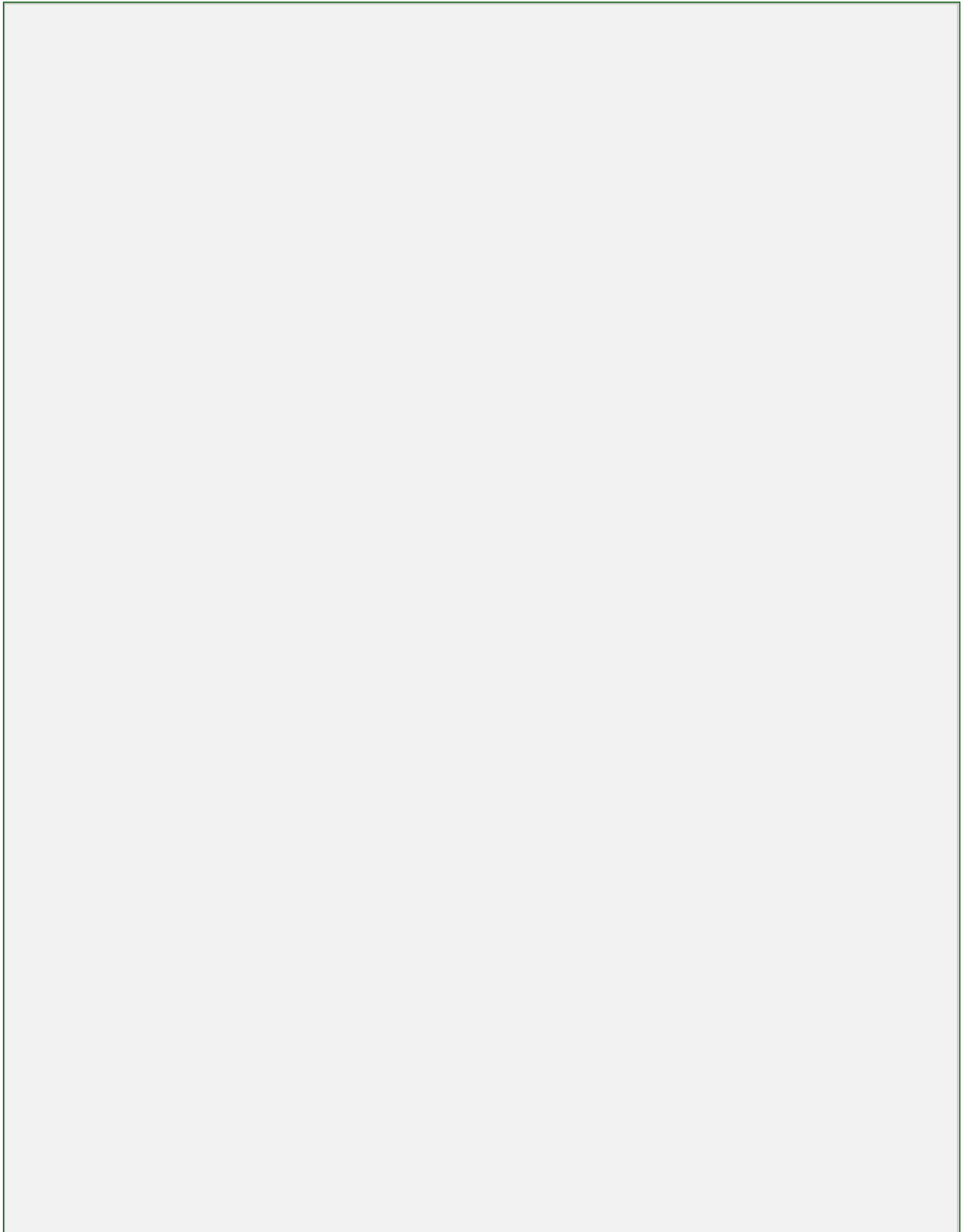
Herlufas Bidstrupas, „Bidstrup“, Vilnius, 1974.

„Skrybėlė“



Herlufas Bidstrupas, „Bidstrup“, Vilnius, 1974.

„Kempingas“



Herlufas Bidstrupas, „Bidstrup“, Vilnius, 1974.

9–10 ir I–II gimnazijos klasės

Veiklos tema: Gestų kalbos vertėjų paslaugos

Tikslas – susipažinti su gestų kalbos vertėjų paslaugų teikimu, aptarti paslaugų užsakymo taisykles.

LGK pasiekimai

Tinkamai užmezga, palaiko ir baigia pokalbį neoficialioje ir oficialioje situacijoje su pažįstamais ir nepažįstamais asmenimis. Stebi ir koreguoja savo reakciją pokalbio metu, laikosi pagrindinių pokalbio etikos reikalavimų. Laisvai bendrauja padedant vertėjui, pasirenka situacijai tinkamą kalbinę raišką (A1.2.3).

LGK mokymo(si) turinys

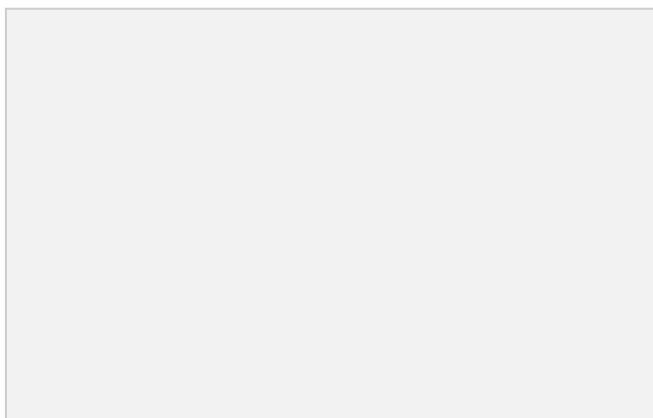
29.1. Kalbos vartojimas.

29.1.1. [...] Stebimi filmai, bendruomenės renginiai, dokumentinės ir diskusinės televizijos laidos (ar vaizdo įrašai su vertimu) (objektyvumas ir neobjektyvumas, manipuliacijos kalba). Aptariamas turinys ir įvairių efektų naudojimo dėmė ir tikslingumas.

Galima tarpdalykinė integracija:	lietuvių kalba ir literatūra, informatika.
Priemonės:	lankstinukas .

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Skatinama naudotis pokalbio užmezgimo, bendravimo įgūdžiais, veiksmingai komunikuojant per gestų kalbos vertėją. Mokiniai dirba grupėmis netradicinėje aplinkoje, t.y. gestų kalbos vertėjų centre. Dalijami lankstinukai, kuriuose pateikta informacija apie gestų kalbos vertėjų paslaugas, kontaktai. Aiškinamasi, kokie yra vertimo iš lietuvių kalbos į gestų kalbą paslaugų teikimo būdai, kaip užsisakyti vertimo paslaugą, aptariamos informacijos LGK prieinamumo galimybės.



<https://www.facebook.com/LGKVC/photos/a.509095665854474/2383561928407829>

- Išsiaiškinkite ir pristatykite, kokie yra 2 pagrindiniai gestų kalbos vertėjų centro tikslai.
(1. plėtoti lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugas kurtiesiems, gerinti šių paslaugų ir informacijos prieinamumą;
2. sudaryti sąlygas visuomenei ir kurtiesiems bendrauti gestų ir lietuvių kalba, plėtoti abipusę informacinę aplinką prieinamumą).
- Aptarkite 3–5 vertimo paslaugų užsakymo taisykles.
(1. iš anksto registruotis: rašyti nurodytais telefonais sms žinutėmis, į elektroninį paštą, susisiekti per Skype ar užėti;
2. nurodyti savo vardą, pavardę, užsakymo datą, planuojamą pradžios ir pabaigos laiką, įstaigos pavadinimą, kurioje bus teikiama vertimo paslauga;
3. apibūdinti užsakymo pobūdį (interviu, vizitas pas gydytoją, konsultacija, susirinkimas, paskaita ar kt.);
4. pateikti visą turimą papildomą informaciją (pvz., dalomąją medžiagą, prezentacijos skaidres, darbotvarkę ar kt.), kuri padės vertėjui pasiruošti;
5. pasikeitus užsakymo aplinkybėms iš anksto informuoti gestų kalbos vertėjų centrą).
- Kokiose srityse yra teikiamos gestų kalbos vertimo paslaugos? Išvardinkite bent 5 sritis.
(švietimas ir kultūra, medicina, valstybinės įstaigos, socialinė rūpyba, finansai ir kt.).
- Skiriama namų užduotis: parengti vaizdo pristatymą apie vertimo paslaugas (kokie yra vertimo iš lietuvių kalbos į gestų kalbą paslaugų teikimo būdai, kokiose kasdienėse situacijose bendraujama naudojantis gestų kalbos vertėjų paslaugomis, kokios televizijos laidos verčiamos į LGK ir pan.).

Vertinimo kriterijai			
Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
0–2 taškai	3–5 taškai	6–8 taškai	9–10 taškų
Užmezga, palaiko ir baigia pokalbį oficialioje situacijoje su pažįstamais ir nepažįstamais asmenimis. Bendrauja padedant vertėjui (A1.2.1).	Užmezga, palaiko ir baigia pokalbį oficialioje situacijoje su pažįstamais ir nepažįstamais asmenimis. Bendrauja padedant vertėjui, pasirenka kalbinę raišką (A1.2.2).	Tinkamai užmezga, palaiko ir baigia pokalbį oficialioje situacijoje su pažįstamais ir nepažįstamais asmenimis. Stebi ir koreguoja savo reakciją pokalbio metu, laikosi pagrindinių pokalbio etikos reikalavimų. Laisvai bendrauja padedant vertėjui, pasirenka situacijai tinkamą kalbinę raišką (A1.2.3).	Tinkamai ir tiksliai užmezga, palaiko ir baigia pokalbį oficialioje situacijoje su pažįstamais ir nepažįstamais asmenimis. Stebi ir koreguoja savo reakciją pokalbio metu, laikosi pagrindinių pokalbio etikos reikalavimų. Laisvai bendrauja padedant vertėjui, pasirenka situacijai tinkamą kalbinę raišką, numato galimas bendravimo strategijas keičiantis situacijai (A1.2.4).